UCHWAŁA NR VI/67/19
RADY MIEJSKIEJ W NYSIE

z dnia 27 lutego 2019 r.

w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432 i 2500) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945), w związku z uchwałą nr XXXIII/521/17 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa, Rada Miejska w Nysie uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Uchwala się Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa, zwane dalej Studium.

2. Załącznikami do niniejszej uchwały są:

1) tekst Studium, stanowiący załącznik nr 1;

2) rysunki Studium:

a) „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego", stanowiące załącznik nr 2,

b) „Kierunki zagospodarowania przestrzennego", stanowiące załącznik nr 3;

3) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag, stanowiące załącznik nr 4.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nysy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Paweł Nakonieczny

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr VI/67/19
Rady Miejskiej w Nysie
z dnia 27 lutego 2019 r.

TEKST STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NYSA

LUTY 2019 r.

CZĘŚĆ I. WSTĘP....4
1. WPROWADZENIE. 5
2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA. 6
3. CELE STUDIUM. 6
4. INFORMACJE O DANYCH ŹRÓDŁOWYCH. 8
CZĘŚĆ II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 10
5. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU. 11
6. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY. 13
7. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO. 14
7.1. Położenie fizycznogeograficzne. 14
7.2. Geologia i struktura litologiczna podłoża. 14
7.3. Rzeźba terenu i krajobraz, w tym krajobraz kulturowy. 16
7.4. Wody powierzchniowe. 18
7.5. Wody podziemne. 19
7.6. Wielkość i jakość zasobów wodnych. 19
7.7. Ochrona powietrza. 22
7.8. Hałas. 23
7.9. Promieniowanie elektroenergetyczne. 25
7.10. Odnawialne źródła energii. 25
7.11. Stan rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. 26
7.12. Klimat. 27
8. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ. 28
8.1. Uwagi ogólne. 28
8.2. Zabytki wpisane do rejestru zabytków. 29
8.3. Niearcheologiczne zabytki nieruchome wpisane do gminnej ewidencji zabytków. 32
8.4. Zabytki archeologiczne. 43
9. REKOMENDACJA I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH. 53
10. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA. 53
10.1. Ludność. 53
10.1.1. Uwagi ogólne, w tym charakterystyka sieci osiedleńczej. 53
10.1.2. Struktura wieku ludności. 55
10.1.3. Przyrost naturalny, migracja. 56
10.2. Mieszkalnictwo. 58
10.2.1. Uwagi ogólne. 58
10.2.2. Charakterystyka stanu istniejącego oraz rozwoju zasobów i standardów mieszkaniowych. 58
10.2.3. Zasoby komunalne. 59
10.3. Infrastruktura społeczna. 60
10.3.1. Uwagi ogólne. 60
10.3.2. Oświata i wychowanie. 60
10.3.3. Kultura i rozrywka. 62
10.3.4. Sport i rekreacja. 63
10.3.5. Przestrzenie publiczne. 68
10.3.6. Usługi zdrowia i pomocy społecznej. 70
10.3.7. Cmentarze i kościoły. 71
10.3.8. Urzędy publiczne, instytucje i organizacje społeczne. 71
10.4. Baza ekonomiczna. 72
10.4.1. Uwagi ogólne. 72
10.4.2. Bezrobocie. 73
10.4.3. Zatrudnienie. 74
10.4.4. Struktura gospodarki. 75
10.4.5. Turystyka. 77
11. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA. 80
12. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY. 82
12.1. Wnioski z analiz ekonomicznej, środowiskowej i społecznej. 82
12.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego. 87
12.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy. 88
12.4. Synteza bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę. 92
13. STAN PRAWNY GRUNTÓW. 96
14. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH. 97
15. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH. 101
16. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA. 101

17. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH. 102
18. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI. 103
18.1. Układ drogowy. 103
18.2. Komunikacja kolejowa 107
18.3. Komunikacja lotnicza. 108
18.4. Transport zbiorowy. 108
18.5. Trasy rowerowe. 108
18.6. Gospodarka wodno-ściekowa 110
18.6.1. Zaopatrzenie w wodę. 110
18.6.2. Odprowadzanie ścieków. 110
18.7. Gospodarka energetyczna. 111
18.7.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną. 111
18.7.2. Zaopatrzenie w gaz. 113
18.7.3. Zaopatrzenie w energię cieplną. 114
18.8. Gospodarka odpadami. 115
18.9. Telekomunikacja. 116
19. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH. 116
20. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ. 116
CZĘŚĆ III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO. 119
21. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW. 120
22. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW. 121
22.1. Ogólne kierunki i zasady zagospodarowania terenów. 121
22.2. Funkcjonalne jednostki terenowe – ogólne zasady 122
22.3. Funkcjonalne jednostki terenowe – szczegółowe zasady i standardy zagospodarowania. 125
22.4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 137
23. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK. 138
23.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego. 138
23.2. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 140
24. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 140
24.1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków. 140
24.2. Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do ewidencji zabytków. 141
24.3. Strefy ochrony konserwatorskiej. 142
24.4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 142
25. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ. 143
25.1. Układ i hierarchia ważniejszych dróg, ustalenia dotyczące dróg. 143
25.2. Ustalenia dotyczące pozostałych elementów komunikacji i transportu. 144
25.3. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla systemu komunikacji. 144
25.4. Zasady wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej. 145
25.5. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla systemu infrastruktury technicznej 148
26. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1. 148
27. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI. 149
28. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE. 149
29. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 152
30. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY. 152
31. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. Z 2015 R. POZ. 2120). 152
32. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI. 152
33. OBSZARY ZDEGRADOWANE. 153
34. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREFY OCHRONNYCH. 153
35. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE. 153
36. NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIUM. 154
36.1. Ogólne zalecenia dotyczące przystępowania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 154
36.2. Wnioski do ponadgminnych działań i opracowań planistycznych lub wykonywanych w sąsiednich gminach. 154
37. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM OBJAŚNIAJĄCYM PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA. 155

CZĘŚĆ I. WSTĘP

1. WPROWADZENIE.

Niniejszy dokument zainicjowała uchwała Rady Miejskiej w Nysie nr XXXIII/521/17 z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa. Jest to całkowicie nowy dokument, w którym uwzględniono szereg rozwiązań przestrzennych, zawartych w dotychczasowym Studium. Zmiany wprowadzone w stosunku do dotychczasowego Studium mają charakter kompleksowy. Dokonano ich zarówno w części dotyczącej uwarunkowań, jak i w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej, odwołując się do obszaru całej gminy. Zmiana dotycząca uwarunkowań wypłynęła głównie z potrzeby aktualizacji różnych danych, m.in. statystycznych, a tym samym zidentyfikowania obecnych tendencji rozwoju gminy, ale także z konieczności uwzględnienia sporządzonych w międzyczasie różnych lokalnych i ponadlokalnych dokumentów planistycznych. Wynikała także z potrzeby weryfikacji niektórych tez diagnozy obecnego stanu zagospodarowania.
Sporządzenie zmiany dotychczasowego Studium wynikało ponadto z konieczności dostosowania zakresu tego dokumentu do obowiązujących przepisów, w tym zwłaszcza z wejścia w życie *ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777). Przyjęcie tej ustawy wywołało szereg zmian w *ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, w tym zwłaszcza w zakresie konieczności wykonania i uwzględnienia w studium określonych analiz i opracowań dotyczących potrzeb i możliwości rozwoju gminy, w tym bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.
Zmiany w części określającej kierunki polityki przestrzennej zdeterminowane zostały ww. nowymi przepisami oraz , zaktualizowanymi uwarunkowaniami, na których polityka ta jest w zasadniczej części oparta. Zmiany te przejawiają się między innymi w odmiennym sposobie formułowania ustaleń Studium dla ułatwienia rozstrzygania o ich zgodności lub sprzeczności z ustaleniami sporządzanych projektów planów miejscowych.
Przystąpienie do opracowania niniejszego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa (określanego w dalszej części opracowania jako Studium), wynikało przede wszystkim z:

- konieczności uwzględnienia w polityce przestrzennej gminy różnych dokumentów dotyczących gospodarki przestrzennej w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- potrzeby uwzględnienia map zagrożenia powodziowego,
- potrzeby uwzględnienia przyjętego przebiegu obwodnicy Nysy,
- potrzeby zweryfikowania zasięgu terenów przeznaczonych dla rozwoju aktywności gospodarczej w związku z bliskim oddaniem do użytku obwodnicy Nysy,
- zmieniających się zewnętrznych uwarunkowań społeczno-gospodarczych,
- potrzeby korekty zasięgu terenów przeznaczonych pod zabudowę osadniczą,
- potrzeby modernizacji i usprawnienia układu komunikacyjnego gminy,
- potrzeby aktualizacji innych rozwiązań planistycznych,
- potrzeby dostosowania zapisów do wymogów wynikających z obecnego stanu prawnego i będącego jego rezultatem orzecznictwa.

Przy sporządzaniu Studium uwzględniono w szczególności ustalenia:

- „Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030", przyjętej Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. (M. P. z 2012 r., poz. 252);
- „Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku", przyjętej Uchwałą Nr XXV/325/2012 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 grudnia 2012 r.;
- „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego przyjętego Uchwałą Nr XLIX/357/2002 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 września 2002 r. zmieniony

uchwałą nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego w dniu 28 września 2010 r.

Studium jest podstawowym dokumentem dla władz samorządowych gminy, na podstawie którego powinna być prowadzona polityka i strategia działań, przede wszystkim w sferze zagospodarowania przestrzennego, ale także w sferze społeczno-gospodarczej i ekologicznej, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na kształtowanie struktury przestrzennej oraz układu funkcjonalno-przestrzennego. W przypadku istotnych zmian uwarunkowań lub dokonania znaczących odstępstw od ustaleń niniejszego Studium, należy przystąpić do kolejnych jego aktualizacji. Między innymi dlatego celowe jest – zgodnie z obowiązującymi przepisami – dokonywanie oceny aktualności Studium co najmniej raz w ciągu kadencji Rady Miejskiej w Nysie.

Zgodnie z wymogami ustawowymi (art. 10 ust. 4 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*) Studium składa się z części tekstowej i graficznej. Tekst niniejszego Studium podzielono na trzy części. Pierwsza z nich („I") zawiera wstępne informacje m.in. o zawartości dokumentu, jego roli, prawnej podstawie jego sporządzenia oraz o podstawowych celach Studium i danych źródłowych. Część druga („II") przedstawia uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, w podziale na 16 rozdziałów. Natomiast w ostatniej, trzeciej części („III") określono kierunki zagospodarowania przestrzennego, ujęte w 17 kolejnych rozdziałach, przy czym w ostatnim z nich przedstawiono syntetyczne streszczenie przyjętych ustaleń wraz z uzasadnieniem objaśniającym te rozwiązania.
Strukturę tego dokumentu podporządkowano przede wszystkim wygodzie przyszłych jego użytkowników. Dlatego tytuły rozdziałów nawiązują do treści art. 10 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Jak już wspomniano, integralnym elementem Studium jest załączona do niniejszego tekstu część graficzna. Składają się na nią obejmujące cały obszar gminy Nysa rysunki w skali 1:10 000, o następujących tytułach:

- „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego",
- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego".

Warto zaznaczyć, że podział treści na rysunkach jest nieco umowny, ze względu na potrzebę zapewnienia ich odpowiedniej czytelności i funkcjonalności.

2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.

Podstawę prawną niniejszego opracowania stanowi art. 9 i 10 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) oraz *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233).

Formalnym aktem otwierającym prace nad Studium była uchwała Rady Miejskiej w Nysie Nr XXXIII/521/17 z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa.

Projekt niniejszego Studium został opracowany przez mgr inż. Katarzynę Cyran (nr uprawnień Z-450) oraz mgr inż. arch. Katarzynę Ganowską.

3. CELE STUDIUM.

Celami polityki przestrzennej zapisanej w niniejszym Studium są w szczególności:

1) stworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju gminy;
2) poprawa warunków zamieszkiwania ludności gminy, m.in. poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla racjonalnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego, odpowiednie

doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej, racjonalny rozwój infrastruktury społecznej;

3) ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych gminy;
4) ochrona i poprawa stanu środowiska;
5) stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju gospodarczego, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej i w konsekwencji ograniczenie bezrobocia, przede wszystkim dalszy rozwój drobnej i średniej przedsiębiorczości, z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej, zasobów surowców, przy uwzględnieniu celu wymienionego w pkt 4 (kształtowanie zrównoważonego rozwoju);
6) poprawa zewnętrznych i wewnętrznych powiązań komunikacyjnych gminy.

Główne przesłanki dla podejmowania decyzji planistycznych w kierunku osiągnięcia ww. celów to:

1) wskazanie rezerw terenów dla różnych inwestycji – głównie mieszkaniowych i gospodarczych – zgodnie z zasadą:
   a) w rejonach największego zainteresowania inwestorów,
   b) w rejonach stanowiących kontynuację terenów zainwestowanych,
   c) z dogodną komunikacją,
   d) w miarę możliwości na najsłabszych glebach,
   e) w sposób nie powodujący dewastacji krajobrazu;
2) kolejność realizacji inwestycji zgodnie z zasadą:
   a) w pierwszej kolejności – tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych, uzbrojone lub łatwe do uzbrojenia oraz tereny, których zagospodarowanie może w istotny sposób przyczynić się do rozwoju gminy,
   b) w drugiej – tereny odleglejsze, wymagające większych nakładów na komunikację i uzbrojenie oraz mające mniejsze znaczenie dla rozwoju gminy;
3) podział ogólny terenów zainwestowanych na:
   a) obszary mieszkaniowe brutto wraz z nieuciążliwymi usługami i drobną produkcją – jako uzupełnienie istniejącej zabudowy lub dodane do istniejących układów osadniczych; co ma na celu ograniczanie rozpraszania zabudowy,
   b) obszary dla rozwoju różnej działalności gospodarczej (tereny aktywności gospodarczej), oddzielone od terenów o funkcji mieszkaniowej lub rekreacyjnej (segregacja funkcji),
   c) obszary wypoczynkowe, sportowe i turystyczne,
   d) obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wód powierzchniowych, obszary leśne i przeznaczone do zalesienia,
   e) obszary dla lokalizacji obiektów infrastruktury technicznej i komunikacji;
4) ochrona zasobów i walorów gminy:
   a) przyrodniczych:
      – kompleksów przyrodniczych objętych ochroną lub o wysokich walorach,
      – lasów i zadrzewień,
      – wód powierzchniowych,
      – gleb wyższych klas bonitacyjnych,
      – wód podziemnych,
      – zasobów kopalin,
      – krajobrazu;
   b) kulturowych:
      – krajobrazu kulturowego,

  - zabytkowych obiektów kubaturowych,
  - stanowisk archeologicznych,
  - zespołów objętych ochroną konserwatorską;
5) wskazanie powierzchni terenów z przeznaczeniem na zalesienie;
6) wskazanie rozwiązań komunikacyjnych usprawniających powiązania wewnętrzne i zewnętrzne gminy (z uwzględnieniem nowych terenów przewidzianych pod rozwój osadnictwa i różnych aktywności gospodarczych);
7) wskazanie zasad uzbrojenia terenów.

4. INFORMACJE O DANYCH ŹRÓDŁOWYCH.

W analizach diagnostycznych prowadzących do określenia uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, jako bazowe przyjęto dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) z 2016 r., a także z lat wcześniejszych (w przypadku braku aktualnych danych). Zebrane informacje wykorzystano w szczególności przy dokonywaniu porównań z danymi statystycznymi dotyczącymi nadrzędnych jednostek administracyjnych – powiatu i województwa (obrazującymi tendencje w regionie) oraz do identyfikacji niektórych procesów dynamicznych (np. zmian liczebności populacji i przy prognozie demograficznej). Dla określenia tzw. „stanu istniejącego" niektórych cech środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury technicznej czy sfery gospodarczej, a także stanu i sposobu zagospodarowania terenów oraz stanu prawnego gruntów, przedstawiono także dane pozyskane w Urzędzie Gminy lub u innych podmiotów, w tym m.in. dyrekcji placówek edukacji, zarządców sieci infrastruktury technicznej oraz dróg. Ponadto część danych i informacji zaczerpnięto m.in. z następujących źródeł i opracowań:

1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa przyjęte uchwałą nr L/750/14 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 29 września 2014 r.;
2) Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Nysa, mgr inż. Krzysztof Okrasiński, Świdnica 2018 r.;
3) Bank Danych o Lasach. Internet (http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal);
4) „Opracowanie ekofizjograficzne województwa opolskiego", Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Opole 2008 r.;
5) Mapy Zagrożenia powodziowego i Mapy ryzyka powodziowego sporządzone przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej;
6) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, przyjęty uchwałą Nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 września 2010 r.;
7) Strategia Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023;
8) Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nysa;
9) Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017;
10) Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Nysa na lata 2015-2020 (Uchwała Nr VI/62/15 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 26 marca 2015 r.);
11) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Nysa, przyjęty uchwałą Nr XXVI/405/16 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 28 października 2016 r.;
12) Program ochrony powietrz dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej, przyjęty uchwałą Nr XXXVII/403/2018 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 stycznia 2018 r.;
13) Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028, przyjęty uchwałą Nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r.;

14) Plan Rozwoju Wsi Iława na lata 2004-2006 oraz na lata 2007-2013;
15) Plan Rozwoju Wsi Skorochów na lata 2004-2006 oraz na lata 2007-2013;
16) http://www.partnerstwo-nyskie2020.pl/index.php
17) Centrum Informatyczne Edukacji, System informacji oświatowej, Dane identyfikacyjne szkół i placówek według danych SIO z 30 września 2015 r. – województwo opolskie. Internet (http://www.cie.men.gov.pl/index.php/sio-wykaz-szkol-i-placowek/26-wykaz-wg-wojewodztw.html);
18) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Wykaz dróg krajowych wraz z numeracją i przebiegiem. Internet (http://www.gddkia.gov.pl/pl/927/drogi-krajowe);
19) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Wykaz dróg wojewódzkich wraz z numeracją i przebiegiem. Internet (http://www.gddkia.gov.pl/pl/3105/Drogi-wojewodzkie);
20) Geoserwis GDIOŚ (http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy);
21) IGiPZ PAN, Internetowy Atlas Polski. Internet (www.maps.igipz.pan.pl);
22) Kondracki J., 2013 r. Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;
23) Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Geoportal. Internet (http://geoportal.kzgw.gov.pl);
24) Matuszkiewicz J.M., 2008 r., Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa;
25) Mizerski W., 2002 r.. Geologia Polski dla geografów. PWN S.A., Warszawa;
26) PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., Mapa interaktywna linii kolejowych. Internet (http://mapa.plk-sa.pl/);
27) Pracowania na rzecz Wszystkich Istot, Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce, Internet (http://mapa.korytarze.pl);
28) PSH, 05.12.2013 r., Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) - charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna. Internet (http://www.psh.gov.pl/artykuly_i_publikacje/publikacje/jednolite-czesci-wod-podziemnych-charakterystyka-geologiczna-i-hydrogeologiczna.html);
29) Starostwo Powiatowe w Nysie, 2013 r. i 2016 r., Zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją gruntów i budynków. Nysa;
30) Stupnicka E., 1997 r. Geologia regionalna Polski. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa;
31) Urząd Miejski w Nysie, System Informacji Przestrzennej, Internet (http://nysa.e-mapa.net);
32) Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Opolu, Wykaz zabytków – gmina Nysa. Fakty osadnicze w gminie Nysa;
33) Zielony R., Kliczkowska A., listopad 2012 r. Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Internet (http://www.lasy.gov.pl/publikacje/copy_of_gospodarka-lesna/hodowla/regionalizacja-przyrodniczo-lesna-polski-2010-1/view);
34) Żelaźniewicz A., Aleksandrowski P., Buła Z., Karnikowski P. H., Konon A., Oszczypko N., Ślączka A., Żaba J., Żytko K., 2011 r. Regionalizacja tektoniczna Polski. Komitet Nauk Geologicznych PAN, Internet (http://www.kngpan.agh.edu.pl/wp-content/uploads/Regionalizacja_Tektoniczna_Polski_20111.pdf).

CZĘŚĆ II.
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

5. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU.

Miejsko-wiejska gmina Nysa wchodzi w skład województwa opolskiego oraz powiatu nyskiego. Graniczy z gminami: Głuchołazy – od południa, Korfantów – od wschodu, Łambinowice – od północnego – wschodu, Otmuchów – od zachodu, Pakosławice – od północy, Prudnik – od południowego – wschodu. Sieć osadniczą gminy Nysa tworzy miasto Nysa i 26 sołectw. Należą do nich: Biała Nyska, Domaszkowice, Głębinów, Goświnowice, Hajduki Nyskie, Hanuszów, Iława, Jędrzychów, Kępnica, Konradowa, Koperniki, Kubice, Lipowa, Morów, Niwnica, Podkamień, Przełęk, Radzikowice, Regulice, Rusocin, Sękowice, Siestrzechowice, Skorochów, Wyszków Śląski, Wierzbięcice, Złotogłowice.

Struktura przestrzenna gminy Nysa ukształtowana została w ewolucyjnym rozwoju struktur przyrodniczych i procesów urbanizacyjnych. Sposób zagospodarowania zmieniał się w zależności od potrzeb i możliwości inwestorskich w kolejnych okresach historii rozwoju gminy. Biorąc za podstawę rozpoznane w trakcie sporządzania niniejszego studium uwarunkowania przyrodnicze, a także analizując zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy w ostatnich latach, można stwierdzić, że działania gminy w zakresie gospodarki przestrzennej podejmowane są zgodnie z pojawiającymi się potrzebami inwestycyjnymi z wyraźnie określoną i realizowaną polityką.

Strukturę funkcjonalno – przestrzenną gminy tworzą dzisiaj różnorodne elementy różniące się stanem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni i standardami. Dominującą jednostką w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w gminie jest miasto Nysa, stanowiące ośrodek administracji gminy i powiatu. Tu koncentruje się zabudowa mieszkaniowa wielo- i jednorodzinna czy usługi o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, w tym usługi kultury, opieka zdrowotna, szkolnictwo również wyższe oraz inne działalności gospodarcze, w tym także przemysł. Dogodne położenie miasta na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych oraz różnorodna sieć komunikacyjna zapewnia dobre połączenia komunikacyjne z dużymi aglomeracjami miejskimi i ośrodkami gospodarczymi Dolnego i Górnego Śląska oraz Republiką Czeską.

Obszarami funkcjonalnie powiązanymi z miastem Nysa są wsie, które bezpośrednio z nim sąsiadują, tj. Jędrzychów czy Skorochów o funkcjach mieszkaniowo-usługowych oraz Konradowa, gdzie rozwija się działalność produkcyjna. Spośród pozostałych wsi o charakterze rolniczym wyróżniają się, położone w sąsiedztwie jeziora Nyskiego, Głębinów i Skorochów, gdzie oprócz mieszkalnictwa rozwija się także turystyka oraz usługi sportu i rekreacji. W północnej części Goświnowic i południowej części Radzikowic dominują funkcje produkcyjne – utworzono tu Wałbrzyską Specjalną Strefę Ekonomiczną.

Gmina Nysa ma powierzchnię 21762 ha, z czego powierzchnia miasta to niecałe 13%. Wg ewidencji gruntów i budynków (EGiB) w strukturze użytkowania gruntów gminy Nysa przeważają użytki rolne, które stanowią 67% ogólnej powierzchni gminy. W grupie użytków rolnych wyróżniają się grunty orne, stanowiące ponad połowę całkowitej powierzchni gminy (58%) i 86% wszystkich powierzchni użytków rolnych. Wśród gruntów rolnych znaczący jest także udział łąk i pastwisk trwałych – zajmują one niemal łącznie 9% ogółu powierzchni użytków rolnych.

Grunty leśne oraz grunty pod wodami oscylują na podobnym poziomie i stanowią odpowiednio 10% i 9% powierzchni gminy. W podziale na miasto i obszar wiejski warto zaznaczyć, że powierzchnia terenów osadniczych (tereny mieszkaniowe oraz grunty rolne zabudowane) jest nieznacznie wyższa na obszarze wiejskim (412 ha) w stosunku do miasta (328 ha).

Tereny komunikacyjne zajmują łącznie 5% powierzchni gminy, w tym zdecydowana część to drogi (75%). Użytki kopalniane stanowią zaledwie 0,05% powierzchni gminy, a tereny różne niecałe 2%.

Szczegółowe wartości podano w tabeli nr 5.1.

Tabela nr 5.1. Struktura użytkowania gruntów na obszarze gminy Nysa wg EGiB.

Grupa	Rodzaj użytku gruntowego		Oznaczenie rodzaju wg EGiB	Miasto [w m^2]	Obszar wiejski [w m^2]	Cała gmina [w m^2]
Grunty rolne	Użytki rolne	grunty orne	R	7 187 523	120 617 595	127 805 118
		sady	S	57 731	1 559 343	1 617 074
		łąki trwałe	Ł	938 340	5 779 777	6 718 117
		pastwiska trwałe	Ps	124 459	6 075 284	6 199 744
		grunty rolne zabudowane	Br	150 559	2 388 300	2 538 859
		grunty pod stawami	Wsr	120 932	1 108 782	1 229 714
		grunty pod rowami	W	209 408	850 701	1 060 109
		grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	Lzr	1 613	34 673	36 286
		nieużytki	N	138 262	920 763	1 059 026
Grunty leśne	lasy		Ls	443 251	20 395 037	20 838 288
	grunty zadrzewione i zakrzewione		Lz	124 589	1 220 586	1 345 175
Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe		B	3 136 972	1 735 727	4 872 699
	tereny przemysłowe		Ba	1 274 198	979 919	2 254 116
	inne tereny zabudowane		Bi	1 574 302	500 704	2 075 006
	zurbanizowane tereny niezabudowane		Bp	1 595 118	785 299	2 380 416
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe		Bz	1 055 232	610 199	1 665 431
	użytki kopalne		K	37 229	60 544	97 773
	tereny komunikacyjne	drogi	dr	2 425 090	5 864 114	8 289 204
		tereny kolejowe	Tk	557 507	1 132 698	1 690 204
		inne tereny komunikacyjne	Ti	12 709	9 930	22 639
		grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	Tp	295 055	762 509	1 057 563
Grunty pod wodami	grunty pod wodami powierzchniowymi		Wp	2 204 542	16 515 153	18 719 695
	grunty pod wodami powierzchniowymi		Ws	66 038	44 290	110 329
Tereny różne			Tr	3 781 722	156 508	3 938 230
Σ				**27 512 383**	**190 108 433**	**217 620 816**

Źródło: opracowanie własne.

Na przestrzeni lat 2013-2016 struktura użytkowania gruntów zmieniła się nieznacznie. Największe zmiany zauważalne są w grupie trenów zabudowanych i zurbanizowanych, których przybyło ponad 110 ha. Wśród nich największy przyrost nastąpił w terenach zurbanizowanych niezabudowanych – o niecałe 100 ha.

Szczegółowe informacje dotyczące uzbrojenia terenu zawarte zostały w rozdziale 18.
Zadania inwestycyjne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, w tym modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej, stacji uzdatniania wody oraz oczyszczalni ścieków realizuje Gminna Spółka Wodociągi i Kanalizacja "AKWA" Sp. z o.o. Zaopatrzenie w wodę gminy

Nysa odbywa się poprzez 3 wodociągi grupowe: Wodociąg NYSA, Wodociąg GOŚWINOWICE, Wodociąg WIERZBIĘCICE. Obsługują one 22 z 26 wsi i miasto Nysa. Miasto Nysa objęte jest mieszanym systemem kanalizacji. Część miasta pomiędzy rzeką Nysa Kłodzka a Rowem Fortecznym obsługuje głównie kanalizacja ogólnospławna i w niewielkim stopniu kanalizacja rozdzielcza: sanitarna i deszczowa. Pozostała część miasta objęta jest rozdzielczym systemem kanalizacji. Tereny wiejskie gminy Nysa obsługuje rozdzielczy system kanalizacji lub tylko kanalizacja sanitarna. Na obszarze wsi Konradowa działa Miejska Oczyszczalnia Ścieków, która jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną. Przetwarzaniem odpadów komunalnych zajmuje się Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami w Domaszkowicach należące do PGK EKOM Sp. z o.o. w Nysie. Na terenie gminy Nysa znajduje się fragment przesyłowej linii elektroenergetycznej o napięciu 220 kV relacji Groszowice – Ząbkowice oraz zlokalizowane są 2 elektrownie wodne: „Nysa" – o mocy generowanej 0,74 MW i „Głębinów" – o mocy generowanej 3,04 MW oraz mała elektrownia wodna w Białej Nyskiej o mocy 2x75 kW. Nyska Energetyka Cieplna Sp. z o.o. (NEC) wytwarza i dostarcza energię cieplną na terenie miasta i gminy Nysa. Spółka także posiada koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej. Na terenie gminy Nysa znajduje się wiele stacji bazowych. Prawie wszystkie znajdują się na terenie miasta.

6. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY.

Przez ład przestrzenny, zgodnie z definicją zawartą w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Na tle wyżej wymienionej definicji analiza stanu ładu przestrzennego na terenie gminy Nysa uwzględnia strukturę przestrzenną i strukturę zainwestowania.

Ukształtowana w dotychczasowym rozwoju przestrzennym struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy w pełni wykorzystuje istniejące uwarunkowania przyrodnicze, nie naruszając tych części, które w formie ograniczeń rozwojowych wyraźnie tu występują. Ograniczenia te to przede wszystkim: Jezioro Nyskie, dolina rzeki Nysy Kłodzkiej oraz ciągi wzgórz otaczające miasto od strony północnej (Wysoczyzna Nyska). Uwarunkowania przyrodnicze (rzeźba terenu, gleby, kompleksy leśne, itp.), zadecydowały także o rozwoju przestrzennym terenów otaczających miasto i ich wyraźnym podziale na część północną i południową od osi rzeki Nysy Kłodzkiej. Tereny położone w północnej części gminy to przede wszystkim niezalesione obszary intensywnej produkcji rolnej, zaś w południowej części gminy tereny produkcji rolnej ograniczane są miejscowo przez rozwiniętą sieć hydrograficzną oraz niewielkie kompleksy leśne. Wymienione uwarunkowania z jednej strony stanowią pewnego rodzaju barierę rozwoju przestrzennego, a z drugiej kształtują strukturę przyrodniczą sprzyjającą rozwojowi funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

W przypadku struktury zainwestowania w gminie można stwierdzić, iż do najbardziej zainwestowanych terenów należą obszary miasta Nysa. Mieszczą się tu podstawowe usługi publiczne dla mieszkańców gminy, a ze względu na to, że procentowo skupiona jest tu największa liczba mieszkańców (prawie 80%), w odniesieniu do obszaru gminy charakteryzuje się również znacznym stopniem rozwoju funkcji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych. Tu też znajduje się wiele cennych i unikalnych zabytków, tj. obszar Starego Miasta czy fortyfikacje – Twierdza Nysa.

Na pozostałych obszarach dominuje funkcja rolnicza. Układ osadniczy wsi jest przeważnie ulicowy, z obustronnie zlokalizowaną zabudową zagrodową i mieszkaniową uzupełnioną o usługi podstawowe, w tym także publiczne. Wsie często zachowały swój historyczny charakter.

Szczególnie zauważalny jest on w sołectwach: Domaszkowice, Kubice, Kępnica, Lipowa, Niwnica, Siestrzechowice, Wierzbięcice czy Złotogłowice.
Analizując dotychczasowe zagospodarowanie gminy ocenia się, że nie występują elementy zagospodarowania w istotnym stopniu dysharmonizujące przestrzeń i naruszające ład przestrzenny. Niemniej jednak na terenie gminy na szeroką skalę planowane są działania rewitalizacyjne, w szczególności dotyczy to terenów centrum miasta ze średniowieczną zabudową i rynkiem oraz terenów poprzemysłowych (była Fabryka Samochodów Dostawczych), które w istotny sposób wpłyną na poprawę ładu przestrzennego. W dalszych planach rozwoju gminy należy szczególnie zadbać o zachowanie równowagi przestrzennej, uwzględniając przy tym zasady zrównoważonego rozwoju.

7. STAN ŚRODOWISKA, W TYM STAN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.

7.1. Położenie fizycznogeograficzne.

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) gmina Nysa umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

- prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31);
- podprowincja – Niziny Środkowopolskie (318);
- makroregion – Nizina Śląska (318.5);
- mezoregiony: Równina Wrocławska (318.53), Dolina Nysy Kłodzkiej (318.54), Równina Niemodlińska (318.55) oraz Płaskowyż Głubczycki (318.58).

Zdecydowana większość terenu gminy, w tym całe miasto Nysa, położona jest w Dolinie Nysy Kłodzkiej. Północne krańce gminy położone są w mezoregionie Równiny Wrocławskiej (mikroregion Równina Grodkowska), południowe w mezoregionie Płaskowyżu Głubczyckiego zaś środkowo – wschodnie na terenie Równiny Niemodlińskiej. Należy dodać, że zachodnia granica gminy jest jednocześnie granicą pomiędzy dwiema prowincjami: Niżem Środkowoeuropejskim (31) oraz Masywem Czeskim (33), dwiema podprowincjami: Niziny Środkowopolskie (318) oraz Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332) i dwoma makroregionami: Nizina Śląska (318.5) oraz Przedgórze Sudeckie (332.1). W zależności od interpretacji przebiegu granic poszczególnych jednostek wyznaczonych przez J. Kondrackiego możemy założyć, że północno – zachodnie krańce gminy położone są na terenie mezoregionu Wzgórz Niemczańsko – Strzelińskich (332.14), środkowo – zachodnie na terenie mezoregionu Obniżenia Otmuchowskiego (332.16), zaś południowo – zachodnie na terenie mezoregionu Przedgórza Paczkowskiego (332.17).
Położenie gminy na terenie aż 7 zróżnicowanych, nizinno – podgórskich jednostek podziału fizyczno – geograficznego wskazuje, że środowisko przyrodnicze gminy posiada charakter przejściowy pomiędzy strefą Sudetów Wschodnich i Niziną Śląską. Ta przejściowość odzwierciedla się przy charakterystyce każdego z elementów środowiska: klimatu, geologii, geomorfologii, hydrologii i hydrografii, pokrywy glebowej, szaty roślinnej oraz fauny.

7.2. Geologia i struktura litologiczna podłoża.

Szczegółowy opis uwarunkowań charakteryzujących środowisko przyrodnicze gminy Nysa przedstawiono w dokumencie „Walory Przyrodnicze Miasta i Gminy Nysa" opracowanym w 1999 roku przez Katedrę Ochrony Powierzchni Ziemi Uniwersytetu Opolskiego. Na potrzeby niniejszego Studium budowę geologiczną gminy Nysa omówiono na podstawie Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000 arkusz Nysa (Badura, Przybylski, 1994, 1996) oraz na podstawie Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000, arkusze: Nysa nr 904

(Awdankiewicz, 2004), Otmuchów nr 903 (Awdankiewicz, 2004), Skoroszyce nr 871 (Horbowy, 2004) i Ziębice nr 870 (Awdankiewicz, 2004).

Obszar gminy Nysa obejmuje fragment dużej jednostki geologicznej – bloku przedsudeckiego, zbudowanego z serii metamorficznych oraz młodopaleozoicznych granitoidów, przykrytych grubą pokrywą osadów trzeciorzędowych i czwartorzędowych. W południowo – zachodniej części gminy odsłaniają się gnejsy migmatyczne, stanowiące osłonę granitoidów żulowskich oraz kompleks gnejsów biotytowych, kwarcytów, łupków kwarcowo – skaleniowych i wapieni krystalicznych. Geneza i wiek tych skał nie są ustalone. Korelowane są one z utworami proterozoicznymi i staropaleozoicznymi, a nawet środkowodewońskimi.

Zjawiska opisane w niniejszym akapicie dotyczą terenów przyległych do południowo – zachodnich granic gminy Nysa. Gnejsy migmatyczne z amfibolitami odsłaniają się między Nadziejowem i Kamienną Górą, a także na północ od Łączek oraz na zachód od Burgrabic. Gnejsy biotytowe i łupki łyszczykowe występują między Sławniowicami a Łączkami. W Sławniowicach zawierają one przeławicenia wapieni krystalicznych i amfibolitów. Miejscami skały te są silnie zmienione lub zwietrzałe. Kwarcyty występują w formie nieciągłego pasa szerokości około 500 m o przebiegu z południowego – zachodu na północny – wschód w rejonie miejscowości: Sławniowice – Burgrabice – Gierałcice – Wilamowice – Nowy Świętów. Tworzą one kompleks skalny o różnej zawartości często silnie zwietrzałych skaleni. Wapienie krystaliczne (marmury), tworzące ławice w gnejsach na wschód od Sławniowic, są skałami barwy białej, jasnoszarej, do ciemnoszarej, często smużyste, zwykle średnioziarniste, partiami gruboziarniste. Ciemne smugi pochodzą od biotytu lub substancji organicznej. Dolomity (marmury dolomitowe), występują wśród wapieni w formie żył. Najgrubsza ławica marmurów ma miąższość do 200 m. Zaliczane do karbonu granodioryty występują w postaci różnej miąższości pni i żył w skałach osłony metamorficznej. W Nadziejowie i Kamiennej Górze żyły te osiągają grubość kilkudziesięciu metrów. Żyły kwarcowe, pegmatytowe, leukogranitowe i aplitowe występują we wszystkich wyżej opisanych skałach. Miąższość ich jest niewielka, przeważnie od kilku do kilkunastu centymetrów. Jedynie żyły leukogranitowe mają miąższość do kilkunastu metrów.

Utwory trzeciorzędowe występują prawie na całym obszarze gminy. Odsłaniają się w wielu miejscach w pobliżu wychodni skał krystalicznych oraz na krawędziach erozyjnych tarasów lub stanowiących powierzchnie erozyjne. Miąższość tych utworów trzeciorzędowych nie jest znana i może sięgać na wschód od Nysy do 450 m. Najstarszymi utworami są regolity oraz skaolinizowane skały podłoża. Strefa kaolinizacji przekracza lokalnie 90 m. W partii stropowej trzeciorzęd reprezentowany jest głównie przez osady morskie serii poznańskiej miocenu, wykształconej jako: iły, piaski, mułki z wkładkami węgla brunatnego, iły kaolinowe i iły z syderytami. Lokalnie występują żwiry plioceńskie serii Gozdnicy. Są to piaski i żwiry różnych skał podłoża, często spojone iłami kaolinowymi.

Wśród skał czwartorzędu występują osady należące do plejstocenu oraz holocenu. W plejstocenie obszar gminy Nysa był trzykrotnie zlodowacony. Dwukrotnie w czasie zlodowaceń południowopolskich i raz w okresie zlodowaceń środkowopolskich. Zlodowacenia te pozostawiły pokrywę osadów na utworach trzeciorzędowych i skałach masywu krystalicznego. Reprezentowane są one przez gliny zwałowe, osady piaszczysto – żwirowe wodnolodowcowe i lodowcowe oraz piaski, żwiry i głazy tarasów rzecznych. Lessy i gliny lessopodobne z okresu zlodowaceń północnopolskich zalegają na nich prawie na całej powierzchni gminy warstwą grubości od 0,5 m do 6 – 8 m. Dna dolin i ich zbocza pokrywają gliny deluwialne piaszczyste i pylaste. Najmłodszymi osadami, powstałymi w holocenie są zalegające w dnach dolin rzecznych iły i mułki z domieszką piasków, mady ze żwirami i paskami w spągu. W dolinie Nysy Kłodzkiej następowała akumulacja piasków i żwirów tarasów nadzalewowych 15,0 m i 6,0 – 8,0 m n.p.rz.

Najniższe tarasy zalewowe 2,0 – 5,0 m n.p.rz. utworzyły się już podczas holocenu.

7.3. Rzeźba terenu i krajobraz, w tym krajobraz kulturowy.

Rzeźba terenu gminy Nysa jest wynikiem zachodzących tu niegdyś procesów orogenezy Sudetów, procesów tektonicznych i neotektonicznych, glacjalnych, fluwioglacjalnych, peryglacjalnych, eolicznych i erozji oraz akumulacji rzecznej, a także działalności człowieka (antropogenicznych). Występujące z silnym natężeniem procesy rzeźbotwórcze doprowadziły do powstania zróżnicowanego rysu geomorfologicznego obszaru gminy, który jest jej dużym walorem przyrodniczym i krajobrazowym.

Najwyżej położone obszary gminy zlokalizowane są w jej południowo-zachodniej części. Jest to część gminy, której rzeźba czwartorzędowa została silnie uwarunkowana orogenezą Sudetów. Wysokości bezwzględne osiągają tutaj lokalnie 320 m n.p.m. (na południe od Koperników), a w większości oscylują wokół rzędnych 260-290 m n.p.m. Te najwyżej położone rejony gminy tworzą wychodnie granitów, w większości przykrytych cienką warstwą utworów czwartorzędowych. W południowo-wschodniej części gminy wysokości dochodzą do 290 m n.p.m., lokalnie przekraczając 300 m n.p.m. (bezimienne wzniesienie na południowy wschód od Kępnicy – 306,4 m n.p.m.). Te dwa południowe obszary najwyższych w gminie wzniesień oddziela obniżenie rzeki Białej Głuchołaskiej. W północno-zachodniej części gminy również zaznaczają się znaczne wysokości dochodzące do 243,7 m n.p.m. (Wzgórza Otmuchowsko-Nyskie) oraz 256,3 m n.p.m. (Wysoczyzna Ziębicka). Najniżej położone tereny znajdują się na wschodzie w dolinie Nysy Kłodzkiej przy granicy z gminą Łambinowice – ok. 174 m n.p.m. Biorąc pod uwagę najwyżej i najniżej położone tereny analizowanego obszaru należy stwierdzić, że obszar gminy Nysa ma zróżnicowany hipsometrycznie charakter. Bezwzględna różnica wzniesień wynosi bowiem 145 m.

Obszary o najwyższych wysokościach względnych położone są w okolicach wsi Koperniki, w miejscu gdzie teren opada do doliny Białej Głuchołaskiej o około 80 m. Stosunkowo duże deniwelacje jak na teren Niziny Śląskiej zlokalizowane są również w całej południowej i południowo-wschodniej części gminy (Płaskowyż Głubczycki) oraz na niektórych obszarach części północno-zachodniej (Równina Grodkowska). Różnice wysokości względnych osiągają tu wartości od 20 do 60 m. Znaczne lokalne deniwelacje związane są także z niektórymi skrzydłami doliny Nysy Kłodzkiej, zwłaszcza na północ od jej koryta – miejscami do około 45 m, przeważnie jednak 20 – 25 m. Skarpom towarzyszą najsilniejsze spadki dochodzące często do 40 – 60º. W niektórych miejscach, np.: w strefie północnego brzegu Jeziora Nyskiego występują niemal pionowe ściany skarp. Najniższe deniwelacje charakterystyczne są dla obszaru dna doliny Nysy Kłodzkiej, które miejscami na szerokości 1 – 2 km jest niemal płaskie. Deniwelacje rzadko przekraczają tu 3 m. Niewielkie różnice wysokości względnych charakterystyczne są również dla ujściowego odcinka Białej Głuchołaskiej oraz terenów położonych pomiędzy Przełękiem a Nysą. Pod względem zróżnicowania wysokości względnych analizowany obszar należy do najbardziej zróżnicowanego na terenach całej Niziny Śląskiej.

Obecnie w gminie Nysa dominuje krajobraz miejski i rolniczo-osadniczy. W krajobrazie rolniczo-osadniczym przeważają wielkopowierzchniowe grunty rolne, uzupełnione dość zwartymi układami osadniczymi poszczególnych wsi oraz niewielkimi enklawami zadrzewień śródpolnych. Krajobraz ten uzupełniają także stosunkowo liczne nasadzenia alei przydrożnych oraz zadrzewienia rosnące wzdłuż cieków wodnych. Krajobraz miejski z kolei cechuje zwarta struktura funkcjonalno-przestrzenna ze zróżnicowanymi typami zabudowy oraz gęsta sieć komunikacyjna (drogowa i kolejowa).

Panoramę miasta Nysa tworzy szereg elementów, które powstawały w historycznym cyklu

rozwojowym. Pomimo niekorzystnych zmian powojennych, modelowym przykładem dobrze zachowanego historycznego układu urbanistycznego o wczesnośredniowiecznym rodowodzie jest centrum miasta z rynkiem. Kolejnymi elementami struktury przestrzennej miasta w trakcie jego rozwoju były tereny fortyfikacji miejskich położone na północ od centrum, a później tereny przemysłowe, położone przede wszystkim na wschód oraz południowy-wschód od centrum. Konsekwencją rozwijania funkcji przemysłowej, zarówno w okresie przedwojennym jak i powojennym, była budowa osiedli mieszkaniowych, zlokalizowanych głównie na południe od centrum. Zabudowę miasta otacza system terenów otwartych, na które składają się zespoły zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej, tereny rolnicze oraz rozległa przestrzeń Jeziora Nyskiego. Wpisują się one w wielkoprzestrzenne wnętrze krajobrazowe doliny rzeki Nysy Kłodzkiej. Ponadto szereg wsi zachowało czytelne, historyczne układy przestrzennego rozplanowania, na ogół o charakterze łańcuchowym. Do najlepiej zachowanych należą układy ruralistyczne miejscowości: Domaszkowice, Kępnica, Kubice, Lipowa, Niwnica, Siestrzechowice, Wierzbięcice i Złotogłowice.

Krajobraz gminy tworzą dzisiaj różnorodne elementy różniące się stanem i jakością zagospodarowania, stopniem wykorzystania przestrzeni i standardami zamieszkiwania. Wśród podstawowych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej wymienić należy:

- Jezioro Nyskie (sztuczny zbiornik retencyjny) położony na zachód od miasta;
- wielkoprzestrzenna dolina rzeki Nysy Kłodzkiej rozszerzająca się wyraźnie na wschód od terenów śródmiejskich z charakterystycznym przewężeniem pomiędzy ulicami: Szlak Chrobrego i Armii Krajowej;
- rynek i jego najbliższe okolice z historycznie ukształtowanym, zabytkowym układem urbanistycznym, ze skoncentrowanymi tu usługami ogólnomiejskimi oraz zróżnicowanymi co do standardów zespołami zabudowy. Zabudowa tego obszaru jest w znacznym stopniu zdekapitalizowana co sprawia, że ten atrakcyjny niegdyś obszar miasta nie w pełni wykorzystuje swoje funkcje. Prowadzone są w tym miejscu inwestycje rewitalizacyjne;
- tereny śródmieścia położone wokół rynku wzdłuż ulic: Armii Krajowej, Bohaterów Warszawy, Mariackiej, Moniuszki i Drzymały z pozostałością XIX wiecznej zabudowy mieszkaniowej, ze skoncentrowanymi tu usługami ogólnomiejskimi;
- zespoły zabudowy usługowej, produkcyjnej, baz i składów wraz z towarzyszącą zabudową mieszkalną położone na południowy – wschód (ulice: Jagiellońska i Piłsudskiego) oraz północ (ul. Szlak Chrobrego) od śródmieścia;
- tereny szlaków kolejowych oraz obiektów obsługi technicznej miasta położone na wschód i północny – wschód od centrum (ul. Racławicka i Wojska Polskiego);
- tereny zieleni urządzonej (Park Miejski, tereny zieleni wzdłuż ulicy Bema i Kraszewskiego oraz ogrody działkowe położone na wschód od ul. Jagiełły oraz pomiędzy miastem a Jeziorem Nyskim);
- fortyfikacje miejskie (Twierdza Nyska) położone przede wszystkim w północnej części miasta (Fort Prusy, Fort I, Fort Bombardier, Bastiony: Kapliczny, Regulicki, Kapucyński, Morawski);
- tereny zuniformizowanej zabudowy wielorodzinnej (wysokiej intensywności) położone w północnej i południowo – zachodniej części miasta, zrealizowanej w latach 70–tych XX wieku;
- tereny jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej położonej przede wszystkim w południowej części miasta;
- byłe tereny wojskowe położone w północno – zachodniej i północno – wschodniej części miasta (ulice: Otmuchowska i Grodkowska);

– tereny otoczenia obszarów zainwestowanych z dominującym udziałem użytków rolnych.

7.4. Wody powierzchniowe.

Obszar gminy Nysa zlokalizowany jest w obrębie dorzecza Odry. Odwadniany jest przez rzekę Nysę Kłodzką, która przez południową część powiatu płynie w kierunku wschodnim, a następnie w rejonie Nysy skręca na północ. Zlewnia Nysy obejmuje praktycznie obszar całego powiatu. Poza lewostronnymi dopływami do najważniejszych i najbardziej istotnych są dopływy prawobrzeżne: Kamienna, Raczyna, Widna, Biała Głuchołaska, Młynówka Niwnińska i Ścinawa Niemodlińska.

W dolinie Nysy zlokalizowane są trzy zbiorniki retencyjne: Kozielno, Otmuchów i Nysa. Oprócz funkcji retencyjnych, zbiorniki pełnią funkcję przeciwpowodziową, energetyczną, a także umożliwiają zasilanie dopływów Odry dla celów żeglugowych. Innymi funkcjami zbiorników są także funkcje rekreacyjne i ekologiczne. Stany wody Nysy Kłodzkiej obserwowane są na wodowskazach IMGW w Nysie.

Cechą systemu hydrograficznego gminy jest niesymetryczność przebiegu cieków w części północnej (lewostronne dopływy Nysy Kłodzkiej) i południowej (prawostronne dopływy Nysy Kłodzkiej). Na terenie gminy Nysa występują także różnice w charakterze reżimu hydrologicznego. Prawostronne dopływy Nysy Kłodzkiej odznaczają się charakterem rzek górsko – nizinnych. Występują tu gwałtowne wezbrania, przeważa przepływ turbulentny nad laminarnym, rzeki niosą często materiał gruboziarnisty nieobtoczony, który deponowany jest w postaci stożków napływowych w południowej części doliny Nysy. Kierunek ułożenia omawianych cieków jest południkowy, zgodny z ogólną tendencją panującą w południowej części województwa opolskiego, polegającą na przepływie rzek od terenów górskich Gór Opawskich, poprzez równiny i płaskowyże do doliny rzeki Odry. Rzeki zlokalizowane na północ od doliny Nysy Kłodzkiej (dopływy lewostronne), do których zalicza się między innymi rzeka Cielnica, mają charakter rzek nizinnych o niwalnym typie zasilania. Rzeki te charakteryzują się przewagą przepływu laminarnego nad turbulentnym oraz mniejszymi wezbraniami. Rzeki często niosą materiał obtoczony, drobnoziarnisty, nie tworzą stożków napływowych.

Główne presje wywierane na środowisko wodne na terenie gminy to: wzmożony pobór wód na różne cele, emisja ścieków komunalnych i przemysłowych ze zorganizowanych źródeł takich jak oczyszczalnie ścieków komunalnych i przemysłowych, zanieczyszczenia obszarowe.

W celu określenia jakości wód powierzchniowych na terenie województwa opolskiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Opolu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonał ocenę stanu dla 233 jednolitych części wód powierzchniowych. W ramach prowadzonej oceny, na terenie omawianej gminy prowadzone były badania monitoringowe w trzech punktach pomiarowych: Mora-Morów, Biała Głuchołaska-Biała Nyska oraz Nysa Kłodzka (poniżej zbiornika Nysa).

Na podstawie danych WIOŚ Opole można jednak stwierdzić, iż jakość wód powierzchniowych na terenie gminy w okresie od 2002 roku do roku 2012 uległa pogorszeniu z ogólnego stanu umiarkowanego do stanu złego.

Jak wynika z danych przekazanych przez WIOŚ w Opolu, we wszystkich punktach pomiarowych odnotowano umiarkowany stan ekologiczny. Stan chemiczny był dobry w przypadku punktu pomiarowego Biała Głuchołaska-Biała Nyska oraz Nysa Kłodzka od oddzielenia się Młynówki Pomianowskiej do wypływu ze zbiornika Nysa. W przypadku punktu pomiarowego Mora-Morów nie prowadzono badań stanu chemicznego. Ogólny stan JCW w każdym z punktów pomiarowych oceniony został jako zły. W każdym przypadku ocenę determinował umiarkowany potencjał ekologiczny.

Zbiorniki wodne

Jak wynika z danych WIOŚ w Opolu na terenie gminy Nysa prowadzone były badania jakości stanu jednolitych części wód powierzchniowych będącymi zbiornikami wodnymi. W latach 2010-2012 stan ekologiczny zbiornika Nysa oceniono na umiarkowany, stan chemiczny jako dobry, ogólny stan jako zły. Ocenę złą determinuje umiarkowany stan ekologiczny. Zbiornik Nysa nie spełnia wymogów dla obszarów chronionych.

7.5. Wody podziemne.

Niewielki obszar położony na wschodzie gminy objęty jest GZWP nr 338 Subzbiornik Paczków-Niemodlin gromadzącego wodę w porowych utworach trzeciorzędowych. Zbiornik ten wydzielony został na podstawie kryteriów indywidualnych dla utworów wodonośnych neogeńskich. GZWP nr 338 stanowi część neogeńskiego zapadliska tektonicznego Rowu Paczków-Kędzierzyn-Koźle. Powierzchnia zbiornika to około 735 km^2, średnia głębokość ujęć wodnych występujących na jego obszarze zawiera się w zakresie od 80 do 150 m. Zasoby dyspozycyjne zbiornika szacuje się na 60 tys. m^3/d. GZWP nr 338 zaliczany jest do typu zbiorników porowych, o nieznacznym zanieczyszczeniu, jednak jego wody na badanym obszarze charakteryzują się dużymi stężeniami związków fluoru. W obrębie zbiornika znajdują się dwa kompleksy wodonośnych utworów piaszczystych. Kompleks górny występuje do głębokości 100, natomiast dolny – 200 m. Oba kompleksy są izolowane zarówno od siebie, jak i od powierzchni terenu grubą warstwą iłów. Kierunek przepływu jest taki, jak ogólna tendencja spadku terenu z zachodu (Przedgórze Sudeckie) na wschód (Nizina Śląska). Ruch wód w zbiorniku określono jako średnio szybki – waha się on w przedziale 30–100 m/rok.

Gmina Nysa zlokalizowana jest na obszarze jednolitej części wód podziemnych nr 109. Powierzchnia całkowita ww. JCWPd wynosi 4258,3 km^2. Powiaty, które obejmuje JCWPd 109 to powiat miasto Wrocław, wrocławski, oławski, oleśnicki, strzeliński, dzierżoniowski, ząbkowicki, brzeski, opolski, nyski, namysłowski. Głębokość występowania wód słodkich to ok. 300 m.p.p.t. Na terenie gminy Nysa w 2012 roku w ramach monitoringu diagnostycznego przeprowadzone zostały badania wód podziemnych w punkcie kontrolno-pomiarowym nr 571 – Nysa. Jak wynika z danych GIOŚ oraz WIOŚ Opole, doszło do przekroczeń wskaźników w klasie III i V. W klasie V przekroczone zostało stężenie Fluoru (F), co wpłynęło na zaliczenie stanu wód do klasy V (zły stan wód). Jak wynika z danych WIOŚ Opole, stan wód podziemnych na terenie Nysy, w okresie od 2002 roku do 2012 roku uległ pogorszeniu z ogólnego stanu umiarkowanego do złego.

7.6. Wielkość i jakość zasobów wodnych.

Cały obszar gminy Nysa należy do zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej. System hydrograficzny gminy jest niesymetryczny, zdecydowanie dominują w nim dopływy prawostronne (część południowa) nad lewostronnymi (część północna). Dopływy prawostronne mają charakter rzek górsko-nizinnych, zaś dopływy lewostronne Nysy Kłodzkiej to rzeki nizinne. Kierunek ułożenia cieków prawostronnych jest południkowy – rzeki spływają od Gór Opawskich do doliny Odry. Do najważniejszych rzek przepływających przez teren gminy Nysa należą:

- Nysa Kłodzka – swój początek bierze w Masywie Śnieżnika, na wysokości około 920 m. n.p.m. Na teren gminy wypływa z Jeziora Nyskiego, zgodnie z kierunkiem przepływu zachód-wschód, płynąc wspomnianym w analizie geomorfologicznej zapadliskiem tektonicznym. Na obszarze gminy Nysa Kłodzka jest już rzeką nizinną, całkowicie uzależnioną od zrzutów wody z Jeziora Nyskiego i Otmuchowskiego. Charakteryzuje się bardzo dużymi amplitudami przepływów niskich i wysokich, co świadczy o jej

gwałtowności. Stan maksymalny Nysy Kłodzkiej został osiągnięty podczas powodzi z lipca 1997 roku, gdy wynosił 687 cm (10/11.07.1997), a maksymalny przepływ osiągnął 1500 m³/s. Na Nysie Kłodzkiej na terenie gminy zlokalizowane są dwie elektrownie wodne: zbiornikowa Zbiornik Nysa (Głębinów) i przepływowa Nysa.

- Biała Głuchołaska – bierze początek w górach Jesenikach w Republice Czeskiej, na wysokości około 830 m. n.p.m. Na teren gminy Nysa Biała Głuchołaska wpływa w okolicy Przełęku, kończąc swój bieg w Jeziorze Nyskim. Rzeka ma charakter typowo górski, charakteryzując się gwałtownością wezbrań i znaczną zmiennością przepływów. Biała Głuchołaska stanowi źródło wody pitnej dla mieszkańców miasta Nysa (ujęcie w Białej Nyskiej).
- Kamienica – rzeka mająca początek w okolicach Starego Lasu, na wysokości około 280 m. n.p.m., do Nysy Kłodzkiej wpływa w okolicach Wyszkowa. Przez teren gminy Nysa płynie wąską doliną o wysokich walorach przyrodniczych (odcinek Niwnica-Hajduki Nyskie). Rzeka Kamienica charakteryzuje się deszczowo-śnieżnym systemem zasilania, wartkim przepływem i znacznymi wahaniami przepływających wód.
- Ścinawa Niemodlińska – rzeka mająca źródła na południe od wsi Mieszkowice, na wysokości 290 m n.p.m. Do Nysy Kłodzkiej wpływa na południe od Lewina Brzeskiego. Jest prawym dopływem Nysy Kłodzkiej.
- Mora – prawy dopływ Nysy Kłodzkiej o źródłach na terenie Republiki Czeskiej, w północnowschodnim krańcu Gór Złotych, na wysokości około 502 m n.p.m. Rzeka uchodzi do Jeziora Nyskiego w pobliżu wsi Siestrzechowice.
- Cielnica – ciek wodny mający źródła na terenie gminy Otmuchów (okolice Starowic, Nieradowic i Siedlec). Jest jednym z niewielu na obszarze gminy Nysa lewostronnych dopływów Nysy Kłodzkiej. Cielnica płynie równolegle do Nysy Kłodzkiej, wpływając do niej w gminie Skoroszyce. Rzeka charakteryzuje się mniejszą gwałtownością wezbrań i mniejszą różnicą przepływów w sezonie niż południowe dopływy Nysy Kłodzkiej.

Oprócz wskazanych powyżej głównych rzek, sieć rzeczną na terenie gminy Nysa tworzą także mniejsze rzeki i cieki wodne, w większości prawostronne.

Na terenie gminy Nysa zlokalizowany jest jeden z trzech dużych zbiorników zaporowych województwa opolskiego – **Jezioro Nyskie**. Podobnie jak pozostałe należy do zbiorników wielofunkcyjnych. Podstawowymi funkcjami zbiornika są ochrona przeciwpowodziowa oraz utrzymanie żeglugi na Odrze. Zbiornik wykorzystywany jest też w celach rekreacyjno-turystycznych. Czasza zbiornika została osadzona na madach, żwirach z otoczakami, piaskach pylastych oraz glinach zwałowych, pod którymi występują iły trzeciorzędowe. Na obszarze gminy Nysa zlokalizowana jest około połowa jego powierzchni. Zbiornik został zbudowany w 1971 r. Zamyka on 72% powierzchni zlewni Nysy Kłodzkiej. Zapora została zlokalizowana na 67 + 171 km biegu rzeki. Jezioro Nyskie charakteryzuje się następującymi parametrami:

- maksymalny poziom piętrzenia – 198,90 m n.p.m.;
- maksymalna wysokość piętrzenia – 17,1 m;
- normalny poziom piętrzenia – na czas remontu 195,00 m n.p.m.; od 1.05 do 1.09 i 194,00 m n.p.m., od 15.09 do 15.04, po remoncie planowane 196 m n.p.m. w całym okresie;
- pojemność przy max piętrzeniu – 124,71 mln m³;
- pojemność powodziowa od 15.09 do 15.04 – 86,42 m³; od 1.05 do 1.09 – 71,27 mln m³; po modernizacji przy planowanym NPP 196,00 wynosić będzie 57,22 mln m³;
- pojemność przy min poziomie piętrzenia (190,84 m n.p.m. Kr) – 8,1 mln m³;
- pojemność całkowita przy normalnym poziomie piętrzenia – 83 mln m³;

- pojemność przy NPP od 15.09 – 15.04 wynosi 38,4 mln m³; od 1.05 do 1.09 – 53,44 mln m³, po modernizacji wynosić będzie 67,49 mln m³;
- powierzchnia lustra wody przy max piętrzeniu – 2082 ha;
- wysokość parowania z powierzchni – 1 m³/s (około 3 mln m³/rok).

Zbiornik Nyski magazynuje 12,4% odpływu rzecznego Nysy Kłodzkiej wynoszącego 855 mln m³, a razem z leżącym powyżej Zbiornikiem Otmuchowskim magazynują 28% odpływu. Zasób wód stojących na terenie gminy uzupełniają niewielkie zbiorniki o naturalnym lub częściej antropogenicznym charakterze. Ważniejszymi w systemie hydrologicznym gminy zbiornikami wodnymi są: starorzecza, stawy i zbiorniki przeciwpowodziowe zlokalizowane w dolinach rzek. Występują one głównie w dolinie Nysy Kłodzkiej, Białej Głuchołaskiej, Cielnicy i innych mniejszych cieków. Najciekawszymi przyrodniczo miejscami usytuowania takich zbiorników są stawy w Domaszkowicach o powierzchni około 20 ha oraz w Lipowej, Siestrzechowicach i Konradowej (około 30 ha). Często stawy i inne zbiorniki wód stojących powstają w starych wyrobiskach odkrywkowego wydobycia surowców mineralnych. Największe obszary tych zbiorników występują w dolinie Nysy Kłodzkiej w okolicach Konradowej i Wyszkowa. Uzupełnieniem powyższego są zbiorniki astatyczne występujące w okresach wezbrań wiosennych, kiedy wody czasowo zbierają się w lokalnych zagłębieniach terenu. Większość z nich jest również związana z dolinami poszczególnych cieków wodnych.

Na terenie gminy Nysa występują ujęcia wód podziemnych i powierzchniowych oraz ich strefy ochronne uwarunkowane decyzjami zgodnie z przepisami:

- Starosty Nyskiego nr ROŚ.IV.6223-19/2003 z dnia 12.08.2003 r. - teren ochrony bezpośredniej dla studni 4, 5 i 6 w Wierzbięcicach, dla Wodociągów i Kanalizacji AKWA Sp. z o.o. w Nysie,
- Starosty Nyskiego nr ROŚ.IV.6223-22/2003 z dnia 3.10.2003 r. - teren ochrony bezpośredniej dla studni: nr 1/0z przy ul. Mazowieckiej w Nysie, nr 5/22 przy ul. Kasprowicza w Nysie, nr 7/25 przy ul. Reja w Nysie, nr 11/26 przy ul. Długosza w Nysie, nr 29 przy ul. Kordeckiego, dla Wodociągów i Kanalizacji AKWA Sp. z o.o. w Nysie,
- Starosty Nyskiego nr ROŚ.IV.6223-27/2003 z dnia 3.11.2003 r.- teren ochrony bezpośredniej dla studni nr 32 przy ul. Stanisława Wyspiańskiego w Nysie dla Nyskiego Ośrodka Rekreacji w Skorochowie,
- Starosty Nyskiego nr ROŚ.IV.6223-7/06 z dnia 20.07.2006 r. - teren ochrony bezpośredniej dla studni zastępczej nr 33 i awaryjnej nr 12 z ujęcia wody dla garbarni ASKO LEATHER w Nysie,
- Marszałka Województwa Opolskiego nr DOŚ.III-MW-6220-2/08 z dnia 25.02.2008 r. — teren ochrony bezpośredniej dla studni nr ST1 i awaryjnej nr ST2 na terenie Zakładu Produkcji Etanolu „Goświnowice,
- Starosty Nyskiego nr ROŚ.V.EM.6223-28/10 z dnia 31.12.2010 r. - teren ochrony bezpośredniej dla studni ujęcia wody w Wyszkowie Śląskim,
- Starosty Nyskiego nr ROŚ.6341.37.2011.EM z dnia 25.07.2011 r. - teren ochrony bezpośredniej dla studni: nr 1, 2, 3 ujęcia wody w Dolnej Wsi dla wodociągu zakładowego Intersnack Poland Sp. z o.o. w Nysie,
- Starosty Nyskiego nr ROŚ.6320.2.2012..1M z dnia 11.01.2013 r. - teren ochrony bezpośredniej dla studni: nr 3, 4 i 5 w Goświnowicach, dla Wodociągów i Kanalizacji AKWA Sp. z o.o. w Nysie.

Niewielki obszar położony na wschodzie gminy objęty jest GZWP nr 338 Subzbiornik Paczków-Niemodlin, który gromadzi wodę w porowych utworach trzeciorzędowych. Szacunkowe zasoby

dyspozycyjne tego zbiornika to 60 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć to 80-150 m.

7.7. Ochrona powietrza.

Głównymi źródłami emisji z gospodarstw domowych są spalanie paliwa stałego (węgiel, miał koksowy, koks) oraz spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. W przypadku gminy Nysa są to:

- droga krajowa nr 41 Nysa - Prudnik- Trzebinia- granica państwa,
- droga krajowa nr 46 Kłodzko - Otmuchów- Nysa- Niemodlin- Opole- Częstochowa,
- droga wojewódzka nr 407 Nysa - Korfantów- Łącznik;
- droga wojewódzka nr 406 Nysa - Jasienica Dolna- Włostowa;
- droga wojewódzka nr 411 Nysa - Głuchołazy- granica państwa.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych. Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_2 oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu, toluen i ksylenu. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan i infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego. W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych.

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów, oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Na terenie gminy Nysa źródłem emisji przemysłowej są głównie zakłady produkcyjne i usługowe, m.in.: Zakład Produkcji Etanolu "Goświnowice", Głębinów 30, 48-300 Nysa, Nyska Energetyka Cieplna Sp. z o.o, Z.P.H.U. ALSECCO Sp. z o.o. ul. Karpacka 6, 48-303 Nysa; Dagny Sp. z o.o., ul. Stefana Czarnieckiego 12, 48-303 Nysa; Mega Sp. z o.o., ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 55, 48-303 Nysa; SK-Guss Sp. z o.o., Odlewnia żeliwa ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 55, 48-303 Nysa; CAFREX Sp. z o.o., ul. Konradowa 11, 48-303 Nysa; Cukry Nyskie, Aleja Wojska Polskiego 9, 48-300 Nysa; Zakład Cukierniczy Wacuś Sp. J Zbigniew Marek, Czesław Woźniak, ul. Jagiellońska 14, 48-300 Nysa; Intersnack , Jagiellońska 22, 48-300 Nysa.

W zakresie pozostałych źródeł emisji znaczenie ma emisja pochodząca ze zlokalizowanej na terenie

gminy oczyszczalni ścieków lub składowiska odpadów. Do pozostałych źródeł emisji można zaliczyć np. wypalanie traw, emisję lotnych związków organicznych związanych z lakierowaniem.

Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa opolskiego wyznaczono dwie strefy: miasto Opole (kod strefy PL1601) i strefa opolska (kod strefy PL1602). Gmina Nysa zlokalizowana jest w obrębie strefy opolskiej o kodzie PL1602. Do przeprowadzenia rocznej oceny jakości powietrza i wynikającej z niej klasyfikacji stref wykorzystano stanowiska pomiarowe spełniające kryteria dotyczące kompletności danych pomiarowych. Wyniki klasyfikacji stref jakości powietrza wynikające z „Oceny rocznej jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2016":

- klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń dwutlenku siarki – A;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń dwutlenku azotu – A;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń tlenku węgla – A;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń benzenu – C;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń pyłu PM10 – C;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń ołowiu, arsenu, kadmu i niklu – A;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń benzo(a)pirenu – C;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń pyłu PM2,5 – C;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla stężeń ozonu – C;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla dwutlenku siarki – A;
- Klasyfikacja stref z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla ozonu – C.

Jak wynika z „Oceny rocznej jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2016" na terenie strefy opolskiej, pod względem kryterium ochrony zdrowia stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnej ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10, a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyle PM10. Przekroczenia dotyczyły także ozonu i pyłu PM2,5. Pod względem kryterium ochrony roślin przekroczenia odnotowano w przypadku stężenia ozonu.

7.8. Hałas.

Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób: komunikacyjne, przemysłowe i rolnicze, pozostałe.

Na terenie gminy Nysa głównym źródłem hałasu drogowego są: drogi krajowe nr 41 i nr 46 oraz drogi wojewódzkie: nr 401, nr 407 i nr 411, drogi powiatowe i drogi gminne, drogi wewnętrzne. Dla celów identyfikacji i ewidencjonowania punktów o ponadnormatywnym poziomie hałasu,

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu prowadzi wieloletnie pomiary poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Badania te prowadzone są zgodnie z założeniami Państwowego Programu Monitoringu Środowiska. Gmina Nysa została objęta Programem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie pomiarów hałasu drogowego w 2010 r. Punkty pomiarowe znajdowały się przy ulicy: Krzywoustego, Piłsudskiego oraz Grodkowskiej. W ww. punktach pomiarowych zanotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu. Obejmowały one zarówno porę dzienną jaki nocną. Jest to związane z ulokowaniem punktów pomiarowych w pobliżu dróg cechujących się dużym natężeniem ruchu samochodowego – drogi wojewódzkiej nr 411 oraz dróg krajowych nr 41 oraz 46. Można założyć, że poziomy hałasu na pozostałych terenach gminy, nie znajdujących się w pobliżu głównych traktów komunikacyjnych, będą dużo niższe.
W 2012 r. Główna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie powiatu nyskiego. Badano stan warunków akustycznych wokół wybranych dróg (w tym wypadku drogi krajowej nr 41 oraz nr 46). Wskazano wówczas na pogorszony stan środowiska akustycznego wzdłuż drogi krajowej nr 41 oraz 46. Mieszkańcy obszarów do nich przylegających lub pracujący w ich pobliżu mogą być narażeni na przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu co negatywnie wpływa na stan warunków akustycznych środowiska. Przekroczenia te zgodnie z badaniami zleconymi przez Generalna Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad, w skrajnych przypadkach, mogą wynosić ponad 20 dB. Z uwagi na brak danych nie porównano wartości hałasu dla wybranych dróg na rok 2002 i 2007. Zakłada się jednak, iż ze względu na dynamiczny rozwój motoryzacji, natężenie hałasu komunikacyjnego wzrosło na przestrzeni ostatnich 10 lat.

Hałas kolejowy

Przez gminę Nysa przebiegają czynne trasy kolejowe:

- Linia nr 137 Katowice – Legnica,
- Linia nr 287 Opole Zachodnie – Nysa,
- Linia nr 288 Nysa – Brzeg.

W związku z tym, że linie te cechuje duże natężenie ruchu kolejowego istnieje potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem mogą być przejeżdżające pociągi. Jak wynika z danych WIOŚ w Opolu, na terenie gminy Nysa nie prowadzono badań hałasu kolejowego.

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń zawiązanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Emisja zanieczyszczenia środowiska hałasem regulowana jest w posiadanych przez podmioty gospodarcze zezwoleniach, dopuszczających określone poziomy hałasu odrębnie dla pory dziennej i nocnej. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej. Emisja hałasu przemysłowego związana jest indywidualnie z każdym obiektem przemysłowym występującym na omawianym terenie. Poziom hałasu przemysłowego zależny jest m.in. od rodzaju zastosowanych maszyn i urządzeń, rodzajów prowadzonych procesów technologicznych, izolacyjności obudowy hal przemysłowych, a także od funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nimi terenów.
Hałas przemysłowy charakteryzuje się długotrwałym występowaniem, z uwagi na zmianowy czas pracy. Podczas jego emisji dochodzić może do krótkotrwałego wzrostu natężenia. W przypadku omawianej gminy główna koncentracja przemysłu zlokalizowana jest na terenie Nysa, w szczególności w rejonie ul. Piłsudskiego i Jagiellońskiej, a także na obszarze wiejskim w Goświnowicach i Radzikowicach na terenie WSSE. Problemy akustyczne, które występują na terenie miasta Nysa związane są także z rozwojem działalności sektora usług. Jak wynika z danych WIOŚ brak jest szczegółowych danych na temat emisji hałasu przez sektor przemysłowy.

7.9. Promieniowanie elektroenergetyczne.

Na terenie gminy Nysa źródła promieniowania niejonizującego stanowią: linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć, urządzenia radiokomunikacyjne oraz urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Monitoring poziomu pól elektromagnetycznych w 2012 r. obejmował obszar gminy Nysa. Do oceny stopnia zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym zostały wykorzystane wyniki uzyskane przez WIOŚ w punkcie kontrolnym zlokalizowanym w miejscowości Nysa. Na terenie gminy Nysa nie stwierdzono w 2012 i w 2013 r. miejsc występowania poziomów pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych.

7.10. Odnawialne źródła energii.

Wg Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Nysa w północnej części gminy Nysa na Wysoczyźnie Nyskiej istnieją korzystne uwarunkowania naturalne umożliwiające pozyskiwanie energii elektrycznej z siły wiatru (mimo iż południowo – zachodnia część kraju leży w strefie niekorzystnej). Na omawianym terenie wiatry wieją z prędkością 3,3 m/s z sektora: północnego, zachodniego i południowego. Taka prędkość nie przesądza o budowie dużych siłowni wiatrowych, pozwala natomiast na lokalizowanie niewielkich siłowni wiatrowych pracujących na potrzeby własne.

Wg Planu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Opolskim na terenie gminy Nysa występuje szerokie spektrum wykorzystania wód podziemnych. Na terenie gminy możliwa jest eksploatacja wód termalnych o temperaturze od 30 do 85°C. Wydobyte wody mogą być wykorzystywane w celach ciepłowniczych lub balneologiczno-rekreacyjnych. Zgodnie z założeniami ww. dokumentu, najbardziej perspektywiczna strefa występowania wód geotermalnych związana jest z uskokiem rzeki Nysa.

Gmina Nysa zlokalizowana jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 900 kWh/m^2, natomiast nasłonecznienie szacowane jest na 1550-1600 h/rok. Opisane powyżej warunki panujące na terenie gminy dają możliwość wykorzystywania energii promieniowania słonecznego do podgrzewania wody użytkowej w budynkach mieszkalnych, a także obiektach oświatowych (szkoły, przedszkola). Z uwagi na koszt instalacji tego rodzaju, warto rozważyć możliwość ich współfinansowania w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego. Jak wynika z zapisów Planu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Opolskim na terenie gminy Nysa potencjał energii słonecznej wynosi około 10-12 GWh/rok.

Zgodnie z zapisami Planu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Opolskim, największy potencjał lokalnych zasobów słomy występuje w wschodniej i północnej części województwa. Na terenie gminy Nysa potencjał ten wynosi od 26 do 30 GWh/rok. Jak wynika z zapisów Planu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Opolskim na terenie gminy Nysa występują gospodarstwa hodowlane, w których istnieje możliwość zainstalowania instalacji do pozyskiwania biogazu rolniczego.

Analizując wstępnie wykorzystanie przepływających przez teren gminy Nysa cieków wodnych, pod względem możliwości technicznych oraz zasadności budowy zbiorników wodnych, które nadają się do zainstalowania małych elektrowni wodnych (MEW), wskazuje na uzasadnienie tego rodzaju inwestycji. Jak wynika z zapisów Planu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Opolskim, na terenie powiatu nyskiego, w tym gminy Nysa występuje wysoki potencjał teoretyczny wód powierzchniowych i wynosi on od 25 do 30 GWh/rok. Aktualnie na terenie omawianej gminy występują 3 elektrownie wodne Zapora, Nysa Kłodzka i Biała Nyska na Białej Głuchołaskiej.

Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy

elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność), środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody oraz obszary cenne przyrodniczo), prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (np. turystyka).

7.11. Stan rolnej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.

Występowanie profilów glebowych o określonym składzie mineralnym i właściwościach glebowych związane jest z budową geologiczno-morfologiczną regionu, rodzajem skały macierzystej, klimatem i szatą roślinną. Z uwagi na zróżnicowanie wyżej wymienionych uwarunkowań na terenie gminy Nysa powstały różnorodne typy gleb. Główne typy i podtypy gleb występujących na tym obszarze obejmują: gleby litogeniczne, gleby autogeniczne (czarnoziemy zdegradowane, gleby szarobrunatne, brunatne właściwe, brunatne kwaśne, płowe), gleby semihydrogeniczne (gleby opadowo-glejowe i gruntowo-glejowe) oraz gleby hydrogeniczne (gleby aluwialne mad rzecznych). Natomiast do dominujących utworów glebowych na terenie gminy Nysa zalicza się:

- gleby pyłowe: pyły zwykłe, pyły ilaste oraz utwory lessowe i utwory pyłowe różnej genezy;
- mady rzeczne: mady rzeczne ciężkie, mady rzeczne średnie;
- gleby piaskowe: piaski gliniaste lekkie, piaski gliniaste mocne;
- gleby gliniaste: gliny lekkie pylaste.

Gmina Nysa jest gminą miejsko-wiejską, w której w strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne. Zajmują one 67% ogólnej powierzchni gminy.

Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją według klas bonitacyjnych gmina Nysa posiada dobre warunki do produkcji rolniczej. Areał gruntów bardzo dobrych i dobrych należących do I-III klasy bonitacyjnej wynosi 59%. Natomiast areał gruntów średnich należących do IV klasy bonitacyjnej wynosi prawie 4% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Zaś ziemie słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej zajmują 7% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Udział użytków zielonych będących w I-III klasie bonitacyjnej wynosi 62%, w IV klasie – 32% zaś najsłabsze V i VI klasy to 6%.

Grunty orne o najwyższym wskaźniku bonitacji występują w obrębach: Biała Nyska, Goświnowice, Hajduki Nyskie, Hanuszów, Iława, Jędrzychów, Kępnica, Konradowa, Koperniki, Lipowa, Morów, Podkamień, Przełęk, Radzikowice, Rusocin, Sękowice, Siestrzechowice i Wierzbięcice (powyżej 82% gruntów ornych w klasie I-IVb), zaś o wskaźniku najsłabszym w miejscowościach: Nysa, Domaszkowice, Głębinów, Kubice, Niwnica, Regulice, Wyszków Śląski i Złotogłowice (powyżej 20% gruntów ornych w klasie IVb-VI).

Sektor rolniczy stanowi bardzo ważną funkcję w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale do 5 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r. na terenie gminy Nysa funkcjonowało 1783 gospodarstw rolnych.

Tabela nr 8.1. Gmina Nysa – struktura powierzchni gospodarstw rolnych w 2010 r.

Powierzchnia gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw	Struktura (%)
do 1 ha	1173	65,69
1 – 5	348	19,52
5 – 10	103	5,78
10 – 15	54	3,03
15 i więcej	105	5,89

Źródło: opracowanie własne wg GUS.

Gospodarstwa bardzo małe, to jest o areale do 5 ha, stanowią aż 85% ogólnej liczby gospodarstw w gminie. Gospodarstwa małe, to jest o areale od 5 do 10 ha stanowią około 6%, natomiast gospodarstwa średnie jak na polskie warunki, czyli o powierzchni od 10 ha do 15 ha to 3% ogółu, a gospodarstwa duże o areale powyżej 15 ha stanowią ponad 5% ogółu. Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest bardzo rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu. Aby sprostać realiom współczesnej gospodarki rynkowej należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem poprawy struktury agrarnej gospodarstw. Należy nadmienić, że na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. 1170 gospodarstw (65,62% ogółu) prowadziło wyłącznie działalność rolniczą, 31 gospodarstwa (1,74%) prowadziły wyłącznie działalność pozarolniczą, 344 gospodarstw (19,28%) prowadziło działalność rolniczą i pozarolniczą. Ponadto należy zaznaczyć, że 105 gospodarstw rolnych o areale większym niż 15 ha skupiało w swoim władaniu aż 12688 ha z 15530 ha ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, czyli blisko 76%. Głównym problemem dla miejscowych rolników jest niska rentowność produkcji rolniczej oraz brak szerszej możliwości podjęcia zajęć pozarolniczych.
W 2010 r. (według danych z Powszechnego Spisu Rolnego) podstawowymi uprawami w gminie Nysa były: zboża ogółem – 9148,87 ha (68% powierzchni zasiewów), rzepak i rzepik – 3564,75 ha (26%), buraki cukrowe – 335,48 ha (2%), ziemniaki – 232,17 ha (2%), warzywa – 54 ha (0,4%).
Dochody z rolnictwa i łowiectwa stanowią zaledwie 0,5% ogólnego dochodu budżetu gminy Nysa. Z samego podatku rolnego gmina uzyskuje wpływy stanowiące niecałe 2% dochodu własnego (wg danych GUS z 2016 r.). Pomimo tego, że użytki rolne zajmują około 67% ogólnej powierzchni gminy to udział podatku rolnego w dochodach własnych gminy jest nieznaczny.

Grunty leśne gminy Nysa zajmują 2042 ha, lesistość gminy wynosi natomiast niecałe 10% (według danych z banku Danych o Lasach z 2016 r.). Wskaźnik lesistości utrzymuje się na od wielu lat na bardzo niskim poziomie. W latach 2010-2016 powierzchnia gruntów leśnych wzrosła jedynie o około 39 ha, co stanowi 2% przyrost (wg danych GUS).
W gminie Nysa grunty leśne należą głównie do Skarbu Państwa – są to grunty w zarządzie Lasów Państwowych (1744,28 ha; 83% ogólnego areału gruntów leśnych). Około 229 ha gruntów leśnych jest w posiadaniu osób fizycznych, a blisko 69 ha to lasy gminne.
Działalność leśna nie stanowi istotnej branży gospodarczej w gminie. Z podatku leśnego gmina uzyskuje wpływy stanowiące jedynie 0,06% dochodu własnego (wg danych GUS z 2016 r.).

7.12. Klimat.

Klimat w gminie Nysa jest przejściowy, kontynentalno-morski, kształtowany przez masy powietrza napływające znad Oceanu Atlantyckiego lub Wschodniej Europy i Azji. Obszar gminy należy do cieplejszych w Polsce, charakteryzując się: przewagą wpływów oceanicznych, mniejszymi od przeciętnych amplitudami temperatur, wczesną wiosną, długim ciepłym latem, łagodną i krótką zimą oraz opadami malejącymi w kierunku centrum kraju. Reprezentatywne dla Nysy są dane charakteryzujące klimatyczny rejon dolnośląski (na podstawie wartości z lat 1951-1980):

- średnia temperatura roczna wynosi około 8,2^{o} C; w tym stycznia -1,9 ^{o} C, a lipca 17,8^{o} C;
- średnia liczba dni przymrozkowych wynosi 86, dni mroźnych – 29, a dni ciepłych – 250; Przedwiośnie trwa średnio 34 dni, wiosna – 65 dni, lato – 93 dni, jesień – 68 dni, przedzimie – 57 dni, a zima – 64 dni;
- suma rocznych opadów wynosi 600-700 mm, w tym w okresie listopad-kwiecień około 200-250 mm, a w okresie maj-czerwiec 400-450 mm; pokrywa śnieżna utrzymuje się około 45-

65 dni, a jej grubość wynosi średnio 15-20 cm;
- średnia liczba dni pogodnych wynosi 41, a pochmurnych 118. Mgła pojawia się przez około 50 dni w roku, a mgła całodzienna występuje przez 3-5 dni w roku;
- usłonecznienie przekracza 1400 godzin w roku;
- liczba dni z burzą w ciągu roku wynosi średnio 20;
- wiatry wieją najczęściej z sektorów: północnego, zachodniego i południowego, ich średnia prędkość wynosi około 3,3 m/s. Średnia liczba dni z wiatrem bardzo silnym wynosi 2 w roku, z wiatrem silnym 20-30 dni, a cisza i słaby wiatr występują przez około 60% dni w roku;
- okres wegetacyjny trwa przeciętnie 226 dni.

8. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

8.1. Uwagi ogólne.

Obszar gminy Nysa jest terenem o dużym nasyceniu cennymi obiektami zabytkowymi z różnych epok i stylów, reprezentujących na ogół wysoki poziom architektoniczny. Są to: kościoły, plebanie, pałace, zespoły pałacowo- parkowe, budynki mieszkalne i gospodarcze, fortyfikacje, wiejskie aleje, parki i założenia cmentarne. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych. W okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanych układów zabudowy poszczególnych miejscowości, za wyjątkiem śródmieścia Nysy, nie uległ zasadniczym zmianom. Najcenniejsze obiekty zabytkowe znajdują się na terenie miasta Nysa, które pomimo likwidacji znacznej części historycznej w obrębie murów obronnych, zachowało swoje unikalne zabytki mieszkalnej zabudowy staromiejskiej.

Na terenie miasta warto wyróżnić takie obiekty jak: gotycki Kościół św. Jakuba i św. Agnieszki, XV-wieczna Dzwonnica, gotycki Kościół św. Barbary, barokowy Kościół św. Piotra i Pawła, barokowy Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii, jezuickie Carolinum z XVII w., dawne seminarium jezuickie Collegium św. Anny, renesansowa Kuria Biskupia (zwana również dworem lub dworcem), barokowy Pałac Biskupi, zabytkowe kamienice mieszczańskie z XV w., Dom Wagi Miejskiej w stylu północnego renesansu, mury warowne z XIV w., barokowa Fontanna Trytona, barokowa Piękna Studnia.

Niewątpliwie wyjątkowy w skali ogólnopolskiej jest system fortyfikacji **Twierdzy Nysa**, których proces powstawania rozpoczął się już w średniowieczu. Do czasów obecnych zachowało się około 60% dawnych fortyfikacji, rozlokowanych na obszarze ponad 230 ha. Mimo wieloletnich powojennych zaniedbań i zniszczeń ocalały zespół twierdzy przetrwał w dość dobrym stanie. Jest czytelny w terenie i stanowi pomnik szeregu unikatowych oraz często nowatorskich dzieł i rozwiązań w dziedzinie sztuki fortecznej. Na zachowane obecnie zespoły forteczne składają się:

- pozostałości XVIII wiecznego obozu warownego, złożone z Fortu Prusy z pasem wałów łącznikowych, Fortu Bombardierów i Redutami Kapucyńską i Jerozolimską wraz z obwałowaniami Jerozolimskimi wewnętrznymi,
- obwałowania wysokie z częściowo zniszczonym Bastionem Grodkowskim, obwałowania Jerozolimskie zewnętrzne z Wysokim Radanem i Wysoką Baterią oraz Redutą Króliczą,
- zespoły wysuniętych Fortów (I, II, III) oraz Fortu nad Bielawką (Fortu Wodnego) i Fleszy Nowej,
- obwałowania powodziowe z Redutą Kardynalską,
- obwałowania kolejowe o nowopruskim narysie bastionowym.

W obszarze wiejskim swój historyczny charakter zachowały wsie: Domaszkowice, Kubice, Kępnica, Lipowa, Niwnica, Siestrzechowice, Wierzbięcice i Złotogłowice.

8.2. Zabytki wpisane do rejestru zabytków.

Rejestr zabytków jest najpowszechniejszą formą ochrony zabytków w Polsce. W rejestrze tym ujmowane są zabytki (bądź ich części) lub ich zespoły (w rozumieniu art. 3 pkt 1 *ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*; Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.), będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością, mające szczególną wartość historyczną, artystyczną lub naukową dla dziedzictwa narodowego. Ze względu na różne formy zabytków, wyróżnia się zabytki: nieruchome, ruchome i archeologiczne. Przy czym zabytek archeologiczny stanowi swoistą formę zabytku nieruchomego. Według powyższego podziału zabytki wpisuje się do odpowiednich ksiąg w rejestrze zabytków.

Dotychczas do rejestru zabytków z obszaru gminy Nysa wpisano 116 zabytków nieruchomych, w tym m. in. obszar **Starego Miasta**, które zostało wpisane do rejestru zabytków pod nr 107/54 z dnia 07.06.1954 r. Średniowieczne miasto Nysa składało się z dwóch części obwiedzionych fortyfikacjami: Nowego Miasta i Starego Miasta. Stare Miasto jest zespołem osadniczym pochodzącym z pocz. XII w. usytuowanym na południe Nowego Miasta, którego ośrodkiem był rynek i kościół św. Jakuba Starszego Apostoła i św. Agnieszki Dziewicy i Męczennicy, który został uznany za Pomnik Historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 28 lutego 2011 r. (Dz.U. 2011 nr 54 poz. 279). Obszar ograniczony obwarowaniami średniowiecznymi, później fortyfikacjami nowożytnymi odpowiada dzisiejszemu przebiegowi ulic: Mickiewicza, północnego fragmentu ul. Piłsudskiego i płd. - zach. odcinka ul. Jagiellońskiej (obejmujących tzw. Fleszę Prudnicką), dalej na wschód ul. Jagiellońską w kierunku obwałowań kolejowych zamkniętych ul. W. Jagiełły i B. Śmiałego. Ukształtowany w średniowieczu, rozbudowany w czasach nowożytnych układ głównych traktów komunikacyjnych Nysy do czasów dzisiejszych nie uległ zmianie. Granice tego średniowiecznego układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków, zostały wskazane na rysunkach Studium.

Najwięcej zabytków nieruchomych ujętych wpisem do rejestru zabytków znajduje się w samym mieście (79). Są to głównie zespoły kościelne i klasztorne, forty, kamienice, domy, planty miejskie, parki i cmentarze. Na obszarze wiejskim rejestr zabytków obejmuje głównie kościoły, cmentarze oraz kilka zagród, domów i dworów.

Zestawienie nyskich zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków zamieszczono w tabeli nr 8.1. Natomiast ich lokalizacje wskazano na obu rysunkach Studium.

Tabela nr 8.1. Zestawienie zabytków nieruchomych z obszaru gminy Nysa objętych wpisem do rejestru zabytków.*

Lp.	Obiekt	Numer rejestru	Data Rejestru
m. Nysa			
1.	Stare Miasto w ramach średniowiecznego założenia	154 / 49 107 / 54	5.03.1949 28.05.1954
2.	kościół par. p.w. św. Jakuba Starszego, pl. Katedralny, 1 poł. XV – XIX, po 1945	113 / 48 172 / 55	21.12.1948 28.09.1955
3.	dzwonnica, przy kościele św. Jakuba	173 / 55	28.09.1955
4.	zespół kościoła par. pw. św. Jana Chrzciciela, ul. Księdza Ściegiennego: - kościół, 1770, - plebania, 1770, - szkoła parafialna, 1827	1926 / 67	31.10.1967
5.	kościół fil. pw. Zwiastowania NMP, pl. Kostrzewy / ul. Celna, 1372, XVIII, XIX	1925 / 67	31.10.1967
6.	kościół cmentarny p.w. Świętego Krzyża, tzw. Jerozolimski, kaplica cmentarna pw. Św.Krzyża ul. Mieczysława I, XVII	569 / 59	03.04.1959
7.	kościół cmentarny p.w. św. Rocha, ul. Wojska Polskiego, 1637	1964 / 72	15.11.1972
8.	kościół franciszkanów, ob. ewangelicki p.w. św. Barbary,	937 / 64	03.06.1964

Lp.	Obiekt	Numer rejestru	Data Rejestru
	ul. Rynek Garncarski,1428, XVIII, 1810		
9.	zespół klasztorny bożogrobców, ul. Bracka: - kościół p.w. ss. Piotra i Pawła, 1719 – 1727 - klasztor, ob. seminarium duchowne, 1708 – 1713; - zespół klasztorny dominikanów, ul. Głowackiego / Ujejskiego	922 / 64	30.05.1964
10.	Kościół par. p.w. św. Dominika,	187 / 56	20.02.1956
11.	kościół w zespole klasztornym oo. Werbistów, ob. parafialny pw. MB Bolesnej, ul. Rodziewiczówny 3, 1907	82/2009	6.02.2009
12.	Zespół klasztoru dominikańskiego, ob. ZS III LO, ul. Ujejskiego 12, 2 poł. XVIII, 1830	2937 / 2000	22.02.2000
13.	zespół klasztorny franciszkanów, Al. Wojska Polskiego 31, 1902 – 11: - kościół p.w. św. Elżbiety Turyngskiej; - klasztor; - kolegium; - piekarnia; - stolarnia; - rzeźnia – masarnia; - sala gimnastyczna; - cieplarnia; - ogrodzenie;	35 / 2004	10.12.2004
14.	Kościół jezuicki p.w. Wniebowzięcia NMP, 1688 – 1692	174 / 55	28.09.1955
15.	zespół d. klasztoru jezuitów: - kolegium „Carolinum”, 1669 – 1686: - gimnazjum, 1722 – 1725; - brama, 1725	2004 / 73	26.11.1973
16.	zespół klasztorny kapucynów, ul. Bramy Grodzkiej 5 (d. Grodzka), XVII – XIX: - kościół p.w. św. Franciszka z Asyżu, 1660; - klasztor, ob. dom księży emerytów, 2 poł. XVII, XVIII / XIX	22 / 50	20.02.1950
17.	dom klasztorny, ul. Słowiańska 25/27 k. XIX	2250 / 90	29.12.1990
18.	Planty miejskie, 2 poł. XIX	300 / 95	10.07.1995
19.	park miejski, 1 poł. XIX, po 1920	298 / 95	30.01.1995
20.	mury miejskie, XIV – XVI	969 / 65	28.01.1965
21.	Baszta obronna, ul.Lompy	659 / 60	19.02.1960
22.	Wieża Wrocławska, ul. Wrocławska, XIV, XVI / XVII,	170 / 55	12.09.1955
23.	Wieża Ziębicka, ul. Bolesława Krzywoustego, 1350, XVI	171 / 55	12.09.1955
24.	Bastion św. Jadwigi, ul. Piastowska, 1643, 1742 – 1758	31 / 2004	16.09.2004
25.	Reduta Kapucyńska, ul. Szlak Chrobrego 8, 1741 – 1758	2107 / 84	20.12.1984
26.	fort II „Regulicki” w zespole twierdzy Nysa,	6 / 2001	27.12.2001
27.	fort wodny (Blokhauz), ul. Powstańców Śląskich (park miejski), 1741,1745, 1878 – 1880,	30 / 2004	25.08.2004
28.	Dom Wagi Miejskiej, ul. Sukiennicza 2, 1604, XIX, 1947 – 1948	938 / 64	03.06.1964
29.	dom, ul. Armii Krajowej 19, pocz. XX	2169 / 87	23.06.1987
30.	dom, ul. Armii Krajowej 21, 1905	2170 / 87	23.06.1987
31.	dawny pałac biskupi, róg ul. Biskupiej i Jezuickiej 1608 – 1627, 1729, 1962	468 / 58	10.08.1958
32.	dom, ul. Bracka 2, XVI / XVII, 1956	1356 / 66	25.04.1966
33.	dom, ul. Bracka 4, XVI / XVII	1357 / 66	25.04.1966
34.	dom, ul. Bracka 6, XVII, 1956	1358 / 66	25.04.1966
35.	dom, ul. Bracka 8, XVII, 1956	1359 / 66	25.04.1966
36.	dom, ul. Bracka 10, XVIII, 1956	1360 / 66	25.04.1966
37.	dom, ul. Bracka 12, XVIII, 1956	1361 / 66	26.04.1966
38.	dom, ul. Bracka 14, XVIII, 1956	1362 / 66	26.04.1966
39.	dom, ul. Bracka 16, XVIII, 1956	1363 / 66	26.04.1966
40.	kanonia, ul. Buczka 9, XVI, XVIII / XIX	967 / 65	28.01.1965
41.	dom, ul. Celna 2,/ Bracka 1	1353 / 66	25.04.1966
42.	dom, ul. Celna 4, 1 poł. XVIII, 1956	1354 / 66	25.04.1966
43.	dom, ul. Celna 6, 1 poł. XVIII, 1956	1355 / 66	25.04.1966
44.	dom, ul. Chopina 16, k. XIX	2386/ 98	30.12.1998
45.	dom, ul. Chopina 17, k. XIX	2387/ 98	30.12.1998
46.	dom, ul. Chopina 18, k. XIX	2388/ 98	30.12.1998
47.	dom, ul. Chopina 19, k. XIX	2395/ 99	23.12.1999
48.	dom, ul. Chopina 20, k. XIX	2396/ 99	23.12.1999
49.	dom, ul. Górna 10	2177 / 87	29.06.1987
50.	„Dom Komendanta” (ruina), ul. Grodzka 19, XVII	474 / 58	15.10.1958
51.	dom, ul. Grodzka 3, XVIII, XIX, 1965	734 / 64	16.03.1964

Lp.	Obiekt	Numer rejestru	Data Rejestru
52.	dom, ul. Grodzka 5, XVIII, XIX, 1965	735 / 64	16.03.1964
53.	klasztor felicjanek dawniej dom sierot, , ul. Kupiecka 3, 1513, XVII, XIX,	1208 / 66	15.03.1966
54.	dom, ul. Kilińskiego 1a	2273 / 91	11.06.1991
55.	dom, ul. Kramarska 22 XVI, XVIII, po 1963	1188 / 66	10.03.1966
56.	dom, ul. Kramarska 24 XVI, XVIII po 1963	1189 / 66	10.03.1966
57.	zespół dawnego dworu biskupiego, ul. Lompy, XVII – XIX: - budynek główny z „Salą Przyjęć", 1615, k. XVII, XIX - budynek gospodarczy, 1 poł. XIX; - dom mieszkalny, ob. administracyjny, 1 poł. XIX; - ruina młyna, XIV / XV, XIX	429 / 58	15.10.1958
58.	dom, ul. Marcinkowskiego 1, 2 poł. XIX	2271 / 91	23.05.1991
59.	wodociągowa wieża ciśnień „Bismarcturm"	37/2005	16.03.2005
60.	dom, Rynek 22	1348 / 66	25.04.1966
61.	dom, Rynek 23	1349 / 66	25.04.1966
62.	dom, Rynek 24	1350 / 66	25.04.1966
63.	dom, Rynek 25	1351 / 66	25.04.1966
64.	dom, Rynek 26	1352 / 66	25.04.1966
65.	dom, Rynek 36, XVI	1186 / 66	29.03.1966
66.	dom, Rynek 37, XVI	1187 / 66	10.03.1966
67.	dom, Rynek 37a, XV/XVI	940 / 64	05.08.1964
68.	dom, Rynek 38, XV/XVI, XIX	1094 / 65	06.08.1965
69.	dom, Rynek 39, XV/XVI, XIX	1095 / 65	06.08.1965
70.	Państwowa Szkoła Muzyczna dawne kolegium św. Anny, pl. Solny2, 1614, XIX, po 1945	491 / 58	15.10.1958
71.	Budynek administracyjno - biurowy, ul. Szlak Chrobrego 33, XIX / XX,	2108 / 84	20.12.1984
72.	dom, ul. Wałowa 3 / 5, ob. Sąd Rejonowy 1 poł. XIX, 1958	1364 / 66	26.04.1966
73.	dom, ul. Wojska Polskiego 62, ob. DPS „Caritas" pocz. XX	2112 / 85	09.07.1985
74.	budynek słodowni z suszarniami, ul. Słowiańska 18	72/2008	27.08.2008
75.	kamienica, ul. Tkacka 9	607/59	23.10.1959
76.	kamienica, ul. Tkacka 13	606/59	23.10.1959
77.	Kamienica, ul. Biskupa Jarosława 13, XVII	608/59	23.10.1959
78.	wieża ciśnień	16/2002	
79.	Fort Prusy, ul. Obrońców Tobruku, 1743 – 1745 1771 – 1776, 1864 – 1867, 1872, 1888	90/2009	25.06.2009
	Biała Nyska		
80.	cmentarz parafialny, k. XIX: - kościół cmentarny p.w. św. Jana Ewangelisty, 1892; - ogrodzenie, k. XVI	264 / 90	31.07.1990
81.	zespół zamkowy, XVI, XIX: ruina zamku	736 / 64	16.03.1964
82.	zespół zamkowy, XVI, XIX: park	70 / 83	01.08.1983
	Domaszkowice		
83.	cmentarz parafialny	266 / 90	31.07.1990
84.	kościół cmentarny par. p.w. św. Jerzego, XIV, XVII	397 / 58	01.07.1958
	Głębinów		
85.	kościół parafialny pw. św. Urbana	177/2011	17.11.2011
	Goświnowice		
86.	aleja główna (na cmentarzu parafialnym)	270 / 90	13.09.1990
	Hajduki Nyskie		
87.	kościół fil. p.w. św. Jerzego, ok. 1300	919/ 64	30.05.1964
	Jędrzychów		
88.	zagroda nr 18, 1 poł. XIX: dom, spichlerz, mur z bramą i furtką	1676 / 67	27.02.1967
	Kępnica		
89.	kościół par. p.w. Wniebowzięcia NMP, , XVIII, 1 poł. XIX	25 / 50	20.02.1950
90.	budynek nr 25(dom Zgromadzenia Sióst św. Elżbiety), pocz. XX	2269 / 91	17.05.1991
	Koperniki		
91.	cmentarz parafialny, k. XIX, (kaplica nagrobki)	265 / 90	31.07.1990
92.	kościół pw. św. Mikołaja wraz z otoczeniem i ogrodzeniem	159/2011	7.06.2011
	Kubice		
93.	kościół fil. p.w. Wniebowzięcia NMP, 1806, k. XIX	1112 / 66	05.02.1966
	Lipowa		
94.	kościół par. p.w. św. Katarzyny, 1587, 1729	24 / 50	20.02.1950
95.	cmentarz parafialny	267 / 90	07.08.1990
96.	dwór, obecnie dom nr 40, ok. 1800	1022 / 65	20.05.1965
	Morów		
97.	dwór, obecnie spichlerz, 1581, XIX	2008 / 74	02.09.1974
	Niwnica		

Lp.	Obiekt	Numer rejestru	Data Rejestru
98.	kościół par. p.w. Podwyższenia Krzyża, XV, 1642, 1858	1113 / 66	05.02.1966
99.	zbiorowa mogiła ofiar hitlerowskich, na cmentarzu rzym.– kat.	276 / 90	02.10.1990
100.	dwór sołtysi, obecnie dom nr 23, 1618, XIX	737 / 64	16.03.1964
101.	dom nr 15, 1830	1696 / 66	27.09.1966
	Przełęk		
102.	kościół fil. p.w. św. Mikołaja, pocz. XVII, 1780, XIX	1118 / 66	09.02.1966
	Radzikowice		
103.	kościół par. p.w. św. Bartłomieja, XIV, 1679	927 / 64	02.06.1964
104.	cmentarz i ogrodzenie z 2 bramkami	271 / 90	03.09.1990
105.	dom nr 5, 1 poł. XIX	1703 / 66	27.09.1966
	Rusocin		
106.	kościół par. p.w. św. Klemensa, (XVII), 1897	38 / 2005	21.04.2005
	Sękowice		
107.	kaplica, ob. kościół filialny pw. Wniebowzięcia NMP	168/2011	23.09.2011
	Siestrzechowice		
108.	zespół pałacowy, k. XVI, XIX: pałac	177 / 55	05.10.1955
109.	zespół pałacowy, k. XVI, XIX: park	86 / 83	01.10.1983
	Wierzbięcice		
110.	kościół par. p.w. św. Mikołaja, poł. XIII, XVI, XVIII	930 / 64	02.06.1964
111.	cmentarz przykościelny parafialny z murem	269 / 90	03.09.1990
112.	plebania, XVIII/XIX i budynek gospodarczy (wozownia)	1712 / 66	28.09.1966
	Złotogłowice		
113.	kościół par. p.w. św. Katarzyny, XV-XVI, 1904	1126 / 66	08.02.1966
114.	cmentarz par., 2 poł. XIX z brama i ogrodzeniem	273 / 90	06.10.1990
115.	zagroda nr 6 i 7, poł. XIX; (2 domy i ogrodzenie z bramą)	1876 / 66	03.02.1967
116.	dom nr 178	202/2013	22.02.2013

** według stanu na dzień 15.07.2016 r.; rejestr zabytków podlega bieżącej aktualizacji;*

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z WUOZ w Opolu.

8.3. Niearcheologiczne zabytki nieruchome wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

Poprzez ewidencję zabytków w niniejszym Studium rozumie się ewidencję, o której mowa w art. 22 ust. 2 i 4 *ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.). W myśl ww. ustawy zabytek jest dziełem człowieka lub jest związany z jego działalnością i stanowi świadectwo minionej epoki. W ewidencji najczęściej umieszcza się zabytki powstałe przed 1945 r., w których późniejsza działalność nie zatarła cech świadczących o ich historycznym rodowodzie. Obiekty nieruchome wpisane do ewidencji zabytków, stanowią charakterystyczne przykłady działalności budowlanej dawnych epok lub posiadają znaczące w skali lokalnej walory artystyczno-architektoniczne. Poza obiektami budowlanymi w ewidencji zabytków często umieszcza się także: stanowiska archeologiczne (o których mowa szerzej w rozdziale 8.4.), cenne zespoły zieleni, np. tereny cmentarzy (lub pocmentarne) oraz parki.

Na obszarze gminy Nysy zidentyfikowano blisko 720 niearcheologicznych obiektów/obszarów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Przeważającą część wszystkich z powyższych obiektów stanowią budynki mieszkalne, wille i kamienice. W wykazie uwzględniono także forty, schrony, budynki mieszkalno-gospodarcze, zagrody, spichlerze, obory, stodoły, cmentarze, kościoły, kaplice, parki, dwory, pałace, plebanie pocmentarne, szkoły, kuźnie, remizy, bramy, mostki, kapliczki przydrożne, mury, dworce, itd.

Najwięcej niearcheologicznych obiektów i obszarów wpisanych do ewidencji zabytków z obszaru gminy znajduje się w mieście.

Tabela nr 8.2. Zestawienie niearcheologicznych obiektów i obszarów w granicach gminy Nysa ujętych w gminnej ewidencji zabytków*.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
1.	Biała Nyska	brama zamkowa	ul. Nyska

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
2.	Biała Nyska	kościół parafialny pw. św. Jana Ewangelisty	ul. Nyska
3.	Biała Nyska	mur przykościelny	ul. Nyska
4.	Biała Nyska	park krajobrazowy	ul. Nyska
5.	Domaszkowice	kościół pw. św. Jerzego	
6.	Domaszkowice	ogrodzenie kościoła	
7.	Domaszkowice	Kapliczka	
8.	Domaszkowice	Kapliczka	przy domu nr 37
9.	Domaszkowice	Kapliczka	przy domu nr 30
10.	Domaszkowice	kaplica pw. św. Anny	w lesie ok. 1 km od wsi
11.	Domaszkowice	spichlerz – oficyna mieszkalna	25
12.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	30
13.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	37
14.	Domaszkowice	Remiza	
15.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	47
16.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	40
17.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	41
18.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	43
19.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	50
20.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	115
21.	Domaszkowice	budynek mieszkalny	117
22.	Głębinów	kościół pw. św. Urbana	
23.	Goświnowice	Willa	ul. Kolejowa 1
24.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Nyska 19
25.	Goświnowice	Kapliczka	ul. Nyska 23
26.	Goświnowice	budynek warsztatu kamieniarskiego	ul. Nyska 28
27.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Nyska 36
28.	Goświnowice	kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP	ul. Nyska
29.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Polna 1
30.	Goświnowice	słodownia w zespole browaru	ul. Polna 2
31.	Goświnowice	warsztat w zespole browaru	ul. Polna 2
32.	Goświnowice	wieża ciśnień w zespole browaru	ul. Polna 2
33.	Goświnowice	dawna kuźnia	ul. Polna 2
34.	Goświnowice	Stodoła	ul. Polna 3
35.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Polna 4
36.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Radzikowicka 1
37.	Goświnowice	kotłownia w dawnym zespole dworskim	ul. Radzikowicka 1A
38.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Radzikowicka 8
39.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Radzikowicka 13
40.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Radzikowicka 15
41.	Goświnowice	budynek Sali tanecznej	ul. Szkolna 1
42.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 2
43.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 3
44.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 5
45.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 7
46.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 9
47.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 11
48.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 17
49.	Goświnowice	budynek mieszkalny	ul. Szkolna 28
50.	Goświnowice	aleja kasztanowcowa na cmentarzu	
51.	Goświnowice	kaplica na cmentarzu	
52.	Hajduki Nyskie	kościół pw. św. Jerzego	
53.	Hanuszów	budynek mieszkalny	6
54.	Hanuszów	kaplica – dzwonnica	w centrum wsi
55.	Jędrzychów	układ ruralistyczny wsi	
56.	Jędrzychów	budynek mieszkalny	ul. Chełmońskiego 38
57.	Jędrzychów	Szkoła	ul. Wiśniowa 2
58.	Jędrzychów	budynek mieszkalny	38
59.	Jędrzychów	budynek mieszkalny	ul. Polna 2
60.	Jędrzychów	budynek mieszkalny	ul. Polna 8
61.	Jędrzychów	budynek mieszkalny	ul. Wiejska 29
62.	Jędrzychów	dom z oborą	ul. Wiejska 45
63.	Jędrzychów	budynek mieszkalny	ul. Wiejska 7
64.	Jędrzychów	budynek mieszkalny	ul. Polna 20
65.	Jędrzychów	budynek mieszkalny	ul. Polna 30
66.	Jędrzychów	kościół filialny pw. MB Wiernej i św. Rocha	centrum wsi
67.	Kępnica	kościół pw. Wniebowzięcia NMP	
68.	Kępnica	budynek mieszkalny	24

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
69.	Kępnica	budynek mieszkalny	25
70.	Kępnica	Kapliczka	przy domu nr 43
71.	Konradowa	kaplica pw. św. Konrada	
72.	Koperniki	kościół parafialny pw. św. Mikołaja	w centrum wsi
73.	Kubice	kościół pw. Wniebowzięcia NMP	
74.	Kubice	Kapliczka	przy domu nr 7
75.	Kubice	budynek mieszkalny	54
76.	Kubice	dworzec PKP	
77.	Lipowa	kościół p. w. św. Katarzyny	
78.	Lipowa	Plebania	przy kościele
79.	Lipowa	Dworek	40
80.	Lipowa	Kapliczka	przy domu nr 41
81.	Lipowa	Kapliczka	przy domu nr 43
82.	Lipowa	Kapliczka	przy domu nr 47
83.	Lipowa	Kapliczka	na wzgórzu za kościołem
84.	Morów	kaplica – dzwonnica	w centrum wsi
85.	Morów	Kamienica	obok kaplicy - dzwonnicy
86.	Morów	zamek – dwór obronny	w centrum wsi
87.	Niwnica	kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	
88.	Niwnica	Dzwonnica	przy kościele
89.	Niwnica	Plebania	przy kościele
90.	Niwnica	sztuczna grota	przy kościele
91.	Niwnica	dom z zabudowaniami gospodarczymi	7
92.	Niwnica	budynek mieszkalny	15
93.	Niwnica	Kapliczka	przy domu nr 15
94.	Niwnica	budynek mieszkalny	18
95.	Niwnica	spichlerz i brama w zagrodzie	przy domu nr 21
96.	Niwnica	Kapliczka	przy domu nr 22
97.	Niwnica	dwór sołtysi	23
98.	Niwnica	oficyna przy dworze sołtysa	przy domu nr 23
99.	Niwnica	Kapliczka	przy domu nr 32
100.	Niwnica	Kapliczka	przy domu nr 35
101.	Niwnica	budynek mieszkalny	35
102.	Niwnica	budynek mieszkalny	37
103.	Niwnica	budynek mieszkalny	92
104.	Niwnica	spichlerz i obora w zagrodzie	92
105.	Niwnica	budynek mieszkalny	94
106.	Niwnica	budynek mieszkalny	95
107.	Niwnica	budynek sali tanecznej	przy domu nr 112
108.	Niwnica	Kapliczka	przy domu nr 114
109.	Nysa	budynki mieszkalne	ul. 22 Stycznia 5-6-7-8
110.	Nysa	Młyn	ul. 3 Maja 34
111.	Nysa	budynek mieszkalny w zespole dawnego młyna	ul. 3 Maja 34
112.	Nysa	stajnia obok domu w zespole dawnego młyna	ul. 3 Maja 34
113.	Nysa	stodoła w zespole dawnego młyna	ul. 3 Maja 34
114.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Armii Krajowej 1
115.	Nysa	Komenda Rejonowa Policji	ul. Armii Krajowej 11
116.	Nysa	Komenda Rejonowa Policji	ul. Armii Krajowej 13
117.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Armii Krajowej 15
118.	Nysa	kasyno policyjne, ob. budynek PWSZ	ul. Armii Krajowej 19
119.	Nysa	budynek mieszkalny, ob. budynek PWSZ	ul. Armii Krajowej 21
120.	Nysa	elektrownia wodna	ul. Armii Krajowej 27
121.	Nysa	Rotunda Parkowa, ob. Sklep	ul. Asnyka
122.	Nysa	budynek mieszkalny, ob. lokal usługowy	ul. Baligrodzka 2
123.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Baligrodzka 40
124.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Batalionów Chłopskich 1
125.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Batalionów Chłopskich 2
126.	Nysa	budynek administracyjny w zespole rzeźni	ul. Bema 1
127.	Nysa	hala produkcyjna w zespole rzeźni	ul. Bema 1
128.	Nysa	kotłownia w zespole rzeźni	ul. Bema 1
129.	Nysa	pałac biskupi	ul. Bpa Jarosława
130.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 1/3
131.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 2
132.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 4
133.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 5
134.	Nysa	szkoła podstawowa nr 1	ul. Bohaterów Warszawy 7

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
135.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 10/12
136.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 13
137.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 15
138.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 16
139.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 17
140.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 18
141.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 19
142.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 21
143.	Nysa	szpital miejski	ul. Bohaterów Warszawy 23
144.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 25
145.	Nysa	Urząd Stanu Cywilnego	ul. Bohaterów Warszawy 27
146.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 29
147.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 30
148.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 31
149.	Nysa	Prokuratura Rejonowa	ul. Bohaterów Warszawy 32
150.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bohaterów Warszawy 46
151.	Nysa	budynek mieszkalny ob. przedszkole nr 1	ul. Bohaterów Warszawy 48
152.	Nysa	Wieża bramna Ziębicka	ul. Bolesława Krzywoustego
153.	Nysa	Poczta	ul. Bolesława Krzywoustego 26
154.	Nysa	budynek mieszkalny, ob. Urząd Skarbowy	ul. Bolesława Krzywoustego 23
155.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bolesława Krzywoustego 25
156.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bolesława Krzywoustego 27
157.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bolesława Krzywoustego 28
158.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Bolesława Krzywoustego 29
159.	Nysa	dawna wartownia	ul. Bolesława Śmiałego 10
160.	Nysa	obwarowania kolejowe	ul. Bolesława Śmiałego
161.	Nysa	kościół bożogrobców, ob. pw. śś. Piotra i Pawła	ul. Bracka
162.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 2
163.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 4
164.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 6
165.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 8
166.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 10
167.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 12
168.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 14
169.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 16
170.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Bracka 18
171.	Nysa	kościół pokapucyński pw. św. Franciszka z Asyżu	ul. Bramy Grodkowskiej 5
172.	Nysa	ogrodzenie z bramą kościoła pokapucyńskiego	ul. Bramy Grodkowskiej 5
173.	Nysa	klasztor pokapucyński	ul. Bramy Grodkowskiej 5
174.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Brodzińskiego 8
175.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Brodzińskiego 10
176.	Nysa	kościół filialny pw. Zwiastowania NMP	ul. Celna
177.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Celna 2
178.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Celna 4
179.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Celna 6
180.	Nysa	mury obronne	ul. Chodowieckiego
181.	Nysa	fragment kurtyny bastionu św. Jakuba (nr 2)	ul. Chodowieckiego
182.	Nysa	dawny magazyn koszarowy	ul. Chodowieckiego 1
183.	Nysa	kościół filialny pw. św. Barbary, ob. Ewangelicki	ul. Chodowieckiego 2
184.	Nysa	sala sportowa	ul. Chopina 4
185.	Nysa	budynek komendy Straży Pożarnej	ul. Chopina 5
186.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 10
187.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 11
188.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 12
189.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 13
190.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 15
191.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 16
192.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 17
193.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 18
194.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 19
195.	Nysa	kamienica mieszkalna	ul. Chopina 20
196.	Nysa	liceum św. Jadwigi ob. Zespół Szkół Budowlanych	ul. Chopina 23-24
197.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Dąbrowskiego 2
198.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Dąbrowskiego 4
199.	Nysa	kamienica z lokalami mieszkalnymi	ul. Dąbrowskiego 6
200.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Długosza 7

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
201.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Eichendorffa 10
202.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Gierczak 1
203.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Gierczak 3
204.	Nysa	fragment murów obronnych	ul. Gierczak
205.	Nysa	Willa	ul. Fałata 2
206.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Grodkowska 1
207.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Grodkowska 15
208.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Grodkowska 17
209.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Grodzka 1
210.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Grodzka 3/5
211.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Grodzka 7
212.	Nysa	dwór biskupi	ul. Grodzka 2
213.	Nysa	sala audiencyjna	ul. Grodzka 2
214.	Nysa	komendantura ob. Ognisko Plastyczne – rektorat PWSZ	ul. Grodzka 19
215.	Nysa	fragmenty murów obronnych	ul. Grodzka
216.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Kaczkowskiego 12
217.	Nysa	Stodoła	ul. Kaczkowskiego 16
218.	Nysa	Stodoła	ul. Kaczkowskiego 18
219.	Nysa	Stodoła	ul. Kaczkowskiego 22
220.	Nysa	Kamienica	ul. Kadłubka 1
221.	Nysa	Kanonia	ul. Kądziołki 9
222.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Kilińskiego 1
223.	Nysa	Kamienica	ul. Kolejowa
224.	Nysa	lokomotywownia hala I	ul. Kolejowa
225.	Nysa	lokomotywownia hala II	ul. Kolejowa
226.	Nysa	lokomotywownia hala III	ul. Kolejowa
227.	Nysa	dawny Dom Sióstr de Notre Dame	ul. Kościuszki
228.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Kościuszki
229.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Kościuszki
230.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Kościuszki
231.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Kościuszki
232.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Kościuszki
233.	Nysa	fort Prusy	ul. Kościuszki
234.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Krakowska 1
235.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Krakowska 3
236.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Kramarska 22
237.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Kramarska 24
238.	Nysa	Pałac	ul. Krasińskiego 14
239.	Nysa	oficyna biurowa w zespole dworskim	ul. Krasińskiego 14
240.	Nysa	oficyna mieszkalna w zespole dworskim	ul. Krasińskiego 14
241.	Nysa	park w zespole dworskim	ul. Krasińskiego 14
242.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Krawiecka 7
243.	Nysa	kaplica św. Anny później klasztor sióstr felicjanek	ul. Kupiecka 3
244.	Nysa	dawny budynek z wodomierzami	ul. Lelewela 7
245.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Ligonia 2
246.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Ligonia 3
247.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Ligonia 4
248.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Ligonia 7
249.	Nysa	baszta wschodnia przy dworze biskupim	Aleja Lompy
250.	Nysa	oficyna ob. magazyn w zespole dworu biskupiego	Aleja Lompy
251.	Nysa	pozostałości bastei przy baszcie dawnego kolegium jezuickiego	Aleja Lompy
252.	Nysa	baszta południowa przy dworze biskupim	Aleja Lompy
253.	Nysa	dom ob. biurowiec w zespole dworu biskupiego	Aleja Lompy
254.	Nysa	budynek mieszkalny – szkoła podstawowa	ul. Łąkowa 2
255.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Łukasińskiego 2-4-6
256.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Marcinkowskiego 1
257.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Marcinkowskiego 3
258.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Marcinkowskiego 5
259.	Nysa	dom Metalowca	ul. Marcinkowskiego 6
260.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Marcinkowskiego 7
261.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 1A ,1B ,1C
262.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 2
263.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 4
264.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 5,7
265.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 6,8
266.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 9

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
267.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 11
268.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 12
269.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 13,15,17
270.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 14
271.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 16
272.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 18
273.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 19,21
274.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 20
275.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 22
276.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 24
277.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 25,27,29,31
278.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Mariacka 26,28,30,32
279.	Nysa	dom z pawilonem handlowym tzw. Okrąglak	ul. Mariacka 33
280.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 35
281.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 37
282.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Mariacka 39
283.	Nysa	Dom Grabarza ob. budynek mieszkalny	ul. Mieczysława 2
284.	Nysa	kościół pw. św. Krzyża tzw. Jerozolimski	ul. Mieczysława 1
285.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 2
286.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 3
287.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 4
288.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 5
289.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 6
290.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 7
291.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 8
292.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 9
293.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Moniuszki 10
294.	Nysa	budynki produkcyjne młyna	ul. Mostowa 1
295.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Nowowiejska 51
296.	Nysa	wieża wodna	ul. Obrońców Tobruku
297.	Nysa	dawne kasyno oficerskie	ul. Obrońców Tobruku
298.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Ogrodowa 2
299.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Ogrodowa 3
300.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Oświęcimska 3
301.	Nysa	fort Blokhauz	park miejski
302.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Parkowa 4
303.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Parkowa 3
304.	Nysa	Willa	ul. Partyzantów 1/3
305.	Nysa	Willa	ul. Partyzantów 2
306.	Nysa	Willa	ul. Partyzantów 4
307.	Nysa	Willa	ul. Partyzantów 5/5
308.	Nysa	Willa	ul. Partyzantów 6
309.	Nysa	Willa	ul. Partyzantów 8
310.	Nysa	Willa	ul. Partyzantów 10
311.	Nysa	Willa	ul. Partyzantów 12
312.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 27
313.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 32
314.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 37
315.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 38
316.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 41
317.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 44
318.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 46
319.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 47
320.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 48
321.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 50
322.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 51
323.	Nysa	budynek mieszkalny – oficyna	ul. Piłsudskiego 51
324.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Pionierów 1
325.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Pionierów 3
326.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Piastowska 2
327.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Piastowska 4
328.	Nysa	bastion św. Jadwigi	ul. Piastowska
329.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Piastowska 31
330.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Piastowska 41
331.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Piastowska 43
332.	Nysa	dawny szpital garnizonowy	Plac Eichendorffa 1
333.	Nysa	kościół parafialny pw. śś. Jakuba i Agnieszki	

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
334.	Nysa	dzwonnica kościoła pw. śś. Jakuba i Agnieszki	
335.	Nysa	kaplica zmarłych	
336.	Nysa	dawny Dom Dzwonnika	Plac Katedralny 7
337.	Nysa	internat gimnazjum Carolinum	Plac Katedralny 6
338.	Nysa	budynek mieszkalny	Plac Staromiejski 1-2
339.	Nysa	budynek mieszkalny	Plac Staromiejski 3
340.	Nysa	budynek mieszkalny	Plac Staromiejski 4-5
341.	Nysa	budynek mieszkalny	Plac Staromiejski 6
342.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Poniatowskiego 3
343.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Poniatowskiego 9
344.	Nysa	Hala	ul. Poniatowskiego 13
345.	Nysa	park miejski	ul. Powstańców
346.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Poznańska 6
347.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Poznańska 5
348.	Nysa	Kamienica	ul. Prudnicka 1
349.	Nysa	Kamienica	ul. Prudnicka 10
350.	Nysa	Kamienica	ul. Prudnicka 3
351.	Nysa	Kamienica	ul. Prudnicka 5
352.	Nysa	Kamienica	ul. Prudnicka 8
353.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Prusa 3
354.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Pułaskiego 13
355.	Nysa	kościół parafialny pw. MB Bolesnej	ul. Rodziewiczówny
356.	Nysa	fortyfikacje górne – obwałowania radoszyńskie	dzielnica Radoszyn
357.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 22
358.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 23
359.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 24
360.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 25
361.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 26
362.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 38
363.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 39
364.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 37
365.	Nysa	kamienica mieszczańska	Rynek 36
366.	Nysa	kościół pojezuicki	Rynek Solny
367.	Nysa	seminarium św. Anny	Rynek Solny 4
368.	Nysa	seminarium św. Anny – skrzydło zachodnie	Rynek Solny 4
369.	Nysa	jaz elektrowni wodnej	na Nysie Kłodzkiej
370.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Grzegorza z Sanoka 1-3
371.	Nysa	Willa	ul. Sienkiewicza 3
372.	Nysa	Willa	ul. Sienkiewicza 5
373.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Sienkiewicza 9
374.	Nysa	Willa	ul. Sienkiewicza 14
375.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Sienkiewicza 18-20-22-24
376.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Sienkiewicza 30-32
377.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Skłodowskiej 1
378.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Skłodowskiej 2
379.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowackiego 8
380.	Nysa	Willa	ul. Słowackiego 12
381.	Nysa	budynek mieszkalny, dawny magazyn forteczny	ul. Słowiańska 3
382.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowiańska 4
383.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowiańska 9
384.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowiańska 10
385.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowiańska 12
386.	Nysa	Słodownia	ul. Słowiańska 13
387.	Nysa	Dom Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety	ul. Słowiańska 16
388.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowiańska 19
389.	Nysa	szkoła Sióstr Elżbietanek	ul. Słowiańska 25
390.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowiańska 31
391.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowiańska 44
392.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Słowiańska 47
393.	Nysa	klasztor – dom Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety	ul. Sobieskiego 7
394.	Nysa	kolegium jezuickie	ul. Sobieskiego
395.	Nysa	gimnazjum jezuickie	ul. Sobieskiego
396.	Nysa	brama przy byłym zespole klasztornym jezuitów	ul. Sobieskiego
397.	Nysa	zespół fortyfikacji „Fort Dolny" - Fort III	ul. Staszica
398.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Strzelców Bytomskich 6
399.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Sucharskiego 4
400.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Sucharskiego 6

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
401.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Sucharskiego 8
402.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Sucharskiego 10, 12
403.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Sucharskiego 14
404.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Sucharskiego 11
405.	Nysa	Dom Wagi Miejskiej	ul. Sukiennicza 2
406.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Szlak Chrobrego 6
407.	Nysa	Reduta Kapucyńska	ul. Szlak Chrobrego 8
408.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Szlak Chrobrego 10
409.	Nysa	dawny arsenał	ul. Szlak Chrobrego 12
410.	Nysa	kościół pw. św. Jana Chrzciciela	ul. Ściegiennego
411.	Nysa	budynek mieszkalny – dawna szkoła parafialna	ul. Ściegiennego 3
412.	Nysa	Plebania	ul. Ściegiennego 5
413.	Nysa	Kamienica	ul. św. Piotra 1
414.	Nysa	dawny klasztor bożogrobców	ul. św. Piotra
415.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Świętojańska 4
416.	Nysa	Dom Pomocy Społecznej	ul. Świętojańska 6
417.	Nysa	Dom Pomocy Społecznej	ul. Świętojańska 6
418.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Świętojańska 8
419.	Nysa	pozostałości słoniczoła	ul. Toruńska
420.	Nysa	Reduta Jerozolimska	ul. Ujejskiego
421.	Nysa	klasztor podominikański – Collegium Medicum PWSZ	ul. Ujejskiego 12
422.	Nysa	kościół podominikański pw. św. Dominika	ul. Ujejskiego
423.	Nysa	kamienica mieszczańska	ul. Wałowa
424.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 8
425.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 12
426.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 14, 14a, 14b
427.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 20
428.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 22, 24
429.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 23
430.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 25
431.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 27
432.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 29
433.	Nysa	kapliczka św. Rocha	Aleja Wojska Polskiego
434.	Nysa	zespół klasztorny oo. Franciszkanów	Aleja Wojska Polskiego 31
435.	Nysa	kościół pw. św. Elżbiety Turyngskiej	Aleja Wojska Polskiego 31
436.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 32
437.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 34
438.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 35
439.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 36
440.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 37
441.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 39
442.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 41
443.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 45
444.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 49
445.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 51
446.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 55
447.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 62
448.	Nysa	Dom Zgromadzenia Sióstr Marii Niepokalanej	Aleja Wojska Polskiego 79
449.	Nysa	oficyna mieszkalna w zespole klasztornym Zgromadzenia Sióstr Maryi Niepokalanej	Aleja Wojska Polskiego 79
450.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 83
451.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 85
452.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 87
453.	Nysa	budynek mieszkalny	Aleja Wojska Polskiego 105
454.	Nysa	kościół cmentarny pw. św. Rocha	Aleja Wojska Polskiego
455.	Nysa	kaplica cmentarna – ewangelicka	Aleja Wojska Polskiego
456.	Nysa	wieża bramna Wrocławska	ul. Wrocławska
457.	Nysa	Reduta Kardynalska	ul. Wyspiańskiego
458.	Nysa	przyczółki śluzy fortecznej nr 1	ul. Wyspiańskiego
459.	Nysa	budynek mieszkalny – hotel Willa Nawigator	ul. Wyspiańskiego 11
460.	Nysa	budynek gospodarczy – lokale usługowe	ul. Wyspiańskiego 27
461.	Nysa	budynek mieszkalny – ob. lokal usługowy	ul. Wyspiańskiego 7
462.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 1
463.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 3
464.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 5
465.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 7
466.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 9

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
467.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 10
468.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 11
469.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 13
470.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Zjednoczenia 15
471.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 1
472.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 3
473.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 6
474.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 9A, 11
475.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 10, 12, 14, 16, 18
476.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 15, 17
477.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36
478.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 23
479.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 25
480.	Nysa	budynek mieszkalny	ul. Żwirki i Wigury 46÷60
481.	Nysa	budynek wagi wozowej PKP	obręb śródmieście (dz. nr 70/44 AM 222)
482.	Nysa	fort I	
483.	Nysa	fort II Regulicki	
484.	Nysa	fort Bombardierów	
485.	Nysa	schron prochownia fortu Bombardierów	
486.	Nysa	reduta Królicza (Kutnowska)	
487.	Nysa	wysoka bateria	
488.	Nysa	obwałowania wysokie	
489.	Nysa	wschodnia Brama Wojenna Obwałowań Wysokich	
490.	Nysa	obwałowania wysokie -Typowe Blokhauzy Placów Broni	
491.	Nysa	schron Główny Bastionu IX Obwałowań Kolejowych	
492.	Nysa	schron Remizowy Fortu II -Typ 1	
493.	Nysa	schron Remizowy Fortu II -Typ 2	
494.	Nysa	fort Blokhauz -Schron Remizowy Trawersu Nr 1	
495.	Nysa	fort Blokhauz -Schron Remizowy Trawersu Nr 2	
496.	Przełęk	bramka w murze przykościelnym	
497.	Przełęk	kościół filialny pw. św. Mikołaja	
498.	Przełęk	budynek mieszkalny przy młynie	46
499.	Przełęk	Młyn	46
500.	Radzikowice	Kapliczka	przy domu nr 46
501.	Radzikowice	Kapliczka	przy domu nr 66
502.	Radzikowice	Kapliczka	przy domu nr 36
503.	Radzikowice	Kapliczka	przy domu nr 10
504.	Radzikowice	Kapliczka	przy domu nr 16
505.	Radzikowice	kościół parafialny pw. św. Bartłomieja	72
506.	Regulice	dwór – budynek mieszkalny	36
507.	Regulice	kaplica – dzwonnica	
508.	Rusocin	kościół parafialny pw. św. Klemensa	
509.	Rusocin	Kapliczka	naprzeciw plebanii
510.	Rusocin	szkoła podstawowa	64
511.	Sękowice	układ ruralistyczny wsi	
512.	Sękowice	Kaplica	
513.	Siestrzechowice	budynek mieszkalny przy młynie	26
514.	Siestrzechowice	Młyn	26
515.	Siestrzechowice	Pałac	przy domu nr 26
516.	Siestrzechowice	park krajobrazowy	przy pałacu
517.	Siestrzechowice	pozostałości fortyfikacji i fos	przy pałacu
518.	Wierzbięcice	kościół parafialny pw. św. Mikołaja	
519.	Wierzbięcice	Plebania	przy kościele
520.	Wierzbięcice	budynek gospodarczy – wozownia	przy kościele
521.	Wyszków Śląski	kaplica pw. św. Jerzego	
522.	Wyszków Śląski	spichlerz	przy domu nr 10
523.	Wyszków Śląski	spichlerz	przy domu nr 13
524.	Wyszków Śląski	spichlerz - budynek gospodarczy	przy domu nr 29
525.	Złotogłowice	układ ruralistyczny wsi	
526.	Złotogłowice	kościół parafialny pw. św. Katarzyny	
527.	Złotogłowice	brama wejściowa przy kościele	
528.	Złotogłowice	cmentarz parafialny	
529.	Złotogłowice	Kapliczka	18
530.	Złotogłowice	Kapliczka	192
531.	Złotogłowice	Kapliczka	185
532.	Złotogłowice	Kapliczka	174
533.	Złotogłowice	Kapliczka	162

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
534.	Złotogłowice	Kapliczka	90
535.	Złotogłowice	Kapliczka	84
536.	Złotogłowice	Kapliczka	98
537.	Złotogłowice	Szkoła	169
538.	Złotogłowice	budynki gospodarcze w zespole szkoły	169
539.	Złotogłowice	gospoda – restauracja ob. Sklep	71
540.	Złotogłowice	Piekarnia	72
541.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	53
542.	Złotogłowice	dwór – dom mieszkalny	53
543.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	174
544.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	1
545.	Złotogłowice	Zagroda	6/7
546.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	212
547.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	210
548.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	14
549.	Złotogłowice	Zagroda	206/207
550.	Złotogłowice	Zagroda	205
551.	Złotogłowice	Zagroda	19
552.	Złotogłowice	Zagroda	21/20
553.	Złotogłowice	Zagroda	192
554.	Złotogłowice	Zagroda	70/69
555.	Złotogłowice	Zagroda	168/167
556.	Złotogłowice	Zagroda	108/109
557.	Złotogłowice	Zagroda	131
558.	Złotogłowice	brama przy zagrodzie	183/184
559.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	45
560.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	51
561.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	57
562.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	178
563.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	58
564.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	59
565.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	176
566.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	62
567.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	175
568.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	174
569.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	65
570.	Złotogłowice	sklep ob. budynek mieszkalny	172
571.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	166
572.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	165
573.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	163
574.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	160
575.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	156
576.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	150
577.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	73
578.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	77
579.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	80
580.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	84
581.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	94
582.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	108
583.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	134
584.	Złotogłowice	budynek mieszkalny ob. Kółko Rolnicze	132
585.	Złotogłowice	budynek mieszkalny	112
586.	Złotogłowice	Stodoła	73
587.	Złotogłowice	stodoła i stajnia	108
588.	Złotogłowice	stodoła (ruina) i stajnia	131
589.	Złotogłowice	Stodoła	160
590.	Złotogłowice	Stodoła	161
591.	Złotogłowice	Stodoła	174
592.	Złotogłowice	Stodoła	191
593.	Złotogłowice	Stodoła	22
594.	Złotogłowice	Stodoła	215
595.	Złotogłowice	Spichlerz	168/167
596.	Złotogłowice	Spichlerz	149
597.	Złotogłowice	Spichlerz	70/69
598.	Złotogłowice	Piwniczka	42
599.	Złotogłowice	mostek z cegły	134
Aktualizacja ewidencji gminnej			

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
600.	Biała Nyska	cmentarz parafialny	
601.	Domaszkowice	cmentarz parafialny	
602.	Lipowa	cmentarz parafialny	
603.	Koperniki	cmentarz parafialny	
604.	Niwnica	mogiła zbiorowa ofiar hitlerowskich na cmentarzu rzymsko – katolickim	
605.	Nysa	dom – kamienica czynszowa	ul. Armii Krajowej 17
606.	Nysa	Kamienica	ul. Biskupa Jarosława 13
607.	Nysa	zespół rzeźni – budynek administracyjny	ul. Gen. J. Bema 1
608.	Nysa	zespół rzeźni – hala produkcyjna	ul. Gen. J. Bema 1
609.	Nysa	planty miejskie	ul. Bema / ul. Drzymały
610.	Nysa	Dom	ul. Górna 10
611.	Nysa	Szkoła	ul. E.Gierczak 2
612.	Nysa	budynek biurowy – Urząd Miasta	ul. Kolejowa 15
613.	Nysa	Dom	ul. Ligonia 8
614.	Nysa	koszary obecnie gimnazjum nr 3	ul. Kościuszki 10
615.	Nysa	Dom	ul. Moniuszki 11 / ul. Orkana 2
616.	Nysa	Dom	ul. Prudnicka 9
617.	Nysa	Dom	ul. Prudnicka 11
618.	Nysa	Dom	ul. Prudnicka 13
619.	Nysa	Dom	ul. Prudnicka 14
620.	Nysa	Dom	ul. Prudnicka 15
621.	Nysa	Pawilon	ul. Prudnicka 19
622.	Nysa	Dom	ul. Prudnicka 20
623.	Nysa	Dom	ul. Prudnicka 22
624.	Nysa	Dom	ul. Prudnicka 24
625.	Nysa	Dom	Plac Staromiejski 2
626.	Nysa	Dom	Plac Staromiejski 7
627.	Nysa	Dom	Plac Staromiejski 8
628.	Nysa	Dom	Plac Staromiejski 9
629.	Nysa	Fort Prusy	ul. Obrońców Tobruku
630.	Nysa	budynek słodowni z suszarniami	ul. Słowiańska 18
631.	Nysa	Kamienica	ul. Tkacka 9
632.	Nysa	Kamienica	Ul. Tkacka 13
633.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 2
634.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 4
635.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 6
636.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 8
637.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 12
638.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 14
639.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 16
640.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 18
641.	Nysa	Dom	ul. Wita Stwosza 20
642.	Nysa	Dom	ul. 22 Stycznia 5
643.	Nysa	Dom	ul. 22 Stycznia 8
644.	Nysa	Dom	ul. S. Wyspiańskiego 3
645.	Nysa	Dom	ul. Zjednoczenia 2
646.	Nysa	Dom	ul. Zjednoczenia 4
647.	Nysa	Dom	ul. Zjednoczenia 6
648.	Nysa	Dom	ul. Zjednoczenia 8
649.	Nysa	Dom	ul. Zjednoczenia 29
650.	Nysa	Kościół par. p.w. św. Dominika	
651.	Nysa	fort II „Regulicki” w zespole twierdzy Nysa	
652.	Nysa	Stare Miasto w ramach średniowiecznego założenia	
653.	Nysa	Wieża ciśnień	
654.	Złotogłowice	kapliczka w centrum wsi, przy domu nr 84	
655.	Złotogłowice	kapliczka we wschodniej części wsi, przy ogrodzie zagrody nr 90	
656.	Złotogłowice	kapliczka we wschodniej części wsi, przy ogrodzie zagrody nr 98	
657.	Złotogłowice	kapliczka w centrum wsi, przy zagrodzie nr 162	
658.	Złotogłowice	Dom	1
659.	Złotogłowice	Zagroda	6-7
660.	Złotogłowice	Dom	14
661.	Złotogłowice	Zagroda	19
662.	Złotogłowice	Zagroda	21-22
663.	Złotogłowice	Stodoła	22

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres
664.	Złotogłowice	Piwniczka	42
665.	Złotogłowice	Dom	45
666.	Złotogłowice	Dom	51
667.	Złotogłowice	Dom	53
668.	Złotogłowice	Dom	57
669.	Złotogłowice	Dom	58
670.	Złotogłowice	Dom	59
671.	Złotogłowice	Dom	62
672.	Złotogłowice	Dom	65
673.	Złotogłowice	Zagroda	69-70
674.	Złotogłowice	spichlerz w zagrodzie	69-70
675.	Złotogłowice	Gospoda, restauracja, obecnie sklep	71
676.	Złotogłowice	Piekarnia	72
677.	Złotogłowice	Dom	73
678.	Złotogłowice	stodoła w zagrodzie	73
679.	Złotogłowice	Dom	77
680.	Złotogłowice	Dom	80
681.	Złotogłowice	dom	84
682.	Złotogłowice	Dom	94
683.	Złotogłowice	Zagroda	108 – 109
684.	Złotogłowice	Dom	108
685.	Złotogłowice	stodoła i stajnia	108
686.	Złotogłowice	Dom	112
687.	Złotogłowice	Zagroda	131
688.	Złotogłowice	stodoła i stajnia w zagrodzie	131
689.	Złotogłowice	dom obecnie kółko rolnicze	132
690.	Złotogłowice	Dom	134
691.	Złotogłowice	spichlerz w zagrodzie	149
692.	Złotogłowice	Dom	150
693.	Złotogłowice	Dom	156
694.	Złotogłowice	Dom	160
695.	Złotogłowice	stodoła w zagrodzie	160
696.	Złotogłowice	stodoła w zagrodzie	161
697.	Złotogłowice	Dom	163
698.	Złotogłowice	Dom	165
699.	Złotogłowice	Dom	166
700.	Złotogłowice	Zagroda	167 -168
701.	Złotogłowice	spichlerz w zagrodzie	167 -168
702.	Złotogłowice	szkoła podstawowa	169
703.	Złotogłowice	kuźnia i remiza obecnie budynek gospodarczy szkoły podstawowej	169
704.	Złotogłowice	sklep obecnie dom mieszkalny	172
705.	Złotogłowice	Dom	174
706.	Złotogłowice	stodoła w zagrodzie	174
707.	Złotogłowice	Dom	175
708.	Złotogłowice	Dom	176
709.	Złotogłowice	Dom	178
710.	Złotogłowice	brama przy zagrodzie	183 – 184
711.	Złotogłowice	stodoła w zagrodzie	191
712.	Złotogłowice	Zagroda	192
713.	Złotogłowice	Zagroda	205
714.	Złotogłowice	Zagroda	206 - 207
715.	Złotogłowice	Dom	210
716.	Złotogłowice	Dom	212
717.	Złotogłowice	Stodoła	215
718.	Złotogłowice	przepust – mostek w ciągu drogi przy domu 134	
719.	Złotogłowice	cmentarz parafialny	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM w Nysie.

8.4. Zabytki archeologiczne.

Dotychczas na obszarze gminy Nysa zidentyfikowano 255 stanowisk archeologicznych. Występują one na dziesięciu obszarach AZP (Archeologicznego Zdjęcia Polski): 92-30, 92-31, 93-30, 93-31, 93-32, 94-30, 94-31, 94-32, 95-30, 95-31. Stanowiska archeologiczne zidentyfikowano w następujących obrębach: Biała Nyska (5, w tym 1 rejestrowe), Domaszkowice (38), Głębinów (8, w

tym 1 rejestrowe), Goświnowice (26, w tym 5 rejestrowych), Hajduki Nyskie (9), Hanuszów (1), Iława (15, w tym 1 rejestrowe), Jędrzychów (3), Kępnica (2), Konradowa (2, w tym 1 rejestrowe), Koperniki (24), Kubice (1), Morów (7), m. Nysa (16, w tym 1 rejestrowe), Przełęk (7), Radzikowice (29, w tym 3 rejestrowe), Regulice (9, w tym 1 rejestrowe), Rusocin (6, w tym 1 rejestrowe), Sękowice (15), Siestrzechowice (4), Wyszków (4, w tym 1 rejestrowe) i Złotogłowice (24, w tym 2 rejestrowe). Wykaz tych stanowisk zawarto w tabeli nr 8.3. Wszystkie z nich wpisano do gminnej ewidencji zabytków, a 18 z nich ujętych jest w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu (wyróżnione w tabeli na szaro). Zidentyfikowane lokalizacje stanowisk wskazano na rysunkach Studium.

Tabela nr 8.3. Wykaz stanowisk archeologicznych.

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
1.	Biała Nyska	- grodzisko – zamek	stanowisko nr 1 w Białej Nyskiej, nr 17 na obszarze 94-31 AZP
2.	Biała Nyska	- osada kultury przeworskiej, - osada wczesnośredniowieczna	stanowisko nr 2 w Białej Nyskiej, nr 18 na obszarze 94-31 AZP ***(wpis do rejestru nr A-46/2005)***
3.	Biała Nyska	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 3 w Białej Nyskiej, nr 19 na obszarze 94-31 AZP
4.	Biała Nyska	- ślad osadnictwa pradziejowego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 4 w Białej Nyskiej, nr 20 na obszarze 94-31 AZP
5.	Biała Nyska	- ślad osadnictwa neolitycznego	stanowisko nr 5 w Białej Nyskiej, nr 21 na obszarze 94-31 AZP
6.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 1 w Domaszkowicach, nr 1 na obszarze 94-32 AZP
7.	Domaszkowice	- paleolityczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 2 w Domaszkowicach, nr 2 na obszarze 94-32 AZP
8.	Domaszkowice	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 3 w Domaszkowicach, nr 3 na obszarze 94-32 AZP
9.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 4 w Domaszkowicach, nr 4 na obszarze 94-32 AZP
10.	Domaszkowice	- mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 5 w Domaszkowicach, nr 5 na obszarze 94-32 AZP
11.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - mezolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 6 w Domaszkowicach, nr 6 na obszarze 94-32 AZP
12.	Domaszkowice	- mezolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 7 w Domaszkowicach, nr 7 na obszarze 94-32 AZP
13.	Domaszkowice	- mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 8 w Domaszkowicach, nr 8 na obszarze 94-32 AZP
14.	Domaszkowice	- neolityczny ślad osadniczy	stanowisko nr 9 w Domaszkowicach, nr 9 na obszarze 94-32 AZP
15.	Domaszkowice	- neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 10 w Domaszkowicach, nr 10 na obszarze 94-32 AZP
16.	Domaszkowice	- mezolityczny punkt osadniczy,	stanowisko nr 11 w Domaszkowicach, nr 11 na obszarze 94-32 AZP
17.	Domaszkowice	- mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 12 w Domaszkowicach, nr 12 na obszarze 94-32 AZP
18.	Domaszkowice	- mezolityczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 13 w Domaszkowicach, nr 13 na obszarze 94-32 AZP
19.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 14 w Domaszkowicach, nr 14 na obszarze 94-32 AZP
20.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 15 w Domaszkowicach, nr 15 na obszarze 94-32 AZP
21.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 16 w Domaszkowicach, nr 16 na obszarze 94-32 AZP
22.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 17 w Domaszkowicach, nr 17 na obszarze 94-32 AZP
23.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 18 w Domaszkowicach, nr 18 na obszarze 94-32 AZP

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
24.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy, - późnośredniowieczny punkt osadniczy	stanowisko nr 19 w Domaszkowicach, nr 19 na obszarze 94-32 AZP
25.	Domaszkowice	- punkt osadniczy z epoki kamienia, - punkt osadniczy kultury przeworskiej	stanowisko nr 20 w Domaszkowicach, nr 20 na obszarze 94-32 AZP
26.	Domaszkowice	- neolityczny punkt osadniczy, - wczesnośredniowieczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 21 w Domaszkowicach, nr 21 na obszarze 94-32 AZP
27.	Domaszkowice	- mezolityczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 22 w Domaszkowicach, nr 22 na obszarze 94-32 AZP
28.	Domaszkowice	- ślad osadnictwa z epoki kamienia	stanowisko nr 23 w Domaszkowicach, nr 23 na obszarze 94-32 AZP
29.	Domaszkowice	- ślad osadnictwa z epoki kamienia	stanowisko nr 24 w Domaszkowicach, nr 24 na obszarze 94-32 AZP
30.	Domaszkowice	- ślad osadnictwa z epoki kamienia	stanowisko nr 25 w Domaszkowicach, nr 25 na obszarze 94-32 AZP
31.	Domaszkowice	- mezolityczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 26 w Domaszkowicach, nr 26 na obszarze 94-32 AZP
32.	Domaszkowice	- neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 27 w Domaszkowicach, nr 27 na obszarze 94-32 AZP
33.	Domaszkowice	- neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 28 w Domaszkowicach, nr 28 na obszarze 94-32 AZP
34.	Domaszkowice	- neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 29 w Domaszkowicach, nr 29 na obszarze 94-32 AZP
35.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - mezolityczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 30 w Domaszkowicach, nr 30 na obszarze 94-32 AZP
36.	Domaszkowice	- mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy - punkt osadniczy kultury przeworskiej	stanowisko nr 31 w Domaszkowicach, nr 31 na obszarze 94-32 AZP
37.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy, - średniowieczny punkt osadniczy	stanowisko nr 32 w Domaszkowicach, nr 32 na obszarze 94-32 AZP
38.	Domaszkowice	- mezolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy, - średniowieczny punkt osadniczy	stanowisko nr 33 w Domaszkowicach, nr 33 na obszarze 94-32 AZP
39.	Domaszkowice	- paleolityczny punkt osadniczy, - neolityczny punkt osadniczy, - osada kultury przeworskiej, - osada wczesnośredniowieczna	stanowisko nr 34 w Domaszkowicach, nr 34 na obszarze 94-32 AZP
40.	Domaszkowice	- punkt osadniczy z epoki kamienia, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 35 w Domaszkowicach, nr 35 na obszarze 94-32 AZP
41.	Domaszkowice	- paleolityczny ślad osadnictwa, - neolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 36 w Domaszkowicach, nr 36 na obszarze 94-32 AZP
42.	Domaszkowice	- neolityczny punkt osadniczy, - punkt osadniczy kultury przeworskiej	stanowisko nr 37 w Domaszkowicach, nr 37 na obszarze 94-32 AZP
43.	Domaszkowice	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 43 w Domaszkowicach, nr 43 na obszarze 94-32 AZP
44.	Głębinów	- paleolityczny punkt osadniczy	stanowisko nr 1 w Głębinowie, nr 143 na obszarze 93-30 AZP
45.	Głębinów	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Głębinowie, nr 144 na obszarze 93-30 AZP
46.	Głębinów	- punkt osadniczy neolityczny, - ślad osadnictwa kultury przeworskiej	stanowisko nr 3 w Głębinowie, nr 69 na obszarze 94-30 AZP
47.	Głębinów	- ślad osadnictwa pradziejowego, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 6 w Głebinowie, nr 7 na obszarze 94-31 AZP
48.	Głębinów	- grodzisko stożkowate	stanowisko nr 13 w Głebinowie, nr 54 na obszarze 93-31 AZP ***(wpis do rejestru nr A- 53/66)***
49.	Głębinów	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 14 w Głebinowie, nr 55 na obszarze 93-31 AZP
50.	Głębinów	- osada kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego	stanowisko nr 15 w Głebinowie, nr 56 na obszarze 93-31 AZP
51.	Głębinów	- osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 16 w Głebinowie, nr 57 na obszarze 93-31 AZP
52.	Goświnowice	- punkt osadniczy neolityczny	stanowisko nr 1 w Goświnowicach, nr 121 na obszarze 93-30 AZP

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
53.	Goświnowice	- osada kultury pucharów lejkowatych, - cmentarzysko ? kultury łużyckiej, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Goświnowicach, nr 122 na obszarze 93-30 AZP
54.	Goświnowice	- ślad osadnictwa neolitycznego, - punkt osadniczy kultury przeworskiej	stanowisko nr 3 w Goświnowicach , nr 47 na obszarze 93-31 AZP
55.	Goświnowice	- ślad osadnictwa neolitycznego, - punkt osadniczy kultury łużyckiej	stanowisko nr 4 w Goświnowicach, nr 48 na obszarze 93-31 AZP
56.	Goświnowice	- ślad osadnictwa z epoki kamienia, - osada kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 6 w Goświnowicach, nr 153 na obszarze 92-30 AZP ***(wpis do rejestru nr A-1049/97)***
57.	Goświnowice	- punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - osada kultury łużyckiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 7 w Goświnowicach, nr 154 na obszarze 92-30 AZP ***(wpis do rejestru nr A-1050/97)***
58.	Goświnowice	- punkt osadniczy kultury łużyckiej	stanowisko nr 8 w Goświnowicach, nr 155 na obszarze 92-30 AZP ***(wpis do rejestru nr A-1051/97)***
59.	Goświnowice	- punkt osadniczy kultury unietyckiej, - osada kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 9 w Goświnowicach, nr 156 na obszarze 92-30 AZP ***(wpis do rejestru nr A-1052/97)***
60.	Goświnowice	- ślad osadnictwa pradziejowego	stanowisko nr 10 w Goświnowicach, nr 157 na obszarze 92-30 AZP
61.	Goświnowice	- ślad osadnictwa pradziejowego, punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 11 w Goświnowicach, nr 124 na obszarze 93-30 AZP
62.	Goświnowice	- ślad osadnictwa pradziejowego, - grodzisko wczesnośredniowieczne, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 12 w Goświnowicach, nr 125 na obszarze 93-30 AZP ***(wpis do rejestru nr A-539/80)***
63.	Goświnowice	- punkt osadniczy neolityczny, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 13 w Goświnowicach, nr 126 na obszarze 93-30 AZP
64.	Goświnowice	- punkt osadniczy neolityczny, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 14 w Goświnowicach, nr 127 na obszarze 93-30 AZP
65.	Goświnowice	- punkt osadniczy kultury łużyckiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 15 w Goświnowicach, nr 128 na obszarze 93-30 AZP
66.	Goświnowice	- ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 16 w Goświnowicach, nr 129 na obszarze 93-30 AZP
67.	Goświnowice	- ślad osadnictwa neolitycznego	stanowisko nr 17 w Goświnowicach, nr 130 na obszarze 93-30 AZP
68.	Goświnowice	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 18 w Goświnowicach, nr 131 na obszarze 93-30 AZP
69.	Goświnowice	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 19 w Goświnowicach, nr 132 na obszarze 93-30 AZP
70.	Goświnowice	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 20 w Goświnowicach, nr 133 na obszarze 93-30 AZP
71.	Goświnowice	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - osada późnośredniowieczna	stanowisko nr 21 w Goświnowicach, nr 134 na obszarze 93-30 AZP
72.	Goświnowice	- ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 22 w Goświnowicach, nr 135 na obszarze 93-30 AZP
73.	Goświnowice	- osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 23 w Goświnowicach, nr 136 na obszarze 93-30 AZP
74.	Goświnowice	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 24 w Goświnowicach, nr 137 na obszarze 93-30 AZP
75.	Goświnowice	- punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 25 w Goświnowicach, nr 138 na obszarze 93-30 AZP
76.	Goświnowice	- osada kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 26 w Goświnowicach, nr 139 na obszarze 93-30 AZP
77.	Goświnowice	- ślad osadnictwa neolitycznego, - osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 27 w Goświnowicach, nr 140 na obszarze 93-30 azp
78.	Hajduki Nyskie	- osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 3 w Hajdukach nyskich, nr 69 na obszarze 95-31 AZP
79.	Hajduki Nyskie	- osada wczesnośredniowieczna, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 4 w Hajdukach nyskich, nr 70 na obszarze 95-31 AZP
80.	Hajduki Nyskie	- ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego	stanowisko nr 5 w Hajdukach Nyskich, nr 31 na obszarze 94-31 AZP
81.	Hajduki Nyskie	- pradziejowy punkt osadniczy, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 6 w Hajdukach Nyskich, nr 32 na obszarze 94-31 AZP

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
82.	Hajduki Nyskie	- osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 7 w Hajdukach Nyskich, nr 33 na obszarze 94-31 AZP
83.	Hajduki Nyskie	- osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 8 w Hajdukach Nyskich, nr 34 na obszarze 94-31 AZP
84.	Hajduki Nyskie	- ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 9 w Hajdukach Nyskich, nr 35 na obszarze 94-31 AZP
85.	Hajduki Nyskie	- punkt osadniczy kręgu kultur naddunajskich	stanowisko nr 10 w Hajdukach Nyskich, nr 36 na obszarze 94-31 AZP
86.	Hajduki Nyskie	- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych	stanowisko nr 11 w Hajdukach Nyskich, nr 37 na obszarze 94-31 AZP
87.	Hanuszów	- punkt osadniczy kultury lendzielskiej, - punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 1 w Hanuszowie, nr 87 na obszarze 93-31 AZP
88.	Iława	- ślad osadnictwa neolitycznego, - osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 1 w Iławie, nr 1 na obszarze 95-31 AZP
89.	Iława	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Iławie, nr 2 na obszarze 95-31 AZP
90.	Iława	- ślad osadnictwa pradziejowego, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 3 w Iławie, nr 3 na obszarze 95-31 AZP
91.	Iława	- punkt osadniczy kultury przeworskiej	stanowisko nr 4 w Iławie, nr 4 na obszarze 95-31 AZP
92.	Iława	- ślad osadnictwa pradziejowego, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 5 w Iławie, nr 5 na obszarze 95-31 AZP
93.	Iława	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 6 w Iławie, nr 6 na obszarze 95-31 AZP
94.	Iława	- osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 7 w Iławie, nr 7 na obszarze 95-31 AZP
95.	Iława	- osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 8 w Iławie, nr 8 na obszarze 95-31 AZP ***(wpis do rejestru nr A-47/2005)***
96.	Iława	- ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 9 w Iławie, nr 9 na obszarze 95-31 AZP
97.	Iława	- pradziejowy punkt osadniczy, - ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego	stanowisko nr 10 w Iławie, nr 10 na obszarze 95-31 AZP
98.	Iława	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 11 w Iławie, nr 11 na obszarze 95-31 AZP
99.	Iława	- pradziejowy punkt osadniczy, - późnośredniowieczny punkt osadniczy	stanowisko nr 12 w Iławie, nr 12 na obszarze 95-31 AZP
100.	Iława	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 13 w Iławie, nr 13 na obszarze 95-31 AZP
101.	Iława	- ślad osadnictwa z epoki kamienia	stanowisko nr 14 w Iławie, nr 14 na obszarze 95-31 AZP
102.	Iława	- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 15 w Iławie, nr 15 na obszarze 95-31 AZP
103.	Jędrzychów	- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 1 w Jędrzychowie, nr 49 na obszarze 93-31 AZP
104.	Jędrzychów	- ślad osadnictwa pradziejowego	stanowisko nr 2 w Jędrzychowie, nr 50 na obszarze 93-31 AZP
105.	Jędrzychów	- ślad osadnictwa nowożytnego	stanowisko nr 3 w Jędrzychowie, nr 51 na obszarze 93-31 AZP
106.	Kępnica	- punkt osadniczy kultury ceramiki wstęgowej kłutej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 8 w Kępnicy, nr 52 na obszarze 94-32 AZP
107.	Kępnica	- ślad osadnictwa z epoki kamienia	stanowisko nr 9 w Kępnicy, nr 53 na obszarze 94-32 AZP
108.	Konradowa	- ślad osadnictwa neolitycznego	stanowisko nr 1 w Konradowej, nr 73 na obszarze 93-31 AZP
109.	Konradowa	- osada kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Konradowej, nr 2 na obszarze 93-32 AZP ***(wpis do rejestru nr A-942/92)***
110.	Koperniki	- skarb kultury łużyckiej	stanowisko nr 1 w Kopernikach, nr 14 na obszarze 94-31 AZP
111.	Koperniki	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Kopernikach, nr 16

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
			na obszarze 95-30 AZP
112.	Koperniki	- ślad osadnictwa kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 3 w Kopernikach, nr 17 na obszarze 95-30 AZP
113.	Koperniki	- ślad osadnictwa z epoki kamienia	stanowisko nr 4 w Kopernikach, nr 18 na obszarze 95-30 AZP
114.	Koperniki	- ślad osadnictwa pradziejowego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 5 w Kopernikach, nr 19 na obszarze 95-30 AZP
115.	Koperniki	- ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 6 w Kopernikach, nr 20 na obszarze 95-30 AZP
116.	Koperniki	- ślad osadnictwa kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 7 w Kopernikach, nr 21 na obszarze 95-30 AZP
117.	Koperniki	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 8 w Kopernikach, nr 22 na obszarze 95-30 AZP
118.	Koperniki	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 9 w Kopernikach, nr 23 na obszarze 95-30 AZP
119.	Koperniki	- pradziejowy punkt osadniczy, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 10 w Kopernikach, nr 24 na obszarze 95-30 AZP
120.	Koperniki	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 11 w Kopernikach, nr 25 na obszarze 95-30 AZP
121.	Koperniki	- ślad osadnictwa pradziejowego, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 12 w Kopernikach, nr 26 na obszarze 95-30 AZP
122.	Koperniki	- cmentarzysko kultury łużyckiej	stanowisko nr 13 w Kopernikach, nr 22 na obszarze 95-31 AZP
123.	Koperniki	- ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 14 w Kopernikach, nr 23 na obszarze 95-31 AZP
124.	Koperniki	- ślad osadnictwa pradziejowego, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 15 w Kopernikach, nr 24 na obszarze 95-31 AZP
125.	Koperniki	- punkt osadniczy kultury przeworskiej	stanowisko nr 16 w Kopernikach nr 25 na obszarze 95-31 AZP
126.	Koperniki	- punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - późnośredniowieczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 17 w Kopernikach, nr 26 na obszarze 95-31 AZP
127.	Koperniki	- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 18 w Kopernikach, nr 27 na obszarze 95-31 AZP
128.	Koperniki	- osada kultury pucharów lejkowatych, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 19 w Kopernikach, nr 28 na obszarze 95-31 AZP
129.	Koperniki	- osada kultury pucharów lejkowatych, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 20 w Kopernikach, nr 29 na obszarze 95-31 AZP
130.	Koperniki	- ślad osadnictwa neolitycznego, - osada kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 21 w Kopernikach, nr 30 na obszarze 95-31 AZP
131.	Koperniki	- pradziejowy ślad osadnictwa	stanowisko nr 22 w Kopernikach, nr 31 na obszarze 95-31 AZP
132.	Koperniki	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 23 w Kopernikach, nr 32 na obszarze 95-31 AZP
133.	Koperniki	- ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 24 w Kopernikach, nr 33 na obszarze 95-31 AZP
134.	Kubice	- osada wczesnośredniowieczna, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 1 w Kubicach, nr 1 na obszarze 93-32 AZP
135.	Morów	- grodzisko	stanowisko nr 1 w Morowie, nr 16 na obszarze 95-31 AZP
136.	Morów	- pradziejowy punkt osadniczy, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 2 w Morowie, nr 17 na obszarze 95-31 AZP
137.	Morów	- pradziejowy ślad osadnictwa, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 3 w Morowie, nr 18 na obszarze 95-31 AZP
138.	Morów	- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, - ślad osadnictwa nowożytnego	stanowisko nr 4 w Morowie, nr 19 na obszarze 95-31 AZP
139.	Morów	- ślad osadnictwa pradziejowego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 5 w Morowie, nr 20 na obszarze 95-31 AZP
140.	Morów	- punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - punkt osadniczy z wczesnego okresu epoki brązu,	stanowisko nr 6 w Morowie, nr 21 na obszarze 95-31 AZP
141.	Morów	- osada – pracownia hutnicza późnośredniowieczna	stanowisko nr 7 w Morowie, nr 15 na obszarze 94-31 AZP

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
142.	Nysa	- stare miasto w granicach średniowiecznych murów obronnych i nowożytnych fortyfikacji miejskich	stanowisko nr 1 w Nysie, nr 58 na obszarze 93-31 AZP ***(wpis do rejestru nr A-6/65)***
143.	Nysa	- pradziejowy ślad osadnictwa, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Nysie, nr 59 na obszarze 93-31 AZP
144.	Nysa	- ślad osadnictwa neolitycznego	stanowisko nr 3 w Nysie, nr 24 na obszarze 94-31 AZP
145.	Nysa	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 4 w Nysie, nr 25 na obszarze 94-31 AZP
146.	Nysa	- ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 5 w Nysie, nr 26 na obszarze 94-31 AZP posesja przy ul. K. Pulaskiego 24
147.	Nysa	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 6 w Nysie, nr 27 na obszarze 94-31 AZP
148.	Nysa	- ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 7 w Nysie, nr 28 na obszarze 94-31 AZP
149.	Nysa	- ślad osadnictwa neolitycznego	stanowisko nr 8 w Nysie, nr 60 na obszarze 93-31 AZP, Nysa, ul. Orląt Lwowskich 6
150.	Nysa	- ślad osadnictwa neolitycznego	stanowisko nr 9 w Nysie, nr 61 na obszarze 93-31 AZP
151.	Nysa	- punkt osadniczy kultury przeworskiej	stanowisko nr 10 w Nysie, nr 62 na obszarze 93-31 AZP
152.	Nysa	- pradziejowy ślad osadnictwa - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 11 w Nysie, nr 63 na obszarze 93-31 AZP
153.	Nysa	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 12 w Nysie, nr 64 na obszarze 93-31 AZP
154.	Nysa	- ślad osadnictwa neolitycznego, - punkt osadniczy kultury przeworskiej	stanowisko nr 13 w Nysie, nr 65 na obszarze 93-31 AZP
155.	Nysa	- osada – pracownia hutnicza kultury przeworskiej, - późnośredniowieczny ślad osadnictwa	stanowisko nr 14 w Nysie, nr 66 na obszarze 93-31 AZP
156.	Nysa	- osada kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 15 w Nysie, nr 67 na obszarze 93-31 AZP
157.	Nysa	- pradziejowy ślad osadnictwa, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 16 w Nysie, nr 68 a obszarze 93-31 AZP
158.	Przełęk	- punkt osadniczy z epoki kamienia, - punkt osadniczy kultury łużyckiej, - osada kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 1 w Przełęku, nr 65 na obszarze 95-31 AZP
159.	Przełęk	- osada kultury przeworskiej	stanowisko nr 2 w Przełęku, nr 66 na obszarze 95-31 AZP
160.	Przełęk	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 3 w Przełęku, nr 67 na obszarze 95-31 AZP
161.	Przełęk	- osada – pracownia hutnicza kultury przeworskiej	stanowisko nr 4 w Przełęku, nr 68 na obszarze 95-31 AZP
162.	Przełęk	- ślad osadnictwa pradziejowego	stanowisko nr 5 w Przełęku, nr 38 na obszarze 94-31 AZP
163.	Przełęk	- ślad osadnictwa z epoki kamienia, - pradziejowy punkt osadniczy, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 6 w Przełęku, nr 39 na obszarze 94-31 AZP
164.	Przełęk	- pradziejowy punkt osadniczy, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 7 w Przełęku, nr 40 na obszarze 94-31 AZP
165.	Radzikowice	- osada kultury pucharów lejkowatych, - cmentarzysko kultury łużyckiej, - osada kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Radzikowicach, nr 2 na obszarze 93-31 AZP
166.	Radzikowice	- osada kultury łużyckiej, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 1 w Radzikowicach, nr 1 na obszarze 93-31 AZP
167.	Radzikowice	- punkt osadniczy z okresu neolitu, - punkt osadniczy kultury łużyckiej, - osada kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowieczny	stanowisko nr 3 w Radzikowicach, nr 3 na obszarze 93-31 AZP
168.	Radzikowice	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 4 w Radzikowicach, nr 4 na obszarze 93-31 AZP
169.	Radzikowice	- punkt osadniczy neolityczny, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowieczny	stanowisko nr 5 w Radzikowicach, nr 5 na obszarze 93-31 AZP

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
170.	Radzikowice	- ślad osadnictwa kultury ceramiki wstęgowej rytej, - punkt osadniczy kultury lendzielskiej, - punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - osada kultury łużyckiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 6 w Radzikowicach, nr 6 na obszarze 93-31 AZP
171.	Radzikowice	- osada neolityczna, - cmentarzysko kultury ceramiki wstęgowej kłutej, - punkt osadniczy kultury łużyckiej, - osada kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 7 w Radzikowicach, nr 7 na obszarze 93-31 AZP
172.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury łużyckiej, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 10 w Radzikowicach, nr 10 na obszarze 93-31 AZP
173.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury łużyckiej, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 11 w Radzikowicach, nr 11 na obszarze 93-31 AZP
174.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury łużyckiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 12 w Radzikowicach, nr 12 na obszarze 93-31 AZP
175.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury ceramiki wstęgowej rytej, - punkt osadniczy kultury ceramiki sznurowej, - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 14 w Radzikowicach, nr 14 na obszarze 93-31 AZP
176.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - cmentarzysko kultury łużyckiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 16 w Radzikowicach, nr 16 na obszarze 93-31 AZP
177.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 20 w Radzikowicach, nr 20 na obszarze 93-31 AZP
178.	Radzikowice	- punkt osadniczy neolityczny	stanowisko nr 22 w Radzikowicach, nr 22 na obszarze 93-31 AZP
179.	Radzikowice	?	stanowisko nr 24 w Radzikowicach, ***(wpis do rejestru nr A - 349/72)***
180.	Radzikowice	- grodzisko	stanowisko nr 28 w Radzikowicach, nr 28 na obszarze 93-31 AZP
181.	Radzikowice	- ślad osadnictwa z epoki kamienia, - punkt osadniczy neolityczny, - ślad osadnictwa kultury łużyckiej	stanowisko nr 29 w Radzikowicach, nr 29 na obszarze 93-31 AZP
182.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 32 w Radzikowicach, nr 32 na obszarze 93-31 AZP
183.	Radzikowice	- pradziejowy ślad osadnictwa, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 35 w Radzikowicach, nr 54 na obszarze 92-31 AZP
184.	Radzikowice	- neolityczny punkt osadniczy, - punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 36 w Radzikowicach, nr 55 na obszarze 92-31 AZP
185.	Radzikowice	- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, - osada kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 37 w Radzikowicach, nr 158 na obszarze 92-30 AZP ***(wpis do rejestru nr A-1058/97)***
186.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 38 w Radzikowicach, nr 159 na obszarze 92-30 AZP ***(wpis do rejestru nr A-1059/97)***
187.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury łużyckiej	stanowisko nr 39 w Radzikowicach, nr 35 na obszarze 93-31 AZP
188.	Radzikowice	- punkt osadniczy kultury pucharów lejkowatych, - ślad osadnictwa późnośredniowieczny	stanowisko nr 40 w Radzikowicach, nr 36 na obszarze 93-31 AZP
189.	Radzikowice	- pradziejowy ślad osadnictwa, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 41 w Radzikowicach, nr 37 na obszarze 93-31 AZP
190.	Radzikowice	- ślad osadnictwa pradziejowego, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 42 w Radzikowicach, nr 38 na obszarze 93-31 AZP
191.	Radzikowice	-ślad osadnictwa pradziejowego,	stanowisko nr 43 w Radzikowicach nr 39 na

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
		- punkt osadniczy późnośredniowieczny	obszarze 93-31 AZP
192.	Radzikowice	- ślad osadnictwa z epoki kamienia, - ślad osadnictwa nowożytnego	stanowisko nr 44 w Radzikowicach, nr 40 na obszarze 93-31 AZP
193.	Radzikowice	- skarb 1224 srebrnych monet w 2 naczyniach glinianych	stanowisko nr 45 w Radzikowicach nr 41 na obszarze 93-31 AZP
194.	Regulice	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 1 w Regulicach, nr 101 na obszarze 92-31 AZP
195.	Regulice	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Regulicach, nr 102 na obszarze 92-31 AZP
196.	Regulice	- osada kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 3 w Regulicach, nr 103 na obszarze 92-31 AZP ***(wpis do rejestru nr A-967/94)***
197.	Regulice	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 4 w Regulicach, nr 104 na obszarze 92-31 AZP
198.	Regulice	- ślad osadnictwa z epoki kamienia, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 5 w Regulicach, nr 88 na obszarze 93-31 AZP
199.	Regulice	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 6 w Regulicach, nr 89 na obszarze 93-31 AZP
200.	Regulice	- punkt osadniczy kultury amfor kulistych	stanowisko nr 7 w Regulicach, nr 90 na obszarze 93-31 AZP
201.	Regulice	- ślad osadnictwa pradziejowego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 8 w Regulicach, nr 91 na obszarze 93-31 AZP
202.	Regulice	- ślad osadnictwa kultury przeworskiej	stanowisko nr 9 w Regulicach, nr 92 na obszarze 93-31 AZP
203.	Rusocin	- punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 7 w Rusocinie, nr 7 na obszarze 93-32 AZP
204.	Rusocin	- ślad osadnictwa neolitycznego, - osada – pracownia hutnicza kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 8 w Rusocinie, nr 8 na obszarze 93-32 AZP
205.	Rusocin	- ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego	stanowisko nr 9 w Rusocinie, nr 9 na obszarze 93-32 AZP
206.	Rusocin	- punkt osadniczy z epoki kamienia, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 10 w Rusocinie, nr 10 na obszarze 93-32 AZP
207.	Rusocin	- ślad osadnictwa neolitycznego, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 11 w Rusocinie, nr 11 na obszarze 93-32 AZP
208.	Rusocin	- osada – pracownia hutnicza kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	stanowisko nr 12 w Rusocinie, nr 12 na obszarze 93-32 AZP ***(wpis do rejestru nr A-941/92)***
209.	Sękowice	- punkt osadniczy z epoki kamienia	stanowisko nr 1 w Sękowicach, nr 94 na obszarze 93-31 AZP
210.	Sękowice	- pradziejowy punkt osadniczy, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Sękowicach, nr 50 na obszarze 92-31 AZP
211.	Sękowice	- punkt osadniczy kultury łużyckiej	stanowisko nr 3 w Sękowicach nr 51 na obszarze 92-31 AZP
212.	Sękowice	- pradziejowy punkt osadniczy, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 4 w Sękowicach, nr 52 na obszarze 92-31 AZP
213.	Sękowice	- grodzisko	stanowisko nr 5 w Sękowicach, nr 53 na obszarze 92-31 AZP
214.	Sękowice	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 6 w Sękowicach, nr 95 na obszarze 93-31 AZP
215.	Sękowice	- punkt osadniczy kultury łużyckiej	stanowisko nr 7 w Sękowicach, nr 96 na obszarze 93-31 AZP
216.	Sękowice	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 8 w Sękowicach, nr 97 na obszarze 93-31 AZP
217.	Sękowice	- punkt osadniczy kultury przeworskiej, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 9 w Sękowicach, nr 98 na obszarze 93-31 AZP
218.	Sękowice	- pradziejowy punkt osadniczy	stanowisko nr 10 w Sękowicach, nr 99 na obszarze 93-31 AZP
219.	Sękowice	- punkt osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 11 w Sękowicach, nr 100 na obszarze 93-31 AZP
220.	Sękowice	- ślad osadnictwa z epoki kamienia, - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 12 w Sękowicach, nr 101 na obszarze 93-31 AZP
221.	Sękowice	- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych,	stanowisko nr 13 w Sękowicach, nr 102 na obszarze 93-31 AZP

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
		- ślad osadnictwa kultury amfor kulistych, - ślad osadnictwa kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny	
222.	Sękowice	- ślad osadnictwa neolitycznego, - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, - ślad osadnictwa kultury przeworskiej, - ślad osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 14 w Sękowicach, nr 103 na obszarze 93-31 AZP
223.	Sękowice	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 15 w Sękowicach, nr 104 na obszarze 93-31 AZP
224.	Siestrzechowice	- grodzisko	stanowisko nr 1 w Siestrzechowicach, nr 1 na obszarze 94-31 AZP
225.	Siestrzechowice	- ślad osadnictwa kultury ceramiki wstęgowej	stanowisko nr 2 w Siestrzechowicach, nr 2 na obszarze 94-31 AZP
226.	Siestrzechowice	- osada – pracownia hutnicza kultury przeworskiej, - późnośredniowieczna pracownia kuźnicza miedzi	stanowisko nr 3 w Siestrzechowicach, nr 3 na obszarze 94-31 AZP
227.	Siestrzechowice	- punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 4 w Siestrzechowicach nr 4 na obszarze 94-31 AZP
228.	Wyszków	- ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych	stanowisko nr 1 w Wyszkowie, nr 68 na obszarze 94-32 AZP
229.	Wyszków	- ślad osadnictwa neolitycznego, - osada kultury przeworskiej, - punkt osadniczy wczesnośredniowieczny - punkt osadniczy późnośredniowieczny	stanowisko nr 2 w Wyszkowie, nr 39 na obszarze 93-32 AZP ***(wpis do rejestru nr A-940/92)***
230.	Wyszków	- ślad osadnictwa wczesnośredniowiecznego	stanowisko nr 3 w Wyszkowie, nr 40 na obszarze 93-32 AZP
231.	Wyszków	- punkt osadnictwa późnośredniowiecznego	stanowisko nr 4 w Wyszkowie, nr 41 na obszarze 93-32 AZP
232.	Złotogłowice	- punkt osadniczy paleolit,	stanowisko nr 1 w Złotogłowicach, nr 28 na obszarze 93-32 AZP
233.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa epoka kamienia, - punkt osadniczy pradzieje, - punkt osadniczy późne średniowiecze,	stanowisko nr 2 w Złotogłowicach, nr 75 na obszarze 93-31 AZP
234.	Złotogłowice	- punkt osadniczy neolit krzemienne (brak lokalizacji)	stanowisko nr 3 w Złotogłowicach, nr 76 na obszarze 93-31 AZP
235.	Złotogłowice	- punkt osadniczy epoka kamienia, - ślad osadnictwa neolit,	stanowisko nr 4 w Złotogłowicach, nr 77 na obszarze 93-31 AZP
236.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa kultura łużycka epoka brązu, (brak lokalizacji)	stanowisko nr 5 w Złotogłowicach, nr 78 na obszarze 93-31 AZP
237.	Złotogłowice	- punkt osadniczy wczesne średniowiecze XI-XII w.	stanowisko nr 6 w Złotogłowicach, nr 29 na obszarze 93-32 AZP
238.	Złotogłowice	- punkt osadniczy mezolit (brak lokalizacji)	stanowisko nr 7 w Złotogłowicach, nr 79 na obszarze 93-31 AZP
239.	Złotogłowice	- punkt osadniczy wczesne średniowiecze (brak lokalizacji)	stanowisko nr 8 w Złotogłowicach, nr 80 na obszarze 93-31 AZP
240.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa epoka kamienia	stanowisko nr 9 w Złotogłowicach, nr 81 na obszarze 93-31 AZP
241.	Złotogłowice	- punkt osadniczy wczesne średniowiecze XI-XII w. - punkt osadniczy późne średniowiecze XIV-XV w.	stanowisko nr 10 w Złotogłowicach, nr 30 na obszarze 93-32 AZP ***(wpis do rejestru nr A-939 /82)***
242.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa pradzieje - punkt osadniczy późne średniowiecze XIV-XV w.	stanowisko nr 11 w Złotogłowicach, nr 31 na obszarze 93-32 AZP
243.	Złotogłowice	- punkt osadniczy późne średniowiecze XIV-XV w.	stanowisko nr 12 w Złotogłowicach, nr 32 na obszarze 93-32 AZP
244.	Złotogłowice	- punkt osadniczy XII i 1połowa XIII w.	stanowisko nr 13 w Złotogłowicach, nr 33 na obszarze 93-32 AZP
245.	Złotogłowice	- punkt osadniczy kultura przeworska faza D - ślad osadnictwa XIV-XV w.	stanowisko nr 14 w Złotogłowicach, nr 34 na obszarze 93-32 AZP
246.	Złotogłowice	- punkt osadniczy kultura przeworska późny OWR	stanowisko nr 15 w Złotogłowicach, nr 35 na obszarze 93-32 AZP
247.	Złotogłowice	- punkt osadniczy kultura przeworska późny OWR	stanowisko nr 16 w Złotogłowicach, nr 36 na obszarze 93-32 AZP
248.	Złotogłowice	- punkt osadniczy epoka kamienia	stanowisko nr 17 w Złotogłowicach, nr 37 na obszarze 93-32 AZP
249.	Złotogłowice	- punkt osadniczy neolit - punkt osadniczy paleolit	stanowisko nr 18 w Złotogłowicach, nr 38 na obszarze 93-32 AZP

L.p.		Obiekt	Lokalizacja
250.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa pradzieje - punkt osadniczy późne średniowiecze	stanowisko nr 19 w Złotogłowicach, nr 82 na obszarze 93-31 AZP
251.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa neolit (brak lokalizacji)	stanowisko nr 20 w Złotogłowicach, nr 83 na obszarze 93-31 AZP
252.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa neolit (brak lokalizacji)	stanowisko nr 21 w Złotogłowicach, nr 84 na obszarze 93-31 AZP
253.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa neolit (brak lokalizacji)	stanowisko nr 22 w Złotogłowicach, nr 85 na obszarze 93-31 AZP
254.	Złotogłowice	- ślad osadnictwa neolit (brak lokalizacji)	stanowisko nr 23 w Złotogłowicach, nr 86 na obszarze 93-31 AZP
255.	Złotogłowice	- grodzisko stożkowate późne średniowiecze XIV-XV w.	stanowisko nr 24 w Złotogłowicach, nr 8 na obszarze 93-32 AZP ***(wpis do rejestru nr A-391/75)***

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM w Nysie i WUOZ w Opolu.

9. REKOMENDACJA I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH.

Województwo Opolskie nie posiada audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z powyższym nie zgłoszono wniosków wynikających z przedmiotowego dokumentu ani nie określono granic krajobrazów priorytetowych.

10. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA.

10.1. Ludność.

10.1.1. Uwagi ogólne, w tym charakterystyka sieci osiedleńczej.

Sieć osadniczą gminy Nysa tworzy miasto Nysa i 26 sołectw. Dominującą jednostką osadniczą w gminie jest miasto Nysa, stanowiące ośrodek administracji gminy i powiatu. W miejscowości tej skupia się niemal 77% ogółu mieszkańców gminy.

Tabela nr 10.1. Zaludnienie w gminie Nysa w latach 1995 – 2016[1].

Rok	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności miasta Nysa
1995	61149	48899
2000	60620	48234
2005	60123	47545
2007	59737	47027
2012	58397	45232
2016	**57 641**	**44 474**

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

W obszarze wiejskim najliczniejsze są Goświnowice, mimo że ubyło tu najwięcej mieszkańców spośród wszystkich wsi, i Jędrzychów, który dynamicznie się rozwija. Najmniejszy pod względem ludności pozostaje Podkamień.

Z poniższej tabeli wyraźnie widać spadek liczby mieszkańców miasta Nysa, a równocześnie niewielki przyrost ludności na obszarach wiejskich, co najbardziej widoczne jest w miejscowościach położonych na północnym wschodzie od miasta, tj. Jędrzychów, Skorochów i Głębinów. To efekt suburbanizacji, czyli zmiany miejsca zamieszkania na tereny podmiejskie usytuowane w bliskości miasta Nysa.

1 *Według faktycznego miejsca zameldowania.*

Tabela nr 10.2. Gmina Nysa – rozkład zaludnienia według miejscowości w 2007, 2012 i 2016 roku.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców w 2007 r.	Liczba mieszkańców w 2012 r.	Liczba mieszkańców w 2016 r.	Różnica mieszkańców w latach 2016 i 2007
1.	*m. Nysa*	*47027*	*45232*	*44474*	*-2553*
2.	Biała Nyska	845	893	877	32
3.	Domaszkowice	636	649	639	3
4.	Głębinów	204	237	248	44
5.	Goświnowice	1375	1335	1314	-61
6.	Hajduki Nyskie	678	705	711	33
7.	Hanuszów	149	156	153	4
8.	Iława	240	237	226	-14
9.	Jędrzychów	848	1049	1140	292
10.	Kępnica	681	675	652	-29
11.	Konradowa	279	295	304	25
12.	Koperniki	725	691	685	-40
13.	Kubice	398	405	397	-1
14.	Lipowa	474	454	442	-32
15.	Morów	356	352	330	-26
16.	Niwnica	727	773	764	37
17.	Podkamień	99	106	117	18
18.	Przełęk	578	586	594	16
19.	Radzikowice	386	401	389	3
20.	Regulice	318	320	316	-2
21.	Rusocin	456	427	425	-31
22.	Sękowice	144	127	116	-28
23.	Siestrzechowice	244	262	266	22
24.	Skorochów	131	208	256	125
25.	Wyszków Śląski	598	586	569	-29
26.	Wierzbięcice	474	482	475	1
27.	Złotogłowice	768	753	728	-40
Razem		59838	58396	57607	-2231

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS i UM Wydz. Spraw Obywatelskich.

Na 1 km² powierzchni gminy przypada 265 mieszkańców, a w samym mieście 1617. Mimo że gmina Nysa ma gęstość zaludnienia 2,5-krotnie wyższą od średniej w powiecie, to jednak odnotowuje się systematyczny spadek gęstości zaludnienia. Z informacji GUS (wg stanu na 31.12.2015 r.) wynika, że w latach 2010-2015 spadki te wyniosły odpowiednio: -2,6 % dla powiatu nyskiego, -1,5% dla całej gminy Nysa, a dla miasta: -2,2%. Tylko obszary wiejskie gminy Nysa miały wzrostową gęstość zaludnienia: +2,9%.

Tabela nr 10.3. Dynamika zmian ludności w gminie na tle Polski i woj. opolskiego w latach 2010-2015.

Dane ogółem	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
Polska: gminy miejsko-wiejskie	8 763 193	8 804 087	8 808 621	8 805 014	8 843 239	8 862 579	0,9 %
Opolskie	1 017 241	1 013 950	1 010 203	1 004 416	1 000 858	996 011	- 1, 6 %
Gmina Nysa	58 761	58 532	58 397	58 132	57996	57 710	- 1,3 %
Nysa - miasto	45 769	45 457	45 232	44 899	44775	44 500	- 2,2 %
Nysa – obszar wiejski	12 992	13 075	13 165	13 233	13 221	13 210	1,8 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Od 20 lat w gminie Nysa niepokojąco zmniejsza się liczba ludności. W latach 1995-2016 liczba mieszkańców gminy zmalała o blisko 6%. Depopulacja to przede wszystkim efekt niskiego przyrostu naturalnego. Spadek liczby mieszkańców związany jest również z ruchem ludności, w tym z migracją do innych regionów Polski i wyjazdami za granicę, głównie do państw Unii Europejskiej. Ten długotrwały kryzys dotyczy całej Polski. Na Opolszczyźnie, gdzie depopulacja jest większa niż w innych regionach kraju, władze samorządowe województwa stworzyły program

przeciwdziałania temu negatywnemu temu zjawisku. „Specjalna Strefa Demograficzna do 2020 w województwie opolskim" to kompleksowe i zintegrowane działania na rzecz odbudowy i wzmocnienia potencjału demograficznego regionu. Mają one przeciwdziałać dalszemu wyludnianiu się województwa poprzez tworzenie nowych miejsc pracy i poprawę jakości życia. Program jest jednym z głównych narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. W 2016 r. na realizację projektów tego programu przeznaczono 160 mln zł, natomiast z Regionalnego Programu Operacyjnego (jego pula wynosi ponad 945 milionów euro) na lata 2014-2020 województwo opolskie na walkę z depopulacją zamierza wydać 35% tej kwoty.
Zmagania z negatywnymi procesami demograficznymi podjęły też władze gminy Nysa wprowadzając w życie tzw. „nyski bon wychowawczy". Jest to pierwsze tego typu rozwiązanie w Polsce, które doprowadziło w zaledwie w kilka miesięcy do wzrostu zawieranych małżeństw o 24,3% i liczby urodzeń o 21,6%.

10.1.2. Struktura wieku ludności.

Według danych GUS z 2016 r., gminę Nysa zamieszkuje 57 647 mieszkańców, w tym 44 474 w mieście. Kobiety stanowią prawie 52% populacji mieszkańców gminy.
Średni wiek jej mieszkańców wynosi 42,6 lat i jest nieznacznie wyższy od średniego wieku w Polsce (40,9 lat). Na stabilnym poziomie utrzymuje się współczynnik feminizacji, który obecnie wynosi 108, a współczynnik maskulinizacji wynosi 93.
Liczba mieszkańców woj. opolskiego spada, a wraz ze spadkiem zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym oraz dzieci i młodzieży do 17 lat. Procesowi temu towarzyszy wzrost liczby osób w wieku emerytalnym, zwłaszcza po 80 roku życia. W latach 1989-2013 województwo opolskie odnotowało największy przyrost liczby osób powyżej 65 roku życia (o prawie 7%), a udział osób powyżej 80 roku życia podwoił się z 2 do 4%. Struktura mieszkańców gminy Nysa według trzech grup wiekowych (zbliżona do wartości charakteryzujących zarówno populację powiatu nyskiego jak i województwa opolskiego) wskazuje, że te negatywne procesy demograficzne mają miejsce również na obszarze gminy Nysa. Obecną strukturę wieku mieszkańców gminy Nysa ilustruje poniższa tabela.

Tabela nr 10.4. Ludność według biologicznych grup wieku na stan 31.12.2016 r.

Jednostka	Ogółem	Grupy wiekowe					
		0-14		15-64		65 lat +	
		razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
Gmina Nysa	**57641**	7082	3452	39710	19919	10849	6523
Miasto	**44474**	5190	2550	30343	15339	8941	5401

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

W latach 2012-2016, zmieniła się struktura demograficzna województwa opolskiego, m.in. spadł udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz udział ludności w wieku produkcyjnym. Jednocześnie wzrósł udział procentowy osób w wieku poprodukcyjnym. Zjawiska te charakterystyczne są dla powiatu nyskiego, w tym dla gminy Nysa.

Tabela nr 10.5. Ludność w grupach produkcyjnych w 2012 i 2016 r.

Ludność w wieku	Gmina Nysa	Gmina Nysa (%)	Powiat Nyski (%)	Województwo Opolskie (%)
2012				
Przedprodukcyjnym	7434	12,73%	13,46%	13,38%
Produkcyjnym	39521	67,68%	68,17%	68,31%
Poprodukcyjnym	11442	19,59%	18,37%	18,31%
2016				
Przedprodukcyjnym	7082	12,28%	14,34%	13,15%
Produkcyjnym	37 164	64,47%	65,75%	65,99%
Poprodukcyjnym	13 395	23,24%	20,80%	20,85%

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

W gminie Nysa liczba ludności w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym (prawie 38) jest niekorzystna i świadczy o problemie starzenia się społeczności gminy w tempie szybszym niż w regionie i w kraju. Niepokojące jest także porównanie ludności w wieku produkcyjnym do mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźnik gminy Nysa 154/100, przy średniej krajowej 113/100, wskazuje na znaczące problemy z przyrostem naturalnym.

Tabela 10.6. Wskaźniki obciążenia demograficznego na stan 31.12.2016 r.

Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	
Gmina Nysa	**37,7**
Pow. nyski	34,1
Woj. opolskie	33,0
Polska	32,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	
Gmina Nysa	**153,9**
Pow. nyski	137,2
Woj. opolskie	130,9
Polska	112,7
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	
Gmina Nysa	**62,2**
Pow. nyski	58,2
Woj. opolskie	59,0
Polska	61,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

10.1.3. Przyrost naturalny, migracja.

Przyrost naturalny to różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów. Charakteryzują go wartości, które określają nie tylko strukturę populacji według płci i wieku, ale również także liczbę zawartych małżeństw, osób w wieku rozrodczym oraz zgonów.

Na przestrzeni 20 lat w gminie Nysa liczba zawieranych związków małżeńskich była zróżnicowana. W latach 1999-2005 wykazywała tendencję spadkową, a w latach 2006-2009 statystyki odnotowały nieznaczny wzrost. Po roku 2009 nastąpił regres. W 2010 r. liczba zawartych związków wyniosła jeszcze 329, natomiast w 2015 r. była już mniejsza o ponad 100 (tj. o blisko 1/3 mniej).

Analiza ruchu naturalnego w gminie w latach 2010-2014 wskazała spadek liczby urodzeń z 401 do

320 i przyrostu naturalnego z -35 do -81. Niemniej jednak w ostatnich latach 2015 i 2016 dostrzec można wzrost liczby zawieranych małżeństw oraz urodzeń zarówno w gminie Nysa, jak i w samym mieście. Przy relatywnie mniejszej liczbie zgonów w 2016 r. wpłynęło to na poprawę przyrostu naturalnego, choć nadal jest to wartość ujemna. Czynnikami zewnętrznymi, które miały korzystny wpływ na tę zmianę, są prowadzone na szeroką skalę przez władze wojewódzkie i gminne działania przeciwdziałające negatywnym procesom demograficznym.

Tabela nr 10.7. Ruch naturalny ludności w gminie Nysa w latach 2015-2016.

Rok	Jednostka	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
2015	Powiat nyski	659	976	1613	-637
	Gmina Nysa	238	392	631	-239
	Miasto Nysa	180	300	494	-194
2016	Powiat nyski	688	1113	1464	-351
	Gmina Nysa	296	474	579	-105
	Miasto Nysa	233	368	431	-63

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Tendencja przemieszczania się, szczególnie młodych mieszkańców, z mniejszych do większych ośrodków osiedleńczych, a także za granicę, w ostatnich latach nie miała już w gminie Nysa aż takiego znaczenia jak przed 2014 r. Łącznie w 2016 r. saldo migracji wewnętrznej i zagranicznej gminy Nysa było co prawda ujemne i wyniosło -18, ale w porównaniu z rokiem 2014 r. zmalało ponad 7-krotnie.

Tabela nr 10.8. Migracje na pobyt stały w latach 2008-2016.

Rok	Saldo migracji zagranicznej	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji ogółem
2008	- 98	-67	-165
2009	- 12	-100	-112
2010	- 10	-112	-122
2011	- 26	-77	-103
2012	-18	-76	-94
2013	- 66	-55	-121
2014	- 33	-95	-128
2015	brak danych	-33	-33
2016	**-1**	**-17**	**-18**

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Z danych GUS dla woj. opolskiego wynika, że saldo migracji stałej (w przeliczeniu na 1000 ludności) w gminie Nysa (-0,31) było w 2016 r. niższe niż dla województwa opolskiego (-1,38) czy dla powiatu nyskiego (-2,67).

Tabela nr 10.9. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności w 2016 r.

Jednostka	Napływ		Odpływ		Saldo migracji stałej	
	Ogółem	w tym z zagranicy	Ogółem	w tym za zagranicę	Ogółem	Na 1000 ludności
Gmina Nysa	530	33	548	34	-18	-0,31
Miasto Nysa	362	23	403	20	-41	-0,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

10.2. Mieszkalnictwo.

10.2.1. Uwagi ogólne.

Na terenie gminy występują zróżnicowane typy zabudowy. Zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna i jednorodzinno-usługowa występuje głównie na terenach wiejskich, natomiast zabudowa wielorodzinna na terenie miasta. Ponadto zabudowa wielorodzinna zlokalizowana jest na terenie wsi: Biała Nyska, Goświnowice, Hajduki Nyskie, Hanuszów, Kępnica, Koperniki, Lipowa, Morów, Niwnica, Przełęk, Radzikowice, Regulice, Siestrzechowice, Wyszków Śląski i Wierzbięcice. Powierzchnie działek w zależności od typu zabudowy wahają się od 500 do 2000 m². Przeciętna wysokość zabudowy na wsi wynosi maksymalnie 3 kondygnacje, natomiast w mieście przeciętnie do 5, a miejscami do 11 kondygnacji (osiedla blokowe).

Na podstawie wyników badań z Powszechnego Spisu Ludności w 2002 r. oszacowano, że ok. 30% mieszkań wybudowano przed 1945 rokiem, z czego ok. 37% powstało przed rokiem 1918.

Wg Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nysa[2] (GPR) w centrum Nysy wyznaczono obszar zdegradowany o powierzchni 197 ha o największej koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. W sferze technicznej wskazano zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej problemem jest również niska estetyka terenów publicznych. Obszar proponowany do rewitalizacji posiada istotne znacznie dla rozwoju gminy. Na tym obszarze koncentruje się zabytkowa zabudowa oraz mają swoją siedzibę istotne dla rozwoju gminy instytucje publiczne. Ze względu na walory kulturowe (zabytkowe obiekty budowlane) – stanowi reprezentacyjną część miasta.

W czerwcu 2017 r. gmina Nysa otrzymała odznaczenie „Honorowa Odznaka Primus in Agendo" za kompleksowe podejście i programy mające na celu poprawę życia mieszkańców gminy, a także za promowanie modelu dużej rodziny i nowatorskie rozwiązania, które mają na celu odwrócenie skutków negatywnych zmian demograficznych. Nagroda jest rezultatem ciężkiej i konsekwentnej pracy na rzecz wspierania rodzin i dzietności w gminie. Polityka prorodzinna stanowi jeden z podstawowych filarów programu obecnych władz. Oprócz unikatowego w skali Polski bonu wychowawczego i Karty Dużej Rodziny, Nysa stawia też na dobre miejsca pracy i tanie mieszkania dla młodych. Dużym powodzeniem cieszył się pilotażowy program "Działki dla młodych", w ramach którego młode małżeństwa nabyły działki budowlane na preferencyjnych warunkach za jedyne 15% wartości. Niedługo ruszy również rządowy programu "Mieszkanie plus". Program zakłada budowę tanich mieszkań na wynajem, w których stawki czynszów będą niższe od rynkowych nawet o połowę. W Nysie na działce na rogu ulic Grodkowskiej i Franciszkańskiej powstaną 104 mieszkania.

10.2.2. Charakterystyka stanu istniejącego oraz rozwoju zasobów i standardów mieszkaniowych.

W 2015 r. wg GUS zasoby mieszkaniowe w gminie Nysa wyniosły 1 470 924 m² powierzchni użytkowej, w tym w mieście – 1 096 273 m² i na obszarze wiejskim – 374 651 m². W 21 388 mieszkaniach znajdowało się 81 812 izb. Przeciętne mieszkanie w gminie składało się z 3,83 izb, o łącznej powierzchni użytkowej 71,7 m². To wartość nieznacznie niższa niż w Polsce (73,4) oraz o niespełna 10 m² mniejsza niż w województwie opolskim. Zauważalne są duże dysproporcje pomiędzy przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań w mieście Nysa oraz na obszarach wiejskich gminy. Różnica wynosząca niecałe 40 m² w 2015 r. wynika z odmiennego charakteru zabudowy w mieście i na wsi, a przez to wielkości lokali.

[2] *Uchwała nr XXXII/481/17 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 stycznia 2017 r.*

W latach 2010-2015 odnotowano wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w przeliczeniu na jedną osobę. W powiecie nyskim dynamika tego wzrostu to 5,1%, zaś w gminie Nysa – 4,8%. Jeden mieszkaniec gminy Nysa ma do dyspozycji średnio 26,6 m², natomiast mieszkaniec powiatu nyskiego nieznacznie więcej – 27 m². Nieco większa powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na jednego mieszkańca dotyczy mieszkań położonych na obszarze wiejskim (30,5 m²).
Powyższe wskaźniki statystyczne dotyczące warunków zamieszkania w gminie Nysa są charakterystyczne dla gmin miejsko – wiejskich, w których liczba mieszkańców miasta stanowi ok. 80% wszystkich mieszkańców gminy. Wskaźniki te odznaczają się bowiem mniej korzystnymi uwarunkowaniami na tle gmin wiejskich województwa w zakresie powierzchni użytkowej oraz liczbie izb, a z drugiej strony korzystniejszymi uwarunkowaniami w kontekście przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie oraz 1 izbę. Powodem tego stanu jest przede wszystkim znacznie mniejsza kubatura przeciętnego zabudowania w mieście niż na wsi, ale także fakt, że liczebność przeciętnego gospodarstwa domowego w mieście jest mniejsza niż na wsi. Nie bez znaczenia jest również standard mieszkań, a zwłaszcza wiek substancji mieszkaniowej. Między innymi te powody decydują o tym, że przedstawione powyżej wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania są w większości kategorii mniej korzystne od przeciętnych uwarunkowań w powiecie i województwie.

Według danych GUS na koniec 2015 r. większość mieszkań w gminie Nysa była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci: wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Prawie wszystkie mieszkania (99%) posiadały dostęp do sieci wodociągowej, ustępu spłukiwanego (nieco ponad 98%) i łazienki (prawie 97%). Centralne ogrzewanie posiadało ok. 87% mieszkań w gminie Nysa, a dostęp do gazu sieciowego miało 75% mieszkań.

Według danych z GUS z 2007 r. w strukturze własnościowej mieszkań gminy Nysa zdecydowanie dominowała własność osób fizycznych – 10 864 mieszkania, o łącznej powierzchni użytkowej 897 437 m^2. Drugą, po osobach fizycznych, grupą właścicieli mieszkań były spółdzielnie, które dysponowały 6 993 mieszkaniami o łącznej powierzchni użytkowej 357 661 m^2. W zasobach gminy pozostawało 1 640 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 87 173 m^2. Zakłady pracy miały w posiadaniu 576 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 27 609 m^2. W strukturze własnościowej mieszkań w gminie Nysa w 2007 r. 54% należało do osób fizycznych, 35% do spółdzielni, 8% do gminy, niecałe 2,8% do zakładów pracy.

Na terenie gminy Nysa w 2016 r. oddano do użytku 61 nowych mieszkań (32 na terenie miasta i 29 na terenie obszaru wiejskiego), składających się z 353 izb. Łączna powierzchnia użytkowa nowo oddanych mieszkań wyniosła 10 556 m² (w tym w mieście 5 578 m²).

10.2.3. Zasoby komunalne.

Wg danych posiadanych w Wydziale Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Nysie mieszkalnictwo w zasobach komunalnych bez zasobów Agencji Rozwoju Nysy Sp. z o.o. na stan 31.05.2017 r. pozostaje 1022 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 52 140 m², z czego 89% znajduje się na terenie miasta. Mieszkania na wsi mają średnią powierzchnię użytkową ok. 44 m^2. W mieście średnia powierzchnia lokali mieszkalnych jest wyższa i wynosi ok. 52 m^2, ponieważ występują tu mieszkania w budynkach przedwojennych o powierzchni powyżej 100 m^2.

Tabela nr 10.10. Zasoby mieszkaniowe komunalne w latach 2013-2017.

Rok	Powierzchnia użytkowa w m^2	Liczba mieszkań	Mieszkania komunalne liczba / powierzchnia m^2	
			miasto	obszar wiejski
2013	67 325,82	1291	1163 / 61 355,29	128 / 5 970,53
2014	61 711,59	1186	1065 / 56 387,60	121 / 5 323,99
2015	59 137,08	1140	1019 / 53 813,09	121 / 5 323,99
2016	57 510,55	1114	995 / 52 265,56	119 / 5 244,99
2017	**52 140,27**	**1022**	**911 / 47 242,58**	**111 / 4 897,69**

Źródło: opracowanie własne na podstawie UM.

W okresie 2013-2017 nie oddano żadnych nowych mieszkań komunalnych.

10.3. Infrastruktura społeczna.

10.3.1. Uwagi ogólne.

Do infrastruktury społecznej gminy Nysa zaliczono w Studium usługi społeczne o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, które są finansowane ze środków publicznych lub inne podobne do nich w tym te, które nie są przeznaczone do przynoszenia zysku ich właścicielom. Wśród usług lokalnych wyróżnia się te, które zaspokajają podstawowe potrzeby socjalne, zdrowotne, oświatowe i kulturalne mieszkańców gminy. Usług tego typu jest na obszarze gminy stosunkowo dużo, chociaż są one głownie zlokalizowane w mieście.

Usługi o znaczeniu ponadlokalnym to takie, z których korzystają w znacznym stopniu mieszkańcy gmin sąsiednich oraz przyjezdni. Do grupy tej zaliczyć można np. obiekty służące szkolnictwu wyższemu oraz wypoczynkowi i rekreacji. Baza usług ponadlokalnych na obszarze gminy Nysa stale się rozwija poprzez prowadzone przez władze działania rewitalizacyjne.

10.3.2. Oświata i wychowanie.

Jednostki oświatowe w gminie Nysa zapewniają bogatą ofertę usług edukacyjnych, w tym także na poziomie wyższym. Na obszarze gminy Nysa działa 7 żłobków, 10 przedszkoli, 15 szkół podstawowych, 8 gimnazjów, 9 liceów, 5 techników, 6 szkół zawodowych, 12 szkół policealnych, 4 szkoły artystyczne i 2 uczelnie wyższe. Szczegółowe dane w tym zakresie ilustruje tabela nr 10.2.1.

Tabela nr 10.11. Placówki oświatowe w gminie Nysa.

Rodzaj placówki	Nazwa	Miejscowość
Żłobek/klub dziecięcy	MINILANDIA	Nysa, Marszałka Józefa Piłsudskiego 27
	Żłobek Miejski nr 1 "Jedyneczka" w Nysie	Nysa Janusza Kusocińskiego 2
	Żłobek Miejski nr 2 w Nysie	Nysa, Grodkowska 30
	Prywatny Żłobek "BAJKOWY ŚWIAT"	Nysa, ul. Józefa Poniatowskiego 4
	Żłobek "Świat Malucha"	Nysa Bohaterów Warszawy 8/2,
	KLUB MALUCHA KIDS	Nysa , Franciszkańska 10E
	Minilandia	Nysa , Maja 2a
Przedszkole/punkt przedszkolny	Przedszkole w Niwnicy	Niwnica, Niwnica 127
	Przedszkole w Rusocinie	Nysa, Złotogłowice 169
	Przedszkole Prywatne "Smerf"	Nysa, Kościuszki 9
	Przedszkole w Goświnowicach	Goświnowice, Kolejowa 5
	Przedszkole w Lipowej	Niwnica, Lipowa 83
	Przedszkole nr 8	Nysa, Tkacka 12
	Przedszkole nr 9	Nysa, Sudecka 7
	Przedszkole w Białej Nyskiej im. Marii Kownackiej	Biała Nyska, Kamienna 2
	Przedszkole nr 12	Nysa, Podolska
	Przedszkole nr 14	Nysa, Grodkowska 26
	Przedszkole nr 1	Nysa, Bohaterów Warszawy 48
	Przedszkole nr 5 Integracyjne	Nysa, Bohaterów Warszawy 13
	Przedszkole nr 10	Nysa, 11 Listopada 8A
	Przedszkole nr 6	Nysa, Armii Krajowej 9
	Przedszkole	Biała Nyska, Koperniki 16A
Szkoła podstawowa	Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. J. Kozarzewskiego	Nysa, Kościuszki 9
	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 11 Specjalna	Nysa, Grodkowska 54
	Sportowa Szkoła Podstawowa im. Powstańców Śląskich w Nysie	Nysa, Bramy Grodkowskiej 4
	Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego w Nysie	Nysa, Bramy Grodkowskiej 4
	Szkoła Podstawowa nr 1	Nysa, Bohaterów Warszawy 7
	Szkoła Podstawowa nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi	Nysa 11 Listopada 6
	Szkoła Podstawowa nr 3 w Nysie	Nysa, Krawiecka 6
	Szkoła Podstawowa nr 5 w Nysie	Nysa, E. Gierczak 8
	PSP Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Przełęk	Nysa, Przełęk 15
	Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi Stowarzyszenia Rozwoju i Odnowy Wsi w Domaszkowicach	Nysa, Domaszkowice 47
	Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka	Nysa, Lipowa 83
	Szkoła Podstawowa w Białej Nyskiej	Nysa, Biała Nyska, Nyska 11
	Szkoła Podstawowa w Goświnowicach	Goświnowice ,Kolejowa 5
	Szkoła Podstawowa w Kopernikach4	Nysa, Koperniki 16A
	Szkoła Podstawowa w Niwnicy	Niwnica, Niwnica 127
Gimnazjum	Diecezjalne Gimnazjum w Nysie	Św. Piotra 1A, Nysa
	Gimnazjum nr 1	Nysa, CHODOWIECKIEGO 7
	Gimnazjum nr 2	Nysa, BOLESŁAWA PRUSA 14
	Gimnazjum nr 3 w Nysie	Nysa, Kościuszki 10
	Gimnazjum Sportowe w Nysie	Nysa, Bramy Grodkowskiej 4
	Publiczne Gimnazjum nr 5 Specjalne	Nysa, Grodkowska 54
	Zespół Szkół Specjalnych	Nysa, Aleja Wojska Polskiego 31
	Gimnazjum dla Dorosłych	Nysa, Kościuszki 4 a
Szkoła zawodowa	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1	Nysa, Orkana 6
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2	Nysa, Rodziewiczówny 1
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3	Nysa, Szopena 4
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 4 Specjalna	Nysa, Orkana 6
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 5 Specjalna	Nysa, Szopena 4
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 6	Nysa, Aleja Wojska Polskiego 31
Technikum	Technikum nr 1	Nysa, Orkana 6
	Technikum nr 2	Nysa, Rodziewiczówny 1
	Technikum nr 3	Nysa, Sikorskiego 1
	Technikum nr 4	Nysa, Szopena 4
	Technikum Uzupełniające dla Dorosłych	Nysa, Kościuszki 4a

Rodzaj placówki	Nazwa	Miejscowość
Szkoła artystyczna	Liceum Plastyczne	Nysa, Grodzka 19
	Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych w Nysie	Nysa, Grodzka 19
	Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Nysie	Nysa, Rynek Solny 2
	Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia w Nysie	Nysa, Rynek Solny 2
Liceum	Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie	Nysa, św. Piotra 1A
	I Liceum Ogólnokształcące Carolinum	Nysa, Jana III Sobieskiego 2
	I Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Nysa, Szopena 4
	II Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Nysa, Rodziewiczówny 1
	II Liceum Ogólnokształcące w Nysie	Nysa, Rodziewiczówny 1
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Nysa, Kościuszki 4a
	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych "Pascal" w Nysie	Nysa, Wrocławska 11
	Liceum Ogólnokształcące Specjalne	Nysa, Aleja Wojska Polskiego 31
	Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Nysie	Nysa, Jana III Sobieskiego 2
	Prywatna Szkoła Policealna dla Dorosłych "Twoja-Szkoła"	Nysa, Jana III Sobieskiego 2
	Prywatne Medyczne Studium Zawodowe dla Dorosłych	Nysa, Ujejskiego 12
	Prywatne Medyczne Studium Zawodowe	Nysa, Ujejskiego 12
	Stacjonarna Policealna Szkoła Medyczna "Pascal"	Nysa, Wrocławska 11
	Szkoła Policealna dla Dorosłych nr 1	Nysa, Rodziewiczówny 1
	Szkoła Policealna dla Dorosłych nr 2 przy ZSE	Nysa, Plac Sikorskiego 1
	Szkoła Policealna nr 1	Nysa, PL. Sikorskiego 1
	Szkoła Policealna nr 3	Nysa, Rodziewiczówny 1
	Szkoła Policealna	Nysa, Kościuszki 4a
	Szkoła Policealna Nr2 w Nysie	Nysa, Orkana 6
	Zaoczna Policealna Szkoła Medyczna "Pascal"	Nysa, Wrocławska 11
	Zaoczna Policealna Szkoła Zawodowa "Pascal"	Nysa, Wrocławska 11
Uczelnia wyższa	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie	Nysa, Armii Krajowej 7
	Wyższa Szkoła Teologiczno-Humanistyczna im. M. Beliny-Czechowskiego w Podkowie Leśnej Punkt Konsultacyjny w Nysie	Nysa, Poznańska 1

Źródło: opracowanie własne.

10.3.3. Kultura i rozrywka.

Gmina oferuje swoim mieszkańcom możliwość korzystania z kina w Nysie. W 2011 r. w mieście powstało nowoczesne cyfrowe **Kino Cinema N3D** w miejscu dawnego kina „Pokój" przy ul. Al. Lompy 3, które funkcjonowało w Nysie od ponad 50 lat.

Mieszkańcy gminy Nysa i przyjezdni mogą skorzystać z oferty muzeum, będącego instytucją kultury powiatu nyskiego - **Muzeum Powiatowe w Nysie**, ul. Biskupa Jarosława 11. Powstało ono w 1897 roku, jako pierwsza tego typu placówka na Opolszczyźnie. Muzeum w Nysie zostało założone przez Towarzystwo Sztuki i Starożytności.

Bardzo ważną częścią oferty kulturalnej w gminie jest **Nyski Dom Kultury** im. W. Pawlik przy ul. Wałowej 7, który organizuje i koordynuje zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy Nysa, prowadząc działalność w zakresie edukacji i upowszechniania kultury. Działalność NDK prowadzona jest w kilku obiektach: w budynku przy ul. Wałowej, w Bastionie Św. Jadwigi oraz w Forcie Wodnym. W strukturach funkcjonują liczne zespoły artystyczne, w tym grupy teatralne, zespoły tańca i śpiewu. NDK organizuje bądź współorganizuje liczne imprezy o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i rozrywkowym dla mieszkańców gminy. Na jego terenie lub przy jego współorganizacji odbywają się m.in.: spektakle edukacyjne, festiwale i przeglądy piosenki, koncerty, występy teatralne, spotkania teatrów (Wojewódzkie Spotkania Amatorskich Teatrów Dramatycznych, Publicystycznych, Teatrów Poezji i Kabaretów „Proscenium"), występy kabaretów, spektakle baletowe, wystawy rysunku, rzeźb i fotografii, wernisaże, promocje książek, szkolenia, konferencje i spotkania, imprezy okolicznościowe, kiermasze, pokazy firm komercyjnych czy imprezy z okazji świąt państwowych.

W gminie Nysa funkcjonuje **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Nysie**, im. Wł. Broniewskiego obejmująca 11 placówek bibliotecznych, w tym 3 zlokalizowane w mieście (przy ul. Sukiennicza 2 Bolesława Prusa 14, Wandy Pawlik 8a i 8) i na terenach wiejskich (w Białej Nyskiej, ul. Nyska 11, w Goświnowicach, ul. Kolejowa 5, w Hajdukach Nyskich, Hajduki Nyskie 129, w Kopernikach,

Koperniki 30a, w Kubicach, Kubice 46a, w Lipowej, Lipowa 49a, w Wierzbięcicach, Wierzbięcice 110, w Złotogłowicach, Złotogłowice 169).
Na obszarach wiejskich rolę lokalnych ośrodków kulturalnych pełnią **świetlice wiejskie**. Dzięki programowi aktywizacji stały się one atrakcyjnymi dla mieszkańców miejscami spotkań i działań artystycznych.

10.3.4. Sport i rekreacja.

W gminie Nysa działają liczne obiekty sportowe. W większości zarządzane one są przez spółkę gminną - Agencja Rozwoju Nysy. Na terenie miasta znajdują się takie obiekty jak Stadion Miejski, kryta pływalnia, kąpielisko Miejskie, Skate Park, boisko wielofunkcyjne Orlik 2012, sztuczne lodowisko. Na obszarze wiejskim ofertę sportową uzupełniają boiska, które zlokalizowane są we wsiach: Biała Nyska, Domaszkowice, Głębinów, Goświnowice, Hajduki Nyskie, Iława, Kępnica, Konradowa, Koperniki, Kubice, Lipowa, Morów, Niwnica, Goświnowice, Wierzbięcice, Wyszków Śląski, Sękowice, Regulice, Rusocin, Głębinów, Skorochów, Złotogłowice. Szczegółowa lista obiektów i boisk sportowych przedstawiona została w tabeli nr 10.12.
Stadion Miejski w Nysie znajduje się w centrum miasta u zbiegu ulic Kraszewskiego i Asnyka. Na terenie stadionu znajduje się płyta główna, płyta boczna jako boisko treningowe lub plac do organizowania festynów, scena artystyczna oraz korty tenisowe (5 boisk do tenisa, ścianę treningową oraz widownie na 100 miejsc). Ze stadionu w ramach podpisanych umów korzystają kluby piłkarskie. Ponadto z obiektu masowo korzysta dzieci i młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz średnich w ramach lekcji wychowania fizycznego. Na stadionie odbywają się zawody lekkoatletyczne i mecze piłkarskie oraz imprezy masowe. Na kortach rozgrywane są singlowe i deblowe turnieje tenisowe oraz gry i zabawy dla dzieci organizowane z okazji obchodów „Dni Nysy" w ostatni weekend maja. W ramach lekcji wychowania fizycznego na kortach odbywają się zajęcia dzieci i młodzieży ze szkól podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Z kortów korzystają również członkowie Nyskiego Towarzystwa Tenisowego, którzy organizują rozgrywki ligi w ramach towarzystwa oraz organizują turnieje.
Kryta pływalnia przy ul. Piłsudskiego to obiekt w pełni nowoczesny, spełniający wszystkie normy sanitarne i funkcjonalne, dający optymalne warunki do wypoczynku i rekreacji. W ostatnich latach obiekt został poddany gruntownej modernizacji, w tym zmodernizowano całkowicie stację uzdatniania wody basenowej. Obiekt składa się z „dużej niecki", brodzika dla dzieci, wanny SPA, „bicza wodnego" oraz sauny. Na zapleczu obiektu znajdują się szatnie i natryski. Kryta pływalnia posiada elektroniczny system obsługi klientów oraz jest całodobowo monitorowana. W ramach podpisanej umowy z Gminnym Zarządem Oświaty bezpłatnie z obiektu korzystają przedszkolaki oraz młodzież ze szkół podstawowych i gimnazjów. Podczas ferii zimowych wstęp na pływalnię jest bezpłatny dla wyżej wymienionych grup dzieci i młodzieży. W ramach działalności obiektu organizowane są lekcje nauki pływania, zajęcia dla niemowląt, dzieci oraz dorosłych prowadzone przez wykwalifikowanych instruktorów i rehabilitantów. Na pływalni wynajmowane są godziny dla zakładów pracy i instytucji.
Kąpielisko Miejskie przy ul. Ujejskiego usytuowane jest bliżej centrum miasta, co pozwala na aktywny wypoczynek dzieci i młodzieży, która spędza wakacje w mieście. Jest to obiekt o powierzchni 20 000 m² posiadający piaszczystą plażę i tereny zielone. Na terenie kąpieliska znajdują się małe punkty gastronomiczne. Osoby preferujące aktywny wypoczynek mogą skorzystać z boiska do koszykówki lub siatkówki, a także wypożyczyć rowery wodne. Kąpielisko wraz z obszarem przyległym o łącznej powierzchni 6,62 ha w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Nysa wyznaczone zostało jako obszar zdegradowany i wskazany do rewitalizacji.
Skate Park otwarto w 2010 r. w przy ul. Aleja Lompy. Wykonawcą inwestycji była firma American

Ramp Company z Missouri w USA. Obiekt, który oficjalnie oddano do użytku, jest obecnie najnowocześniejszym w kraju. Należy do najbardziej ekskluzywnej serii X, posiada metalową konstrukcję, na którą jest 20 lat gwarancji oraz trójwarstwowe podłoże jezdne. Nyska Ekstremlandia to ok. 60 elementów do ćwiczenia akrobatycznych trików na dwóch i czterech kółkach. Rampy, poręcze i inne przeszkody ustawiono na powierzchni prawie 1300 m². Obiekt został ogrodzony i oświetlony, docelowo teren zostanie też objęty monitoringiem. Wybudowano także chodnik pieszo-rowerowy prowadzący do skate parku.

Boisko wielofunkcyjne Orlik 2012 przy ul. Kordeckiego to kompleks boisk zbudowany w ramach programu Moje Boisko - Orlik 2012.W ramach budowy Orlika wykonano: boisko piłkarskie, boisko wielofunkcyjne do piłki siatkowej i koszykówki oraz budynek sanitarno-szatniowy. Zamontowano również oświetlenie. Nowy kompleks sportowy jest doskonałym miejscem do spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz organizacji wielu imprez i rozgrywek. Z Orlika korzystają głównie dzieci, szkoły, kluby i drużyny niezrzeszone. W 2014 r. podpisana została umowa współpracy pomiędzy Polskim Związkiem Piłki Nożnej a Opolskim Związkiem Piłki Nożnej oraz Gminą Nysa, której celem było stworzenie Akademii Młodych Orłów. Akademia ma na celu popularyzację piłki nożnej wśród dzieci i młodzieży, wychowanie w duchu sportu oraz poprawa ogólnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Sztuczne lodowisko zostało oddane do użytku w listopadzie 2009 r. Z lodowiska korzysta młodzież ze szkół podstawowych i gimnazjów w ramach zajęć wychowania fizycznego. W czasie ferii zimowych młodzież ze szkół korzystała z bezpłatnego wejścia na lodowiska w ramach umowy podpisanej z GZO. Oprócz klientów indywidualnych z lodowiska korzystają zorganizowane grupy łyżwiarzy, które wynajmują obiekt do rozgrywania meczy hokejowych. Na terenie lodowiska funkcjonuje wypożyczalnia łyżew oraz punkt gastronomiczny. Rokrocznie organizowane są imprezy sportowo - rekreacyjne dla dzieci i młodzieży takie jak: Bal Przebierańców oraz Mikołajkowe gry i zabawy.

Obecnie budowana jest także **hala widowiskowo-sportowa** z boiskami do siatkówki, piłki ręcznej, koszykówki i tenisa ziemnego. Obiekt będzie posiadał gabinet lekarski, salę konferencyjną do prowadzenia odpraw i konferencji oraz systemy: sygnalizacji pożaru, komentatora sportowego, sprzedaży biletów, monitoringu oraz tablicy wyników sportowych. Hala będzie przystosowana do prowadzenia transmisji telewizyjnych i radiowych. Przedsięwzięcie, oprócz budowy wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej, będzie obejmowało budowę niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym: droga wewnętrzna oraz parking z miejscami postojowymi dla samochodów osobowych, autokarów i wozów transmisyjnych. Na parkingu będą znajdowały się wydzielone miejsca do parkowania dla osób niepełnosprawnych oraz rowerzystów. Na pozostałym terenie wokół hali zostaną utworzone strefy rekreacji wraz z towarzyszącą małą architekturą.

Nowoczesna hala sportowa wraz ze specjalistycznym zapleczem pozwoli na organizację imprez mistrzowskich rangi europejskiej i światowej (CEV i FIVB). Obiekt będzie wykorzystany w kategorii obiektu treningowego dla dziewcząt i chłopców objętych kształceniem w siatkarskich ośrodkach szkolnych oraz w kategorii obiektu dla potrzeb profesjonalnego współzawodnictwa w piłce siatkowej do poziomu meczów ekstraklasy, Plus Ligi i Orlen Ligi, zawodników występujących w zespołach seniorskich.

Tabela nr 10.12. Wykaz obiektów sportowych w gminie Nysa.

L.p.	Kategoria obiektu	Nazwa obiektu, adres, właściciel obiektu, zarządca
1.	Stadiony z widownią: - do 3000	Stadion Miejski 48-300 Nysa, ul. Kraszewskiego 2, właściciel – Urząd Miejski w Nysie, zarządca – Agencja Rozwoju Nysy
	Stadiony z widownią: - do 3000	Stadion Miejski Nysa, ul. Sudecka 28 właściciel: Urząd Miejski w Nysie zarządca: KS Polonia Nysa
2.	Boiska do gier wielkich: - z bieżnią prostą	Gimnazjum nr 2 im. Karpatczyków Nysa ul. B.Prusa 14 właściciel: Gmina Nysa zarządca: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie
	Boiska do gier wielkich: - z bieżnią prostą - z bieżnią okólną	Stadion Miejski 48-300 Nysa, ul. Kraszewskiego 2 właściciel – Urząd Miejski w Nysie, zarządca – Agencja Rozwoju Nysy
	Boiska do gier wielkich: - z bieżnią okólną	Boisko główne trawiaste, bieżnia sześciotorowa Boisko boczne piaszczysto trawiaste Stadion Miejski, Nysa, ul Sudecka 28 właściciel : Urząd Miejski w Nysie zarządca: KS Polonia Nysa
	Boiska do gier wielkich: - z bieżnią prostą - z bieżnią okólną	boisko trawiaste Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Nysie ul. Rodziewiczówny 1
	Boiska do gier wielkich -z bieżnią prostą - z bieżnią okólną	Kępnica, właściciel: Rada Sołecka w Kępnicy
		Konradowa właściciel: Rada Sołecka w Konradowej
		Koperniki właściciel: Rada Sołecka w Kopernikach
		Kubice właściciel: Rada Sołecka w Kubicach
		Niwnica właściciel: Rada Sołecka w Niwnicy
		Goświnowice właściciel: Rada Sołecka w Goświnowicach
		Wyszków Śląski właściciel: Rada Sołecka w Wyszkowie
		Sękowice właściciel: Rada Sołecka w Sękowinach
		Rusocin właściciel: Rada Sołecka w Rusocinie
		Głębinów właściciel: Rada Sołecka w Głębinowie
		Skorochów właściciel: Rada Sołecka
		Złotogłowice właściciel: Rada Sołecka w Skorochowie
3.	Boiska do gier małych: - uniwersalne	Zespół Szkolno-Przedszkolny Koperniki 16 A 48-351 Biała Nyska właściciel: Gmina Nysa zarządca: dyr. Zespołu Szkolno -Przedszkolnego w Kopernikach
	Boiska do gier małych: - do piłki ręcznej	Zespół Szkół Technicznych w Nysie ul. Szopena 4
	Boiska do gier małych: - do koszykówki	Zespół Szkolno Przedszkolny ul. Kolejowa 5 Goświnowice właściciel: Gmina Nysa
	Boiska do gier małych: - uniwersalne	

L.p.	Kategoria obiektu	Nazwa obiektu, adres, właściciel obiektu, zarządca
	Boiska do gier małych: - do koszykówki - do piłki ręcznej - do siatkówki - do tenisa ziemnego - uniwersalne	Gimnazjum nr 1 48-300 Nysa ul. Chodowieckiego 7 właściciel: Gmina Nysa zarządca: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie
	Boiska do gier małych: - do piłki ręcznej	Szkoła Podst. nr 1 w Nysie 48-300 Nysa, ul. Bohaterów Warszawy 7
	Boiska do gier małych: - do siatkówki	
	Boiska do gier małych: - uniwersalne (w budowie)	Zespół Szkół Sportowych w Nysie, ul. Bramy Grodkowskiej 4
	Boiska do gier małych: - uniwersalne	
	Boiska do gier małych: - do koszykówki	Szkoła Podstawowa w Złotogłowicach 48-300 Nysa Złotogłowice 169 właściciel: Gmina Nysa
	Boiska do gier małych: - do siatkówki	
	Boiska do gier małych: - uniwersalne	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lipowej 83 48-321 Niwnica właściciel: Gmina Nysa Zarządca: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie
	Boiska do gier małych: - do koszykówki	Szkoła Podstawowa nr 5 w Nysie ul. E.Gierczak 8 wł. Gmina Nysa
	Boiska do gier małych: - do siatkówki	
	Boiska do gier małych: - do piłki ręcznej - uniwersalne	
	Boiska do gier małych: - do koszykówki	Gimnazjum nr 2 im. Karpatczyków Nysa ul. B.Prusa 14 właściciel**:** Gmina Nysa zarządca**:** Gminny Zarząd Oświaty w Nysie
	Boiska do gier małych: - do siatkówki plażowej	
	Boiska do gier małych: - do siatkówki	
	Boiska do gier małych: - uniwersalne	SP Biała Nyska ul. Nyska 11 właściciel: Gmina Nysa
	Boiska do gier małych: - do piłki ręcznej	Gimnazjum nr 3 w Nysie ul. Kościuszki 10 właściciel: Gmina Nysa
	Boiska do gier małych: - do koszykówki - do siatkówki - do tenisa ziemnego	Kąpielisko Miejskie Nysa, ul. Saperskiej właściciel – Urząd Miejski w Nysie, zarządca – Agencja Rozwoju Nysy
	Boiska do gier małych: - do koszykówki - do siatkówki - do tenisa ziemnego	Stadion Miejski w Nysie, ul. Kraszewskiego 2 właściciel – Urząd Miejski w Nysie, zarządca – Agencja Rozwoju Nysy
	Boiska do gier małych: - do tenisa ziemnego	Stadion Miejski Nysa, ul. Sudecka 28 właściciel – Urząd Miejski w Nysie, zarządca – KS Polonia Nysa
	Boiska do gier małych: - uniwersalne	Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie Plac Sikorskiego 1,
4.	Boiska do gier małych: - do siatkówki	Koperniki właściciel: Rada Sołecka w w Kopernikach
5.	Boiska do gier małych: - do koszykówki - do siatkówki	Kubice właściciel: Rada Sołecka w Kubicach
6.	Boiska do gier małych: - do koszykówki	Niwnica właściciel: Rada Sołecka w Niwnicy
7.	Boiska do gier małych: - do siatkówki	Głębinów właściciel: Rada Sołecka w Głębinowie
8.	Boiska do gier małych: - do siatkówki	Złotogłowice właściciel: Rada Sołecka w Złotogłowicach

L.p.	Kategoria obiektu	Nazwa obiektu, adres, właściciel obiektu, zarządca
9.	Hale sportowe: - wielofunkcyjne o wym. 44x22 m i powyżej - o wym. 36x18 do 44x22 m	Hala Sportowa PWSZ w Nysie, ul. Otmuchowska
10.	Sale sportowe: - pomocnicze o wym. poniżej 21x10,5 m	Sala gimnastyczna Zespół Szkolno-Przedszkolny Koperniki 16 A 48-351 Biała Nyska właściciel - Gmina Nysa zarządca - Zespoł Szkolno-Przedszkolny w Kopernikach
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	sala sportowa z trybunami Zespół Szkół Technicznych w Nysie ul. Szopena 4
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m - pomocnicze o wym. poniżej 21x10,5 m	Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Ustawicznego w Nysie ul. Rodziewiczówny 1
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej nr 10 w Nysie, ul. 11 listopada 6 wł. Gmina Nysa
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Gimnazjum nr 1 48-300 Nysa ul. Chodowieckiego 7 właściciel: Gmina Nysa zarządca: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie
	Sale sportowe: - pomocnicze o wym. poniżej 21x10,5 m	Szkoła Podst. nr 1 w Nysie 48-300 Nysa, ul. Bohaterów Warszawy 7
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Zespół Szkół Sportowych w Nysie ul. Bramy Grodkowskiej 4 Właściciel – Gmina Nysa Zarządca – ZSS w Nysie
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	
	Sale sportowe: - pomocnicze o wym. poniżej 21x10,5 m	Zastępcza sala szkolna Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lipowej 83 48-321 Niwnica właściciel: Gmina Nysa Zarządca: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Szkoła Podstawowa nr 5 w Nysie ul. E.Gierczak 8 wł. Gmina Nysa
	Sale sportowe: - pomocnicze o wym. poniżej 21x10,5 m	
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Gimnazjum nr 2 im. Karpatczyków Nysa ul. B.Prusa 14 właściciel**:** Gmina Nysa zarządca**:** Gminny Zarząd Oświaty w Nysie
	Sale sportowe: - pomocnicze o wym. poniżej 21x10,5 m	
	Sale sportowe: - pomocnicze o wym. poniżej 21x10,5 m	
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Sala gimnastyczna SP Biała Nyska ul. Nyska 11 wł. Gmina Nysa
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Sala gimnastyczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Nysie, ul. Krawiecka 6 Właściciel: Gmina Nysa
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Sala gimnastyczna Nysa ul. Ujejskiego 12, Właściciel: Starostwo Powiatowe, Zarządca : Zespół Szkół Ekonomicznych
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Sala sportowa PWSZ w Nysie, ul. Głuchołaska 12
	Sale sportowe: - pomocnicze o wym. poniżej 21x10,5 m	sala gimnastyczna Nysa ul. Sobieskiego 2 właściciel - Starostwo Powiatowe w Nysie zarządca: I Liceum Ogólnokształcącego Carolinum w Nysie
	Sale sportowe: - uniwersalne o wym. 21x10,5m do 36x18 m	Zespół Szkół Mechanicznych Nysa, ul. Orkana 6
11.	Urządzenia do sportów łodziowych: - przystanie	Przystań WOPR w Głębinowie Właściciel: Klub Żeglarski Nysa

L.p.	Kategoria obiektu	Nazwa obiektu, adres, właściciel obiektu, zarządca
	- baseny wioślarskie, kajakowe	Jezioro Nyskie Właściciel : RZGW –Wrocław
12.	Strzelnice sportowe: - do strzelania z broni pneumat.	Strzelnica Nysa, ul. Poniatowskiego 3 Liga Obrony Kraju „Stowarzyszenie” Zarząd Rejonowy w Nysie
	Strzelnice sportowe: - do strzelania z broni pneumat.	strzelnica przyszkolna Nysa, ul. Sobieskiego 2 właściciel - Starostwo Powiatowe w Nysie zarządca - I Liceum Ogólnokształcące Carolinum w Nysie
	Strzelnica sportowa - do strzelania na 25m	Nysa, ul. Sobieskiego 2 właściciel - Starostwo Powiatowe w Nysie zarządca - I Liceum Ogólnokształcące Carolinum w Nysie
	Strzelnice sportowe: - do strzelania z broni pneumat.	Zespół Szkół Mechanicznych Nysa, ul. Orkana 6
13.	Tory sportowe: - łucznicze - motocyklowe i samochodowe - jeździeckie	Tor rowerowy „Wiraż” w Kubicach
14.	Pływalnie sportowe i kąpieliska: - kryte o wym. poniżej 25x12,5m	Kryta Pływalnia 48-303 Nysa ul. Piłsudskiego 40
	Pływalnie sportowe i kąpieliska - otwarte o wym. 25x12,5m i powyżej	Kąpielisko Miejskie 48-300 Nysa ul. Saperska

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM.

W Gminie Nysa w latach 2010-2014 spadła liczba klubów sportowych z 27 w 2010 roku do 23 w 2014 roku. O ponad połowę spadła liczba klubów sportowych zlokalizowanych na terenach wiejskich gminy. Spadła też liczba członków klubów sportowych, co szczególnie było widoczne w tym okresie czasowym na obszarach wiejskich gminy. Natomiast w 2016 r. widoczna jest wzrastająca tendencja - liczba klubów wyniosła już 26, w tym wzrosła na obszarach wiejskich. Również liczba członków klubów wzrosła na obszarze wiejskim o 62%, a na obszarze miasta zmalała o 4%, co w rezultacie przełożyło się na 6% wzrost w całej gminie.

10.3.5. Przestrzenie publiczne.

Najważniejszą ogólnodostępną przestrzenią publiczną jest w gminie Nysa **średniowieczny rynek** wraz terenami przyległymi – trzeci co do wielkości na Śląsku. Ponadto przestrzeniami publicznymi są pozostałe śródmiejskie place, zabytkowe fortyfikacje Twierdzy Nysa, tereny dróg publicznych, tereny nadrzeczne, które jednak tylko w ograniczonym zakresie sprzyjają integracji społecznej, gdyż są słabo wyposażone w obiekty i oferty zachęcające ludzi do przebywania w tych miejscach. Funkcje taką pełnią natomiast między innymi ogólnodostępne przestrzenie o charakterze rekreacyjno-sportowym: parki, tereny przyjeziorne, boiska lub kompleksy boisk sportowych, występujące w mieście i w większości wsi gminy. Funkcje przestrzeni publicznych często pełnią też place przy galeriach handlowych. W gminie Nysa mimo wskazanych do tej pory 3 lokalizacji pod handel wielkopowierzchniowy, nie udało się doprowadzić do powstania galerii. Niemniej jednak w najbliższych latach planowane jest powstanie galerii przy ul. Kolejowej i Wolności, w sąsiedztwie Plant Miejskich i niedalekiej odległości od rynku.

Wg Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nysa (GPR), w centrum Nysy wyznaczono obszar zdegradowany i do rewitalizacji o powierzchni 197 ha o największej koncentracji negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej problemem jest **niska estetyka terenów publicznych**. Obszar ten posiada wielkie znaczenie dla rozwoju gminy ze względu na koncentrację zabytkowej zabudowy

oraz instytucji publicznych. Ze względu na walory kulturowe stanowi reprezentacyjną część miasta. Dlatego ujęcie go w GPR jest szansą na aktywizację historycznej części miasta, przywrócenie śródmieścia mieszkańcom, przy jednoczesnym wykreowaniu atrakcyjnej, ogólnodostępnej przestrzeni publicznej dla innych użytkowników, w tym przyjezdnych i turystów.
Gmina Nysa posiada już doświadczenia w zakresie działań rewitalizacyjnych. W latach 2006-2007 realizowała projekt "Park Kulturowo - Przyrodniczy Twierdzy Nysa – I etap", którego celem była rewitalizacja wybranych obiektów fortecznych. Przeprowadzono odbudowę i renowację Fortu Wodnego, który obecnie służy celom rekreacyjnym oraz usługowo-kulturalno-turystycznym. Z kolei Bastion św. Jadwigi został centrum kulturowo-usługowo-handlowym z punktem informacji turystycznej o Nysie i Twierdzy Nysa oraz trasą wystawową o długości 170 m. W 2009 r. to właśnie **Bastion Świętej Jadwigi w Nysie** został najlepszą przestrzenią regionu w konkursie na "**Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Opolskiego**" organizowanym przez Zarząd Województwa Opolskiego. Niegdyś zaniedbany bastion dzięki funduszom europejskim odzyskał nowe życie. Na parterze oprócz trasy turystycznej znajdują się wydzierżawione przez prywatnych przedsiębiorców lokale. W Bastionie św. Jadwigi działają m. in. różnego rodzaju koła zainteresowań oraz organizowane są liczne wystawy. Relikt dawnego militaryzmu dziś zaspokaja kulturalne potrzeby mieszkańców. Przedsięwzięcie zostało nagrodzone za przywrócenie miastu unikalnego wnętrza urbanistycznego w historycznej przestrzeni Nysy, nadanie obiektowi nowych funkcji, dzięki którym wzrosła atrakcyjność i konkurencyjność miasta. Bastion doskonale kreuje funkcje centrotwórcze śródmieścia Nysy, stając się jego ważnym elementem.
Gmina kontynuuje procesy rewitalizacyjne dla Twierdzy Nysa. W GPR wskazano jako obszar zdegradowany i do rewitalizacji również część północno-wschodnią fortów o powierzchni 17,16 ha. Obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związanego z rozszerzaniem oferty turystyczno-kulturalnej, opartej na dziedzictwie kulturowym miasta Nysa.

W gminie Nysa w 2014 r. wdrożony został **Budżet Obywatelski (BO)**. Mieszkańcy mogą sami zgłaszać inicjatywy obywatelskie, współdecydując tym samym o rozwoju dóbr publicznych, w tym także przestrzeni publicznych. Władze gminy przeznaczają rocznie na ten cel 600 000 zł. W 2016 r. – w III edycji B, zwyciężyły projekty obejmujące: modernizację placów zabaw Przedszkola nr 6 i Przedszkola nr 12, wyposażenie terenów rekreacyjno-sportowych oraz świetlic wiejskich w sołectwach Kępnica, Wierzbięcice, Lipowa, Przełęk, Koperniki, utworzenie aktywnej strefy integracji dzieci, młodzieży i seniorów w Białej Nyskiej i Morowie oraz budowę siłowni zewnętrznych w sołectwach: Wyszków Śląski, Kubice, Jędrzychów. Budżet obywatelski to jedna z najskuteczniejszych praktyk współuczestnictwa, mających na celu zaangażowanie mieszkańców w proces zarządzania miastem.

Wpływ na poprawienie jakości przestrzeni publicznych w gminie Nysa miało uchwalenie **Kodeksu Krajobrazowego dla Nysy** (Uchwała Nr XLVI/676/17 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania na terenie Gminy Nysa obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane). Prace nad przygotowaniem kodeksu rozpoczęto na początku 2017 r. Pod kierunkiem Architekta Miejskiego opracowane zostały regulacje dla reklam, obiektów małej architektury i ogrodzeń jak również katalog mebli miejskich oraz jednolity System Informacji Miejskiej. Kodeks jest wynikiem szeroko rozbudowanej partycypacji społecznej, która składała się z czterech etapów – zbieranie wszelkich uwag, badanie ankietowe, warsztaty konsultacyjne, wyłożenie do publicznego wglądu. Wprowadzenie kodeksu będzie sprzyjało odpowiedniemu doposażeniu istniejących przestrzeni

publicznych oraz powstawaniu i kreowaniu nowych miejsc integracji lokalnych społeczności, zgodnie z określonymi, jednolitymi standardami.

10.3.6. Usługi zdrowia i pomocy społecznej.

Na obszarze gminy Nysa zdecydowana większość placówek służby zdrowia zlokalizowana jest w Nysie. Najważniejszym obiektem jest **Zespół Opieki Zdrowotnej (ZOZ)** przy ul. Bohaterów Warszawy 34, składający się ze: Szpitala Powiatowego im. Błogosławionej Siostry Elżbietanki Marii Merkert przy ul. Bohaterów Warszawy 23 z 16 oddziałami szpitalnymi, Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej, Zakładu Diagnostyki Obrazowej, Zakładu Rehabilitacji Leczniczej przy ul. Bohaterów Warszawy 34 , 7 Przychodni Specjalistycznych przy ul. Ogrodowej 1.

Oprócz ww. ZOZ w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy działają jeszcze takie **poradnie lekarskie** jak: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Vita" sp. z o.o., Nysa, ul. Piłsudskiego 47, Zakład Usług Medycznych s.c. NZOZ Przychodnia Lekarsko-Rehabilitacyjna w Nysie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Rodzinna „Mariacka", Nysa, ul. Mariacka 6/8, ul. Chodowieckiego 9 i Moniuszki 7, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Remedium" s.c., Nysa, ul. Kolejowa 2, Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nysie, ul. Kościuszki 3, Grupowa Praktyka Lekarzy Rodzinnych w Nysie, ul. Piłsudskiego 12a, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Grupowa Praktyka Lekarska „MED i PAK" w Nysie, ul. Kościuszki 9, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Vita", Wyszków Śląski 70, Niepubliczny Ośrodek Zdrowia, Koperniki 34b.

Od 2009 r. w Nysie działa także jeden z oddziałów **Polsko-Amerykańskich Klinik Serca**, tj. Nyskie Centrum Sercowo-Naczyniowe, świadczące usługi medyczne również w ramach kontraktów podpisanych z NFZ.

Powyższą listę uzupełnia kilkanaście niepublicznych specjalistycznych zakładów opieki zdrowotnej oraz dodatkowo kilkanaście praktyk lekarzy rodzinnych oraz 21 ogólnodostępnych aptek na terenie miasta, na jedną z nich przypada ponad 2600 mieszkańców gminy.

Hospicjum w Nysie prowadzi Stowarzyszenie Auxilium "Hospicjum Św. Arnolda Janssena w Nysie", ul. Sienkiewicza 7B, które zapewnia zarówno opiekę stacjonarną jak i domową oraz poradnię medycyny paliatywnej.

Powołany od 1990 r. **Ośrodek Pomocy Społecznej** w Nysie (przy ul. Komisji Edukacji Narodowej 1A) systematycznie rozszerza zakres swoich działań. Na stan dzisiejszy realizowane są świadczenia: Rodzina 500+, świadczenia rodzinne (m. in. jednorazowe świadczenie „Za życiem", zasiłek rodzinny, becikowe, świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna, świadczenie rodzicielskie), dodatek energetyczny, dodatek mieszkaniowy, Karta Dużej Rodziny, Nyska Karta Dużej Rodziny, Opolska Karta Rodziny i Seniora.

Ponadto w mieście funkcjonuje jako jednostka samorządowa gminy Nysa **Dzienny Dom Pobytu**. Jest to profesjonalna placówka wsparcia dziennego pobytu dla osób starszych. Od poniedziałku do piątku, w godz. 7.00 - 16.00, zapewnia nieodpłatną pomoc osobom w wieku poprodukcyjnym, emerytom i rencistom w organizacji czasu wolnego i aktywizacji społecznej.

Na terenie miasta działa także **noclegownia dla osób bezdomnych** - jednostka organizacyjna Spółdzielni Socjalnej „Parasol" - przy ul. Baligrodzkiej 7, która w ramach wygranego konkursu przeprowadzonego przez Urząd Miejski wspiera realizację zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej. Celem działalności placówki jest pomoc osobom bezdomnym w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej. Noclegowania dysponuje schronieniem dla 60 osób bezdomnych przez 7 dni w tygodniu, w godz. 18.00 - 8.00.

10.3.7. Cmentarze i kościoły.

Na terenie gminy Nysa działa szereg kościołów. W samym mieście znajduje się ich 13. Są to: św. Dominika, ul. Głowackiego 11, Kościół pw. św. Krzyża, ul. Mieczysława I, św. Elżbiety Węgierskiej, aleja Wojska Polskiego 31, Kościół pw. św. Rocha i św. Sebastiana, al. Wojska Polskiego (zaniedbany), Kościół Matki Bożej Wspomożenia Wiernych na al. Wojska Polskiego (zwany w lasku złotogłowickim), św. Franciszka z Asyżu, ul. Bramy Grodkowskiej 5, św. Jakuba Apostoła i św. Agnieszki, pl. Katedralny 7, Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, Rynek Solny, Kościół Zwiastowania Najświętszej Marii Panny, ul. Prudnicka (przy rondzie), św. Jana Chrzciciela i św. Mikołaja ul. Ks. P. Ściegiennego 5, Matki Boskiej Bolesnej, ul. Rodziewiczówny 3, pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, ul. Bracka 18, Kościół pw. św. Barbary (obecnie ewangelicki), ul. Kolejowa. Ponadto w 12 z 26 wsi zlokalizowane są kościoły: św. Jana Ewangelisty w Białej Nyskiej, św. Jerzego w Domaszkowicach, Wniebowzięcia NMP w Kępnicy, Wniebowzięcia NMP w Kubicach, Podwyższenia Krzyża Świętego w Niwnicy, św. Klemensa Rzymskiego w Rusocinie, św. Mikołaja w Wierzbięcicach, św. Katarzyny w Złotogłowicach, w Jędrzychowie, pw. św. Urbana w Głębinowie, św. Mikołaja w Kopernikach, pw. św. Jerzego w Hajdukach Nyskich.

Na terenie gminy Nysą funkcjonują 2 cmentarze komunalne Nysa (ul. Złotogłowicka o pow. ok. 10 ha i ul. Mieczysława I o pow. ok. 6 ha) oraz 16 cmentarzy parafialnych. Zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Nysa, ul. Szczecińska o pow. 1,8 ha, Nysa, ul. Rodziewiczówny o pow. 0,2 ha, Biała Nyska o pow. 0,30 ha, Domaszkowice o pow. 0,7 ha, Goświnowice o pow. 0,4 ha, Hajduki Nyskie o pow. 0,9 ha, Kępnica o pow. 0,5 ha, Koperniki o pow. 1,3 ha, Kubice o pow. 0,5 ha, Lipowa o pow. 1 ha, Niwnica o pow. 1 ha, Przełęk o pow. 0,4 ha, Radzikowice o pow. 1 ha, Rusocin o pow. 0,7 ha, Wierzbięcice o pow. 0,5 ha, Złotogłowice o pow. ok. 1 ha. Łączna powierzchnia czynnych cmentarzy wynosi 28,73 ha. Cmentarze nieczynne znajdują się w Nysie przy ul. Krasickiego (2 ha) i ul. Al. Wojska Polskiego (2 ha).

Szacuje się, że istniejące miejsca pochówku zaspokoją potrzeby mieszkańców gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat i w związku z powyższym nie planuje się rozbudowy cmentarzy komunalnych i parafialnych, za wyjątkiem budowy nowego cmentarza w Białej Nyskiej.

10.3.8. Urzędy publiczne, instytucje i organizacje społeczne.

Siedzibą władz gminy Nysa jest Urząd Miejski w Nysie przy ul. Kolejowej 15. W skład urzędu wchodzi 10 wydziałów: rozwoju polityki społecznej, spraw obywatelskich, finansowy, planowania przestrzennego, rozwoju infrastruktury, gospodarki komunalnej i drogownictwa, obsługi rady miejskiej i administracji, rozwoju wsi i ochrony środowiska, kultury, sportu, turystyki i ochrony zabytków oraz informatyki. Dodatkowo powołane biura, samodzielne stanowiska, doradcy i pełnomocnicy, wspomagają prace w urzędzie w różnych dziedzinach społeczno-gospodarczych.

W budynku Urzędu Miasta w Nysie znajduje się także Urząd Stanu Cywilnego oraz Straż Miejska. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 11 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP), które zlokalizowane są miejscowościach: Domaszkowice, Kępnica, Koperniki, Kubice, Lipowa, Niwnica, Przełęk, Regulice, Rusocin, Wierzbięcice, Wyszków Śląski.

Miasto Nysa jest siedzibą Starostwa Powiatowego, które to mieści się przy ul. Piastowskiej 33. Z ramienia starostwa o bezpieczeństwo mieszkańców gminy dbają dodatkowo Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej (ul. Chopina 5) i Komenda Powiatowa Policji (ul. Armii Krajowej 11).

W mieście znajdują się także trzy Urzędy Pocztowe przy ulicach: Krzywoustego 21, Piłsudskiego 31a i 22–go stycznia 14.

Na bazę organizacji społecznych (NGO) w gminie Nysa składa się 274 organizacji[3]. Większość z nich

[3] *http://bazy.ngo.pl/*

ma swoje siedziby w mieście. Działają one w takich obszarach jak: przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, działalność wspierająca, ochrona zdrowia, ochrona praw, przeciwdziałanie bezrobociu rozwój gospodarczy, nauka, kultura, ekologia, działalność międzynarodowa, wspólnoty lokalne, aktywność społeczna, tożsamość, tradycja narodowa, sport, turystyka, wypoczynek, bezpieczeństwo publiczne, itp. W gminie Nysa widoczne są ogólnopolskie tendencje wykazujące wzrost liczby instytucji III sektora i osób zaangażowanych w ich działalność. W gminie Nysa wskaźnik liczby NGO na 10 tys. mieszkańców jest wyższy od danych dla kraju, województwa opolskiego i powiatu nyskiego. W 2015 r. na 10 tys. mieszkańców gminy Nysa przypadało 38,8 organizacji pozarządowych. Wszystkie organizacje od dziewięciu lat mogą brać udział w konkursie „Opolska Niezapominajka" ogłaszanym rokrocznie przez Marszałka Województwa i starać się o tytuł najlepszej organizacji pozarządowej w województwie opolskim. Ma to zdopingować organizacje do efektywniejszych działań, a także promować wzorce działalności prospołecznej.

10.4. Baza ekonomiczna.

10.4.1. Uwagi ogólne.

Czynniki ekonomiczne są jednymi z najważniejszych czynników wpływających na warunki i jakość życia mieszkańców. Jeszcze do niedawna gmina Nysa stanowiła ważny ośrodek przemysłowy i gospodarczy w województwie opolskim. Silnymi gałęziami przemysłu były: przemysł metalowy, maszynowy, spożywczy i budowlany. Niemniej jednak od wielu lat poziom rozwoju gospodarczego spadał, co wynikało z ogólnoświatowego procesu dezindustrializacji miast, a dodatkowo w przypadku gminy Nysa, ze słabego popytu wewnętrznego, pogłębiającego się kryzysu społeczno-demograficznego, a także kwestii opłacalności prowadzenia własnego biznesu na rynku lokalnym.

Dziś prowadzone są działania skoncentrowane w obszarze reindustrializacji gospodarki gminy Nysa. Gmina dysponuje około 162 ha pod inwestycje produkcyjno-usługowe na obszarze wiejskim oraz miasta. Zachętą dla firm lokujących inwestycje na obszarze gminy są liczne ulgi, a nawet zwolnienia z podatku. Pozyskanie nowych inwestorów na tych terenach jest szansą na ożywienie wzrostu gospodarczego.

Znaczące dla gminy Nysa było utworzenie Regionalnego Parku Przemysłowego w obrębie wsi Radzikowice-Goświnowice, który został objęty granicami Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej "Invest-Park". Teren o wielkości 142 ha położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie nowobudowanej obwodnicy miasta Nysy w ciągu dróg krajowych nr 41 i 46.

Ponadto w październiku 2015 r. gmina Nysa przejęła niszczejące tereny po byłej fabryce samochodów dostawczych FSD i uzyskała ok. 5 mln zł dotacji ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) na ich uzbrojenie. Na ok. 20 ha powstaje nowoczesny Nyski Park Przemysłowy, kompleksowo zmodernizowany i przygotowany dla inwestorów. Obszar poprzemysłowy po FSD w Nysie ujęty został w GPR jako obszar zdegradowany i wskazany do rewitalizacji. Obszar ten może być wykorzystany do pobudzenia działań społecznych oraz przedsiębiorczości, a co za tym idzie znacząco wpływać na rozwój społeczno-gospodarczy gminy Nysa. Ma istotne znaczenia dla rozwoju lokalnego poprzez kreowanie działań na rzecz aktywności społecznej i gospodarczej.

Ważne powinno być także utrzymanie na obszarze gminy Nysa działających firm w sektorach rolno -spożywczych (Spółdzielnia Pracy Cukry Nyskie, Grupa Otmuchów – dawniej ZPC Otmuchów, Intersnack Poland – tzw. Chio czy Bioagra Goświnowice) oraz metalowym (Mega Nysa, Famet, Cafrex, Franz Waggonbau), które prężnie prosperują tu od kilkunastu lat i często mają kilku dziesiętną tradycję produkcyjną.

10.4.2. Bezrobocie.

Rok 2016 jest kolejnym, w którym notuje się spadek bezrobocia w skali całej Polski. Tę samą tendencję obserwuje się od kilku lat na Opolszczyźnie, w tym również w gminie Nysa. Mimo tego pozytywnego trendu w woj. opolskim stopa bezrobocia jest wciąż wyższa niż w innych regionach kraju.

Tabela nr 10.13. Stopa bezrobocia w latach 2013-2016 (wg stanu na koniec każdego roku).

Rok	Polska	Opolskie	Powiat Nyski
2013	13,4%	14,2%	20,3%
2014	11,4%	11,8%	16,8%
2015	9,8%	10,2%	14,3%
2016	8,3%	9,0%	12,0%

Źródło: Raport z działalności PUP Nysa za 2016 r.

Na koniec 2016 r. w gminie Nysa było 1903 bezrobotnych, tj. o 47,7 % mniej niż w 2013 r. Pozytywny trend potwierdzają aktualne statystyki dokumentujące inne zjawiska na rynku pracy (tabela 10.13.). Stopa bezrobocia rejestrowanego to jeden ze wskaźników, który określa poziom tego zjawiska. Jest to stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby ludności cywilnej aktywnej zawodowo.

Tabela nr 10.14. Bezrobocie rejestrowane w gminie Nysa w latach 2012-2016.

Bezrobotni rejestrowani	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	3 866	3 636	2 849	2 308	1 903
mężczyźni	2 030	1 860	1 382	1 065	905
kobiety	1 836	1 776	1 467	1 243	998

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Dynamika zmian w zakresie bezrobocia rejestrowanego jest korzystna dla gminy Nysa. Szczególnie obiecująco rokuje spadek bezrobocia (o przeszło 50%) wśród mężczyzn.

Tabela nr 10.15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (wg płci) w gminie Nysa w latach 2012-2016.

Bezrobotni	Procent	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	%	10,2	9,8	7,8	6,4	5,4
Mężczyźni	%	10,2	9,5	7,1	5,5	4,8
Kobiety	%	10,3	10,1	8,5	7,3	6,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Powyższe wartości przedstawiają spadek udziału bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Jest to dobry prognostyk dla zmniejszenia – z jednej strony – kosztów społecznych i ekonomicznych bezrobocia, a z drugiej – jest dość wyraźnym sygnałem świadczącym o ożywieniu rynku pracy.

Jak wynika z Raportu Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie w ciągu ostatnich lat (2013-2016) sukcesywnie spada liczba bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego, dotychczas niepracujących, bezrobotnych z prawem do zasiłku, jak również osób młodych (do 25 roku życia). Z kolei w strukturze osób bez pracy rośnie udział kobiet bezrobotnych, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka oraz mieszkańców wsi i osób powyżej 50. roku życia.

Raport PUP w Nysie stwierdza, iż zatrzymał się obecnie stały wzrost odsetek bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Na koniec 2016 r. było ich 38,2%. Długotrwale bezrobotni nadal stanowią prawie połowę osób zarejestrowanych pozostających bez pracy.
W końcu 2016 roku w powiecie nyskim było niepokojąco dużo bezrobotnych w grupie wiekowej 25-34 lata (1217 osób) oraz w grupie osób w wieku 35-44 lata (1086). Razem to 45,8% z ogółu wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych (5027 osób). Podobne problemy występują też w mikroskali, m.in. w gminie Nysa. Obok bezrobocia wśród kobiet na obszarach wiejskich występuje problem braku pracy dla młodzieży pogimnazjalnej, nie posiadającej zawodu. Spoglądając na dynamikę zmian, które zaszły na rynku pracy w ciągu ostatnich kilku lat, można uznać ją za obiecującą. Jeśli w gminie Nysa na dzień 31.12.2013 roku było 3636 zarejestrowanych bezrobotnych, to trzy lata później w PUP odnotował już tylko 1903 osób (mniej o 1733 osoby, tj. o 47,7%). Utrzymanie się tej tendencji spadkowej i drugiej - wzrostu zatrudnienia - umożliwi lokalnej gospodarce ożywienie. Jednak wiele zależeć będzie od poprawy sytuacji demograficznej i od trafnej polityki gospodarczej.

10.4.3. Zatrudnienie.

Według danych GUS w 2016 r. zatrudnionych było ogółem 12 000 osób, spośród których 51,3% pracujących to kobiety, a 48,7 % to mężczyźni. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Nysa 2951 osób wyjeżdża do pracy w innych gminach, a 3140 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy. Tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 189.
Aktywni zawodowo mieszkańcy gminy Nysa najliczniej pracują w przemyśle i budownictwie (26,6 %) oraz sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo i rybactwo) – łącznie 25,3% zatrudnionych, a także w sektorze usług (7,3%), obejmującym m.in. handel, naprawy pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomię. W sektorze finansowo-ubezpieczeniowym oraz obsłudze rynku nieruchomości pracuje również 7,3% zatrudnionych. Pozostałe sektory ekonomiczne to pracujący w administracji publicznej i obronie narodowej, w ochronie zdrowia i opiece zdrowotnej (33,5 %).
W statystyce często stosowanym miernikiem aktywności jest zatrudnienie przypadające na 1000 mieszkańców. Rosnąca liczba pracujących na 1000 ludności świadczy o pozytywnym trendzie wzrostowym na rynku pracy. Jest to dobry prognostyk dla gospodarki i budżetu gminy (brak dostępu do danych za 2016 r.).

Tabela 10.16. Pracujący na 1000 mieszkańców w gminie Nysa.

MIASTO NYSA	2012	2013	2014	2015
Pracujący: ogółem	10 239	10 500	10 643	10 749
Mężczyźni	4 703	4 846	4 901	5 106
Kobiety	5 536	5 654	5 742	5643
Pracujący na 1000 ludności	226	234	238	242
OBSZAR WIEJSKI	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
Pracujący: ogółem	1 432	1 370	1 476	1 363
Mężczyźni	943	882	935	837
Kobiety	489	488	541	526
Pracujący na 1000 ludności	109	104	112	103

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Na obszarze wiejskim pracujących na 1000 ludności jest wprawdzie mniej niż w mieście, ale wynika to także ze struktury zatrudnienia na obszarze wiejskim gminy.

10.4.4. Struktura gospodarki.

Specyfiką gminy Nysy jest przeważająca liczba małych podmiotów gospodarczych (zatrudniających do 9 pracowników) - stanowią one 96% wszystkich podmiotów gospodarczych - oraz brak dużych przedsiębiorstw, o potencjale wytwórczym dającym możliwość zatrudnienia ponad tysiąca osób. 3,1% ogółu podmiotów gospodarczych to firmy zatrudniające od 10-49 pracowników, natomiast podmioty o liczbie do 249 pracowników stanowią zaledwie 0,7%. Firm o wielkości 250-999 osób jest na terenie gminy tylko 4 i wszystkie znajdują się w mieście Nysa. Podmioty gospodarki narodowej w gminie Nysa to prawie połowa zarejestrowanych w powiecie nyskim. Ich strukturę według wybranych form prawnych obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 10.17. Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych form prawnych w gminie Nysa i w powiecie. Dane porównawcze.

WYSZCZEGÓLNIENIE a – 31 XII 2015 b – 31 XII 2016 c – przyrost/spadek *d – 2015 = 100*		Ogółem	W tym						
			spółki			spółdzielnie	fundacje	stowarzyszenia i organizacje	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
			Razem	w tym					
				handlowe	cywilne				
Powiat nyski	a	13746	1445	640	796	87	31	448	9968
	b	13627	1469	664	796	86	31	461	9804
	c	-119	24	24	–	-1	–	13	-164
	d	99,1	101,7	103,8	100,0	98,9	100,0	102,9	98,4
Gmina Nysa	a	6793	862	361	500	35	19	205	4941
	b	6698	876	379	496	35	18	212	4824
	c	-95	14	18	-4	–	-1	7	-117
	d	98,6	101,6	105,0	99,2	100,0	94,7	103,4	97,6

Źródło: US w Opolu - Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie opolskim w 2016 r., Opole, marzec 2017.

W 2016 r. zmalała liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Nysa w porównaniu do 2015 r. Z jednej strony odnotowano znaczny spadek liczby firm prowadzonych przez osoby fizyczne i spółki cywilne, a z drugiej – wzrost w grupie spółek handlowych oraz stowarzyszeń i organizacji. Spadek liczby podmiotów funkcjonujących dzięki aktywności gospodarczej osób fizycznych (na koniec 2016 r. było ich o 117 mniej) jest zjawiskiem niekorzystnym. W gminie Nysa małe firmy, których właścicielami są osoby fizyczne, to 4824 podmioty spośród zarejestrowanych 6698 ogółem.

Tabela nr 10.18. obrazuje zmiany, które zaszły w wybranych branżach gospodarki w latach 2015-2016 istotnych zarówno dla gospodarki gminy Nysa, jak i dla powiatu. Porównanie liczby podmiotów wskazuje na wzrost w branży rolniczej i przemysłowej oraz na spadek w pozostałych działach (budownictwo, handel i naprawa pojazdów samochodowych, transport oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa).

W gminie Nysa w 2016 r. najwięcej podmiotów gospodarczych działało w branżach związanych z handlem i naprawami pojazdów, z budownictwem i przemysłem oraz obsługą rynku nieruchomości.

Tabela nr 10.18. Podmioty gospodarki narodowej według PKD. Wybrane branże.

WYSZCZEGÓLNIENIE a – 31 XII 2015 b – 31 XII 2016 c – przyrost/spadek d – 2016 = 100		Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przemysł		Budownictwo Construction	Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Transport i gospodarka magazynowa	Zakwaterowanie i gastronomia	Informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Obsługa rynku nieruchomości	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Administrowanie i działalność wspierająca	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	Edukacja	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	Pozostałe
				razem total	w tym przetwórstwo przemysłowe														
Powiat nyski	a	13746	311	1266	1212	1830	3811	606	418	243	422	1311	875	289	110	448	608	290	888
	b	13627	309	1296	1239	1797	3676	614	420	239	400	1314	880	296	110	442	628	284	889
	c	-119	-2	30	27	-33	-135	8	2	-4	-22	3	5	7	–	-6	20	-6	1
	d	99,1	99,4	102,4	102,2	98,2	96,5	101,3	100,5	98,4	94,8	100,2	100,6	102,4	100,0	98,7	103,3	97,9	100,1
Gmina Nysa	a	6793	68	580	561	752	1970	307	186	163	262	580	542	146	28	231	357	162	451
	b	6698	71	594	575	737	1872	302	192	156	251	575	552	141	28	227	370	163	454
	c	-95	3	14	14	-15	-98	-5	6	-7	-11	-5	10	-5	–	-4	13	1	3
	d	98,6	104,4	102,4	102,5	98,0	95,0	98,4	103,2	95,7	95,8	99,1	101,8	96,6	100,0	98,3	103,6	100,6	100,7
w tym miasto	a	5635	30	441	425	576	1645	242	143	146	239	546	474	126	16	199	304	129	372
	b	5566	32	453	437	569	1567	238	147	142	227	542	483	123	16	197	312	131	375
	c	-69	2	12	12	-7	-78	-4	4	-4	-12	-4	9	-3	–	-2	8	2	3
	d	98,8	106,7	102,7	102,8	98,8	95,3	98,3	102,8	97,3	95,0	99,3	101,9	97,6	100,0	99,0	102,6	101,6	100,8

Źródło: Urząd Statystyczny w Opolu - Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie opolskim w 2016 r., Opole, marzec 2017.

10.4.5. Turystyka.

Gmina Nysa jest atrakcyjnym miejscem z punktu widzenia funkcjonowania oraz rozwoju potencjału turystycznego. Przedstawione w rozdziałach nr 6 oraz nr 7 walory przyrodnicze i kulturowe gminy Nysa determinują jej atrakcyjność turystyczną. Większość z nich, to jest: Otmuchowsko – Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu z atrakcjami sportowo – rekreacyjnymi Jeziora Nyskiego, walory krajobrazowe doliny Nysy Kłodzkiej i Białej Głuchołaskiej, rezerwat i pomniki przyrody, zabytki budownictwa i architektury z Fortami Nyskimi na czele, itp., udostępnione są szerokiemu gronu odwiedzających. Obecna infrastruktura turystyczna gminy składa się z: obiektów noclegowych, pieszych i rowerowych znakowanych szlaków oraz szeregu usług towarzyszących, do których zaliczyć można między innymi: ośrodki sportów wodnych, punkt informacji turystycznej czy sieć lokali gastronomicznych. W mieście przy ul. Brackiej 4 siedzibę ma również Miejskie Koło PTTK Tryton Nysa. Natomiast bazę sportowo – rekreacyjną i kulturalną gminy wzbogacają obiekty przedstawione w rozdziale 10.

Na terenie gminy działają dwie informacje turystyczne:

- Informacja Turystyczna w Bastionie św. Jadwigi przy ul. Piastowskiej 19,
- Punkt Nyskiej Drogi św. Jakuba „Camino Nysa" przy ul. Brackiej 18.

Od kilku lat w Nysie działa oddział Towarzystwa Przyjaciół Fortyfikacji, którego celem jest opieka nad twierdzą. Powstają też projekty rewitalizacji konkretnych obiektów i ich lepszej ochrony. Sytuację utrudnia fakt, że różne zespoły forteczne pełnią obecnie różną funkcję i należą do różnych właścicieli, którzy nie zawsze rozumieją potrzebę ochrony twierdzy. W twierdzy od paru lat odbywają się również inscenizacje historyczne - Bitwa o Nysę (w lipcu lub sierpniu podczas Dni Twierdzy Nysa) z udziałem grup rekonstrukcyjnych z Polski i zagranicy.

Celem działań rewitalizacyjnych władz gminy jest zwiększanie atrakcyjności turystycznej gminy, co z kolei pozytywnie wpływać będzie na aktywność gospodarczą. Forty w Nysie stały się jedną z wizytówek miasta Nysa. Ze względu na lokalizację oraz powierzchnię jaką zajmują – są istotnym elementem krajobrazu miasta. Ze względu na walory kulturowe oraz historię stanowią atrakcję turystyczną Nysy oraz istotny element promocji oferty turystycznej miasta. Turystyka jest jedną z istotnych dziedzin gospodarki lokalnej. Obszar fortów jest również strefą rekreacji i wypoczynku mieszkańców miasta, w szczególności związanej z aktywnym spędzaniem czasu wolnego (np. spacerowanie, bieganie, jazda na rowerze).

Na terenie gminy dostępne do zwiedzania są: Fort II (były poligon wojskowy, wjazd od ul. Orląt Lwowskich), Fort Prusy (ul. Obrońców Tobruku), bastion św. Jadwigi (ul. Piastowska), Fort Blokhaus (Zwany Wodnym, dojazd od Powstańców Śląskich w Parku Miejskim), Bastion Morawski (ul. Bramy Grodkowskiej), Reduta Królicza (ul. Otmuchowska).

Turyści mają do dyspozycji 3 punkty widokowe: Ratusz na Rynku, Forteczna Wieża Ciśnień oraz Altana Eichedorffa oraz 3 szlaki turystyczne w gminie Nysa: Nyska Droga św. Jakuba – (oznakowany żółtą muszlą, 106 km, Głuchołazy-Skorogoszcz), Szlak Kopernikowski – (oznakowany kolor niebieski, 46 km, pętla wokół Jeziora Nyskiego), Szlak Czarownic – (oznakowany, 233 km; 95 km po stronie polskiej, 138 km po stronie czeskiej, Mohelnice-Paczków). Ponadto gmina ma w ofercie turystycznej szlaki tematyczne takie jak:

- szlak Josepha von Eichendorffa (2,2 km, oznakowany – bez nadzoru),
- szlak błogosławionej Marii Luizy Merkert (15 km, oznakowany płytami),
- szlak świątyń Śląskiego Rzymu (4,8 km, nie oznakowany),

- szlak miary jerozolimskiej (2,0 km, nie oznakowany),
- szlak Pamięci i Wdzięczności (5,4 km, nie oznakowany),
- forty artyleryjskie w Nysie (3,0 km, nie oznakowany),
- w dawnej cytadeli (1,5 km, nie oznakowany),
- poznajemy Obwałowania Wysokie (2,5 km, nie oznakowany),
- szlak Obwałowań Jerozolimskich Zewnętrznych (9,2 km, nie oznakowany),
- wodny szlak (3,0 km, nie oznakowany),
- szlak zabytków (1,9 km, nie oznakowany),
- szlak nyskich grodów, zamków i twierdz (10,7 km, nie oznakowany),
- szlak miary jerozolimskiej (2,0 km, nie oznakowany),
- szlak zieleni wokół Nysy „Zielona Część Miasta"; deptak przy Wieży Ziębickiej, Aleją Roosvelta wzdłuż rzeki Nysy Kłodzkiej, Tama Wojskowa ze śluzą, Staw Łódkowy-Sekuta, Aleja Duńczyków z pomnikiem, ulice Prudnicka i Moniuszki, Aleja Lompy oraz alejki parku wzdłuż ulicy Bema,
- trasy turystyczno-dydaktyczne Parku Kulturowo-Przyrodniczego Twierdzy Nysa - trasy łączą odrestaurowane fortyfikacje należące do Twierdzy Nysa- Bastion św. Jadwigi z Fortem Wodnym. Oznakowane zostały w latach 2007-08,
- I trasa - długości 3 km-Fort Wodny- bulwar Nysy Kłodzkiej-Aleja Roosevelta-Bastion św. Jadwigi,
- II trasa - długości 4 km-Bastion św. Jadwigi-Wieża Wrocławska-Piękna Studnia-Bazylika Mniejsza św. Jakuba Starszego i św. Agnieszki-Dom Wagi Miejskiej- Fontanna Trytona-Plac Paderewskiego- Park Miejski-Fort Wodny.
- Ofertę tę wzbogacają wyznaczone ścieżki przyrodnicze:
- ścieżka ornitologiczna przy Nysie Kłodzkiej Paula Roberta Kollibaya (800 m, oznakowany, remont rzeki, 5 tablic),
- ścieżka przyrodniczo – edukacyjna Siestrzechowice dr. Grabińskiego (ok. 1 km, oznakowany, 8 tablic),
- ścieżka dydaktyczna Las Kubice (ok. 1 km, oznakowany, 8 tablic,
- szlak drogowy E22 polsko-czeski, po stronie polskiej 55 km, łączy dwa przejścia graniczne Paczków/Bily Potok i Konradów/Zlate Hory, walory architektoniczne, przyrodnicze i rekreacyjne,
- szlak romański, w gminie obiekty; Nysa Bazylika Mniejsza, Kępnica kościół Wniebowzięcia NMP, Wierzbięcice kościół św. Mikołaja,
- szlak cysterski, międzynarodowa trasa poświęcona zabytkom i miejscom związanym z zakonem cystersów,
- szlak sakralnej sztuki barokowej im Michaela Willmanna (obraz w Bazylice),
- oraz szlaki kajakowe:
- Nysa Kłodzka; zbiornik Kozielno/Paczków, Jezioro Otmuchowskie, Otmuchów, Jezioro Nyskie, Nysa oraz Więcmierzyce,
- Biała Głuchołaska; jedyny górski szlak kajakowy na terenie gminy – Głuchołazy, Przełęk, Morów, Biała Nyska do ujścia w jeziorze.

W mieście i gminie Nysa organizowane są liczne imprezy kulturalno-rekreacyjne o randze nie tylko lokalnej, ale i regionalnej i międzynarodowej. Organizatorami tych imprez jest Urząd Miejski w Nysie, podległe jednostki organizacyjne oraz stowarzyszenia działające na terenie gminy. Do najważniejszych cyklicznych imprez kulturalno-rekreacyjnych w gminie Nysa zaliczyć można m.in.:

- Uroczysta Gala wręczenia Trytona Nyskiego (luty),
- Dni Nysy (maj),
- Salon Nyski – wystawa artystów plastyków zrzeszonych w Nyskiej Grupie Artystycznej (maj),
- Widowisko Plenerowe „Noc Świętojańska” (czerwiec),
- Otwarcie Sezonu Turystycznego (czerwiec),
- Mistrzostwa Skuterów Wodnych (lipiec),
- Dni Twierdzy Nysa (lipiec),
- Wakacyjny Kurs Big-Bandów (lipiec),
- Festiwal Ognia i Wody (sierpień),
- Regaty Żeglarskie o Błękitną Wstęgę Jeziora Nyskiego (sierpień),
- Zawody Motorowodne o Złotą Śrubę Jeziora Nyskiego (sierpień),
- Bieg Uliczny „Szlakiem Zabytków Nysy” (wrzesień),
- Festiwal Muzyczny „Muzyka w zabytkowych kościołach i wnętrzach Księstwa Nyskiego” (wrzesień-październik),
- Turniej Poetycki „Orzech” im. Jerzego Kozarzewskiego (październik).

W związku z bogatymi uwarunkowaniami środowiskowymi i kulturowymi oraz licznymi atrakcjami turystycznymi w gminie od kilku lat nieustannie rozwija się baza noclegowa. Największym ośrodkiem jest **pole namiotowe na terenie Ośrodka Rekreacji Agencji Rozwoju Nysy w Skorochowie,** oferujący 500 miejsc na polu namiotowym, 73 miejsca w domkach kempingowych i pokojach gościnnych, 42 stanowiska karawaningowe. Ośrodek posiada bazę gastronomiczną, sklep spożywczy, bazę sanitarną oraz parkingi, które tworzą niezbędne zaplecze sanitarno-bytowe. Udany wypoczynek gwarantuje bogata oferta atrakcji turystycznych oraz rozległa, piaszczysta plaża ze strzeżonym kąpieliskiem. Bezpieczeństwa osób wypoczywających w Ośrodku Rekreacji pilnują ratownicy ARN oraz policja. Wypoczywający na terenie ośrodka mogą skorzystać z rejsów łodziami wycieczkowymi, boiska do siatkówki plażowej, a także wypożyczalni sprzętu rekreacyjnego.
Ponadto ofertę noclegową na terenie gminy wzbogacają, m. in.:

- Hotel *** „Europejski”, Skorochów 21k, 54 miejsca noclegowe;
- Hotel *** „Piast”, Nysa, ul. Krzywoustego 14, 62 miejsca noclegowe;
- Hotel ** Redos, Nysa, ul. Wyspiańskiego 1a, 29 miejsc noclegowych;
- Motelik „Lux”, Nysa, ul. Grodkowska 13a; 30 miejsc noclegowych;
- Centrum Biznesowo-Hotelowe "Lider", Nysa, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 40, 30 miejsc noclegowych;
- Turystyka Wiejska Pod bocianem, Nysa, Złotogłowice 150 (Kwatera prywatna);
- Diecezjalny Dom Formacyjny w Nysie, ul. Emili Gierczak 2 (Ośrodek wypoczynkowy);
- Pensjonat Riwiera, Nysa, ul. Kasztanowa 15 (Pensjonat), 15 miejsc noclegowych;
- Dom Gościnny, Nysa, ul. Kwiatowa 6 (Kwatera prywatna), 10 miejsc noclegowych;
- Agroturystyka "U Smyka", Nysa, ul. Głębinów 26 (Ośrodek wypoczynkowy);
- Mieszkanie dla pracowników, Nysa, ul. Mariacka 35A/10 (Kwatera prywatna), 6 miejsc noclegowych;
- Villa Navigator, Nysa, ul. Stanisława Wyspiańskiego 11 (Hotel), 28 miejsc noclegowych;
- Firebrigade, Nysa, ul. Marii Curie-Skłodowskiej 2 /8 (Hostel), 14 miejsc noclegowych;
- RYBAK, Głębinów 18 B (Ośrodek wypoczynkowy), 60 miejsc noclegowych;
- "Tropikana", Nysa, ul. Głębinów 3B (Domek letniskowy);

- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Pod Ziębickim Lwem”, Nysa, ul. Rodziewiczówny 1, 48 miejsc noclegowych;
- Tank, Nysa, ul. Grodkowska 9, 10 miejsc noclegowych.

Dochody z turystyki w 2016 r. stanowiły zaledwie 0,2% ogólnego dochodu budżetu gminy Nysa. Niemniej jednak w porównaniu do lat ubiegłych dochody te sukcesywnie wzrastają i będą nabierały coraz większego znaczenia po przeprowadzanych w gminie działaniach rewitalizacyjnych. Warto podkreślić, że w 2013 r. dochody te oscylowały na poziomie około 4% ogólnego dochodu budżetu gminy.

11. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.

W zakresie zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia można mówić o zagrożeniach naturalnych i antropogenicznych. Obszar gminy Nysa narażony jest na klęski żywiołowe i katastrofy techniczne, które można przewidzieć (silne wiatry, gwałtowne burze, gradobicie, podtopienia i powodzie, skażenie promieniotwórcze) oraz te, których przewidzieć nie można (awarie urządzeń hydrotechnicznych, uwolnienie niebezpiecznych środków chemicznych, katastrofy budowlane, awarie sieci gazowych, energetycznych lub ciepłowniczych, ataki terrorystyczne).
Największym zagrożeniem dla gminy Nysa jest katastrofalne zatopienie jej obszaru w wyniku awarii urządzeń hydrotechnicznych jednego z pobliskich jezior. Miasto Nysa wraz z kilkoma sołectwami gminy rozbudowało się w szerokiej na około 4-6 km i opadającej ku wschodowi dolinie rzeki Nysa Kłodzka. Wykorzystując ukształtowanie terenu, w górze rzeki zbudowano w bliskim sąsiedztwie miasta dwa zbiorniki retencyjne – Jezioro Nyskie i Jezioro Otmuchowskie. Są one kaskadowo ułożone względem siebie i miasta. W wyniku takiego usytuowania woda z kolejnych zbiorników zgodnie z prądem rzeki przelewa się z jednego do drugiego jeziora i w ostateczności musi przepłynąć korytem rzeki przez miasto. Po powodzi w 1997 r. odbudowano i naprawiono urządzenia hydrotechniczne. Zaczęto też ściśle przestrzegać harmonogramu napełnienia i opróżnienia zbiorników. Podjęte środki zapobiegawcze zapewniają bezpieczeństwo w niemal 100%. Niemniej jednak w sytuacji, gdy spływająca do zbiorników (jezior) woda zapełni je całkowicie, może dojść do przerwania tamy lub wału na jednym ze zbiorników. Najgorsze i nieprzewidywalne skutki może wywołać awaria na jednym z wyżej położonych zbiorników, głównie z przepełnionego Jeziora Otmuchowskiego. Wówczas woda z niego przeleje się do Jeziora Nyskiego i przekraczając jego pojemność krytyczną i wytrzymałość urządzeń hydrotechnicznych po około 13-tu godzinach doprowadzić może do przerwania tamy lub wałów. Powstała w wyniku awarii fala czołowa wysokości kilku metrów przetoczy się z dużą szybkością przez miasto i położone z biegiem rzeki sołectwa. Pod wodą może znaleźć się blisko 90% powierzchni miasta oraz sołectwa: Konradowa, Wyszków Śląski, Kubice. Po przejściu fali czołowej utrzymywać się będzie zatopienie terenu. Przerwane będą główne szlaki komunikacyjne północ-południe i wschód-zachód. Pod wodą znajdzie się 98% szkół i przedszkoli, szpital i większość przychodni lekarskich. Uszkodzone lub zniszczone zostaną węzły łączności i systemy przesyłowe energii elektrycznej, gazu i ciepła. Wystąpi zanieczyszczenie wody i terenu paliwem, toksycznymi środkami trującymi z zalanych zakładów pracy i stacji paliw. Dlatego tak istotna była modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, której szczegóły opisano w rozdziale 20. W ramach kolejnego etapu planuje się budowę kanału ulgi omijającego zabudowę miejską w celu zabezpieczenia przed przelaniem wody przez koronę zapory. Budowa dodatkowego przelewu awaryjnego na zaporze zbiornika Nysa z odprowadzeniem kanałem ulgi znacznie poprawi zabezpieczenie przeciwpowodziowe gminy.

Zagrożenia naturalne wynikające z coraz częstszych anomalii pogodowych są w większości zagrożeniami przewidywalnymi dzięki sprawnie działającym służbom meteorologicznym. W szczególności dotyczy to nawałnic, które wywołują powodzie powodujące straty w mieniu i ofiary w ludziach, oraz silnych wiatrów czy gradobić, powodujących liczne zniszczenia. W mniejszym stopniu można przewidzieć skalę podtopień i powodzi wywołanych gwałtownymi burzami. Można się jednak spodziewać, że w związku z niepełnym i zaniedbanym systemem melioracyjnym oraz kanalizacyjnym, lokalne podtopienia i powodzie mogą wystąpić na terenie całej gminy. Szczególnie jednak narażone są sołectwa: Biała Nyska, Konradowa, Wyszków Śląski, Kubice, Domaszkowice oraz nisko położone tereny miasta w rejonie ulic: Powstańców Śląskich, Wyspiańskiego, Jagiełły, Zamojskiego, Bolesława Śmiałego, Zagłoby, Jagiellońskiej.
Natomiast do skażenia promieniotwórczego terenu gminy może dojść jedynie w przypadku awarii w którejś z elektrowni jądrowej w Czechach. W zależności od odległości od miejsca awarii od Nysy skażenie będzie słabsze lub silniejsze. Zawsze jednak pozwoli władzom gminy na zaalarmowanie ludności i podjęcie akcji ratowniczej w odpowiednim momencie.

Na terenie gminy zlokalizowany jest zakład zwiększonego ryzyka wystąpienia awarii „BIOAGRA" Zakład Produkcji Etanolu (ZPE) „Goświnowice". Zakład ten o powierzchni ok. 11 ha znajduje się w Głębinowie. Od strony północno-zachodniej graniczy z terenem kolejowym, od strony wschodniej i południowej - z terenami upraw rolnych, od strony południowo-zachodniej z terenami rolnymi i łąkami oraz z terenem dawnej Fabryki Domów „OPEX". W otoczeniu ZPE „Goświnowice" nie funkcjonują zakłady, które mogą być źródłem zagrożeń lub zwiększać ryzyko ich wystąpienia, bądź pogłębiać skutki awarii przemysłowej lub nasilić efekt domina.
Prawdopodobieństwo wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na skutek poszczególnych zdarzeń awaryjnych ujętych w Programie Zapobiegania Awariom dla ZPE „Goświnowice" (opracowany przez firmę ATEX & AUDYT Robert Tadej, Opole, 2016 r.) zostało określone na poziomie „mało prawdopodobnym/niemożliwym" (< 10^{-5}/rok). Biorąc pod uwagę to, że ryzyko wystąpienia śmierci jest na całym świecie tolerowane na poziomie:

- 10-6 dla osób postronnych nieczerpiących korzyści i niezwiązanych z zakładem (nie pracowników – otoczenia),
- poniżej 10-5 dla osób świadomie podejmujących ryzyko w celu czerpania korzyści (pracowników zakładu),

oraz przyjmując, że równa się ono prawdopodobieństwu wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (poważne skutki takiej awarii pociągają za sobą ofiary śmiertelne lub duże straty w mieniu i/lub środowisku), można stwierdzić, że ryzyko zagrożeń stwarzanych przez zakład jest na poziomie akceptowalnym. Biorąc powyższe pod uwagę można uznać, iż w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zagrożenia będące jej skutkami nie będą wykraczały poza teren zakładu.

Zagrożenia antropogeniczne to zagrożenia nieprzewidywalne. Do skażenia chemicznego może dojść w wyniku awarii przejeżdżających cystern samochodowych lub kolejowych bądź katastrof komunikacyjnych z ich udziałem. Najbardziej narażonymi na skażenie chemiczne będą sołectwa leżące przy szlakach komunikacyjnych do: Kłodzka, Opola, Wrocławia, Gliwic i Głuchołaz. W samym mieście będą to ulice przelotowe: Zwycięstwa, Piłsudskiego, Jagiellońska, Asnyka, Bema, Bramy Grodkowskiej, Grodkowska oraz Szlak Chrobrego, Ujejskiego, Mieszka I, Otmuchowska.
Zdarzenia typu katastrofy budowlane, awarie sieci gazowych, energetycznych czy ciepłowniczych mogą występować samorzutnie lub jako szereg przyczynowo następujących po sobie zdarzeń. W pojęciu katastrof budowlanych zawarto również zawalenia budynków mieszkalnych, obiektów

przemysłowych, wiaduktów i mostów. Katastrofa budowlana może zdarzyć się wszędzie, jednak szczególnie niebezpieczne tereny sąsiadujące ze stacjami paliw. W Nysie do takich rejonów zaliczyć należy ulice: Kruczkowskiego, Jagiellońską, Asnyka, Otmuchowską. Również podczas awarii sieci infrastruktury technicznej może dojść do śmiertelnych porażeń czy poparzeń.
Na terenie gminy Nysa nie można również wykluczyć ataku terrorystycznego. Na podstawie doświadczeń państw dotkniętych od lat terroryzmem można określić, że prawdopodobnymi celami ataku w Nysie mogą być: obiekty użyteczności publicznej (przedszkola, szkoły, teatr, kino, itp.), obiekty kultu religijnego, imprezy masowe odbywające się na ulicach miasta, uroczystości religijne.

W Urzędzie Miejskim w Nysie powołany został Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego podległy Szefowi Obrony Cywilnej – Burmistrzowi Nysy, który ma na celu przybliżyć mieszkańcom zagrożenia mogące wystąpić na terenie gminy i sygnały powiadamiające o zagrożeniu, a także zasady postępowania obywateli w sytuacjach zagrożenia.
O bezpieczeństwo mieszkańców dba Straż Miejska w Nysie, zlokalizowana przy ul. Kolejowej 15. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 11 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP), które zlokalizowane są miejscowościach: Domaszkowice, Kępnica, Koperniki, Kubice, Lipowa, Niwnica, Przełęk, Regulice, Rusocin, Wierzbięcice, Wyszków Śląski. Z ramienia starostwa o bezpieczeństwo mieszkańców gminy dbają dodatkowo Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej (ul. Chopina 5) i Komenda Powiatowa Policji (ul. Armii Krajowej 11).

12. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.

12.1. Wnioski z analiz ekonomicznej, środowiskowej i społecznej.

Wnioski z analizy społecznej:

1. Charakterystyczną cechą struktury osiedleńczej gminy jest występowanie dużego miejskiego ośrodka, skupiającego znaczącą część (niemal 80%) ludności gminy. Na obszarze wiejskim miejscowościami o największej liczbie mieszkańców są: Goświnowice i Jędrzychów.

2. Ludność koncentruje się w centralnej i północno-zachodniej części gminy ze względu na występujące tu korzystne dla osadnictwa uwarunkowania ekofizjograficzne oraz atrakcyjne położenie w bliskim sąsiedztwie miasta i Jeziora Nyskiego.

3. Od 20 lat w gminie Nysa zmniejsza się liczba ludności wywołana ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji. Jednocześnie w gminie niepokojąco wzrastają wskaźniki obciążenia demograficznego.

4. Rozwój zaludnienia, a w ślad za tym zmiany w cechach demograficznych populacji gminy, kształtowane będą zarówno dynamiką napływu ludności z zewnątrz, jak i przyrostem naturalnym.

5. Dynamika napływu ludności z zewnątrz będzie warunkowana m.in.: dostępnością miejsc pracy, dynamiką rozwoju mieszkalnictwa i standardami zamieszkiwania.

6. Ze względu na negatywne procesy demograficzne zachodzące w skali makro, należy okresowo przeprowadzać weryfikację trendów demograficznych i w koniecznym zakresie korygować gminne zamierzenia inwestycyjne.

7. W celu zachowania oraz wzmocnienia pozytywnych tendencji demograficznych w gminie Nysa należy prowadzić politykę prorodzinną oraz podejmować działania mające na celu wzrost atrakcyjności osadniczej gminy, z których najważniejsze to:
   1) tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy;
   2) dążenie do rozwijania centrum miasta oraz centrów wsi poprzez koncentrację w nich różnego typu usług przyciągających mieszkańców oraz turystów;
   3) zapewnienie zróżnicowanej i dopasowanej do potrzeb inwestorów oferty nowych terenów mieszkaniowych i usługowych;
   4) wprowadzanie ładu przestrzennego w osadniczych częściach gminy, ochronę wartości przyrodniczych i krajobrazowych gminy, a także budowanie wizerunku gminy oraz jej promowanie jako atrakcyjnego i przyjaznego miejsca do zamieszkiwania.

8. Zasoby mieszkaniowe skoncentrowane są głównie na terenie miasta (75%). Nowe inwestycje mieszkaniowe realizowane są prawie w równym stopniu na obszarze miasta jak i wsi. Należy zatem dążyć do aktywizacji i stworzenia dogodnych warunków zamieszkiwania poprzez rozwój centrów poszczególnych miejscowości, koncentrujących różnego rodzaju usługi zarówno o charakterze publicznym, jak i prywatnym. Jednocześnie należy dążyć do rewitalizacji historycznej tkanki mieszkaniowej śródmieścia miasta.

9. Standard mieszkań w gminie Nysa jest satysfakcjonujący biorąc pod uwagę wyposażenie w instalacje techniczno-sanitarne. Natomiast powierzchnia użytkowa przypadająca na jedno mieszkanie jest niższa niż średnia w województwie opolskim. Mieszkaniowa powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca od kilku lat sukcesywnie wzrasta, a trend ten, wskazujący na potrzebę poprawy standardów i jakości zamieszkiwania, powinien być brany pod uwagę przy sporządzaniu bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

10. Rozwój funkcji mieszkaniowych – przyrost zasobów mieszkaniowych i efektywne wykorzystanie istniejących zasobów – kształtowany będzie atrakcyjnością osiedleńczą gminy poprzez rozwój:
    1) rynku pracy, zapewniającego atrakcyjne, w tym finansowo, miejsca pracy;
    2) usług zapewniających wysoki standard zamieszkiwania;
    3) jakości przestrzeni publicznych, w tym udostępnianie atrakcyjnych terenów rekreacyjnych;
    4) dobrego połączenia komunikacyjnego z pobliskimi miejscowościami.

11. Liczbę placówek oświaty w gminie można ocenić jako wystarczającą z punktu widzenia oferowanych miejsc.

12. Oferta kulturalna jest stosunkowo bogata, choć warto byłoby ją na bieżąco aktualizować tak, by korzystało z niej jak najwięcej mieszkańców i turystów. Warto byłoby przy tym zadbać o podniesienie efektywności wykorzystania istniejącej infrastruktury, służącej kulturze i rozrywce.

13. Gmina posiada dobrze rozbudowaną i dość różnorodną infrastrukturę służącą sportowi i rekreacji. Obiekty sportowo-rekreacyjne są rozmieszczone w większości miejscowości, choć czasem są to obiekty o niskim standardzie jakości. Należy dążyć do podnoszenia standardu istniejącej infrastruktury i wyposażenia w nią wszystkich miejscowości gminy.

14. Należy dążyć do wyznaczania nowych oraz uatrakcyjniania istniejących przestrzeni publicznych jako elementów podnoszących jakość życia mieszkańców. Warto przy tym zadbać o wyposażanie danej miejscowości w odpowiednie - według jej rangi w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy - elementy infrastruktury społecznej, usługowej i technicznej.

15. W gminie funkcjonuje jeden Zespół Opieki Zdrowotnej oraz kilkanaście publicznych i niepublicznych poradni lekarskich. Ofertę medyczną wzbogaca Nyskie Centrum Sercowo-Naczyniowe. Istotnym problemem w gminie jest brak infrastruktury społecznej, która mogłaby pełnić funkcję kompleksowego Dziennego Domu Pobytu dla seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem, społecznym, niepełnosprawnych.

16. Liczba i wielkość cmentarzy jest wystarczająca dla perspektywicznych potrzeb gminy. Szacuje się, że nie będzie potrzeby tworzenia nowych cmentarzy na terenie gminy, z wyjątkiem cmentarza zaplanowanego w Białej Nyskiej.

17. Dla polepszenia warunków rozwojowych gminy, dalszy rozwój infrastruktury społecznej winien wiązać się głównie z podnoszeniem standardu istniejących obiektów i tworzeniu na ich bazie wielofunkcyjnych ośrodków usługowych. Niezbędna jest racjonalizacja wykorzystania istniejącej infrastruktury społecznej dla zwiększenia jej efektywności. Ten kierunek odnowy miasta i wsi powinien skutkować podniesieniem jakości życia mieszkańców gminy i zmniejszeniem odpływu ludności.

18. Gmina posiada aktywnie działające społeczeństwo, z głęboko zakorzenionymi tradycjami regionalnymi oraz chęcią rozwoju i wprowadzania innowacji. Świadczy o tym duża liczba organizacji pozarządowych i stowarzyszeń propagujących działalność sportową, kulturalną i ludową, a także aktywny udział w organizowanych imprezach.

Wnioski z analizy ekonomicznej:

1. Na terenie gminy Nysa prowadzone są działania skoncentrowane w obszarze reindustrializacji gospodarki. Gmina dysponuje około 162 ha pod inwestycje produkcyjno-usługowe na obszarze wiejskim oraz miasta.

2. Dochody z rolnictwa i łowiectwa stanowią zaledwie 0,5% ogólnego dochodu budżetu gminy Nysa. Z samego podatku rolnego gmina uzyskuje wpływy stanowiące niecałe 2% dochodu własnego. Pomimo tego, że użytki rolne zajmują około 65% ogólnej powierzchni gminy to udział podatku rolnego w dochodach własnych gminy jest nieznaczny.

3. Na terenie miasta działają 4 firmy zatrudniające do 1000 pracowników. Specyfiką gminy Nysy jest przeważająca liczba małych podmiotów gospodarczych (zatrudniających do 9

pracowników) - stanowią one 96% wszystkich podmiotów gospodarczych - oraz brak dużych przedsiębiorstw, o potencjale wytwórczym dającym możliwość zatrudnienia ponad tysiąca osób.

4. Turystyka jest jedną z istotnych dziedzin gospodarki lokalnej. Celem podjętych działań rewitalizacyjnych jest zwiększanie atrakcyjności turystycznej gminy Nysa, co z kolei pozytywnie wpływać będzie na aktywność gospodarczą. Dochody z turystyki sukcesywnie wzrastają i będą nabierały coraz większego znaczenia po zakończeniu programów rewitalizacyjnych.

Wnioski z analizy środowiskowej:

1. Położenie gminy na terenie aż 7 zróżnicowanych, nizinno – podgórskich jednostek podziału fizyczno – geograficznego wskazuje, że środowisko przyrodnicze gminy posiada charakter przejściowy pomiędzy strefą Sudetów Wschodnich i Niziną Śląską. Ta przejściowość odzwierciedla się przy charakterystyce każdego z elementów środowiska: klimatu, geologii, geomorfologii, hydrologii i hydrografii, pokrywy glebowej, szaty roślinnej oraz fauny.

2. Na terenie gminy Nysa występują formy ochrony przyrody i obszary cenne przyrodniczo: fragment Otmuchowsko - Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, 3 obszary NATURA 2000 [„Forty Nyskie" (PLH 160001), „Jezioro Nyskie" (PLB 160002), „Przyłęk nad Białą Głuchołaską" (PLH 160016)], rezerwat przyrody „Przyłęk", 22 pomniki przyrody.

3. Na obszarze gminy Nysa występuje 6 udokumentowanych złóż kopalin. Jest to 5 złóż kruszywa naturalnego: „Konradowa – Wyszków", „Bielice – Zbiornik", „Głębinów – Zbiornik", „Radzikowice" i „Złotogłowice" oraz jedno złoże surowców ilastych „Niwnica".

4. Gmina Nysa jest gminą miejsko-wiejską, w której w strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne. Zajmują one 65% ogólnej powierzchni gminy. Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją według klas bonitacyjnych gmina Nysa posiada dobre warunki do produkcji rolniczej. Areał gruntów bardzo dobrych i dobrych należących do I-III klasy bonitacyjnej wynosi ok. 59%.

5. Grunty orne stanowią 58% powierzchni gminy Nysa. Cechuje je znaczna wartość produkcyjna: 59,23% gruntów ornych położonych jest na glebach bardzo dobrych i dobrych (klasy bonitacyjne I-III, w tym klasa bonitacyjna I – 1 ha, klasa bonitacyjna II – 1058 ha, klasa bonitacyjna IIIa – 3512 ha, klasa bonitacyjna IIIb – 2851 ha). Jedynie 7,06% gruntów ornych stanowią gleby słabe i bardzo słabe.

6. Obecnie w gminie Nysa dominuje krajobraz miejski i rolniczo-osadniczy. W krajobrazie rolniczo-osadniczym przeważają wielkopowierzchniowe grunty rolne, uzupełnione dość zwartymi układami osadniczymi poszczególnych wsi oraz licznymi , ale niewielkimi ~~i~~ enklawami zadrzewień śródpolnych. Krajobraz ten uzupełniają także stosunkowo liczne nasadzenia alei przydrożnych oraz zadrzewienia rosnące wzdłuż cieków wodnych. Krajobraz miejski z kolei cechuje zwarta struktura funkcjonalno-przestrzenna ze zróżnicowanymi typami zabudowy oraz gęsta sieć komunikacyjna (drogowa i kolejowa).

7. Na terenie gminy Nysa zlokalizowany jest jeden z trzech dużych zbiorników zaporowych województwa opolskiego – Jezioro Nyskie, który pełni funkcję ochrony przeciwpowodziowej oraz wykorzystywany jest też w celach rekreacyjno-turystycznych.

8. Cały obszar gminy Nysa należy do zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej. System hydrograficzny gminy jest niesymetryczny, zdecydowanie dominują w nim dopływy prawostronne (część południowa) nad lewostronnymi (część północna). Dopływy prawostronne mają charakter rzek górsko-nizinnych, zaś dopływy lewostronne Nysy Kłodzkiej to rzeki nizinne.

9. Na obszarze gminy występuje zagrożenie powodziowe. Według informacji zawartych na mapie zagrożenia powodziowego na obszarze gminy Nysa wyznaczono:
   1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);
   2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat;
   3) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest duże i wynosi raz na 10 lat;
   4) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

   W zasięgu ww. obszarów występują określone ograniczenia w zagospodarowaniu.

10. Na terenie gminy Nysa można wyróżnić trzy wyraźne strefy geomorfologiczne: Dolina Nysy Kłodzkiej wraz z ujściowym fragmentem Białej Głuchołaskiej, granitowe pogórze w południowo – zachodniej części gminy, wysoczyzny polodowcowe w północnej i południowo – wschodniej części gminy.

11. Walory przyrodnicze gminy Nysa są przesłanką (uwarunkowaniami) dla rozwoju niektórych rodzajów aktywności, w tym zwłaszcza turystyki i rekreacji. Obecnie te rodzaje działalności - jako elementy bazy ekonomicznej gminy – odgrywają relatywnie niewielką rolę (rozdział nr 11). Jednocześnie powyższe uwarunkowania stwarzają wiele istotnych ograniczeń dla szeregu form zagospodarowania, w tym zwłaszcza dla przeprowadzania liniowych elementów systemów komunikacji i infrastruktury technicznej (zagrożenie fragmentacją cennych siedlisk przyrodniczych oraz ciągów ekologicznych).

12. W rejestrze zabytków z obszaru gminy Nysa ujęto blisko 120 zabytków, w tym obszar Starego Miasta Nysa). Są to głównie zespoły kościelne i klasztorne, forty, kamienice, domy, planty miejskie, parki i cmentarze. Na obszarze wiejskim rejestr zabytków obejmuje głównie kościoły, cmentarze oraz kilka zagród, domów i dworów. Występowanie na obszarze gminy ww. form ochrony zabytków, stwarza określone ograniczenia w działaniach dotyczących zabytkowych obiektów i obszarów oraz ich otoczenia, w tym wynikające z przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.)

13. Na obszarze gminy Nysa zidentyfikowano ponad 700 obiektów ujętych w ewidencji zabytków. Wśród ww. zabytków przeważają budynki mieszkalne. Najwięcej

niearcheologicznych obiektów i obszarów znajduje się w mieście Nysa. Kulturowe, historyczne i architektoniczne walory elementów umieszczanych w ewidencji zabytków powinny być uwzględniane w przypadku modernizacji, remontów lub zmiany funkcji tych obiektów, obszarów i ich zespołów.

14. Na obszarze gminy Nysa zidentyfikowano 255 stanowisk archeologicznych, w tym 18 z nich ujętych jest w rejestrze zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. Występowanie stanowisk archeologicznych stwarza pewne ograniczenia we wprowadzaniu nowych sposobów zagospodarowania na terenach, na których zidentyfikowano te obiekty, w szczególności jeśli działania te wiążą się z robotami ziemnymi.

15. Wiele ze zidentyfikowanych na obszarze gminy obiektów zabytkowych jest w złym stanie technicznym. Są one zaniedbane, nieużytkowane i pilnie wymagają prac renowacyjnych. Jednocześnie nie brakuje przykładów renowacji obiektów zabytkowych.

16. Dotychczas na obszarze gminy nie stwierdzono występowania obiektów, które można by uznać za dobra kultury współczesnej oraz nie wskazano obszaru o walorach kwalifikujących go do objęcia ochroną w postaci parku kulturowego.

12.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego.

Z prognoz demograficznych dla Polski wynika, że rokowania dla zwiększenia zaludnienia na Opolszczyźnie w przyszłości nie są pomyślne. Gmina Nysa nie jest też wyjątkiem. Prognozuje się, że w 2050 roku w całym województwie opolskim będzie mieszkać 744 tys. mieszkańców, tj. o 350 tys. mniej niż obecnie. Wprawdzie na tym tle lepiej nieco wygląda prognoza dla powiatu nyskiego, ale odwrócenie negatywnego trendu demograficznego, który dotyczy praktycznie całej Polski, będzie jednym z najtrudniejszych zadań, z którym będzie musiało zmierzyć się nie tylko państwo, ale i samorządy gmin.
Poniżej przedstawiono prognozę dla powiatu nyskiego obrazującą narastanie problemu ubytku ludności w poszczególnych latach. Z prognozy tej wynika dynamika zmiany liczby ludności między rokiem 2014, w którym przeprowadzono prognozę, a rokiem 2050 o 30,75%. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu nyskiego dla roku 2016 jest zaniżona w stosunku do wartości wg rzeczywistego stanu na dzień 31.12.2016 r., który wyniósł 138 369 osób.

Tabela nr 12.1. Prognoza demograficzna dla powiatu nyskiego.

Rok	Liczba ludności
2014	139 967
2016	137 871
2020	133 973
2030	123 336
2040	110 629
2050	96 932

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Rok 2016 w gminie Nysa można uznać za demograficznie lepszy od poprzedniego: poprawiły się wskaźniki dotyczące zawartych małżeństw czy urodzeń, nastąpił spadek ujemnego salda migracji. Dlatego w niniejszej prognozie przeprowadzonej na potrzeby bilansu terenów przeznaczonych pod

zabudowę, wzięto pod uwagę:

- pozytywne trendy demograficzne mające miejsce w ostatnim roku na obszarze gminy Nysa,
- prowadzenie polityki prorodzinnej przez obecne władze (Nyski Bon Wychowawczy, Karta Dużej Rodziny) wspomagające poprawę jakości życia nyskich rodzin,
- prowadzone na terenie gminy inwestycje mieszkaniowe typu „Działki dla młodych" czy „Mieszkanie plus" wspomagające zatrzymanie odpływu ludności do innych miast,
- powrót młodych ludzi aktywnych zawodowo oraz ich rodzin z emigracji (o powrocie rodzin mogą zadecydować wyższe opłaty za szkoły dla dzieci nie będących obywatelami Wielkiej Brytanii czy rosnąca po brexicie niechęć do emigrantów; (statystyki brytyjskie wskazują, że w końcu 2014 r. liczba polskich emigrantów wyniosła 850 tys. osób, a wg danych GUS było to 685 tys. osób),
- napływ ludności z gmin sąsiednich w celach zarobkowych, w tym związku z rozwojem Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- napływ imigrantów z różnych krajów, w tym w szczególności zza wschodniej granicy.

W związku z powyższym przyjęto, że liczba mieszkańców utrzyma się na stałym niemalejącym poziomie. Oszacowana wartość to 58 000 mieszkańców.

12.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Możliwości rozwoju gminy należy rozpatrywać uwzględniając efektywne gospodarowanie przestrzenią i walory ekonomiczne przestrzeni, mając jednocześnie na uwadze zaspokojenie podstawowych potrzeb istniejących i przyszłych mieszkańców gminy. W związku z powyższym podstawowym założeniem polityki przestrzennej gminy Nysa powinno być zwiększenie efektywności wykorzystania terenów już zurbanizowanych, ograniczenie suburbanizacji oraz przeciwdziałanie dekoncentracji zabudowy. Głównym założeniem Studium jest takie kształtowanie przestrzeni, które wspiera działania ograniczające rozpraszanie zabudowy i maksymalne wykorzystanie terenów już zagospodarowanych poprzez uzupełnianie istniejących układów przestrzennych, a także ograniczenie presji na niezagospodarowane tereny otwarte. Racjonalne ekonomicznie gospodarowanie przestrzenią wymaga uwzględnienia konsekwencji finansowych, jakie będą wynikać z rozwiązań przyjętych w Studium. Głównym celem analizy ekonomicznej jest kształtowanie świadomości władz i użytkowników przestrzeni w zakresie wydatków i dochodów gminy, będących skutkiem uchwalenia Studium. W związku z tym, projektowane w Studium zagospodarowanie winno być kształtowane w taki sposób, aby bilans ekonomiczny był dodatni, a przyjęte rozwiązania adekwatne do możliwości finansowych gminy.

Suma dochodów do budżetu gminy Nysa wyniosła w 2016 r. 192,7 mln złotych, co daje 3,3 tys. zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 25% w porównaniu do roku 2015. Największa część dochodów wygenerował Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (39%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 758 - Różne rozliczenia (17%) oraz z Działu 852 - Pomoc społeczna (20%). W budżecie gminy Nysa wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 673 zł na mieszkańca (20%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 26,01 zł na mieszkańca (0,8%).

Suma wydatków z budżetu gminy Nysa wyniosła w 2016 r. 192,3 mln zł, co daje 3,3 tys. zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 8% w porównaniu do roku

2015. Największa część budżetu gminy Nysa - 29% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 852 - Pomoc społeczna (28%) oraz na Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 26,7 mln zł, czyli 14% wydatków ogółem.

Gmina Nysa planuje wiele projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Budowa Centrum Rehabilitacji i Integracji Społecznej, lokalizacja: przy obiektach Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczym w Nysie, ul. Grodkowska 54, nr dz. 69/14 Nysa-Śródmieście, przewidywany termin realizacji: Kwartał III 2017 r., szacowany koszt: 8mln PLN, przewidywane źródło finansowania: RPO WO 2014 -2020;
- Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, lokalizacja: obr. 0005 Śródmieście, AM- 24, nr dz. 7/17, położenie gruntów Szlak Chrobrego, przewidywany termin realizacji: III 2017 – II 2019, szacowany koszt: 10 mln PLN, przewidywane źródło finansowania: RPO WO 2014-2020;
- Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców, lokalizacja: Kąpielisko Miejskie w Nysie – Obręb ewidencyjny 0003 Radoszyn, Arkusz mapy 25, nr działki ewidencyjnej 11/3, przewidywany termin realizacji: II 2017 – II 2019, szacowany koszt: 10 mln PLN, przewidywane źródło finansowania: RPO WO dz. 10.2 – 95%;
- Pensjonat „Złota Jesień" - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa, lokalizacja: WSD Zgromadzenia Słowa Bożego w Nysie, ul Rodziewiczówny 3, Górna Wieś, nr dz. 11/2 AM-38, powierzchnia użytkowa budynku ok. 1500 m^2, przewidywany termin realizacji: 2019-2021, szacowany koszt: 4 mln PLN, przewidywane źródło finansowania: dotacje unijne/granty, konkursy, wkład własny;
- Rozbudowa PSM I i II stopnia, w tym wybudowanie Sali Koncertowej, lokalizacja: siedziba PSM I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie 48-300 Nysa, Rynek Solny 2 , rozbudowa w granicach działki użytkowanej przez szkołę, pomiędzy ulicami Tkacką i Kramarską – dz. nr. 42, obr. 0005 Śródmieście, przewidywany termin realizacji: 2026-2030, szacowany koszt: 15 mln PLN, przewidywane źródło finansowania: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przy wsparciu środków unijnych i instytucji samorządowych Nysy;
- Przywrócenie pełnej funkcjonalności budynkom edukacyjnym Gimnazjum nr 2 w Nysie, Gimnazjum nr 2 w Nysie, ul. B. Prusa 14, powierzchnia 8265 m2, obr. Górna Wieś, dz. nr: 2/7, 3/34, 2/4, 3/22, łączna powierzchnia 1,09 ha, przewidywany termin realizacji: I kw.2018 – IV kw. 2020, szacowany koszt: 1,5 mln PLN, przewidywane źródło finansowania: RPO WO, POIiŚ, środki własne;
- Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy, Miasto Nysa, Rynek i ul. Sukiennicza – powierzchnia: 11 754,04 m2 ark. m. 33, obr. Śródmieście, dz. nr: 13/4, 17, 21, 22/2, 76, 77, 78; przewidywany termin realizacji: III kw.2017 – IV kw. 2020, szacowany koszt: 10 mln PLN, przewidywane źródło finansowania: RPO WO, POIiŚ;
- Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej, Dzielnica Radoszyn, działki nr 1/14, 1/19 a.m. 11, część fortów określana jako Obwałowania Wysokie, przewidywany termin realizacji: I kw.2018 – IV kw. 2020, szacowany koszt: 3 mln PLN, przewidywane źródło finansowania: RPO WO, POIiŚ, środki własne;

- Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa, 48-300 Nysa ul. Bolesława Śmiałego 18 Zespół „Fortyfikacji kolejowych" kompleksu „Twierdzy Nysa", przewidywany termin realizacji: po zapewnieniu finansowania i rozstrzygnięciu konkursu na wykonawcę same prace zajmą 1 rok, szacowany koszt: 3 mln PLN, przewidywane źródło finansowania: Województwo Opolskie, Starostwo Powiatowe, Gmina Nysa (środki na zachowanie dziedzictwa kulturowego), środki własne.

W kategorii pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujęto poniższe działania, projekty, aktywności o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, wzmacniającym kapitał ludzki i społeczny o łącznej kwocie 2,4 mln PLN:

- Zwiększenie aktywności i integracji lokalnej mieszkańców Gminy Nysa;
- „Nyska Gra Miejska";
- Zawody sportowe w strefie integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców Gminy Nysa;
- Integracja międzypokoleniowa – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nyskich seniorów;
- Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – „Otwórz się na otaczający świat";
- Zintegrowane działania skierowane do młodzieży szkolnej;
- Podnoszenie świadomości pro środowiskowej wśród lokalnej społeczności. Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Nysa;
- Blok, podwórko, kamienice – a gdzie podziały się świetlice;
- Nasza Nysa, a w tle historia, zabytki i kultura;
- Działania teatralno-poetyckie promujące twórców regionalnych;
- Reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Historyczne widowisko plenerowe.

Pozostałe projekty i przedsięwzięcia związane z podniesieniem poziomu aktywności gospodarczej:

- Po ziemiach Księstwa Nyskiego i wielkich Ślązaków V. Priessnitza i J. von Eichendorffa; Projekt wykorzystuje potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, wzmacniając go. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji gospodarczej przestrzeni miejskiej Nysy w oparciu o turystykę; szacowany koszt: 6,4 mln PLN po stronie gminy; źródła finansowania: Nysa Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 (INTERREG)/2016;
- Życie w Twierdzy; Projekt wykorzystuje potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, wzmacniając go. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji gospodarczej przestrzeni miejskiej Nysy w oparciu o turystykę; szacowany koszt: 8,4 mln PLN po stronie gminy Nysa; źródła finansowania: Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 (INTERREG) /2016;
- Mobilny Przewodnik po Województwie Opolskim i Kraju Ołomunieckim (e-turysta); Projekt wykorzystuje potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, wzmacniając go. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji gospodarczej przestrzeni miejskiej Nysy w oparciu o turystykę; szacowany koszt: 831 tys. PLN; źródła finansowania: Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 (INTERREG)/2016;
- Życie w twierdzy – zagospodarowanie Placu Jana Pawła II w Nysie i remont Wieży Ziębickiej w Nysie; Projekt wykorzystuje potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji,

wzmacniając go. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji gospodarczej przestrzeni miejskiej Nysy w oparciu o turystykę; szacowany koszt: 1,2 mln PLN; źródła finansowania: RPO WO na lata 2014-2020, 5.3.1 Dziedzictwo kulturowe i kultura/2016;

- Wsparcie MSP z terenu Gminy Nysa; Przedsięwzięcie będzie związane ze wsparciem w postaci szkoleń i doradztwa kierowanego do Mikro, Małych, Średnich przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Nysa. Przedsięwzięcie zakłada przeprowadzenie szczegółowych analiz potrzeb przedsiębiorców, prowadzenie szkoleń, doradztwo indywidualne, opracowanie planu wdrożenia konkretnych rozwiązań w firmie, pomoc we wdrożeniu planu; szacowany koszt: 5 tys. PLN.

Projekty i przedsięwzięcia związane z poprawą jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich:

- Centrum Przesiadkowe w Nysie - przebudowa ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego, szacowany koszt: 32 mln PLN, RPO WO na lata 2014-2020, 3.1.1 Strategie niskoemisyjne w miastach subregionalnych;
- Rewitalizacja zabytkowej drogi z 1806 r. łączącej Twierdzę Nysa z Bastionem ziemnym przedpola twierdzy „Szlak Legionu San Domingo”, szacowany koszt: 1,5 mln PLN, źródła finansowania: fundusze zewnętrzne, wkład własny gminy Nysa;

Gmina Nysa bierze udział w szeregu programach, świadczących o dużym nacisku na aktywizację gospodarki. Możliwości finansowania zadań własnych i chęć ponoszenia wydatków inwestycyjnych, są świadomą ingerencją władz w lokalny system społeczno-gospodarczy.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem określającym główne kierunki rozwoju gminy. Szczegółowa lokalizacja infrastruktury technicznej i społecznej, a także szczegółowy układ drogowy określony zostanie na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym sporządzone zostaną prognozy skutków finansowych uchwalenia planów. Polityka przestrzenna powinna zapewniać takie rozlokowanie obiektów edukacji, opieki nad dzieckiem, opieki społecznej, opieki zdrowotnej, które zapewni mieszkańcom wysoki poziom dostępności. Zakłada się rozwój infrastruktury społecznej poprzez unowocześnienie bazy oświatowo-dydaktycznej, zwiększenie jakości i dostępności usług służby zdrowia i pomocy społecznej, ochronę dziedzictwa narodowego i kulturowego oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, które mają służyć poprawie jakości życia. Potrzeby inwestycyjne gminy w perspektywie 30 lat, wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy będą polegać na m.in.:

- budowie i rozbudowie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych,
- budowie i rozbudowie sieci gazowej,
- rozbudowie i modernizacji układu komunikacyjnego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów; budowa nowych dróg i ulic, dróg rowerowych i ciągów pieszych, modernizacje istniejących ciągów komunikacyjnych,
- budowie i rozbudowie obiektów sportowych,
- budowie nowych żłobków lub rozbudowie innych obiektów na ten cel,
- rozbudowie i budowie nowych zespołów szkolno-przedszkolnych wraz zapleczem sportowym,
- realizacji nowych terenów zieleni urządzonej na obszarach koncentracji zabudowy,

- poszerzeniu oferty kulturalnej i rekreacyjnej w szkołach, bibliotekach, w ośrodkach rekreacyjnych na terenach rekreacyjno-sportowych.

Przeprowadzona analiza możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej dowodzi, iż w ciągu najbliższych trzydziestu lat, rozwiązania w tym zakresie oraz zasady i sposób ich finansowania, powinny sprostać zapotrzebowaniu wynikającemu z konieczności uzbrojenia i wyposażenia terenów wyznaczonych w projektowanym Studium. Biorąc pod uwagę potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związanych z lokalizacją nowej zabudowy, oraz możliwości finansowania przez gminę inwestycji z zakresu sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, należy założyć, że gmina Nysa będzie posiadać wystarczające możliwości finansowania przyszłych zamierzeń inwestycyjnych.

12.4. Synteza bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Szacunkowa chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

W przypadku oceny ciągłości zwartości zabudowy za wartość graniczną przyjęto przerwę nie większą niż 2 sąsiednie działki lecz nie większą niż 60÷100 m, dla której możliwe jest kontynuowanie zabudowy. Kryterium kontynuacji rozpatrywano zarówno w stosunku do działek przyległych jak i możliwości kontynuacji danego typu zabudowy na działkach dotychczas przez nią zajmowanych. Powstałe w ten sposób granice obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, zostały obwiedzione po zewnętrznych granicach działek, z uwzględnieniem klasoużytków z grupy zabudowanych-wraz ze spajającą je siatką dróg.

Łącznie na terenie gminy Nysa wyznaczono **obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej** o powierzchni **2278,24 ha**, z czego **658,63 ha** stanowią tereny **niezabudowane**. Szacunkowa chłonność tych terenów niezabudowanych w podziale na funkcję zabudowy wynosi odpowiednio:

- **533 105 m^2** powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej,
- **181 582 m^2** powierzchni użytkowej dla funkcji usługowej,
- **111 774 m^2** powierzchni użytkowej dla funkcji przemysłowej.

Tabela nr 12.2. Analiza chłonności w ramach grupy terenów niezabudowanych możliwych do zabudowy.

Jednostka bilansowa	Tereny mieszkaniowe	Tereny usługowe	Tereny przemysłowe	
Miasto Nysa	Powierzchnia grupy niezabudowane możliwe do zabudowy 288,35 ha			
Udział procentowy w grupie	53%	26%	21%	
Powierzchnia możliwa do zabudowy	152,83	74,97	60,55	[ha]
Powierzchnia możliwa do zabudowy -30%	106,98	52,48	42,39	[ha]
Wskaźnik gęstości powierzchni użytkowej	3202	2947	2090	[m^2/ha]
Chłonność wyrażona w powierzchni użytkowej	342550	154659	88595	[m^2]

Jednostka bilansowa	Tereny mieszkaniowe	Tereny usługowe	Tereny przemysłowe	
Obszar wiejski	Powierzchnia grupy niezabudowane możliwe do zabudowy 370,28 ha			
Udział procentowy w grupie	80%	9%	11%	
Powierzchnia możliwa do zabudowy	296,22	33,33	40,73	[ha]
Powierzchnia możliwa do zabudowy -30%	207,35	23,33	28,51	[ha]
Wskaźnik gęstości powierzchni użytkowej	919	1154	813	[m^2/ha]
Chłonność wyrażona w powierzchni użytkowej	190555	26923	23179	[m^2]

Łącznie	Tereny mieszkaniowe	Tereny usługowe	Tereny przemysłowe	
GMINA NYSA	Powierzchnia grupy niezabudowane możliwe do zabudowy 658,63 ha			
Chłonność wyrażona w powierzchni użytkowej	**533105**	**181582**	**111774**	[m^2]

Źródło: *obliczenia własne.*

<u>CHŁONNOŚĆ, POŁOŻONYCH NA TERENIE GMINY, OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ, POZA ZWARTĄ STRUKTURĄ</u>

W gminie Nysa tereny w planach miejscowych, na których możliwa jest nowa zabudowa zlokalizowana poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, zajmują łącznie powierzchnię ok. **485 ha**. Szacunkowa chłonność terenów wyznaczonych w planach miejscowych a niezabudowanych w podziale na funkcję zabudowy wynosi odpowiednio:

- **147 666 m^2** powierzchni użytkowej dla funkcji mieszkaniowej,
- **240 560 m^2** powierzchni użytkowej dla funkcji usługowej,
- **415 403 m^2** powierzchni użytkowej dla funkcji przemysłowej.

Tabela nr 22.3. Zestawienie chłonności obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, położonych poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną.

	PODZIAŁ FUNKCJONALNY			
Jednostka bilansowa	Tereny mieszkaniowe	Tereny usługowe	Tereny przemysłowe	
Obszar wiejski				
Powierzchnia terenów przeznaczonych w mpzp pod zabudowę poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną	48,35	20,81	183,03	ha
Chłonność wyrażona w powierzchni użytkowej	44433,65	24014,74	148803,39	m^2

	PODZIAŁ FUNKCJONALNY			
Jednostka bilansowa	Tereny mieszkaniowe	Tereny usługowe	Tereny przemysłowe	
Miasto Nysa				
Powierzchnia terenów przeznaczonych w mpzp pod zabudowę poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną	32,24	73,48	127,56	ha
Chłonność wyrażona w powierzchni użytkowej	103232,48	216545,56	266600,4	m^2

	PODZIAŁ FUNKCJONALNY			
Łącznie	Tereny mieszkaniowe	Tereny usługowe	Tereny przemysłowe	
GMINA NYSA				
Powierzchnia terenów przeznaczonych w mpzp pod zabudowę poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną	**80,59**	**94,29**	**310,59**	ha
Chłonność wyrażona w powierzchni użytkowej	**147666,13**	**240560,3**	**415403,79**	m^2

Źródło: *obliczenia własne.*

ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ POWIERZCHNIĘ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY

- Tereny mieszkaniowe

Przyjęto, że docelowa liczba mieszkańców w perspektywie 30-letniej może osiągnąć 58 000 osób, czyli utrzyma się na podobnym poziomie oraz planowanej wartość mieszkaniowej powierzchni użytkowej 45 m^2 na 1 osobę.

Planowany przyrost powierzchni użytkowej mieszkań to różnica planowanej powierzchni użytkowej mieszkań oraz istniejącego zasobu mieszkaniowego. Jego wartość, czyli 1 077 119 m^2, określa zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową. Powiększone o ustawowe 30% daje to wartość na poziomie **1 400 255 m^2** powierzchni użytkowej.

Tabela 22.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w m^2 powierzchni użytkowej – porównanie.

		MIASTO [m²]		OBSZAR WIEJSKI [m²]		GMINA [m²]
Zapotrzebowanie			646 271		430 848	1 077 119
Zapotrzebowanie +30%			840 153		560 102	1 400 255
Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej			342 550		190 555	533 105
Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną			103 232		44 434	147 666
Zapotrzebowanie do realizacji w ramach Studium (różnica zapotrzebowania +30% i sumy obydwu chłonności)			**394 371**		**325 113**	**719 484**
Chłonność obszarów wyznaczonych w Studium	Powierzchnia (brutto) w ha	1 037	**748 143**	1 138	**365 762**	**1 113 905**
	(-50% - tereny usługowe)	519		569		
	Powierzchnia (netto) w ha (-30%)	363		398		
	Gęstość powierzchni użytkowej m²/ha	2 061		919		
ZAPOTRZEBOWANIE (różnica zapotrzebowania w ramach Studium i chłonności obszarów wyznaczonych w Studium) **(-) NIEDOBÓR (+) NADWYŻKA**			**-353772**		**-40649**	**-394 421**

Źródło: obliczenia własne.

Obliczona chłonność obszarów wyznaczonych w obowiązującym Studium pod zabudowę mieszkaniową jest wyższa niż zapotrzebowanie, w wyniku czego otrzymano ujemną wartość zapotrzebowania wynoszącą:

- **-3535 772 m^2 dla miasta Nysa,**
- **-40 649 m^2 dla obszaru wiejskiego,**
- **-394 421 m^2 łącznie dla gminy Nysa.**

W przeliczeniu na hektary oznacza to odpowiednio nadwyżkę terenów zabudowy mieszkaniowej wyznaczonych w ramach obowiązującego Studium na około:

- **170 ha dla miasta Nysa,**
- **40 ha dla obszaru wiejskiego,**
- **210 ha łącznie dla gminy Nysa.**

Ww. wartości uwzględniają już niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

- Tereny usługowe

Rozwój mieszkalnictwa powoduje wzrost zapotrzebowania na tereny usługowe. W niniejszym bilansie zakłada się proporcjonalny przyrost usług w stosunku do stanu faktycznego. Odnosząc się do procentowego udziału poszczególnych funkcji zabudowy w zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, przyjęto 50% udział terenów usługowych towarzyszących zabudowie mieszkaniowej. W związku z powyższym z ogólnego zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe dla gminy Nysa, tj. 719 484 m^2 powierzchni użytkowej, uzyskano zapotrzebowanie na usługi o wartości ok. 359 742 m^2. Ustawodawca jednak dopuszcza niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%,

co przekłada się na dodatkową powierzchnię o wielkości 107 923 m^2, dając łączną powierzchnię ok. **467 665 m^2**.

Suma chłonności terenów usługowych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w obszarach przeznaczonych w planach miejscowych (odpowiednio 181 582 m^2 i 240 560 m^2) wynosi ok. 422 142 m^2.

Różnica zapotrzebowania i sumy obydwu ww. chłonności to ok. 45 523 m^2 powierzchni użytkowej.

Przyjmując średnią wskaźników gęstości zabudowy usługowej dla miasta i obszaru wiejskiego o wartości 2050 m^2/ha oszacowano na etapie sporządzania projektu Studium faktyczne zapotrzebowanie na poziomie 22 ha netto, które po zwiększeniu o 40% wzrosło ostatecznie do **31 ha** brutto.

- Tereny przemysłowe

W chwili obecnej w gminie tereny przemysłowe zajmują powierzchnię ok. 225 ha. Na 551 143 m^2 powierzchni użytkowej (obliczonej na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków) pracuje ok. 3192 osób . W związku z powyższym na 1 pracownika przypada 173 m^2 powierzchni użytkowej.
Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy przemysłowej przy uwzględnieniu prognozowanych 5000 pracowników (wynikających z nowych miejsc pracy w związku z rozwojem WSSE, spadku bezrobocia, napływu ludności z gmin ościennych czy imigrantów, wysokiego salda przyjazdów do pracy do gminy), wyniesie ok. 865 000 m^2. Zwiększając zapotrzebowanie o ustawowe 30% uzyskano ok. **1 124 500 m^2** powierzchni użytkowej.
Suma chłonności terenów przemysłowych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz w obszarach przeznaczonych w planach miejscowych (odpowiednio 111 774 m^2 i 415 404 m^2) wynosi ok. 527 178 m^2.
Różnica zapotrzebowania i sumy obydwu ww. chłonności to ok. 597 322 m^2 powierzchni użytkowej.
Przyjmując średnią wskaźników gęstości zabudowy przemysłowej w mieście i na obszarze wiejskim o wartości 1452 m^2/ha oszacowano na etapie sporządzania projektu Studium faktyczne zapotrzebowanie na poziomie ok. 411 ha netto, które po zwiększeniu o 40% wzrosło ostatecznie do **576 ha** brutto.

13. STAN PRAWNY GRUNTÓW.

Analiza struktury własności wykazała, że zdecydowaną grupę własnościową gruntów położonych w gminie Nysa stanowią osoby fizyczne (36%). Ich nieruchomości zajmują ponad 8,8 tys. ha. Niewiele mniej, bo 33% powierzchni gminy (prawie 8 tys. ha), znajduje się we władaniu Skarbu Państwa i nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi. Trzecia największa grupa to własność spółdzielni i ich związków (19% o powierzchni ok. 4,7 tys. ha). Własność gminy bez użytkowania wieczystego stanowi tylko ok. 7% i zajmuje ok. 1,6 tys. ha, z czego ok. 60% znajduje się w samym mieście Nysa. Własności pozostałych podmiotów, tj.: Skarbu Państwa w zbiegu z użytkownikami wieczystymi, jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, Gminy w zbiegu z użytkownikami wieczystymi, samorządowe osoby prawne, kościoły i związki wyznaniowe, powiatu niewystępujące w zbiegu z użytkownikami wieczystymi, województwa niewystępujące w zbiegu z użytkownikami wieczystym, spółki prawa handlowego, partie polityczne, stowarzyszenia są znikome i oscylują w granicach od 0 do 2%.
Szczegółowe dane w strukturze władania gruntami w gminie Nysa przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 13.1. Struktura władania gruntami na podstawie materiałów udostępnionych na OWI Opolskie(http://www.mapy.opolskie.pl).

Lp.	Struktura władania gruntami	GMINA WIEJSKA		MIASTO		RAZEM	
		w m^2	w ha	w m^2	w ha	w m^2	w ha
1.	Skarbu Państwa niewystępujące w zbiegu z użytk. wieczystymi	74 696 488	7 470	5 069 042	507	79 765 530	7 977
2.	Skarbu Państwa w zbiegu z użytk. wieczystymi	1 538 696	154	1 961 950	196	3 500 646	350
3.	Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa	1 100	0	39 927	4	41 027	4
4.	Gminy niewystępujące w zbiegu z użytk. wieczystym	6 458 154	646	9 410 795	941	15 868 949	1 587
5.	Gminy w zbiegu z użytk. wieczystymi	130 262	13	1 970 522	197	2 100 784	210
6.	Samorządowe osoby prawne	168 270	17	130 703	13	298 973	30
7.	Osoby fizyczne	82 080 047	8 208	6 001 771	600	88 081 818	8 808
8.	Spółdzielnie i ich związki	45 309 494	4 531	1 478 121	148	45 686 845	4 679
9.	Kościoły i związki wyznaniowe	2 052 908	205	377 351	38	2 430 259	243
10.	Powiatu niewystępujące w zbiegu z użytk. Wieczystymi	179 214	18	306 714	30	485 928	48
11.	Województwa niewystępujące w zbiegu z użytk. wieczystym	84 501	8	66 217	7	150 718	15
12.	Spółki prawa handlowego, partie polityczne, stowarzyszenia	4 326 710	433	645 009	65	4 971 719	498
13.	Inne	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych
14.	**Suma**	**217 025 844**	**21 703**	**27 458 122**	**2 746**	**244 483 966**	**24 449**

Źródło: opracowanie własne.

Niekorzystną cechą struktury własności gruntów na obszarze gminy Nysa jest mały udział gruntów gminnych - 7% areału ogółu gruntów, z czego 60% znajduje się na terenie miasta. Pożądany jest wzrost areału gruntów gminnych.

W gminie Nysa obserwuje się duży udział gruntów należących do Skarbu Państwa, co w pewnym stopniu rekompensuje niski udział gminy w strukturze własnościowej gruntów. Łącznie udział własności publicznej jest dość wysoki, co może ułatwić realizację różnych przedsięwzięć celu publicznego.

Planowanie gminnych inwestycji na gruntach należących do Skarbu Państwa może sprzyjać nieodpłatnemu przejmowaniu tych gruntów do zasobu gminnego. Aby ułatwić ten proces istotne jest właściwe określenie przeznaczenia gruntu w dokumentach planistycznych, uwzględniające planowane na konkretnych gruntach inwestycje celu publicznego.

W dalszych przekształceniach własnościowych spodziewać się można wzrostu udziału osób fizycznych we władaniu gruntami.

14. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.

Spośród form ochrony przyrody wyszczególnionych w ustawie z dnia 16 kwietnia o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134) na terenie gminy Nysa występuje: obszar chronionego krajobrazu, rezerwat przyrody, obszar NATURA 2000, pomniki przyrody oraz gatunkowa ochrona roślin i zwierząt.

W zachodniej części gminy Nysa znajduje się fragment **Otmuchowsko-Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu**. Obszar ten objęto ochroną na mocy uchwały nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 roku na powierzchni całkowitej 11785,3 ha. Otmuchowsko-Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje dwa zbiorniki zaporowe (Jezioro Otmuchowskie i Jezioro Nyskie) oraz tereny bezpośrednio do nich przyległe. Jest to trzeci co do wielkości OCHK ? w województwie opolskim. Celem powołania tej formy ochrony

przyrody było utrzymanie w nim wysokich walorów krajobrazowych dla rekreacji i turystyki, a zwłaszcza ochrona terenów, które stanowią ostoje dla ptactwa wodnego i błotnego.
Do osobliwości florystycznych Otmuchowsko-Nyskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zaliczyć można występującego tu na jedynym w Polsce stanowisku wątrobowca. Poza tym rosną tutaj: kruszczyk szerokolistny i goryczka wąskolistna. Badania florystyczne przyniosły także ciekawe odkrycia bardzo rzadkich w Polsce zbiorowisk namuliskowych z ginącymi gatunkami: namulnikiem brzegowym, ponikłem jajowatym, ciborą brunatną i turzycą ciborowatą. Brzegi i okolice zbiorników wodnych pozbawione są roślinności drzewiastej. Jedynie strefę tak zwanej cofki porastają łozowiska i zarośla łęgowe.
Najwartościowszą grupą zwierząt omawianego obszaru są ptaki. Teren ten jest miejscem postoju i koncentracji przelotnych ptaków wodnych i błotnych. Notowano tu do 30000 dzikich kaczek, 4000 dzikich gęsi, 40000 mew i 10000 siewkowatych, w tym głownie czajek. Zbiorniki zaporowe są również zimowiskiem kilkunastu tysięcy kaczek i około 500 traczy nurogęsi. Stwierdzono tu niezwykle rzadkie w Polsce gatunki: mewę orlicę, biegusa Bairda, kuliczka płowego, świergotka tajgowego, czajkę towarzyską, siewkę azjatycką, kulika cienkodziobego, płatkonoga płaskodziobego, rybitwę krótkodziobą, wydrzyka wielkiego, orła cesarskiego, raroga, czaplę nadobną i rybitwę popielatą. Awifauna lęgowa reprezentowana jest przez: mewy pospolite, sieweczkę obrożną, rybitwy zwyczajne, kaczkę płaskonosą, dziwonię i remiza. Występuje również tutaj kolonia czapli siwej. W niewielkich dopływach zbiorników żyją chronione gatunki ryb: śliz, strzebla potokowa, głowacz pręgopłetwy i kiełb.
Na ww. obszarze obowiązują ustalenia zawarte w Rozporządzeniu Nr 0151/P/16/2006 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Opolskiego z 2008 r., Nr 36, poz. 1283)
Na terenie gminy Nysa częściowo zlokalizowany jest **rezerwat przyrody „Przyłęk”**. Leśny rezerwat przyrodniczy „Przyłęk” utworzono na mocy zarządzenia Nr 203 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 17 września 1952 roku (MP nrA-85, poz.1348) na obszarze 0,80 ha. Rezerwat „Przyłęk” położony jest na terenie Nadleśnictwa Prudnik, obręb Prudnik, leśnictwo Buków, na południe od miejscowości Przełęk. Celem jego utworzenia było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego o cechach zespołu naturalnego, który niegdyś porastał cały obszar Przedgórza Sudeckiego, a obecnie wskutek wycięcia lasów i zajęcia gruntów pod uprawę rolną, zachował się jedynie niewielki jego fragment. Rezerwat „Przyłęk” położony jest w dorzeczu Nysy Kłodzkiej. W odległości 1 km na południowy zachód od rezerwatu przepływa rzeka Mora (lewobrzeżny dopływ Białej Głuchołaskiej). Przez teren rezerwatu nie przepływa bezpośrednio żaden strumień, nie ma tu również źródeł ani zbiorników wodnych.
Według typologii siedliskowej na terenie rezerwatu występuje las świeży, a zbiorowisko roślinne kwalifikuje się do zespołu grądu środkowoeuropejskiego. Drzewostan pochodzenia naturalnego charakteryzuje się tu strukturą wielowarstwową i wielowiekową z bogatą warstwą podszytu. Z gatunków drzew najliczniej reprezentowany jest dąb bezszypułkowy, a pojedynczo spotyka się także: lipę drobnolistną, graba pospolitego, świerka pospolitego i jodłę pospolitą. W piętrze dolnym występują: lipa, grab, jawor, dąb świerk i jesion wyniosły. Podrost reprezentowany jest głównie przez jawor. W podszycie występują: bez czarny, grab, lipa, jawor, leszczyna, jarząb pospolity i miejscami śliwa tarnina. W warstwie runa można zaobserwować między innymi: kupkówkę, przytulię rozłogową, gwiazdnicę wielokwiatową, przytulię wonną, gajowca żółtego, kokoryczkę wielokwiatową, zawilca gajowego, fiołka leśnego, wiechlinę gajową, szczawika zajęczego, turzycę drżączkowatą i inne. Z gatunków chronionych można wyróżnić: bluszcz pospolity, przytulię wonną i konwalię majową. Mała powierzchnia rezerwatu otoczonego polami uprawnymi sprawia, że nie jest on ostoją większych zwierząt. Na uwagę zasługuje jednak duża ilość

i różnorodność ptaków śpiewających, znajdujących w rezerwacie dogodne warunki bytowania.
Obszar Natury 2000 SOO **„Forty Nyskie" (PLH 160001)** to rozległa XIX wieczna budowla obronna z dużą liczbą korytarzy, wzniesiona w obniżeniu dolinnym Nysy Kłodzkiej, charakteryzuje się specyficznym mikroklimatem. Głównym walorem obszaru jest jedno z ważniejszych na Śląsku zimowisk nietoperzy. Spośród występujących nietoperzy zinwentaryzowano 5 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: podkowiec mały, mopek, nocek orzęsiony, nocek Bechsteina, nocek duży. Na terenie ostoi stwierdzono ponadto występowanie 1 siedliska z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG – grądu środkowoeuropejskiego. Ponadto z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występują tu 3 gatunki ptaków lęgowych: dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł średni. Gatunki te są również prawnie chronione w Polsce. Dla obszaru Natura 2000 „Forty Nyskie" wydane zostało Zarządzenie nr 2/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 21 stycznia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych (Dz. U. Woj. Opolskiego z dnia 22 stycznia 2013 r., poz. 254).
Obszar Natury 2000 OSO **„Jezioro Nyskie" (PLB 160002)** to duży zbiornik zaporowy na Nysie Kłodzkiej. Otaczają go wzgórza, w większości użytkowane rolniczo. W zachodniej części zbiornika znajduje się kilka sztucznie utworzonych wysp (w wyniku eksploatacji żwiru). Południowy i zachodni brzeg zajmują zarośla wierzbowe i słabo rozwinięta roślinność wodna. Wahania poziomu wody w zbiorniku są znaczne. Przy niskim stanie wody linia brzegowa jest urozmaicona – pojawiają się zatoki, wysepki i wypłycenia. Na terenie ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 15 gatunków ptaków migrujących z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: Ixobrychus minutus, Egretta alba, Ciconia ciconia, Anser fabalis, Anas crecca, Anas platyrhynchos, Anas querquedula, Aythya Felina, Aythya nyroca, Circus aeruginosus, Porzana porzana, Crex crex, Pluvialis squatarola, Vanellus vanellus, Calidris minuta, Calidris ferruginea, Calidris alpina, Philomachus pugnax, Numenius arquata, Tringa nebularna, Tringa glareola, Actitis hypoleucos, Larus melanocephalus, Larus ridibundus, Larus canus, Sterna hirundo, Sterna albifrons, Alcedo atthis, Picus canus, Lanius collurio, Emberiza hortulana, Calidris alpina schinzii, Waterfowl.
Ponadto ostoja jest ważnym miejscem dla migrujących kaczek Anatidae, zwłaszcza w okresie jesiennym i zimowym (do 60000 os.) oraz dla siewkowych Charadrii na jesiennym przelocie. Gniazduje tu powyżej 1 % populacji krajowej mewy czarnogłowej; stosunkowo wysoką liczebność osiąga rybitwa rzeczna. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrówkowego gęsi zbożowej i krzyżówki; stosunkowo duże koncentracje osiąga: czapla biała, łęczak. Biegus malutki, biegus zmienny, brodziec piskliwy, cyraneczka, czajka, kulik wielki, kwokacz, siewnica; ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników (do 60000) zarówno w okresie wędrówki jak i zimowania.
Dla obszaru Natura 2000 „Zbiornik Nyski" ustanowiony został plan zadań ochronnych – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu nr 40/13 z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Zbiornik Nyski" PLB160002 (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2013 r., poz. 2685).
Obszar Natury 2000 SOO **„Przyłęk nad Białą Głuchołaską" (PLH 160016)** obejmuje naturalny odcinek rzeki Białej Głuchołaskiej wraz z otaczającymi rzekę łożowiskami, łęgami i grądami. Jest to teren płaskiej terasy zalewowej na zachodzie przechodzący w terasy nadlewowe i wysoczyznę polodowcową. W dnie doliny występują mady, w lokalnych obniżeniach namuły. Koryto rzeki ma charakter podgórski, lokalnie roztokowy. Obszar w większości pokrywają zbiorowiska leśne. Ostoja położona jest w strefie przejściowej między Górami Opawskimi, a terenami nizinnymi Ziemi Nyskiej. Obszar jest cenny przyrodniczo ze względu na występowanie dobrze zachowanych grądów o charakterze przejściowym między grądem subkontynentalnym a środkowoeuropejskim. W województwie opolskim przebiega naturalna granica między tymi dwoma podtypami grądów.

Dodatkowo w sąsiedztwie grądów występuje bardzo dobrze zachowany łęg Ficario-Ulmetum. W proponowanej ostoi koryto Białej Głuchołaskiej podlega naturalnym procesom geomorfologicznym. Kompleks leśny ma charakter zwarty i ostańcowy w odlesionej dolinie.
Na terenie ostoi stwierdzono występowanie gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: Albedo atthis, Dryocopus martusi, Dendrocopos medius, Ficedula albicollis. Na terenie ostoi stwierdzono ponadto występowanie siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej Rady 92/43/EWG: grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio- Carpinetum, Tilio-Carpinetum) - kod 9170; łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo- fragilis, Populetum albae, Alnenion) - kod 91E0; łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Filario-Ulmetum) - kod 91F0. Ponadto z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG występuje tu Lutra Lutra (wydra). Dla obszaru został ustanowiony plan zadań ochronnych zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 16 października 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Przyłęk nad Białą Głuchołaską PLH160016 zmienionym zarządzeniem z dnia 14 listopada 2017 r. (Dz. U. Woj. Opolskiego z 15 listopada 2017 r., poz. 2835).

Na terenie gminy Nysa znajduje się 22 pomniki przyrody. Wśród nich jest 13 dębów szypułkowych, 3 dęby bezszypułkowe, 2 buki pospolite, 1 buk zwyczajny, 1 grusza domowa, 1 miłorząb, 1 sosna pospolita.

Tabela 14.1. Wykaz pomników przyrody.

Lp.	Gatunek drzewa	lokalizacja	Obwód (cm)	Nr Rejestru
1.	Buk zwyczajny	Nysa, zbieg ulic: Poniatowskiego i Kościuszki	335	441
2.	Dąb szypułkowy	Nysa, park miejski	406	442
3.	Dąb bezszypułkowy	Biała Nyska, działka nr 293	402	443
4.	Dąb bezszypułkowy	Biała Nyska, działka nr 293	454	444
5.	Dąb bezszypułkowy	Biała Nyska, działka nr 200/3	500	445
6.	Grusza domowa	Hajduki Nyskie działka nr 277	323	uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dn.27.06.2008r.
7.	Buk pospolity	Obręb ewid. Złotogłowice (ROCHUS) dz. nr 833/3	320	uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dn.27.06.2008r.
8.	Buk pospolity	Obręb ewid. Złotogłowice (ROCHUS) dz. nr 833/3	268	uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dn.27.06.2008r.
9.	Sosna pospolita	Nysa,"Górka Otmuchowska" dz. nr 2/46 km 14	258	uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dn.27.06.2008r.
10.	Miłorząb	Nysa, ul. Piastowska dz. nr 55 km 15	237	uchwała Nr XXIII/308/08 Rady Miejskiej w Nysie z dn.27.06.2008r.
11.	Dąb szypułkowy	Nysa, OHP, ul. Słowiańska dz. nr 32/1, km 17	428	uchwała Nr L/733/10 Rady Miejskiej w Nysie z dn.02.09.2010r.
12.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 510	452	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
13.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 510	460	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
14.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 510	470	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
15.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 517	380	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
16.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 517	396	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
17.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 517	330	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
18.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 517	440	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
19.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 517	361	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
20.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 517	410	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
21.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 517	460	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.
22.	Dąb szypułkowy	Biała Nyska, dz. nr 517	410	uchwała Nr XX/337/12 Rady Miejskiej w Nysie z dn.30.05.2012r.

Na terenie gminy są 122 gatunki chronionych ptaków lęgowych, ponadto 9 gatunków ptaków gniazdujących nie objętych ochroną gatunkową, lecz włączonych na listę ptaków łownych m.in.

czernica, łyska, kuropatwa, bażant, gołąb miejski. Ogółem na terenie gminy stwierdzono występowanie 170 gatunków chronionych: 4 gatunki bezkręgowców, 1 gatunek smoczkoustych, 6 gatunków ryb, 12 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 122 gatunków ptaków lęgowych, 20 gatunków ssaków.

Na terenie gminy znajdują się ważne ostoje fauny, do których zaliczono:

- Zbiornik Nyski – to ostoja ptaków o randze europejskiej (sieć NATURA 2000). W okresie przelotu i zimowania dochodzi do znacznych koncentracji ptaków wodnobłotnych: krzyżówki (do 23 tys. osobników), gęś zbożowa (do 6 tys.), czajka (do 6 tys.), biegus zmienny (2650 osobników). Stawy w Domaszkowicach – gniazduje tu około 15 gatunków ptaków wodno-błotnych. Jest także rzekotka i zaskroniec.
- Stawy w Konradowej – jest tu około 18 gatunków ptaków wodno-błotnych, a także traszki, rzekotka drzewna i zaskroniec.
- Dolina Nysy Kłodzkiej i Białej Głuchołaskiej – doliny tych rzek powinny być traktowane jako ważne korytarze ekologiczne. Ponadto są to siedliska rzadkich gatunków m.in. minoga, strzebli potokowej, zimorodka, wydry.
- Las Domaszkowicki – jest tu wykształcona w pełni tzw. strefa wnętrza lasu.
- Forty w Nysie – to największe zimowisko nietoperzy województwa i jedno z największych na Dolnym Śląsku. Maksymalnie stwierdzono zimowanie 140 osobników. Wśród stwierdzonych 10 gatunków nietoperzy są również 2 z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt: podkowiec mały i mroczek pozłocisty.

Obiekty i obszary chronione na mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446) zostały omówione w rozdziale 8.

15. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.

Na obszarze gminy Nysa nie występują obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych wpisane do rejestru prowadzonego przez Starostę Nyskiego. Niemniej jednak na obszarze gminy wyznaczono tereny zagrożeń osuwiskowych: w Złotogłowicach (na krawędzi doliny Nysy Kłodzkiej), w Domaszkowicach (na obszarze zalesionym w południowowschodniej części wsi) i 2 w Hajdukach Nyskich przy rzece Kamienica. Na obszarze gminy lokalnie występują warunki naturalnych zagrożeń ze strony istniejącej rzeźby. Znaczne nachylenia istniejących zboczy dolinnych powodują, iż występuje potencjalne zagrożenie osuwiskami. Na rysunku zmiany Studium zaznaczono ww. zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych.

16. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA.

Na obszarze gminy Nysa występuje 6 udokumentowanych złóż kopalin. Jest to 5 złóż kruszywa naturalnego: „Konradowa – Wyszków", „Bielice – Zbiornik", „Głębinów – Zbiornik", „Radzikowice" i „Złotogłowice" oraz jedno złoże surowców ilastych „Niwnica".

Wśród osadów piaszczysto – żwirowych, szeroko rozprzestrzenionych w północnej części gminy w dolinie Nysy Kłodzkiej, udokumentowane zostały złoża piasków i żwirów rzecznych: „Konradowa – Wyszków" (Wojtasik, Głogowski, 1965), „Bielice – Zbiornik" (Krzyśków, 1982) i „Głębinów – Zbiornik" (Szepietowska, 1971, Szapliński, 1988). Wymieniona złoża mają zbliżone parametry geologiczno – górnicze i jakościowe. Piaski i żwiry stanowią dobry surowiec do produkcji pełnego asortymentu kruszyw budowlanych.

Złoże piasków i żwirów „Konradowa – Wyszków" położone na wschód od miasta Nysa

udokumentowano w trzech oddzielnych polach o łącznej powierzchni 154,5 ha. W polu północno – zachodnim w nadkładzie złoża piasków i żwirów, jako kopalinę towarzyszącą, udokumentowano pokład glin czwartorzędowych w ilości 122 tys. m³. Gliny te osiągają średnią miąższość 1,9 m i zalegają pod nadkładem gleby i gliny średniej grubości 1,4 m. Stanowią one surowiec ilasty ceramiki budowlanej o skurczliwości wysychania średnio 4,2 % i nasiąkliwości po wypaleniu średnio 16,3 %. Nadaje się on do produkcji cegły pełnej klasy „100" i „150".
W dnie zaporowego zbiornika „Nysa" udokumentowane zostało w kategorii B i C1 złoże piasków i żwirów „Głębinów – Zbiornik". Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi 684,76 ha. W złożu tym występuje wysokiej jakości kruszywo naturalne przydatne dla budownictwa. Część złoża znajduje się poza granicami gminy Nysa.
Największe pod względem obszaru i zasobów złoże piasków i żwirów „Bielice – Zbiornik" ma typową formę pokładową, z nadkładem w postaci glin aluwialnych, mułków i piasków czwartorzędowych. Zalega na trzeciorzędowych mułkach i iłach. Przerosty w postaci mułków lub glin występują w północno – zachodniej części złoża i mają miąższości 0,3 – 2,5 m. Wody gruntowe znajdują się na głębokościach 0,6 – 6,8 m p.p.t. Kopalina jest przydatna w budownictwie do produkcji betonu. Na terenie gminy Nysa zlokalizowany jest jedynie południowy fragment złoża.
Złoże „Radzikowice" (Ryczek, 1980) jest jedynym na analizowanym obszarze złożem gdzie kopaliną są piaski bez udziału żwirów. Punkt piaskowy wynosi tu 87,8 %. Ma ono formę pokładu, którego nadkład stanowią gleba i glina piaszczysta, a w spągu występują mułki. Poziom wód gruntowych występuje na głębokościach 13,2 – 20,2 m p.p.t., jednak przy średniej miąższości złoża wynoszącej 29,3 m należy uznać je za zawodnione. Kopalina może znaleźć zastosowanie do budowy nawierzchni drogowych oraz lotniskowych.
Złoże "Złotogłowice" zostało udokumentowane w 2014 r. Jego zasoby w kategorii C1 (kruszywo naturalne – piaski do celów drogownictwa - 1212,133 tys. ton) zatwierdził Marszałek Województwa Opolskiego decyzją z dnia 29.01.2014 r. znak: DOŚ-II.7427.2.2014.JJ.

Niewielki obszar położony na wschodzie gminy objęty jest GZWP nr 338 Subzbiornik Paczków-Niemodlin gromadzącego wodę w porowych utworach trzeciorzędowych. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne tego zbiornika to 60 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć to 80-150 m.

Na terenie gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

17. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.

Na terenie gminy Nysa położone są:

- obszar i teren górniczy „Głębinów - Zbiornik II" ustanowione na wydobywanie kruszywa naturalnego z części złoża „Głębinów-Zbiornik", położonego na terenie miejscowości Głębinów (gm. Nysa) i Wójcice (gm. Otmuchów); koncesję na wydobycie posiada firma „Górażdże Kruszywa" Sp. z o.o., Chorula, ul. Cementowa 1, 47-316 Górażdże na podstawie koncesji Marszałka Województwa Opolskiego nr 97/2012 z 06.04.2012 r. znak DOŚ-II.7422.1.5.2012.JJ (koncesja ważna do 31.12.2037 r.);
- fragment terenu górniczego „Kamienna Góra III" ustanowiony na wydobywanie granitu (kopaliny głównej) i gnejsu (kopaliny towarzyszącej) ze złoża „Kamienna Góra"; koncesji na wydobywanie udzielono Kopalni Granitu Kamienna Góra Sp. z o.o. z siedzibą w Micigóździe z terminem ważności do dnia 31.12.2035 r.

18. STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.

18.1. Układ drogowy.

Gmina Nysa posiada dobrze rozwinięty pod względem gęstości sieci komunikacyjnej układ drogowy i komunikacyjny. Położenie geograficzne gminy powoduje, że ma ona dodatkowo korzystne połączenia komunikacyjne z układem drogowym zarówno Polski jak i Czech. Już od średniowiecza przebiegały przez obszar gminy szlaki łączące Śląsk z Morawami i Czechami.

Przez teren gminy Nysa przebiegają dwie drogi krajowe (nr 41 i 46) oraz trzy drogi wojewódzkie (nr 406, 407 i 411). Uwarunkowania te oraz związane z nimi uciążliwości komunikacyjne miały wpływ na ustalenie już w latach 80. ubiegłego wieku rezerwy pod obwodnicę Nysy, która została ostatecznie ujęta w Programie Budowy Dróg Krajowych. Projekt „Budowa obwodnicy miasta Nysy w ciągu dróg krajowych nr 41 Nysa – Prudnik – Trzebina – granica Państwa oraz nr 46 Kłodzko – Nysa – Opole – Częstochowa – Szczekociny" został zakończony. W czerwcu 2017 r. nastąpiło otwarcie fragmentu obwodnicy na trasie Górka Hanuszowska – Goświnowice (czyli fragmentu na przebiegu drogi krajowej nr 46). Natomiast pozostała część inwestycji, tj. odcinek Górka Hanuszowska – Niwnica, przekazana została do eksploatacji w październiku 2017 r. Odcinki, składające się drogę główną ruchu przyspieszonego, mierzą 9,12 km w ciągu drogi krajowej nr 41 i 7,37 km w ciągu drogi krajowej nr 46.

Celem inwestycji jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obszar zabudowy miejskiej, stworzenie bezpiecznego odcinka dróg krajowych nr 46 i 41, zapewniających wysoki poziom bezpieczeństwa oraz komfort ruchu drogowego tranzytowego (ponadlokalnego), jak i ruchu drogowego lokalnego (źródłowego i docelowego) oraz wybudowanie nowych odcinków dróg krajowych o parametrach zgodnych z obowiązującymi warunkami technicznymi. Przyczyni się to do poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu samochodowego (bezkolizyjne skrzyżowania, pełne wyposażenie drogi związane z jej funkcjonowaniem oraz ochrony środowiska), usprawnienie połączeń drogowych oraz wyprowadzenie ruchu tranzytowego z Nysy.

Obwodnica Nysy jest inwestycją o znaczeniu dla całego regionu. Spodziewane korzyści bezpośrednie wynikające z funkcjonowania obwodnicy to:

- przejęcie ruchu tranzytowego z dotychczasowych ciągów dróg krajowych i wojewódzkich,
- oddalenie korytarzy poruszania się ruchu ciężkiego od obszarów zabudowanych,
- skrócenie czasu podróży,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu – zarówno dla kierujących pojazdami, jak i mieszkańców Nysy,
- zmniejszenie ryzyka wypadków,
- oszczędności paliwa,
- zapewnienie komfortu jazdy,
- ograniczenie emisji spalin i hałasu w stosunku do obecnie eksploatowanych dróg,
- przyśpieszenie rozwoju przyległych terenów, w tym uruchomienie terenów inwestycyjnych położonych wzdłuż drogi;
- skomunikowanie z terenami inwestycyjnymi.

Funkcjonowanie nowego układu komunikacyjnego wpłynie pozytywnie na środowisko poprzez przejęcie znacznej części ruchu, który obecnie prowadzony jest ulicami Nysy, w tym ruchu szczególnie uciążliwych samochodów ciężkich. Spowoduje to poprawę klimatu akustycznego,

bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, gleb i wód na terenach znajdujących się w pobliżu dróg i ulic, które zostaną odciążone przez obwodnicę.
Zastosowanie nowoczesnych materiałów i technologii, w tym wysokiej jakości nawierzchni, systemów odwodnienia, systemów bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz efektywnych urządzeń ochrony środowiska (w tym urządzeń do podczyszczania wód opadowych, przejść dla zwierząt, nasadzeń zieleni, itd.) - przyczyni się do zmniejszenia uciążliwości obwodnicy dla środowiska oraz polepszy warunki bezpieczeństwa zarówno dla pieszych, jak i dla ruchu samochodowego[4].

Droga krajowa nr 41 relacji Nysa – Prudnik – Trzebina (Bartultovice) jest jedną z najkrótszych w Polsce dróg (38,5 km) o tym statusie. Cały jej odcinek znajduje się w granicach województwa opolskiego. Trasa nr 41 rozprowadza ruch z Nysy w kierunku Prudnika i przejścia granicznego z Czechami (Trzebina/Bartultovice) oraz dalej jako droga nr 40 w kierunku Kędzierzyna – Koźla i Pyskowic. Na terenie gminy Nysa droga nr 41 przebiega przez miejscowości: Nysa, Niwnica oraz Wierzbięcice i ma długość 12,1 km. Na terenie miasta droga nr 41 prowadzi przez ulice: Bema, Asnyka, Jagiellońska i Piłsudskiego. Trasa nr 41 znajduje się w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), Oddział w Opolu.

Droga krajowa nr 46 relacji Szczekociny – Częstochowa – Lubliniec – Ozimek – Opole – Niemodlin – Nysa – Otmuchów – Paczków – Złoty Stok – Kłodzko jest jedną z ważniejszych dróg w układzie transportowym województwa opolskiego, a także północnej części województwa śląskiego. Droga rozprowadza ruch między innymi z centralnych rejonów kraju (Warszawa, Łódź) w kierunku atrakcyjnych turystycznie rejonów Sudetów Środkowych i Wschodnich, a także w kierunku największego przejścia granicznego z Republiką Czeską w Kudowie Zdroju. Na terenie gminy Nysa droga nr 46 przebiega przez miejscowości: Hanuszów, Nysa oraz Skorochów i ma długość 13,25 km. Na terenie miasta droga nr 46 prowadzi przez ulice: Grodkowską, Bramy Grodkowskiej, Szlak Chrobrego, Ujejskiego, Mieczysława I i Otmuchowską. Nyski odcinek trasy nr 46 znajduje się w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), Oddział w Opolu.

Droga wojewódzka nr 406 relacji Nysa – Jasienica Dolna – Wierzbie – Włostowa pełni uzupełniającą rolę w układzie drogowym województwa opolskiego i praktycznie jako szlak komunikacyjny ma znaczenie tylko na terenie powiatu nyskiego. Obecnie droga nr 406 posiada parametry klasy „Z". Długość drogi na terenie gminy wynosi 6,5 km i przebiega przez miejscowości: Nysa i Rusocin.

Droga wojewódzka nr 407 relacji Nysa – Korfantów – Łącznik pełni uzupełniającą rolę w układzie drogowym województwa opolskiego i praktycznie jako szlak komunikacyjny ma znaczenie tylko na terenie powiatu nyskiego i krapkowickiego. Obecnie droga nr 407 posiada parametry klasy „Z". Długość drogi na terenie gminy wynosi 9 km i przebiega przez miejscowości: Nysa (ul. Jagiellońska), Konradowa, Wyszków Śląski i Kubice.

Droga wojewódzka nr 411 relacji Nysa – Głuchołazy – Konradów (Zlaté Hory) pełni ważną rolę w układzie drogowym województwa opolskiego. Umożliwia rozprowadzenie ruchu z kierunku Opola i Brzegu, a także Wrocławia poprzez Nysę w stronę przejść granicznych w Głuchołazach (Mikulovice i Zlaté Hory) oraz dalej w stronę miasta Jesenik i Šumperk oraz w atrakcyjne turystycznie rejony

4 *http://obwodnicanysy.pl/*

Jeseników. Obecnie droga nr 411 posiada parametry klasy „G". Długość drogi na terenie gminy wynosi 6 km i przebiega przez miejscowości: Nysa (ul. Zwycięstwa), Podkamień i Przełęk.

Poza wspomnianymi już powyżej drogami krajowymi i wojewódzkimi, istotnymi elementami układu drogowego gminy Nysa są drogi powiatowe o łącznej długości ponad 106 km i gminne o łącznej długości prawie 97 km.

Tabela nr 18.1. Zestawienie dróg powiatowych w gminie Nysa.

Lp.	Numer i nazwa drogi (odcinka)	Relacja	Długość	Drogi zamiejskie			Drogi miejskie		
				Długość	Rodzaj nawierzchni		Długość	Rodzaj nawierzchni	
			(km)	(km)	Grunt.	Twarda	(km)	Grunt.	Twarda
1.	1602 O	od DK46- Złotogłowice - Prusinowice	5,704	5,704	---	5,704	---	---	---
2.	1603 O	Niwnica - Wyszków	2,373	2,373	---	2,373	---	---	---
3.	1606 O	Hajduki Nyskie - Wierzbice	5,493	5,493	---	5,493	---	---	---
4.	1607 O	Nysa - Stary Las	5,352	4,556	---	4,556	0,796	---	0,796
5.	1626 O	Murów - Łączki	3,530	3,530	---	3,530	---	---	---
6.	1627 O	Biała Nyska - Przełęk	3,289	3,289	---	3,289	---	---	---
7.	1628 O	Nysa - Kijów	10,890	7,470	---	7,470	3,420	---	3,420
8.	1630 O	Siestrzechowice - Koperniki	3,167	3,167	---	3,167	---	---	---
9.	1631 O	Podłężek - Biała Nyska	5,987	3,624	---	3,624	2,363	---	2,363
10.	1632 O	Biała Nyska - Kałków	3,985	3,985	---	3,985	---	---	---
11.	1653 O	Nysa - Grądy	6,756	6,161	---	6,161	0,595	---	0,595
12.	1656 O	Goświnowice - Radzikowice	3,042	3,042	---	3,042	---	---	---
13.	1663 O	Nysa - Jaszów	4,555	4,555	---	4,555	---	---	---
14.	1665 O	Radzikowice - Śmiłowice	1,600	1,600	---	1,600	---	---	---
15.	1666 O	Radzikowice - Hanuszów	5,164	5,164	2,210	2,954	---	---	---
16.	1668 O	Goświnowice - Głębinów	3,815	3,815	---	3,815	---	---	---
17.	1672 O	Wierzbięcice - Gryżów	6,582	6,582	---	6,582	---	---	---
18.	1677 O	Nysa - Regulice - Bykowice	5,300	4,020	---	4,020	1,280	---	1,280
19.	1678 O	Złotogłowice - Hanuszów	1,970	1,970	---	1,970	---	---	---
Razem			**88,554**	**80,1**	**2,210**	**77,89**	**8,454**		**8,454**
Pozostałe ulice nie będące w ciągu drogi powiatowej									
20.	2162 O	ul. Bolesława Krzywoustego	0,221				0,221	---	0,221
21.	2163 O	ul. Bolesława Śmiałego	1,212				1,212	---	1,212
22.	2164 O	ul. Długosza	2,310				2,310	0,900	1,410
23.	2166 O	ul. Gierczak	0,435				0,435	---	0,435
24.	2167 O	ul. Eichendorffa	0,186				0,186	---	0,186
25.	2168 O	ul. Kościuszki	0,122				0,122	---	0,122
26.	2169 O	ul. Kraszewskiego	0,353				0,353	---	0,353
27.	2170 O	ul. Krawiecka	0,525				0,525	---	0,525
28.	2173 O	ul. Mazowiecka	0,292				0,292	---	0,292
29.	2174 O	ul. Moniuszki	0,300				0,300	---	0,300

Lp.	Numer i nazwa drogi (odcinka)	Relacja	Długość	Drogi zamiejskie			Drogi miejskie		
				Długość	Rodzaj nawierzchni		Długość	Rodzaj nawierzchni	
			(km)	(km)	Grunt.	Twarda	(km)	Grunt.	Twarda
30.	2175 O	ul. Mostowa	0,227				0,227	---	0,227
31.	2176 O	ul. Nowowiejska	0,400				0,400	---	0,400
32.	2177 O	ul. Piastowska	0,691				0,691	---	0,691
33.	2178 O	ul .Piłsudskiego	0,123				0,123	---	0,123
34.	2179 O	ul. Podolska	1,475				1,475	---	1,475
35.	2180 O	ul. Poniatowskiego	0,376				0,376	---	0,376
36.	2181 O	ul. Prudnicka	0,394				0,394	---	0,394
37.	2182 O	ul. Prusa	0,763				0,763	---	0,763
38.	2183 O	ul. Rodziewiczówny	1,220				1,220	---	1,220
39.	2184 O	ul. Saperska	1,786				1,786	---	1,786
40.	2185 O	ul. Słowiańska	0,776				0,776	---	0,776
41.	2 187 O	ul. Chopina	0,257				0,257	---	0,257
42.	2188 O	ul. Torowa	0,285				0,285	---	0,285
43.	2189 O	Al. Wojska Polskiego	2,000				2,000	---	2,000
44.	2190 O	ul. 3-go Maja	0,311				0,311	---	0,311
45.	2165 O	ul. Głuchołaska	0,450				0,450	---	0,450
Razem			**17,49**				**17,49**	**0,900**	**16,59**
Ogólnie			**106,044**	**80,1**	**2,210**	**77,89**	**25,944**	**0,900**	**25,044**

Tabela nr 18.2. Zestawienie dróg gminnych w gminie Nysa.

LP.	Nr drogi	Relacja (nazwa ulicy)	Długość w m	Typ nawierzchni
1	106701 O	Niwnica – Hajduki	2700	bitumiczna
2	106702 O	Niwnica – Kępnica	3650	bitumiczna
3	106890 O	Biała Nyska – ul. Bukowa – nr wew. W0101	290	bitumiczna
4	106891 O	Biała Nyska – ul. Parkowa nr wew. W0102	150	bitumiczna, gruntowa
5	106892 O	Biała Nyska – ul.Czterech Pancernych nr wew. W0103	390	bitumiczna
6	106893 O	Biała Nyska – ul. Krótka	90	bitumiczna
7	106894 O	Goświnowice – ul. Szkolna nr wew. W049901	1050	bitumiczna
8	106895 O	Jędrzychów – ul. Wiejska nr wew. W0801	750	bitumiczna, gruntowa
9	106896 O	Jędrzychów – ul. Polna nr wew. W0802	390	bitumiczna
10	106897 O	Jędrzychów – ul. Wiśniowa nr wew. W0803	120	bitumiczna, kostka kamienna
11	106898 O	Jędrzychów – nr wew. W 0804	510	bitumiczna, kostka kamienna
12	106899 O	Złotogłowice – nr wew. W2501 – obok posesji 102	1180	kostka kamienna, gruntowa
13	106900 O	Złotogłowice – nr wew. W2502	1020	kostka kamienna, gruntowa
14	106661 O	Złotogłowice – nr wew. W2503	830	betonowa
15	106662 O	Złotogłowice – nr wew. W2504	330	bitumiczna
16	106663 O	Konradowa – nr wew. W1001	940	bitumiczna
17	106664 O	Konradowa – nr wew. W1002	290	betonowa
18	106665 O	Konradowa – nr wew. W1003	630	bitumiczna, gruntowa

LP.	Nr drogi	Relacja (nazwa ulicy)	Długość w m	Typ nawierzchni
19	106666 O	Kubice – nr wew. W1201	1650	bitumiczna, gruntowa
20	106667 O	Kubice – nr wew. W1202	660	tłuczniowa
21	106668 O	Kubice – nr wew. W1203	180	betonowa
22	106669 O	Wyszków – nr wew. W2401	1350	bitumiczna
23	106670 O	Wyszków – nr wew. W2402	340	bitumiczna, gruntowa
24	106671 O	Wyszków – nr wew. W2403	390	bitumiczna
25	106672 O	Radzikowice – nr wew. W189901	550	bitumiczna, kostka kamienna
26	106673 O	Radzikowice – nr wew. W1802	130	gruntowa
27	106674 O	Radzikowice – nr wew. W1803	630	bitumiczna
28	106675 O	Głębinów – nr wew. W0301	290	kostka betonowa
29	106676 O	Niwnica – nr wew. W1521	277	tłuczniowa, gruntowa
30	106677 O	Niwnica – nr wew. W1517	240	gruntowa
31	106678 O	Niwnica – nr wew. W1519	100	kostka kamienna
32	106679 O	Kępnica – nr wew. W0934	705	bitumiczna
33	106680 O	Kępnica – nr wew. 0916	1442	bitumiczna, tłuczniowa
34	106681 O	Kępnica – nr wew. W 0930	215	betonowa
35	106682 O	Hajduki Nyskie – nr wew. W0503	461	bitumiczna
36	106683 O	Hajduki Nyskie – nr wew. W 051601	519	bitumiczna
37	106684 O	Hajduki Nyskie – nr wew. W0530	635	bitumiczna, gruntowa
38	106685 O	Wierzbięcice – nr wew. W 2352	360	tłuczniowa
39	106686 O	Wierzbięcice – nr wew. W 2333	480	kostka kamienna, betonowa, gruntowa
40	106687 O	Lipowa – nr wew. W 1301	1110	bitumiczna
41	106688 O	Lipowa – nr wew. W 139938	1680	gruntowa
42	106689 O	Sękowice – nr wew. W 2101	400	bitumiczna, gruntowa
43	106690 O	Przełęk – nr wew. W 1721	574	gruntowa
44	106691 O	Przełęk – nr wew. W 1722	155	gruntowa
45	106692 O	Morów – nr wew. W 1401	700	betonowa
46	106693 O	Morów – nr wew. W 1402	350	betonowa
47	106694 O	Morów – nr wew. W 1403	480	bitumiczna, gruntowa
48	106695 O	Koperniki – nr wew. W 1101 – przy szkole podstawowej	420	bitumiczna
49	106696 O	Koperniki – nr wew. W 1102	240	gruntowa
50	106697 O	Siestrzechowice – ul. Kopernika – nr wew. W 2201	1060	bitumiczna, kostka kamienna, gruntowa
51	106698 O	Siestrzechowice – nr wew. W 2202	210	bitumiczna
52	106699 O	Iława – nr wew. W 0701	178	betonowa
53	106700 O	Iława – nr wew. W0702	143	betonowa
54	106703 O	Jędrzychów – Witkiewicza	540	bitumiczna, gruntowa
55	106704 O	Jędrzychów – Bociania	332	bitumiczna

18.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiegają trzy czynne linie kolejowe.

Pierwszorzędna linia nr 137 relacji Legnica – Jawor – Jaworzyna Śląska – Świdnica – Kamieniec Ząbkowicki – Nysa czynne– Prudnik – Kędzierzyn Koźle – Gliwice – Katowice to dwutorowa (częściowo jednotorowa), niezelektryfikowana linia kolejowa państwowego znaczenia z przewagą ruchu towarowego. Planowana jest jej modernizacja na odcinku Kędzierzyn-Koźle – Nysa – Kamieniec Ząbkowicki.

Drugorzędna linia kolejowa nr 287 relacji Opole Zachodnie – Szydłów – Tułowice – Łambinowice – Nysa to jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa z przewagą ruchu towarowego. Linia ta jest rewitalizowana.
Drugorzędna linia kolejowa nr 288 relacji Nysa – Grodków – Brzeg to jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa drugorzędnego znaczenia, na której odbywa się ruch pociągów pasażerskich i towarowych. Planowana jest modernizacja przedmiotowej linii kolejowej.
Infrastrukturę kolejową na terenie gminy wzbogacają: dworzec kolejowy w Nysie oraz przystanki w miejscowościach Goświnowice i Kubice.
Przez teren gminy przebiega także nieczynna drugorzędna linia kolejowa nr 328 relacji Nysa – Podkamień – Biała Nyska – Koperniki – Buków – Łąka. Jest to jednotorowa, niezelektryfikowana linia kolejowa, wzdłuż której usytuowane są nieczynne przystanki kolejowe w miejscowościach: Podkamień, Biała Nyska i Koperniki.

18.3. Komunikacja lotnicza.

Na obszarze gminy Nysa nie ma lotniska. Najbliżej znajduje się Port Lotniczy we Wrocławiu.
Natomiast miasto Nysa dysponuje **lądowiskiem sanitarnym** przy ulicy Bohaterów Warszawy 34. W 2011 r. zostało ono wpisane do ewidencji lądowisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego pod poz. 67 (nr ewidencyjny 84). Zarządzającym lądowiskiem jest Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej - Szpital Powiatowy im. Błogosławionej Siostry Elżbietanki Marii Merkert w Nysie. Lądowisko zlokalizowane zostało na dachu pięciopiętrowego nyskiego szpitala i jest pierwszą płytą w Polsce, umieszczoną 20 metrów nad ziemią.

18.4. Transport zbiorowy.

Zadania własne w zakresie publicznego transportu zbiorowego, tj. gminnych przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej oraz transportu regularnego specjalnego młodzieży i uczniów niepełnosprawnych do szkół w granicach administracyjnych gminy Nysa wykonuje **Miejski Zakład Komunikacji** w Nysie (MZK Nysa) sp. z o.o. Do kwietnia 2017 r. autobusy MZK obsługiwały 11 linii komunikacyjnych (nr 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14). Od kwietnia 2017 r. MZK uruchomił dodatkowo 3 połączenia w gminie Otmuchów (nr 15, 16, 17).
W gminie działa również **Dworzec Autobusowy PKS** w Nysie Sp. z o.o. przy ul. Racławickiej 1, obsługujący 93 linie na terenie gminy, jak i poza nią.

18.5. Trasy rowerowe.

Przez Gminę Nysa przebiega 6 tras rowerowych o łącznej długości 122 km:

- Szlakiem czarownic po czesko-polskim pograniczu – długość 95 km po polskiej stronie (Paczków – Głuchołazy) – (na terenie Gminy Nysa – 35 km);
- Nyska Droga św. Jakuba (Głuchołazy – Skorogoszcz) – (na terenie Gminy Nysa – 24 km);
- Trasa R-9 – EuroVelo 9 – długość odcinka na terenie Powiatu Nyskiego 67,9 km (Głuchołazy Paczków) - (na terenie Gminy Nysa – 16 km);
- Trasa R-16 – długość 69,6 km (Lipniki – Pleśnica) - (na terenie Gminy Nysa – 19 km);
- Trasa R-17 – długość 74,8 km (Wilemowice – Rzymkowice) - (na terenie Gminy Nysa – 21 km);
- Trasa R-57 – długość 24,4 km (Nysa – Chróścina Nyska) - (na terenie Gminy Nysa – 7 km).

Ponadto w gminie Nysa przebiegają:

- szlaki turystyczne;
    - Nyska Droga św. Jakuba – (oznakowany żółtą muszlą, 106 km, Głuchołazy-Skorogoszcz);

  - Szlak Kopernikowski – (oznakowany kolor niebieski, 46 km, pętla wokół Jeziora Nyskiego);
  - Szlak Czarownic – (oznakowany, 233 km; 95 km po stronie polskiej, 138 km po stronie czeskiej, Mohelnice-Paczków);
- szlaki tematyczne w Nysie:
  - szlak Josepha von Eichendorffa (2,2 km, oznakowany – bez nadzoru);
  - szlak błogosławionej Marii Luizy Merkert (15 km, oznakowany płytami);
  - szlak świątyń Śląskiego Rzymu (4,8 km, nie oznakowany);
  - szlak miary jerozolimskiej (2,0 km, nie oznakowany);
  - szlak Pamięci i Wdzięczności (5,4 km, nie oznakowany);
  - forty artyleryjskie w Nysie (3,0 km, nie oznakowany);
  - w dawnej cytadeli (1,5 km, nie oznakowany);
  - poznajemy Obwałowania Wysokie (2,5 km, nie oznakowany);
  - szlak Obwałowań Jerozolimskich Zewnętrznych (9,2 km, nie oznakowany);
  - wodny szlak (3,0 km, nie oznakowany);
  - szlak zabytków (1,9 km, nie oznakowany);
  - szlak nyskich grodów, zamków i twierdz (10,7 km, nie oznakowany);
  - szlak miary jerozolimskiej (2,0 km, nie oznakowany);
  - szlak zieleni wokół Nysy „Zielona Część Miasta”; deptak przy Wieży Ziębickiej, Aleją Roosvelta wzdłuż rzeki Nysy Kłodzkiej, Tama Wojskowa ze śluzą, Staw Łódkowy-Sekuta, Aleja Duńczyków z pomnikiem, ulice Prudnicka i Moniuszki, Aleja Lompy oraz alejki parku wzdłuż ulicy Bema;
  - trasy turystyczno-dydaktyczne Parku Kulturowo-Przyrodniczego Twierdzy Nysa - trasy łączą odrestaurowane fortyfikacje należące do Twierdzy Nysa- Bastion św. Jadwigi z Fortem Wodnym. Oznakowane zostały w latach 2007-08;
  - I trasa - długości 3 km-Fort Wodny- bulwar Nysy Kłodzkiej-Aleja Roosevelta-Bastion św. Jadwigi;
  - II trasa - długości 4 km-Bastion św. Jadwigi-Wieża Wrocławska-Piękna Studnia-Bazylika Mniejsza św. Jakuba Starszego i św. Agnieszki-Dom Wagi Miejskiej- Fontanna Trytona-Plac Paderewskiego- Park Miejski-Fort Wodny;
- ścieżki przyrodnicze:
  - przy Nysie Kłodzkiej Paula Roberta Kollibaya (800 m, oznakowany, remont rzeki, 5 tablic);
  - ścieżka przyrodniczo – edukacyjna Siestrzechowice dr. Grabińskiego (ok. 1 km, oznakowany, 8 tablic);
  - ścieżka dydaktyczna Las Kubice (ok. 1 km, oznakowany, 8 tablic);
  - szlak drogowy E22 polsko-czeski, po stronie polskiej 55 km, łączy dwa przejścia graniczne Paczków/Bily Potok i Konradów/Zlate Hory, walory architektoniczne, przyrodnicze i rekreacyjne;
  - szlak romański, w gminie obiekty; Nysa Bazylika Mniejsza, Kępnica kościół Wniebowzięcia NMP, Wierzbięcice kościół św. Mikołaja;
  - szlak cysterski, międzynarodowa trasa poświęcona zabytkom i miejscom związanym z zakonem cystersów;
  - szlak sakralnej sztuki barokowej im Michaela Willmanna (obraz w Bazylice).

18.6. Gospodarka wodno-ściekowa.

Zagadnieniami z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze gminy Nysa zajmuje się gminna spółka Wodociągi i Kanalizacja "AKWA" Sp. z o.o., mieszcząca się przy al. Wojska Polskiego 2 w Nysie. Spółka realizuje zadania inwestycyjne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, w tym modernizację i rozbudowę sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej, stacji uzdatniania wody oraz oczyszczalni ścieków

18.6.1. Zaopatrzenie w wodę.

Zaopatrzenie w wodę gminy Nysa odbywa się poprzez 3 wodociągi grupowe:

- Wodociąg NYSA - źródłem zaopatrzenia w wodę Wodociągu NYSA jest rzeka Biała Głuchołaska. Ujęcie wody zlokalizowane jest na lewym brzegu rzeki w km 3+779 w okolicy wsi Biała Nyska. Pobór wody odbywa się w układzie technologicznym: Komory czerpne › piaskowniki › zbiorniki wody surowej › pompownia Io z pompowni Io woda jest tłoczona na Stację Uzdatniania Wody Siestrzechowice. SUW Siestrzechowice zlokalizowany jest w pobliżu wsi Siestrzechowice w odległości ok. 1 km od ujęcia wody. Uzdatnianie wody surowej zachodzi w układzie technologicznym: woda surowa › koagulacja › filtracja na złożu piasku kwarcowego w filtrach Dyna Sand › filtracja na złożu węgla aktywnego › dezynfekcja › zbiornik wody czystej › pompownia IIo › odbiorcy wody. Wodociąg NYSA zaopatruje w wodę: miasto Nysa, wsie: Biała Nyska, Podkamień, Przełęk, Siestrzechowice, Koperniki, Morów, Iława, Jędrzychów, Konradowa, Wyszków Śl. Kubice, część Niwnicy, Złotogłowice, Regulice, Rusocin, Hanuszów. W sytuacjach awaryjnych wodociąg jest wspomagany na terenie miasta Nysa przez pobór wody ze studni głębinowych, ujmujących wodę z poziomu wodonośnego trzeciorzęd. Studnie te zlokalizowane są przy ulicach: Wyspiańskiego, Mazowieckiej, Reja, Długosza, Kasprowicza.
- Wodociąg GOŚWINOWICE - wodociąg ten jest zaopatrywany w wodę z 3-ch studni głębinowych, zlokalizowanych na terenie wsi Goświnowice. Studnie ujmują wodę z okresu trzeciorzęd. Głębokość studni od 62,0 do 68,5 m ppt. Woda ze studni uzdatniania jest w układzie technologicznym: woda surowa › filtracja na złożu katalitycznym (odżelazianie i odmanganianie) › dezynfekcja › zbiornik wody uzdatnionej › pompownia IIo › odbiorcy wody. Wodociąg GOŚWINOWICE zaopatruje w wodę miejscowości: Goświnowice, Radzikowice, Sękowice, Głębinów, Skorochów.
- Wodociąg WIERZBIĘCICE - źródłem zaopatrzenia w wodę tego wodociągu są 3 studnie głębinowe, zlokalizowane we wsi Wierzbięcice. Studnie ujmują wodę z okresu trzeciorzęd. Głębokość studni od 122,0 do 128,0 m ppt. Woda ze studni uzdatniania jest w układzie technologicznym: woda surowa › filtracja na złożu katalitycznym (odżelazianie i odmanganianie) › dezynfekcja › zbiornik wody uzdatnionej › pompownia IIo › odbiorcy wody. Wodociąg WIERZBIĘCICE zaopatruje w wodę miejscowości: Wierzbięcice, Lipowa, Kępnica, Domaszkowice, część Niwnicy.

Wieś Hajduki Nyskie zasilana jest w wodę ze studni głębinowej zlokalizowanej na terenie wsi Hajduki Nyskie, na podstawie zakupu od właściciela studni.

Na rok 2016 długość wodociągowej czynnej sieci rozdzielczej wynosiła 263,2 km, do której przyłączono 6261 budynków mieszkalnych i zamieszkiwania zbiorowego.

18.6.2. Odprowadzanie ścieków.

Miasto Nysa objęte jest mieszanym systemem kanalizacji. Część miasta pomiędzy rzeką Nysa Kłodzka a Rowem Fortecznym obsługuje głównie kanalizacja ogólnospławna i w niewielkim stopniu kanalizacja rozdzielcza: sanitarna i deszczowa. Pozostała część miasta objęta jest rozdzielczym

systemem kanalizacji.
Ścieki z kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej spływają do Oczyszczalni Ścieków w Nysie. Ścieki opadowe poprzez urządzenia podczyszczające kierowane są do rzeki Nysa Kłodzka, Kanału Bielawskiego, Rowu Fortecznego, Potoku Miejskiego oraz innych rowów bez nazw.
Spółka "AKWA" eksploatuje również kanalizację deszczową na terenie miasta na podstawie umowy eksploatacyjnej z Gminą Nysa. Kanalizacja pracuje w systemie grawitacyjnym, jednakże w zależności od warunków terenowych wspomagana jest poprzez przepompownie ścieków. W mieście główne przepompownie ścieków obsługujące znaczne tereny znajdują się przy ulicach: Wyspiańskiego, 3 Maja, Traugutta. Ogółem na terenie miasta Nysa funkcjonuje 12 szt. przepompowni ścieków.
Tereny wiejskie gminy Nysa obsługuje rozdzielczy system kanalizacji lub tylko kanalizacja sanitarna. Ścieki trafiające do kanalizacji sanitarnej na terenie wiosek odprowadzane są do kanalizacji w Nysie, w większości za pomocą przepompowni ścieków. Ogółem na terenach wiejskich funkcjonuje 57 szt. przepompowni ścieków.
Na rok 2016 długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 267,8 km, do której przyłączono 6305 budynków mieszkalnych i zamieszkiwania zbiorowego.

Miejska oczyszczalnia ścieków w Nysie położona jest po prawej stronie rzeki Nysa Kłodzka we wschodniej części miasta Nysa przy ulicy Dzierżona na gruntach miejscowości Konradowa. Oczyszczalnia ścieków została oddana do eksploatacji: część mechaniczna w 1994 r. - I etap, część biologiczna w 1997 r. - II etap.
Oczyszczalnia ścieków jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną z podwyższonym usuwaniem biogenów i pełnym węzłem przeróbki osadowej. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi $Q_{śrd}$=28000 m^3/d, $Q_{max/h}$=1500 m^3/h, wyrażoną równoważną liczbą mieszkańców to 154.000 RLM.
Oczyszczalnia odbiera ścieki komunalne z miasta i gminy Nysa, Głuchołaz i Otmuchowa oraz ścieki dowożone. Ścieki oczyszczone odprowadzane są za pośrednictwem kanału Bielawskiego do rzeki Nysa Kłodzka w km 59+810. Układ technologiczny oczyszczalni obejmuje ciąg ściekowy (część mechaniczna i biologiczna), osadowy, biogazowy oraz obiekty współpracujące:

- ciąg ściekowy: pompownia główna - hala krat - piaskownik - dwa osadniki wstępne radialne - dwa reaktory biologiczne - recyrkulacja wewnętrzna - recyrkulacja zewnętrzna - stacja dmuchaw - trzy osadniki wtórne radialne - koryto pomiarowe,
- ciąg osadowy: pompownia osadu - dwa zagęszczacze osadu surowego - dwie komory fermentacyjne - maszynownia - otwarte komory fermentacyjne - stacja odwadniania osadu przefermentowanego (wirówka) - poletko składowania osadu,
- ciąg biogazowy: dwa odsiarczalniki - zbiornik biogazu - pochodnia biogazu,
- obiekty współpracujące: budynek kotłowni i agregatu - pompownia wody technologicznej - stacja koagulanta.

Oczyszczalnia pracuje nie przekraczając dopuszczalnych warunków pozwolenia wodnoprawnego.

18.7. Gospodarka energetyczna.

18.7.1. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Na terenie gminy Nysa znajduje się fragment przesyłowej linii elektroenergetycznej o napięciu 220 kV relacji Groszowice – Ząbkowice, z pasem technologicznym o szerokości 50 m, będąca w eksploatacji Polskich Sieci Elektroenergetycznych – Południe S.A. (PSE S.A.). W planach rozwojowych krajowej sieci przesyłowej po roku 2025 planowana jest przebudowa ww. linii wraz ze zmianą napięcia na 400 kV, z szerokością pasa technologicznego 70 m i docelową relacją Dobrzeń-Świebodzice.

Obiekty istniejące i planowane to ważne elementy sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego pozwalające na wyprowadzenie znacznej mocy elektrycznej z elektrowni. Liniami tymi dosyłana jest moc elektryczna do stacji elektroenergetycznych 400/220/110 kV i 220/110 kV, z których poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym) przesyłana jest energia elektryczna także do odbiorców bytowo – komunalnych i przemysłowych znajdujących się na terenie gminy Nysa.

Na terenie gminy funkcjonują:

- linie elektroenergetyczne 110 kV:
  - dwutorowa relacji: Hajduki - Bodzanów, Hajduki - Prudnik,
  - dwutorowa relacji: Hajduki - Zdzieszowice, Hajduki - Ceglana,
  - dwutorowa relacji: Hajduki - Orlęta, Hajduki -Grodków,
  - jednotorowa relacji: Hajduki - Grodków,
  - jednotorowa relacji: Orlęta - Cieszanowice,
  - jednotorowa relacji: Hajduki - Orlęta,
  - jednotorowa relacji: Hajduki - Paczków,
- dwie stacje 110/15kV: Orlęta i Hajduki,
- rozdzielnie sieciowe 15kV w m. Radzikowice i Morów,
- linie napowietrzne i kablowe 15 kV,
- stacje transformatorowe 15/0,4 kV,
- sieć elektroenergetyczna 0,4 kV.

Dostawa energii do odbiorców odbywa się liniami średniego (15 kV) i niskiego (0,4 kV) napięcia, pracujących w układzie pierścieniowo-promieniowym. Wszystkie miejscowości na terenie gminy są zelektryfikowane. Dostawy energii w pełni pokrywają potrzeby mieszkańców oraz jednostek gospodarczych.

Zgodnie z aktualnym Planem Rozwoju pt: „Projekt planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2017-2022, zatwierdzonym Decyzją Prezesa URE-znak DRE-4310-11(12)/2016/2017/ŁM z dnia 08.02.2017 r. na terenie gminy Nysa w najbliższych latach TAURON S.A. Dystrybucja planuje:

- przebudowę linii 110 kV relacji Orlęta-Cieszanowice w celu przyłączenia FW Służejów,
- modernizację GPZ Orlęta, Hajduki,
- przebudowę linii 15 kV relacji RS Morów-Koperniki, Nysa Technikum Mechaniczne-Mariacka, Nysa Zakład Karny-Kościuszki, GPZ Orlęta-Nysa Królowej Jadwigi, Nysa Wielki Młyn-Armii Krajowej, GPZ Orlęta-Nysa Pralnia, Regulice-słup 81900/12 kier. Bykowice, Regulice-słup 81900/29, Hajduki — Fabryka Domów,
- modernizację linii 15kV relacji Bielice-Rochus, Hajduki-Bodzanów, Ludwik, Regina (Hajduki-Papiernia),
- przebudowę na linię kablową linii relacji GPZ Hajduki-RS Otmuchów, Głębinów-Goświnowice Sady, Głębinów-Nysa Ujejskiego, Nysa Bohaterów Warszawy-Szopena, Nysa Kościuszki-Mieszka, Nysa Garbarnia-Zaplecze, Orlęta - Radzikowice odc. Nysa Mieszka-Nysa Berberysowa,
- budowę węzła sieciowego w miejscowościach: Domaszkowice, Jędrzychów Radzikowicka, Goświnowice Osiedle,
- modernizację linii 15 kV w miejscowości Złotogłowice,
- modernizację stacji transformatorowych — zabudowa wskaźników przepływu prądu

zwarciowego,
- budowę linii napowietrzno-kablowej 15kV relacji Siestrzechowice-Koperniki,
- wymianę linii kablowej 15kV słup 813 00/41 i 42 kier. St tr Niemodlin Szpital,
- modernizację linii napowietrznej 15kV GPZ Hajduki-WRS Otmuchów odg. Głębinów, RS Radzikowice-RS Cieszanowice odg. Korzkiew oraz odg. Kłodobok Spiny, Kłodobok II, Orlęta - Karłów oraz linii Orlęta-Jagiellońska, Orleta - Radzikowice, Hajduki - Rochus,
- wymianę kabla 15kV o złych parametrach na terenie Nysa,
- wymianę stacji wieżowych na stacje kontenerowe -Nysa,
- modernizację RS Marcinkowskiego, Radzikowice, FSD, Karłów,
- modernizacje linii napowietrznej 0,4 kV w m. Biała ul. Stare Miasto i Kilińskiego, Złotogłowice, Nysa ul. Głowackiego, Pułaskiego, Krasińskiego, Goświnowice, Siestrzechowice, Rusocin, Wierzbięcice, Przełęk,
- przebudowę sieci napowietrznej 0,4 kV w miejscowości Kwiatków, Koperniki, Krężel, Nysa, Konradowa, Hanuszów, Niwnica.

W związku z przeprowadzonymi uzgodnieniami pomiędzy PSE S.A. a TAURON Dystrybucja S.A. dotyczącymi zwiększenia bezpieczeństwa i niezawodności dostaw energii elektrycznej dla odbiorców przyłączonych do sieci dystrybucyjnej TAURON Dystrybucja S.A. (w tym zasilania odbiorców na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Radzikowicach) oraz zapewnienia odpowiedniej pewności zasilania sieci dystrybucyjnej 110 kV TAURON Dystrybucja S.A. z sieci przesyłowej w tej części Polski, PSE S.A. planują w bliskim sąsiedztwie skrzyżowania linii 110 kV relacji Cieszanowice-Orlęta oraz linii 220 kV relacji Groszowice-Ząbkowice, wybudować nową stację elektroenergetyczną 220/110 kV Nysa. Stacja będzie powiązana linią elektroenergetyczną 220 kV z istniejącą linią elektroenergetyczną 220 kV relacji Groszowice-Ząbkowice. Do stacji planowane jest wprowadzenie dwutorowej linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Bielice/Grodków-Hajduki, Cieszanowice-Orlęta oraz GPZ Radzikowice.

Na terenie gminy Nysa zlokalizowane są elektrownie wodne „Nysa" – o mocy generowanej 0,74 MW i „Głębinów" – o mocy generowanej 3,04 MW. Obie elektrownie stanowią własność TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. z siedzibą w Jeleniej Górze. W Białej Nyskiej istnieje mała elektrownia wodna o mocy 2x75 kW.

Nyski Zarząd Nieruchomości planuje budowę farmy fotowoltaicznej zlokalizowanej na 2 ha w rejonie nyskiej dzielnicy Dolna Wieś, która pozyska energię słoneczną do wytwarzania prądu dla zasilania mieszkań komunalnych.

18.7.2. Zaopatrzenie w gaz.

Na terenie gminy Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ - SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach posiada następującą infrastrukturę techniczną:
- gazociągi:
  - gazociąg Lewin Brzeski - Nysa DN 250, PN 4,0 MPa, MOP 3,6 MPa, rok budowy 1977,
  - gazociąg Nysa - Prudnik DN 200, PN 4,0/6,3 MPa, MOP 3,6/5,5 MPa, rok budowy 1988/2015 z przekroczeniem rzeki Nysa Kłodzka 2 x DN 150, PN 4,0 MPa, MOP 3,6 MPa, rok budowy 1988, odgałęzienie od gazociągu Lewin Brzeski - Nysa do SG Nysa Grodkowska DN 150, PN 4,0 MPa, MOP 3,6 MPa, rok budowy 1977,
  - odgałęzienie od gazociągu Nysa - Prudnik do SG Wyszków Śląski DN 100, PN 4,0 MPa, MOP 3,6 MPa, rok budowy 1992,

- odgałęzienie od gazociągu Nysa - Prudnik do SG Nysa Piłsudskiego DN 100, PN 4,0 MPa, MOP 3,6 MPa, rok budowy 1988,
- gazociąg obcy - odgałęzienie od gazociągu Nysa - Prudnik do zakładu TRULLER (dawny POLSNACK) DN 80, PN 4,0 MPa, MOP 3,6 MPa, rok budowy 1992,

– stacje gazowe:
- SP Hanuszów Q = 18000 Nm3/h,
- SG Nysa Grodkowska Q = 5000 Nm3/h,
- SG Wyszków Śląski Q = 600 Nm3/h,
- SG Nysa Piłsudskiego Q = 3000 Nm3/h,
- obca - Nysa TRULLER (dawny POLSNACK) - obiekt odbiorcy końcowego.

W zarządzie Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu znajduje się gazociąg wysokiego ciśnienia Hanuszów – Otmuchów DN 200/150 CN 6,3 MPa, który obecnie jest modernizowany.
Ponadto w pobliżu gazociągu Lewin Brzeski - Nysa projektowany jest przez BSiP „GAZOPROJEKT" Wrocław nowy gazociąg DN 300, MOP 8,4 MPa.

18.7.3. Zaopatrzenie w energię cieplną.

Zgodnie ze stanem prawnym na dzień 30.05.2017 r. na podstawie uzyskanych koncesji na wytwarzanie ciepła WCC/1176/66/W/OWR/2008/HC z dnia 22 kwietnia 2008 r. oraz na przesyłanie i dystrybucję ciepła PCC/1153/66/W/OWR/2008/ z dnia 22 kwietnia 2008 r. Nyska Energetyka Cieplna Sp. z o.o. (NEC) wytwarza i dostarcza energię cieplną na terenie miasta i gminy Nysa. Obie koncesje Spółka uzyskała na okres 17 lat, tj. od 29 października 2008 r. do 31 grudnia 2025 r. Decyzją Prezesa URE z dnia 25 stycznia 2012 r. ulega zmianie koncesja na wytwarzanie ciepła (nr zmiany WCC/1176A/66/W/OWR/2012/GM) w temacie „przedmiot i zakres działalności".
24 stycznia 2012 r. Spółka uzyskała również koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej WEE/2024/66/W/OWR/2012/AL na okres od 25 stycznia do 31 grudnia 2030 r., tj. na okres 18 lat. Przedmiotem działalności obejmującą ową koncesję jest działalność gospodarcza polegająca na wytwarzaniu energii elektrycznej w kogeneracji, wykorzystując proces spalania gazu ziemnego w źródle o zainstalowanej mocy elektrycznej 1 200 kW_e.
Głównym źródłem produkcji energii cieplnej w 2016 r. była kotłownia centralna o mocy zainstalowanej 87,495 MW oraz 6 kotłowni lokalnych o mocy 0,75 MW. Łącznie Spółka dysponowała mocą cieplną w wysokości 88,245 MW (w tym kogeneracja 1,195 MW). Charakterystyka źródła ciepła Nysa:

– kocioł WR 25, moc - 29,1 MW szt. 2, paliwo - miał węglowy,
– kocioł OMMMAT 22HWA - 580, moc - 5,8 MW szt. 2, paliwo - gaz,
– kocioł OMNIBLOCK DWH 1650, moc - 16,5 MW szt. 1 paliwo: gaz - olej,
– układ Kogeneracji, moc, - 1,195 MW, moc 1,2 MW - paliwo – gaz.

Kotłownie lokalne z paliwem na węgiel groszek:

– Szkoła Podstawowa Koperniki, moc 150 KW oraz 50 KW,
– Szkoła Podstawowa Niwnica, moc 100 KW,
– Szkoła Podstawowa Biała Nyska, moc 50 KW,
– Szkoła Podstawowa Goświnowice, moc 150 KW,
– Szkoła Podstawowa Kępnica, moc 100 KW,
– Urząd Celny Nysa, moc 150 KW.

Wg stanu na koniec roku 2016 spółka zarządza siecią cieplną w/p o długości 38,088 km, w tym siecią preizolowaną - 17,488 km oraz zewnętrzną siecią odbiorczą (sieć niskich parametrów) - 4,9 km.

Planowane inwestycje w zakresie źródła ciepła :

- modernizacja kotła WR 25 - zmniejszenie mocy na 12 MW (realizacja 2017-2018),
- modernizacja instalacji oczyszczania spalin na kotłach WR 25, WR 12 (realizacja 2017-2018),
- budowa instalacji do spalania paliwa alternatywnego z odpadów komunalnych 4MW (realizacja 2019-2020).
- sieci cieplne:
  - budowa przyłącza s.c. w/p 2 x DN 65/40 L = 47 mb do budynków przy ul. Mariackiej 21 ul. Sucharskiego 14 oraz ul. Sucharskiego 10 w Nysie,
  - budowa sieci cieplnej wp 2xDN 100 L= 33 mb ul. Bończyka w Nysie (Rejon węzła J-6),
  - budowa przyłącza s.c. w/p 2 x DN 32 L = 3 mb do budynku przy ul. Mariackiej 30,
  - budowa przyłącza s.c. w/p 2 x DN 40 , L= 111,0 mb do Bastionu Św. Jadwigi, ul. Piastowska 19 w Nysie,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej wp 2x DN 40 L = 6 mb Przedszkole u1. 11-go Listopada,
  - budowa magistrali sieci cieplnej 2 x DN 250/200 wraz z przyłączami Podzamcze Sektor A i B w Nysie - ETAP I,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej 2 x DN 32 ; L=7,0 mb do budynku ul. Mariacka 25,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej 2 x DN 80/65 ; L=48,0 mb do budynku przy ul. Kościuszki 9,
  - przebudowa sieci cieplnej 2 x DN 100/80/65/50/40 od ul. Piastowskiej do Komendy Policji ul. A. Krajowej 13,
  - przebudowa sieci cieplnej 2 x DN 50/32 w rejonie ul. Franciszkańskiej 12,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej 2 x DN 25; L=4,0 mb do budynku ul. Wyzwolenia 1,
  - budowa przyłącza s.c. n/p 2 x DN 40 , L=10,0 mb do budynku ul. Drzymały 18,
  - budowa przyłącza s.c. n/p 2 x DN 32 , L=18,0 mb do budynku ul. Jagiellońskiej 9,
  - budowa przyłącza s.c. n/p 2 x DN40 , L=80,0 mb; do budynku ul. Sucharskiego 1,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej, Przedszkole ul. 11-go Listopada,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej, ul. Poniatowskiego 9,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej, ul. Poniatowskiego Dom Studenta,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej, ul. Prudnicka 5,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej, ul. B. Chłopskich ul. Ligonia,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej, ul. Sucharskiego 12,
  - budowa przyłącza sieci cieplnej, ul. Głowackiego 4,
  - budowa magistrali sieci cieplnej w Nysie - 2 x DN 250/200 wraz z przyłączami Podzamcze Sektor A i B - ETAP II etap.

18.8. Gospodarka odpadami.

Gmina Nysa zgodnie z uchwałą Nr XXVII/306/2017 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028" jest zakwalifikowana do regionu Południowo-Zachodniego. Na terenie gminy istnieje instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP) zmieszanych odpadów komunalnych. Instalacja MBP zlokalizowana jest na terenie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Domaszkowicach, regionalne Centrum Gospodarki odpadami – Nysa. Podmiotem odpowiedzialnym za eksploatację instalacji jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej EKOM Sp. z o.o. w Nysie.

Na terenie składowiska zlokalizowane są: instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych

odpadów zielonych i innych bioodpadów, sortownia frakcji odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki oraz linia do produkcji paliwa alternatywnego RDF.
W zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi działania gminy są spójne z wymaganiami okeślonymi w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

18.9. Telekomunikacja.

Na terenie gminy Nysa znajduje się wiele stacji bazowych. Prawie wszystkie znajdują się na terenie miasta. Należą one do sieci: Plus, Aero 2, Sferia, NetWorks!, Orange, T-mobile.

19. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.

Do zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych zaliczono:

- budowę obwodnicy miasta Nysa w ciągu dróg krajowych nr 41 Nysa – Prudnik – Trzebina – granica Państwa oraz nr 46 Kłodzko – Nysa – Opole – Częstochowa – Szczekociny (inwestycja zakończona w październiku 2017 r.);
- budowę kanału ulgi;
- przebudowę przesyłowej linii elektroenergetycznej o napięciu 220 kV relacji Groszowice – Ząbkowice wraz ze zmianą napięcia na 400 kV, z szerokością pasa technologicznego 70 m i docelową relacją Dobrzeń-Świebodzice;
- budowę gazociągu DN 300, MOP 8,4 MPa w pobliżu gazociągu Lewin Brzeski – Nysa.

20. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.

Na obszarze gminy Nysa występuje zagrożenie powodziowe w dolinie rzek Nysa Kłodzka i Biała Głuchołaska. W Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego na zlecenie Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowano mapę zagrożenia powodziowego wraz z głębokością wody oraz mapę ryzyka powodziowego. Według informacji zawartych na mapie zagrożenia powodziowego na obszarze gminy Nysa wyznaczono:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest duże i wynosi raz na 10 lat (Q 10%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%);
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

W zasięgu ww. obszarów występują określone ograniczenia w zagospodarowaniu zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ważnym elementem ochrony przeciwpowodziowej było objęcie Zbiornika Wodnego Nysa Programem Operacyjnym Infrastruktury i Środowiska 2007-2013, Priorytet III - Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska, Działania 3.1 - Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego p. n. „Modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego – etap I". Głównymi celami projektu były:

- eliminacja zagrożenia wystąpienia awarii zbiornika Nysa;
- ochrona przeciwpowodziowa doliny Nysy Kłodzkiej, w tym miasta i gminy Nysa a także miast: Lewina Brzeskiego, Brzegu, Oławy (miasta i gminy) oraz Wrocławia;

- bezpośrednio ochroną przeciwpowodziową objętych zostanie ok. 52 tys. mieszkańców miasta Nysy i jej okolic, zamieszkujących obszar o powierzchni ca 21,7 tys. ha;
- pośrednią ochroną przeciwpowodziową objętych zostanie ok. 728 tys. mieszkańców, zamieszkujących obszar ok. 72,9 tys. ha;
- wspomaganie ochrony przeciwpowodziowej doliny Odry, a w szczególności ochrony miasta Wrocławia;
- optymalizacja gospodarowania wodą w obrębie zespołu zbiorników kaskady Nysy Kłodzkiej z uwzględnieniem przebudowy budowli zrzutowej zapory czołowej zbiornika Nysa;
- umożliwienie spływu wielkich wód poniżej zbiornika wodnego Nysa poprzez udrożnienie koryta rzeki Nysy Kłodzkiej;
- usprawnienie zarządzania obiektami zbiornika i w korycie poniżej zapory Nysa poprzez automatyzację systemu sterowania pozwalającą na zdalne monitorowanie i sterowanie pracą obiektów.

Zakres przedmiotowy Projektu składał się z dwóch przedsięwzięć: **PRZEDSIĘWZIĘCIE I (RZEKA) i PRZEDSIĘWZIĘCIE II (ZBIORNIK).**

W ramach Przedsięwzięcia I - Przebudowa i udrożnienie przeciwpowodziowe rzeki Nysy Kłodzkiej od zbiornika wodnego Nysa (km 65+100) do rejonu Kubic (km 55+500) wraz z istniejącymi budowlami - realizowane Były następujące zadania:

- Przebudowa i udrożnienie koryta rzecznego od zapory Nysa do rejonu Kubic.
- Przebudowa i udrożnienie koryta WW z międzywalem oraz modernizacja istniejących obwałowań wraz z budową nowych wałów z obiektami towarzyszącymi, dla Q=1400m3/s.
- Pozostałe prace związane z przebudową i udrożnieniem rzeki.
- Rozbiórka istniejącego jazu dachowego (km 63+749) i budowa nowego jazu klapowego (km 63+696) wraz z przepławką dla ryb i mostem technologicznym.
- Rozbiórka istniejącego jazu zastawkowego (km 62+282) i budowa nowego jazu klapowego (km 62+314) wraz z przepławką dla ryb i mostem technologicznym.
- Remont wraz z przebudową jazu stałego (km 61+256) wraz z budową przepławki dla ryb.

W ramach Przedsięwzięcia II zostanie wykonana przebudowa budowli zrzutowej zapory czołowej zbiornika Nyskiego, obejmująca wykonanie spustów dennych (co stworzy możliwość wytworzenia dodatkowej rezerwy pojemności powodziowej zbiornika) obniżenie korony przelewów i wymianę zamknięć przelewu powierzchniowego oraz generalny remont wszystkich elementów budowli zrzutowej. Ponadto zostanie zmodernizowany ekran żelbetowy zapory czołowej zbiornika Nysa, uszczelniona zapora, wykonany remont i odbudowa systemu monitorującego szczelność zapory.

W ramach Przedsięwzięcia II „Modernizacji budowli i urządzeń zbiornikowych wraz z budową innych obiektów niezbędnych dla zbiornika” zrealizowano następujące zadania:

- przebudowa budowli zrzutowej zapory czołowej zbiornika wodnego Nysa wraz z mostem technologicznym,
- budowa przelewu bocznego kontrolowanego wraz z mostem technologicznym.
- modernizacja zapory czołowej zbiornika Nysa,
- budowa budynków w obrębie zapory czołowej zbiornika Nysa,
- modernizacja zapory bocznej i pompowni Siestrzechowice wraz z budową mostu drogowego,
- modernizacja pompowni Zwierzyniec wraz z wałami polderu Buków i Wierzbno-Śliwice oraz siecią rowów,
- modernizacja i udrożnienie części wlotowej do zbiornika Nysa,
- remonty modernizacyjne i budowa elementów układu komunikacyjnego wokół zbiornika

Nysa,
- uzupełnienie i modernizacja sieci oraz urządzeń kontrolno-pomiarowych dla zbiornika Nysa,
- wykonanie przepławki dla ryb na wylocie zbiornika wodnego Nysa do rzeki,
- separacja prawego i lewego rowu opaskowego od dopływów wód obcych, zapory czołowej wykonanie rurociągu zasilającego Białkę z Białej Głuchołaskiej wzdłuż prawej strony zapory czołowej oraz wykonanie koryta żelbetowego wraz z przepustem i zmiany niwelety rowu przydrożnego wzdłuż lewej i prawej strony zapory czołowej. Na końcowym odcinku rowu prawego separującego wody obce powstanie kolektor 1000 mm o długości około 275 m,
- odbudowa stopnia stałego przy cukrowni.

W ramach kolejnego etapu planuje się budowę kanału ulgi omijającego zabudowę miejską w celu zabezpieczenia przed przelaniem wody przez koronę zapory. Budowa dodatkowego przelewu awaryjnego na zaporze zbiornika Nysa z odprowadzeniem kanałem ulgi znacznie poprawi zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta.

CZĘŚĆ III.
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

21. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.

1. Zakłada się dalszy rozwój przestrzenny gminy, w tym w zakresie zabudowy mieszkaniowej i obiektów aktywności gospodarczej, zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 22.

2. Wskazuje się tereny przeznaczone dla nowej zabudowy przede wszystkim mieszkaniowej w każdej miejscowości gminy, ze zróżnicowaniem wielkości rezerw, wynikających z dotychczasowych tendencji, wyników bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę i innych uwarunkowań. Największe rezerwy wyznacza się w mieście Nysa i we wsiach Jędrzychów, Skorochów i Głębinów.

3. Przyrost terenów osadniczych o charakterze mieszkaniowym powinien polegać przede wszystkim (i w pierwszej kolejności) na dopełnianiu i intensyfikacji zagospodarowania istniejących układów, a następnie na dodawaniu nowych terenów zainwestowanych w bezpośrednim sąsiedztwie granic istniejących terenów osadniczych. Niedopuszczalne jest rozpraszanie nowej zabudowy poza skupione układy osadnicze. Na nowo wyznaczonych terenach pod zabudowę przyrost zabudowy powinien również mieć charakter sukcesywny (ciągły), a nie rozproszony.

4. Dla rozwoju funkcji turystycznej należy chronić zasoby przyrodnicze gminy oraz dążyć do rozwoju bazy turystycznej i rekreacyjnej w gminie.

5. Dla rozwoju drobnej działalności gospodarczej dopuszcza się jej lokalizowanie w granicach większości jednostek osadniczych – zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 22.

6. Dla rozwoju aktywności gospodarczej o charakterze ponadlokalnym zaleca się ich lokalizowanie w jednym rejonie miejscowości, w większych obszarach aktywności gospodarczej. W Studium wyznacza się większe obszary dla lokalizacji funkcji przemysłowo-usługowych m. in.:
   - w rejonie drogi krajowej nr 46 i obwodnicy Nysy;
   - w rejonie drogi krajowej nr 41 i drogi wojewódzkiej nr 407 i 411 w południowej części miasta Nysa;
   - w rejonie centrum miasta Nysa pomiędzy ulicą Słowiańska a ulicą Szlak Chrobrego.

7. W związku z rozwojem przestrzennym gminy, w tym: osadnictwa, terenów aktywności gospodarczej, terenów sportu i rekreacji, terenów komunikacyjnych, terenów związanych z infrastrukturą techniczną, a także zalesień, zmniejszy się dotychczasowa powierzchnia przestrzeni rolniczej.

8. Zakłada się przebudowę układu dróg krajowych i wojewódzkich oraz wprowadzenie zmian w układzie dróg powiatowych i gminnych obejmujących między innymi modernizację i budowę nowych odcinków dróg oraz ulepszenie systemu tras turystycznych (w tym ścieżek rowerowych), zgodnie z ustaleniami rozdziału 22.

9. Przewiduje się dalszy rozwój sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, gazowej i telekomunikacyjnej, na zasadach określonych w rozdziale 25.

22. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW.

22.1. Ogólne kierunki i zasady zagospodarowania terenów.

1. W poszczególnych miejscowościach zaleca się dążyć do koncentracji usług zarówno publicznych, jak i świadczonych przez podmioty prywatne.

2. W rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy zaleca się stosować rozwiązania w maksymalnym stopniu wykorzystujące i podkreślające walory środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu (w tym kulturowego), z zachowaniem dużej dbałości o ich stan. W szczególności zaleca się stosować tę politykę na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych.

3. W planach miejscowych zaleca się zawężać możliwość przeznaczania terenów pod zabudowę, zgodnie z ustaleniami wynikającymi ze Studium.

4. Zaleca się, by nowa jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa (lub wielorodzinna o zbliżonym charakterze), mieszkaniowo-gospodarcza i mniejsza zabudowa służąca działalności gospodarczej swoją architekturą nawiązywała do tradycji regionalnych; zaleca się by wysokość takiej zabudowy nie przekraczała 2-kondygnacji nadziemnych z ewentualnie użytkowym poddaszem; zaleca się, aby jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa (lub wielorodzinna o zbliżonym charakterze), kryta była dachami spadzistymi na obszarach z istniejącą historyczną zabudową oraz w ich sąsiedztwie. Na terenach nie zainwestowanych bądź zainwestowanych w sposób nie nawiązujący do zabudowy regionalnej dopuszcza się dachy płaskie o formach współczesnych.

5. W zagospodarowaniu i zabudowie zaleca się stosować rozwiązania o wysokiej sprawności energetycznej i korzystanie z energii odnawialnej za pośrednictwem urządzeń i obiektów niekolidujących z celami ochrony przyrody i środowiska.

6. Zaleca się realizowanie budynków niskoenergetycznych.

7. Dopuszcza się dokonywanie scaleń i podziałów geodezyjnych, które nie będą utrudniały realizacji ustaleń Studium.

8. Na obszarze gminy Nysa zakazuje się rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2, z wyjątkiem 5 lokalizacji - 4 w mieście Nysa i 1 w Głębinowie oznaczonych na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” symbolami kategorii UC.

9. Przeprowadzanie dróg i sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizacja urządzeń towarzyszących tym sieciom, a także miejsc postojowych, powinny odbywać się w sposób minimalizujący ewentualny negatywny wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowanie oraz obszary i obiekty podlegające ochronie.

10. Zaleca się, by nowe sieci infrastruktury technicznej, a także modernizowane i przebudowywane, lokowane na terenach zainwestowanych i przeznaczonych pod zainwestowanie inne niż przemysłowe, składowe lub służące infrastrukturze technicznej, były realizowane wyłącznie jako podziemne.

11. Drogi (publiczne i wewnętrzne) oraz podziemne sieci infrastruktury technicznej i urządzenia towarzyszące na terenach przeznaczonych pod osadnictwo zaleca się lokalizować w sposób niekolidujący z podstawowym przeznaczeniem i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu.

12. Za obszary przestrzeni publicznej uznaje się obszary dróg publicznych wskazane w Studium oraz place, tereny z przewagą parków i innych zespołów zieleni, a także obszary, na których zlokalizowane są gminne: obiekty oświaty, edukacji, sportu i rekreacji, cmentarze oraz obiekty administracji publicznej.

13. Terenami wyłączonymi spod nowej zabudowy, przez którą należy rozumieć nowe budynki, są tereny oznaczone symbolami „R" w odległości większej niż 50 m od terenów kategorii „MP" i „PR".

14. Minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej na działce budowlanej nie może wynosić mniej niż 0,01%. Zaleca się przyjmować minimalne wskaźniki udziału powierzchni biologicznie czynnej określone w rozdziale 22.3. dla poszczególnych funkcjonalnych jednostek terenowych.

15. Maksymalna powierzchnia zabudowy działki nie może przekraczać 95%. Na działkach z istniejącą zabudową, na których warunek ten nie jest spełniony, dopuszcza się powiększenie powierzchni zabudowy działki do 100%.

16. W odniesieniu do budynków i budowli istniejących lub objętych ostateczną decyzją o pozwoleniu na budowę przed dniem wejścia w życie Studium, których parametry są niezgodne z zasadami i wskaźnikami w niniejszej części oraz w podrozdziale 22.3, dopuszcza się zasady i wskaźniki odpowiadające tym parametrom.

17. Na obszarach, na których w planach miejscowych obowiązujących w dniu wejścia w życie Studium określone są zasady i wskaźniki niezgodne z zasadami i wskaźnikami ustalonymi w niniejszej części oraz podrozdziale 22.3, dopuszcza się zasady i wskaźniki odpowiadające zasadom i wskaźnikom określonym w planie miejscowym.

22.2. Funkcjonalne jednostki terenowe – ogólne zasady.

1. Cały obszar gminy dzieli się na jednostki terenowe (**tereny**), dla których ustalono **przeważające przeznaczenie** (podstawowe funkcje terenów). Dla jednostek kategorii „UC", dla jednego terenu kategorii „US" w mieście Nysa oraz dwóch terenów „IT" w Hanuszowie, określono po przecinku równorzędne przeznaczenie. Oznacza to dopuszczenie współwystępowania wymienionych rodzajów przeznaczeń w dowolnych udziałach, w tym rezygnację jednego z nich. Ponadto dla wszystkich jednostek określono funkcje dopuszczalne oraz sposoby i zasady zagospodarowania. Jednostki te oznaczono na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" odpowiednimi symbolami:
   1) **MUC** – tereny z przewagą śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej,
   2) **MWU** – tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i towarzyszących jej usług,

3) **MU** – tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
4) **MNU** – tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług,
5) **MP** – tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej oraz obiektów usług i produkcji nie kolidujących z funkcją mieszkaniową,
6) **U –** tereny z przewagą zabudowy usługowej,
7) **UC** – tereny rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2,
8) **US** – tereny z przewagą usług sportu i rekreacji wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi,
9) **AG** – tereny z przewagą aktywności gospodarczych – przemysłowych, usługowych, naprawczych oraz baz, w tym budowlanych i transportowych, składów i magazynów (tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej), z wyłączeniem aktywności związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa,
10) **PR** – tereny z przewagą funkcji gospodarczych – przemysłowych, usługowych, naprawczych oraz baz, składów i magazynów (tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej), w tym także obiektów związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa (np. intensywne ogrodnictwo, lokalizacja ferm hodowlanych),
11) **ZP** – tereny z przewagą parków i innych zespołów zieleni,
12) **ZD** – tereny z przewagą rodzinnych ogrodów działkowych,
13) **ZC** – tereny z przewagą cmentarzy,
14) **WS** – tereny wód powierzchniowych stojących o większych rozmiarach, stawów hodowlanych i rzek,
15) **ZL** – tereny lasów,
16) **ZZL** – tereny zalesień,
17) **R** – tereny z przewagą użytkowania rolniczego;
18) **IT** – tereny z przewagą obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej,
19) **NO** – tereny z przewagą obiektów i urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków,
20) **NU** – tereny z przewagą obiektów i urządzeń składowiska odpadów komunalnych,
21) **KS** – tereny z przewagą parkingów oraz stacji paliw wraz z usługami towarzyszącymi,
22) **KK** – tereny z przewagą obiektów i urządzeń służących kolei,
23) **TW** – tereny wojskowe,
24) **KDGP** – tereny drogi klasy głównej ruchu przyśpieszonego, w tym „KDGPo” dla obwodnicy Nysy;
25) **KDG** – tereny drogi klasy głównej;
26) **KDZ** – tereny drogi klasy zbiorczej;
27) **KDL** – tereny drogi lokalnej.

2. **Przeważające przeznaczenie** terenu, wymienione w rozdziale 22.3. w zdaniach wprowadzających do poszczególnych ustępów („tereny z przewagą”), oznacza takie formy zagospodarowania, które powinny zajmować nie mniej niż 51% powierzchni jednostki terenowej, o ile szczegółowe zasady zagospodarowania dla poszczególnych terenów nie stanowią inaczej. Rodzaje przeznaczenia i sposoby zagospodarowania nie zaliczone do przeważającego przeznaczenia terenu, a jedynie dopuszczone na mocy Studium, nie mogą zajmować więcej niż 49% powierzchni jednostki terenowej. Regulacje omówione w tym ustępie nie ograniczają powierzchni, która może być pokryta zielenią towarzyszącą, za którą uważa się także niezabudowane użytki rolne i leśne oraz zadrzewienia i zakrzaczenia.

3. Każda z form zagospodarowania stanowiąca **przeważające przeznaczenie** terenu może zajmować do 100% powierzchni jednostki terenowej.

4. W użytkowaniu i zagospodarowaniu jednostek terenowych należy – oprócz ustaleń określonych w rozdziale 22.3. – uwzględnić występowanie chronionych obiektów i obszarów oraz respektować zasady zagospodarowania dotyczące innych wydzieleń przestrzennych określonych w niniejszym Studium oraz zasady określone w rozdziałach 23-36.

5. Pod pojęciem „mieszkania towarzyszące" rozumie się nie więcej niż 2 mieszkania znajdujące się w jednym budynku niemieszkalnym.

6. Pod pojęciem „działalność/obiekt nieuciążliwy" należy rozumieć taką/taki, która nie spowoduje obniżenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza granicami nieruchomości, do której inwestor/zarządca posiada tytuł prawny.

7. Pod pojęciem „drobna produkcja/przedsiębiorczość" należy rozumieć przedsiębiorstwa produkcyjne (w tym w sferze gospodarki rolnej) o zatrudnieniu do 20 osób oraz inne przedsiębiorstwa o zatrudnieniu do 50 osób.

8. Symbole literowo-liczbowe jednostek terenowych, z wyłączeniem terenów dróg, terenów kolejowych, rzek, stawów, Jeziora Nyskiego oraz terenów rolnych, leśnych i zalesień, składają się z trzech członów oddzielonych od siebie kropkami. Pierwszy człon - literowy - określa symbol przeważającego przeznaczenia terenu, za nim znajduje się człon liczbowy określający kolejny numer terenu w danej kategorii w danym obrębie geodezyjnym (np. „MP.3"), a ostatni to symbol nadany zgodnie z tabelą nr 22.1., oznaczający położenie jednostki terenowej w danym obrębie geodezyjnym (np. MWU.1.NY).

Tabela nr 22.1. Symbole literowe poszczególnych obrębów.

Nazwa obrębu	Symbol literowy obrębu
m. Nysa	**NY**
Biała Nyska	**BN**
Domaszkowice	**DO**
Głębinów	**GL**
Goświnowice	**GO**
Hajduki Nyskie	**HN**
Hanuszów	**HA**
Iława	**IL**
Jędrzychów	**JE**
Kępnica	**KE**
Konradowa	**KN**
Koperniki	**KO**
Kubice	**KU**
Lipowa	**LI**

Nazwa obrębu	Symbol literowy obrębu
Morów	**MO**
Niwnica	**NI**
Podkamień	**PO**
Przełęk	**PL**
Radzikowice	**RA**
Regulice	**RE**
Rusocin	**RU**
Sękowice	**SE**
Siestrzechowice	**SI**
Skorochów	**SK**
Wyszków Śląski	**WY**
Wierzbięcice	**WI**
Złotogłowice	**ZG**

9. Na jednostkach kategorii: **MUC, MWU, MU, MNU, MP, U, UC, US, AG, PR, IT, NO, NU i KS** dopuszcza się, na zasadach braku konfliktu z przeważającym przeznaczeniem terenu, usługi z zakresu gospodarki komunalnej, w tym świadczone przez podmioty niepubliczne.

22.3. Funkcjonalne jednostki terenowe – szczegółowe zasady i standardy zagospodarowania.

1. **MUC – tereny z przewagą śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej (funkcje mieszkaniowe i usług centrotwórczych**):
   1) należy dążyć do koncentracji wszelkich usług centrotwórczych (tj. handel, gastronomia, kultura, itp.), różnych funkcji biurowych, banków, firm ubezpieczeniowych, funkcji turystycznych (m. in. hotele, biura podróży, ośrodki informacji turystycznej), obiektów sakralnych;
   2) zaleca się lokalizację usług, biur, itp. przede wszystkim w parterach zabudowy mieszkaniowej lub w wyodrębnionych budynkach;
   3) dopuszcza się nieuciążliwą działalność wytwórczą, prowadzoną w budynkach na powierzchni użytkowej nie przekraczającej 100 m^2, i której produkty są sprzedawane wyłącznie w obiekcie handlowym na obszarze danego terenu (np.: cukiernie, piekarnie, lodziarnie, punkty szycia ubrań na miarę, wyrób pamiątek regionalnych itp.);
   4) dopuszcza się zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, a także obiekty małej architektury;
   5) należy dążyć do kształtowania zabudowy obrzeżnej wzdłuż ulic;
   6) zaleca się, aby elewacje przyuliczne odznaczały się wysokimi walorami estetycznymi;
   7) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej; zaleca się by nowe sieci infrastruktury technicznej były realizowane wyłącznie jako podziemne;
   8) należy dążyć do podniesienia jakości istniejących przestrzeni publicznych, w tym poprzez: renowację nawierzchni, małą architekturę, oświetlenie, uzupełnienie i podniesienie standardów urządzenia zieleni, skwerów, ulic i placów, oraz do powstania i kreowania nowych ogólnodostępnych miejsc integracji lokalnych społeczności;
   9) zakazuje się lokalizacji:

a) składów, hurtowni i magazynów, w których przestrzenie do składowania zlokalizowane są poza budynkami lub pod wiatami,
b) składów, hurtowni i magazynów w budynkach, w których powierzchnia użytkowa wykorzystywana na składowanie przekracza 50 m^2,
c) baz, w tym transportowych i budowlanych,
d) stacji paliw,
e) nowych nadziemnych/napowietrznych sieci infrastruktury technicznej;

10) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu, i nie powinna przekraczać 18 m; dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 18 m, jeżeli:
a) są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
b) stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego;
c) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 18 m;
d) są to obiekty sakralne;
11) zaleca się, aby w pierzejach ulic, w których partery zajęte są przez różne lokale niemieszkaniowe (szczególnie usługowe), w parterach w nowo wznoszonych budynkach w zasięgu tych pierzei również lokalizować funkcje niemieszkaniowe;
12) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

2. **MWU – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i towarzyszących jej usług**:
1) zaleca się lokalizację usług i innych obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej przede wszystkim w parterach zabudowy mieszkaniowej lub w wyodrębnionych budynkach;
2) dopuszcza się lokalizację nieuciążliwej działalności gospodarczej w budynkach o powierzchni użytkowej nie przekraczającej 150 m^2;
3) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne oraz obiekty małej architektury;
4) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej; zaleca się by nowe sieci infrastruktury technicznej były realizowane wyłącznie jako podziemne;
5) należy dążyć do podniesienia jakości istniejących przestrzeni publicznych, w tym poprzez: renowację nawierzchni, małą architekturę, oświetlenie, uzupełnienie i podniesienie standardów urządzenia zieleni, skwerów, ulic i placów, oraz do powstania i kreowania nowych ogólnodostępnych miejsc integracji lokalnych społeczności;
6) nowe obiekty nie będące celami publicznymi w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami, mogą należeć wyłącznie do kategorii obiektów nieuciążliwych;
7) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu, i nie powinna przekraczać 18 m; dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 18 m, jeżeli:

a) są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
b) stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego;
c) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 18 m,
d) są to obiekty sakralne;

8) zaleca się, by w zabudowie wielorodzinnej budynki posiadały od 2 do 5 kondygnacji nadziemnych;
9) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01-2,5;
10) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych z istniejącą zabudową i dla nowej zabudowy mieszkaniowej stanowił co najmniej 30% powierzchni działki budowlanej;
11) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

3. **MU – tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowo-usługowej**:
1) dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną;
2) dopuszcza się prowadzenie nieuciążliwej drobnej działalności produkcyjnej lub naprawczej;
3) dopuszcza się składy, hurtownie i magazyny w budynkach;
4) dopuszcza się zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, a także obiekty małej architektury;
5) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej; zaleca się by nowe sieci infrastruktury technicznej były realizowane wyłącznie jako podziemne;
6) należy dążyć do podniesienia jakości istniejących przestrzeni publicznych, w tym poprzez: renowację nawierzchni, małą architekturę, oświetlenie, uzupełnienie i podniesienie standardów urządzenia zieleni, skwerów, ulic i placów, oraz do powstania i kreowania nowych ogólnodostępnych miejsc integracji lokalnych społeczności;
7) zalecana minimalna powierzchnia działki budowlanej wynosi:
a) 600 m^2 dla zabudowy jednorodzinnej wolno stojącej,
b) 400 m^2 dla zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej,
c) 300 m^2 dla zabudowy jednorodzinnej szeregowej, atrialnej i innej nie wymienionej powyżej;
8) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu, i nie powinna przekraczać 15 m; dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 15 m, jeżeli:
a) stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
b) są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
c) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 15 m,

d) są to obiekty sakralne;
9) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 5 kondygnacji nadziemnych;
10) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 – 2,5;
11) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych z istniejącą zabudową i dla nowej zabudowy mieszkaniowej stanowił co najmniej 25% powierzchni działki budowlanej;
12) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne;
13) dla terenu **MU.20.NY** w obszarze Natura 2000 „Forty Nyskie" obowiązują przepisy odrębne.

4. **MNU – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług**:
1) dopuszcza się lokalizację nieuciążliwej działalności gospodarczej innej niż usługowa nie wymieniona w pkt 2 i 3, w budynkach o powierzchni użytkowej nie przekraczającej 400 m^2;
2) dopuszcza się - na wydzielonych działkach lub terenach - bazy, składy, magazyny i hurtownie o powierzchni gruntu nie przekraczającej 3000 m^2;
3) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, a także obiekty małej architektury;
4) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej; zaleca się by nowe sieci infrastruktury technicznej były realizowane wyłącznie jako podziemne;
5) zaleca się lokalizację usług i innych obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej przede wszystkim w parterach zabudowy mieszkaniowej lub w wyodrębnionych budynkach;
6) należy dążyć do podniesienia jakości istniejących przestrzeni publicznych, w tym poprzez: renowację nawierzchni, małą architekturę, oświetlenie, uzupełnienie i podniesienie standardów urządzenia zieleni, skwerów, ulic i placów, oraz do powstania i kreowania nowych ogólnodostępnych miejsc integracji lokalnych społeczności;
7) zalecana minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek wynosi:
a) 600 m^2 dla zabudowy jednorodzinnej wolno stojącej,
b) 400 m^2 dla zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej,
c) 300 m^2 dla zabudowy jednorodzinnej szeregowej, atrialnej i innej nie wymienionej powyżej;
8) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu, i nie powinna przekraczać 12 m; dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 12 m, jeżeli:
a) stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
b) są to obiekty sakralne,
c) są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
d) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 12 m;
9) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych;

10) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 – 1,0;
11) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych z istniejącą zabudową i dla nowej zabudowy mieszkaniowej stanowił co najmniej 25% powierzchni działki budowlanej;
12) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne;
13) dla terenu **MNU.13.NY** w obszarze Natura 2000 „Forty Nyskie" obowiązują przepisy odrębne.

5. **MP – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej oraz obiektów usług i produkcji nie kolidujących z funkcją mieszkaniową**:
   1) nie dopuszcza się lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie bliźniaczej, szeregowej i atrialnej;
   2) dopuszcza się lokalizację nieuciążliwej działalności gospodarczej;
   3) dopuszcza się bazy, składy i magazyny o powierzchni terenu nie przekraczającej 5000 m^2;
   4) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, a także obiekty małej architektury;
   5) dopuszcza się uprawy rolne i ogrodnicze;
   6) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej; zaleca się by nowe sieci infrastruktury technicznej były realizowane wyłącznie jako podziemne;
   7) zaleca się lokalizację usług i innych obiektów służących do prowadzenia działalności gospodarczej przede wszystkim w parterach zabudowy mieszkaniowej lub w wyodrębnionych budynkach;
   8) należy dążyć do podniesienia jakości istniejących przestrzeni publicznych, w tym poprzez: renowację nawierzchni, małą architekturę, oświetlenie, uzupełnienie i podniesienie standardów urządzenia zieleni, skwerów, ulic i placów, oraz do powstania i kreowania nowych ogólnodostępnych miejsc integracji lokalnych społeczności;
   9) zalecana minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek wynosi:
      a) 1500 m^2 dla nowej zabudowy zagrodowej,
      b) 700 m^2 dla nowej zabudowy jednorodzinnej wolno stojącej;
   10) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu, i nie powinna przekraczać 12 m; dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości przekraczającej 12 m, jeżeli:
      a) stanowi to odbudowę lub rekonstrukcję, w historycznej formie, zniszczonego obiektu zabytkowego,
      b) są to obiekty sakralne,
      c) są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
      d) są to budynki nawiązujące wysokością i formą do znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących budynków o wysokości przekraczającej 12 m;
   11) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych;
   12) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 – 1,5;

13) dla ograniczenia ewentualnych konfliktów należy dążyć do tworzenia enklaw (jednostek terenowych) z zainwestowaniem nie kolidującym względem siebie;
14) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych z istniejącą zabudową i dla nowej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej stanowił co najmniej 25% powierzchni działki budowlanej;
15) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

6. **U – Tereny z przewagą usług:**

1) dopuszcza się usługi oświaty i wychowania, kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz inne nieuciążliwe usługi;
2) dopuszcza się mieszkania towarzyszące;
3) budynki usługowe powinny wyróżniać się atrakcyjną architekturą, a zagospodarowanie działki wysokimi walorami estetycznymi;
4) należy dążyć do powstania ogólnodostępnych przestrzeni publicznych wyposażonych w małą architekturę i zieleń;
5) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej; zaleca się by nowe sieci infrastruktury technicznej były realizowane wyłącznie jako podziemne;
6) wysokość nowo wznoszonych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu i nie może przekraczać 18 m, z wyjątkiem pkt 7;
7) na terenie **U.5.NY** dopuszcza się dominanty układu zabudowy o wysokości nie przekraczającej 40 m;
8) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 – 2;
9) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych dla nowej zabudowy usługowej stanowił co najmniej 30% powierzchni działki budowlanej;
10) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

7. **UC – Tereny rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2:**

1) dopuszcza się usługi turystyczne oraz usługi związane z kulturą, gastronomią i rozrywką;
2) budynki usługowe powinny wyróżniać się atrakcyjną architekturą, a zagospodarowanie działki wysokimi walorami estetycznymi;
3) należy dążyć do powstania ogólnodostępnych przestrzeni publicznych wyposażonych w małą architekturę i zieleń;
4) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej; zaleca się by nowe sieci infrastruktury technicznej były realizowane wyłącznie jako podziemne;
5) wysokość nowo wznoszonych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu i nie może przekraczać 18 m, z wyjątkiem pkt 6;
6) na terenie **UC,AG.3.NY** dopuszcza się dominanty układu zabudowy o wysokości nie przekraczającej 40 m;
7) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 – 2;

8) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych dla nowej zabudowy usługowej stanowił co najmniej 10% powierzchni działki budowlanej;
9) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

8. **US – Tereny z przewagą usług sportu i rekreacji wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi:**
   1) dopuszcza się usługi turystyczne oraz usługi związane z oświatą, kulturą, gastronomią i rozrywką;
   2) należy dążyć do podniesienia jakości istniejących przestrzeni publicznych, w tym poprzez: renowację nawierzchni, małą architekturę, oświetlenie, uzupełnienie i podniesienie standardów urządzenia zieleni, skwerów, ulic i placów, oraz do powstania i kreowania nowych ogólnodostępnych przestrzeni publicznych wyposażonych w małą architekturę i zieleń;
   3) wysokość nowo wznoszonych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu i nie może przekraczać:
      a) 20 m w przypadku budynków przeznaczonych dla usług sportu, turystycznych, usług oświaty i edukacji;
      b) 9 m w przypadku innych budynków;
   4) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej; zaleca się by nowe sieci infrastruktury technicznej były realizowane wyłącznie jako podziemne;
   5) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 – 2;
   6) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych z istniejącą zabudową i dla nowej zabudowy usługowej stanowił co najmniej 30% powierzchni działki budowlanej;
   7) w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne;
   8) dla terenów **US.7.NY i US.8.NY** w obszarze Natura 2000 „Forty Nyskie” obowiązują przepisy odrębne.

9. **AG – Tereny z przewagą aktywności gospodarczych** – przemysłowych, usługowych, naprawczych oraz baz, w tym budowlanych i transportowych, składów i magazynów (tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej), **z wyłączeniem aktywności związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa:**
   1) dopuszcza się stacje paliw;
   2) dopuszcza się obiekty sportowe w budynkach (np. basen pływacki, kryte korty tenisowe itp.);
   3) nie dopuszcza się lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej, w tym zagrodowej, z zastrzeżeniem pkt 4;
   4) dopuszcza się mieszkania towarzyszące;
   5) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym, zwłaszcza w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową;
   6) dopuszcza się urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, z wyjątkiem biogazowni o takiej mocy;

7) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, a także miejsc postojowych;
8) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków nie powinna przekraczać 25 m; dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych w wysokości przekraczającej 25 m, jeżeli:
   a) są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
   b) będzie to podyktowane uwarunkowaniami technologicznymi związanymi z funkcją obiektu;
9) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych;
10) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 - 2;
11) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych stanowił co najmniej 10% powierzchni działki budowlanej;
12) w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

10. **PR – Tereny z przewagą funkcji gospodarczych** – przemysłowych, usługowych, naprawczych oraz baz, składów i magazynów (tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej), **w tym także obiektów związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa** (np. intensywne ogrodnictwo, lokalizacja ferm hodowlanych);
   1) nie dopuszcza się lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej, w tym zagrodowej, z zastrzeżeniem pkt 2;
   2) dopuszcza się mieszkania towarzyszące;
   3) dopuszcza się urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, z wyjątkiem biogazowni o takiej mocy;
   4) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym, zwłaszcza w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową;
   5) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej;
   6) na terenach **PR.6.RA** i **PR.4.GO** dopuszcza się zabudowę towarzyszącą związaną z obsługą oraz eksploatacją obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
   7) wysokość nowo wnoszonych lub modernizowanych budynków nie powinna przekraczać 20 m, z zastrzeżeniem że na terenach **PR.6.RA** i **PR.4.GO** nie może przekraczać 40 m; dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych w wysokości przekraczającej 20 m, jeżeli:
      a) są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy,
      b) będzie to podyktowane uwarunkowaniami technologicznymi związanymi z funkcją obiektu;
   8) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 4 kondygnacji nadziemnych;
   9) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 - 2;
   10) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych stanowił co najmniej 10% powierzchni działki budowlanej;
   11) w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

11. **ZP – Tereny z przewagą parków i innych zespołów zieleni:**

1) dopuszcza się pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjniające podstawowe zagospodarowanie terenu (np. gastronomia, sanitariaty) oraz inne funkcje zapewniające właściwą opiekę nad występującymi na tych terenach budynkami zabytkowymi, i o ile nie jest to sprzeczne z przepisami odrębnymi;
2) dopuszcza się zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, z zastrzeżeniem, że na obszarach objętych wpisem do rejestru zabytków, ten rodzaj zagospodarowania nie może kolidować z występującymi na tych obszarach walorami zabytkowymi i o ile nie jest to sprzeczne z przepisami odrębnymi;
3) dopuszcza się obiekty małej architektury;
4) na terenach **ZP.4.BN, ZP.5.BN, ZP.1.SI, ZP.2.SI, ZP.3.SI, ZP.4.SI**:
   a) dopuszcza się urządzenia i obiekty związane z ochroną przeciwpowodziową; w zabezpieczeniach przeciwpowodziowych należy w maksymalnym stopniu stosować rozwiązania ekologiczne,
   b) należy zachować wszelkie zbiorniki wodne, zwłaszcza naturalne (starorzecza, odnogi, oczka wodne) oraz istniejące zespoły lasów, zadrzewień i zakrzewień, o ile nie będą kolidowały z ochroną przeciwpowodziową;
5) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, a także miejsc postojowych wyłącznie jako terenowych;
6) wysokość nowo wznoszonych budynków nie powinna przekraczać 12 m;
7) zaleca się wskaźnik intesywności zabudowy: 0,01 - 0,2;
8) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej stanowił co najmniej 70% powierzchni działki budowlanej;
9) w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

12. **ZD – Tereny z przewagą rodzinnych ogrodów działkowych:**
1) dopuszcza się inne formy użytkowania ogrodniczego;
2) dopuszcza się, w tym na wydzielonych działkach lub jednostkach terenowych, zieleń urządzoną oraz obiekty i zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne;
3) dopuszcza się obiekty małej architektury;
4) dopuszcza się pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjniające podstawowe zagospodarowanie terenu (np. gastronomia, sanitariaty);
5) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, a także miejsc postojowych wyłącznie jako terenowych;
6) dopuszcza się altany działkowe o gabarytach określonych w przepisach odrębnych;
7) wysokość nowo wznoszonych budynków innych niż altany działkowe nie powinna przekraczać 9 m;
8) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 - 0,2;
9) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych stanowił co najmniej 70% powierzchni działki budowlanej;
10) w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

13. **ZC – Tereny z przewagą cmentarzy**:
1) dopuszcza się obiekty sakralne oraz kaplice przedpogrzebowe, sanitariaty i inne obiekty obsługi cmentarza;
2) budynki powinny wyróżniać się atrakcyjną architekturą;

3) dla nieczynnych cmentarzy dopuszcza się zasady zagospodarowania jak dla terenów kategorii ZP;
4) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
5) dopuszcza się zieleń urządzoną;
6) kompozycje zieleni, ogrodzenia, bramy, kaplice, itp. powinny cechować się wysokimi walorami estetycznymi;
7) dopuszcza się obiekty małej architektury;
8) dopuszcza się lokalizację miejsc postojowych wyłącznie jako terenowych;
9) dopuszcza się zarówno pochówki urnowe jak i ziemne (tradycyjne);
10) wokół cmentarzy obowiązują strefy sanitarne, których zasięg i sposób zagospodarowania określają przepisy odrębne;
11) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu, i nie powinna przekraczać 9 m; dopuszcza się wznoszenie obiektów o wysokości przekraczającej 9 m, jeżeli:
    a) są to obiekty sakralne,
    b) są to określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dominanty układu zabudowy;
12) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 - 0,5;
13) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych stanowił co najmniej 20% powierzchni działki budowlanej.

14. **WS – Tereny wód powierzchniowych stojących o większych rozmiarach, stawów hodowlanych i rzek**:
    1) dopuszcza się użytkowanie rolnicze;
    2) dopuszcza się zadrzewienia i zakrzewienia, zieleń oraz obiekty małej architektury;
    3) dopuszcza się urządzenia i obiekty związane z ochroną przeciwpowodziową oraz inne niezbędne urządzenia hydrotechniczne;
    4) dopuszcza się wykorzystanie sportowo-rekreacyjne oraz niewielkie obiekty usług gastronomii o powierzchni użytkowej nie większej niż 50 m^2 i wysokości nie przekraczającej 5 m, o ile nie jest to sprzeczne z przepisami odrębnymi i funkcją akwenu;
    5) dopuszcza się elektrownie wodne o mocy przekraczającej 100 kW;
    6) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, a także miejsc postojowych wyłącznie jako terenowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie.

15. **ZL – Tereny lasów**:
    1) dopuszcza się zachowanie istniejącego zagospodarowania, w tym rolniczego;
    2) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących turystyce (ciągi piesze i rowerowe, ścieżki konne oraz ławki, wiaty itp.), i o ile nie jest to sprzeczne z przepisami odrębnymi;

3) dopuszcza się lokalizowanie dróg oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, a także miejsc postojowych wyłącznie jako terenowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na obszary i obiekty chronione;
4) nasadzenia drzew i krzewów należy prowadzić w odległości 5 m od górnej krawędzi skarp rowów i kanałów melioracji podstawowej;
5) zakazuje się niszczenia cennych siedlisk przyrodniczych, w tym poprzez ich zalesienie.

16. **ZZL – Tereny zalesień**:
1) dopuszcza się zachowanie istniejącego zagospodarowania, w tym rolniczego;
2) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń służących wędrówkom turystycznym (ciągi piesze i rowerowe, ścieżki konne oraz ławki, wiaty itp.);
3) dopuszcza się lokalizowanie dróg oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, a także terenowych miejsc postojowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na obszary i obiekty chronione;
4) nasadzenia drzew i krzewów należy prowadzić w odległości 5 m od górnej krawędzi skarp rowów i kanałów melioracji podstawowej;
5) zakazuje się niszczenia cennych siedlisk przyrodniczych, w tym poprzez ich zalesienie.

17. **R – Tereny z przewagą użytkowania rolniczego:**
1) dopuszcza się zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz zieleń;
2) dopuszcza się lokalizację stawów hodowlanych pod warunkiem, że nie będą wpływać negatywnie na wody innych akwenów (zanieczyszczenie, eutrofizacja) oraz wywoływać innych negatywnych skutków dla stosunków gruntowo-wodnych oraz stanu środowiska przyrodniczego;
3) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, a także miejsc postojowych wyłącznie jako terenowych, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na tereny przewidziane pod zainwestowania oraz obszary podlegające ochronie;
4) w odległości powyżej 50 m od granicy terenu z terenami kategorii „MP” i „PR” zakazuje się lokalizacji budynków, w tym także w ramach zabudowy zagrodowej i związanej z produkcją rolniczą.

18. **IT – Tereny z przewagą obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej:**
1) dopuszcza się zabudowę towarzyszącą związaną z obsługą oraz eksploatacją obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
2) dopuszcza się urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, z wyjątkiem biogazowni o takiej mocy;
3) dopuszcza się budowę stacji elektroenergetycznej 220/110 kV;
4) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym;
5) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych oraz miejsc postojowych w sposób nie kolidujący z przeznaczeniem i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu;
6) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków nie powinna przekraczać 25 m;
7) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych;
8) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 - 2;

9) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych stanowił co najmniej 10% powierzchni działki budowlanej.

19. **NO – Tereny z przewagą obiektów i urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków:**
    1) dopuszcza się zabudowę towarzyszącą związaną z obsługą oraz eksploatacją obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
    2) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym;
    3) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, w sposób nie kolidujący z przeznaczeniem i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu;
    4) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków nie powinna przekraczać 25 m;
    5) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych;
    6) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 - 2;
    7) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych stanowił co najmniej 10% powierzchni działki budowlanej.

20. **NU – Tereny z przewagą obiektów i urządzeń składowiska odpadów komunalnych:**
    1) dopuszcza się zabudowę towarzyszącą związaną z obsługą oraz eksploatacją obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
    2) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym;
    3) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, miejsc postojowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej, w sposób nie kolidujący z przeznaczeniem i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu;
    4) dopuszcza się biogazownie oraz inne urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW;
    5) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków nie powinna przekraczać 25 m;
    6) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych;
    7) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 - 2;
    8) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych stanowił co najmniej 10% powierzchni działki budowlanej;
    9) po zakończeniu eksploatacji składowiska, teren należy odpowiednio (stosownie do przyszłych potrzeb) zrekultywować.

21. **KS – Tereny z przewagą parkingów oraz stacji paliw wraz z usługami towarzyszącymi** (tj. naprawa i obsługa pojazdów samochodowych, handel, gastronomia i usługi hotelarskie):
    1) dopuszcza się bazy, składy, magazyny;
    2) dopuszcza się bazy transportowe;
    3) dopuszcza się zieleń urządzoną, w szczególności o charakterze izolacyjnym i osłonowym, zwłaszcza w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową;
    4) dopuszcza się lokalizowanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych oraz obiektów, urządzeń i sieci infrastruktury technicznej;

5) wysokość nowo wznoszonych lub modernizowanych budynków powinna nawiązywać do zabudowy istniejącej w otoczeniu, i nie powinna przekraczać 12 m;
6) zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 3 kondygnacji nadziemnych;
7) zaleca się wskaźnik intensywności zabudowy: 0,01 - 1,5;
8) zaleca się, by udział powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych stanowił co najmniej 10% powierzchni działki budowlanej.

22. **KK – Tereny z przewagą obiektów i urządzeń służących kolei** – obejmujące także graficznie oznaczoną linię kolejową; zagospodarowanie zgodnie z potrzebami funkcji kolei i jej zarządcy oraz w zgodzie z przepisami odrębnymi, z następującymi zastrzeżeniami:
    1) dopuszcza się przekraczanie tego terenu drogami oraz sieciami - infrastruktury technicznej, przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów;
    2) w przypadku rezygnacji z wykorzystania dla potrzeb kolei dopuszcza się przeznaczenie ustalone w Studium, a także przeprowadzanie dróg, ciągów pieszych i rowerowych, a także sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz zieleń;
    3) zmiany przeznaczenia i zagospodarowania, o których mowa w pkt 2, mogą być dokonane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

23. **TW** – **Tereny wojskowe**.

24. Jednostkami terenowymi są także oznaczone na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” **drogi publiczne stanowiące główne elementy układu drogowego**, dla których zasady zagospodarowania określono w rozdziale 25:
    1) drogi klasy głównej ruchu przyśpieszonego – symbol „KDGP”, w tym „KDGPo” dla obwodnicy Nysy;
    2) drogi klasy głównej – symbol „KDG”;
    3) drogi klasy zbiorczej – symbol „KDZ”;
    4) drogi klasy lokalnej – symbol „KDL”.

22.4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1. Granice jednostki terenowej mogą podlegać niewielkim korektom (i uściśleniu) w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w szczególności polegających na dociąganiu do granic geodezyjnych bądź klasoużytków i wynikających z dostosowania granic jednostek z mapy topograficznej do mapy zasadniczej.
2. Za zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych bardziej rygorystycznych i zawężonych regulacji niż te, które zostały określone w niniejszym dokumencie; w szczególności dotyczy to ustaleń odnoszących się do przeznaczenia terenów. Dopuszczalny jest też podział określonych w niniejszym Studium funkcjonalnych jednostek terenowych na mniejsze, z bardziej szczegółowo ustalonymi funkcjami („węższymi”) oraz sposobami zagospodarowania (bardziej szczegółowymi lub bardziej rygorystycznymi). Strefowanie funkcji ma w szczególności służyć zapobieganiu powstawania konfliktów przestrzennych.
3. Dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujące są te ustalenia Studium – także w następnych rozdziałach - w których użyto następujących sformułowań:
    1) *przeważające przeznaczenie terenów* (zgodnie z zasadami określonymi w rozdz.

22.3);
2) *dopuszcza się*;
3) *zakazuje się, nie może, nie dopuszcza się*;
4) *należy, powinno […].*

4. Dyspozycje sformułowane jako zalecenia lub propozycje – także w innych rozdziałach – nie są ustaleniami obowiązującymi Studium.
5. Dopuszcza się – uznając za również zgodne z ustaleniami Studium – przyjmowanie w ustaleniach nowych planów miejscowych utrzymania dotychczasowego przeznaczenia (w tym określonego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w wydanych decyzjach o warunkach zabudowy oraz pozwoleniach na budowę, obowiązujących w dniu wejścia w życie Studium), sposobu zagospodarowania i zabudowy lub sposobu wykorzystania, także na terenach (lub ich fragmentach), na których Studium przewiduje ich zmianę.
6. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się wykorzystywanie i przebudowę akwenów wodnych, cieków i innych urządzeń melioracyjnych, jeżeli nie stoi to w kolizji z pozostałymi ustaleniami niniejszego Studium i odrębnymi przepisami.

23. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK.

23.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.

1. W celu ograniczenia zagrożenia powodziowego na terenie gminy:
   1) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią należy dążyć do nielokalizowania nowej trwałej zabudowy, za wyjątkiem obiektów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, dróg wodnych oraz terenowych urządzeń służących rekreacji i sportowi, oraz stosować odpowiednie rozwiązania technologiczne zabezpieczające przed zalaniem;
   2) zaleca się dna niezabudowanych dotychczas dolin wyłączać z intensywnego zagospodarowania, a w szczególności z zabudowy kubaturowej. Wskazane jest zagospodarowanie ekstensywne – łąki, zieleń wypoczynkowa, tereny spacerowe oraz niezbędne przejścia infrastrukturalne i komunikacyjne, drogi i obiekty hydrotechniczne, w szczególności przeciwpowodziowe, jeżeli nie ograniczą one przekroju doliny czynnie przewodzącego wezbrania oraz nie zaburzą ciągłości i funkcji przyrodniczych doliny, jako korytarza ekologicznego;
   3) zaleca się eliminować istniejące przeszkody, które utrudniają przepływ wód powodziowych (mosty o małym świetle, przepusty o małej wydolności);
   4) zaleca się tworzyć naturalną retencję spowalniającą spływ wód tam, gdzie nie zagraża ona obiektom (poprzez realizację zadrzewień i zakrzaczeń, miedz utrudniających spływ z pól, oczek wodnych, zbiorników małej retencji, stosowanie ażurowych powierzchni na obszarach zainwestowanych), z zastrzeżeniem, że działania te nie mogą zagrażać celom ochrony ustanowionych obszarów chronionej przyrody.
2. Na niezainwestowanych i nie przewidzianych pod zainwestowanie terenach podmokłych zaleca się zachować naturalne cechy siedlisk.
3. Zaleca się, by budowa i przebudowa elementów systemów melioracyjnych, wynikająca z inwestowania na terenach zmeliorowanych, nie powodowała znacząco niekorzystnych

zmian stosunków gruntowo-wodnych, zwłaszcza na terenach tworzących system przyrodniczy gminy.

4. Wzdłuż cieków wodnych nowe budynki zaleca się lokalizować w odległości co najmniej 5 m od górnej krawędzi ich koryt. Zaleca się tę zasadę stosować także do nowych sieci infrastruktury obsługujących ww. budynki.
5. W ochronie środowiska wysoką wagę ma ochrona wód podziemnych i powierzchniowych m.in. poprzez:
   1) sukcesywne porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach zainwestowanych, w tym poprawę stanu technicznego odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
   2) wdrażanie odpowiednich (proekologicznych) kierunków produkcji rolniczej i agrotechnik (zgodnie z zasadami dobrych praktyk rolniczych);
   3) kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej według zasad określonych w rozdziale 22.3;
   4) porządkowanie gospodarki odpadami;
   5) sukcesywne porządkowanie dawnych terenów przemysłowych.
6. Dopuszcza się realizację zbiorników wodnych, w szczególności o funkcji przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej, retencyjnej i nawadniającej, pod warunkiem uwzględnienia lokalnych uwarunkowań, w tym w zakresie występowania obiektów i obszarów chronionych, obszarów zurbanizowanych oraz walorów krajobrazowych.
7. Zaleca się dążyć – także na terenach przeznaczonych dla skoncentrowanej działalności gospodarczej – do zminimalizowania uciążliwości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, m.in. poprzez wprowadzanie proekologicznych technologii w procesach produkcyjnych oraz różnych urządzeń zabezpieczających.
8. Zaleca się dążyć do przenoszenia uciążliwych zakładów i obiektów lub urządzeń z terenów mieszkaniowych oraz lokalizację nowych zakładów i obiektów o takim charakterze na terenach kategorii „AG” i „PR”.
9. W dalszym rozwoju zagospodarowania terenów osadniczych, w tym poprzez podnoszenie ich standardów, istotną rolę powinna odegrać prośrodowiskowa infrastruktura techniczna o wysokim standardzie technologicznym (w tym systemy ogrzewania).
10. W ukształtowaniu zabudowy i wprowadzaniu obiektów technicznych (zwłaszcza na terenach otwartych) należy uwzględnić potrzebę zachowania walorów krajobrazowych.
11. Na obszarach objętych ochroną prawną mogą obowiązywać ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych (uchwał, rozporządzeń, zarządzeń, planów ochrony, planów zadań ochronnych, itp.), które należy uwzględnić przy rozpatrywaniu innych ustaleń Studium.
12. W gospodarce leśnej (na terenach leśnych) należy dążyć do sukcesywnej przebudowy struktury gatunkowej zadrzewień, stosownie do warunków siedliskowych i presji antropogenicznej. Także przy zalesianiu nowych terenów należy uwzględnić miejscowe uwarunkowania siedliskowe. Zaleca się wyłączyć z zalesień wilgotne łąki i zbiorowiska roślinne na podmokłych siedliskach.
13. W planach miejscowych na terenach oznaczonych symbolami „AG” i „PR”, bezpośrednio sąsiadujących z istniejącymi i planowanymi terenami osadniczymi zaleca się wprowadzić obowiązek realizacji pasów izolacyjnych zmniejszających potencjalne uciążliwości lub dopuścić takie zainwestowanie, które nie będzie uciążliwe dla terenów osadniczych (np. usługowe).

14. Należy dążyć do ochrony siedlisk i gatunków zagrożonych fragmentacją środowiska, w szczególności w korytarzach ekologicznych, wskazanych na rysunkach Studium, poprzez ochronę dolin rzecznych, wprowadzanie zalesień, nielokalizowanie uciążliwej zabudowy, infrastruktury technicznej i drogowej w ich obszarze.
15. Na obszarze gminy Nysa nie wyznaczono obszaru uzdrowiska, obszaru ochrony uzdrowiskowej, ani ich stref ochronnych. Brak jest też uwarunkowań dla powstania i rozwoju funkcji uzdrowiskowych. W związku z brakiem obszarów uzdrowisk, nie ustala się zasad ich ochrony.

23.2. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się przyjmowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granic terenów i obszarów górniczych aktualnych w okresie sporządzania tych opracowań.
2. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się przyjmowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granic obszarów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody, aktualnych w okresie sporządzania tych opracowań.

24. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

24.1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków.

1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków podlegają rygorom prawnym wynikającym z treści odpowiednich aktów prawnych. Przede wszystkim są one objęte ochroną konserwatorską, wynikającą z przepisów *ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187, z późn. zm.) oraz *ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1332, z późn. zm.) .
2. W odniesieniu do budynków wpisanych do rejestru zabytków zaleca się:
   1) zachowanie ich historycznej formy architektonicznej oraz substancji budowlanej;
   2) utrzymanie lub rewaloryzację formy otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem.
3. W odniesieniu do założeń przestrzennych wpisanych do rejestru zabytków zaleca się:
   1) zachować i konserwować zachowane elementy historycznych układów przestrzennych oraz poszczególne elementy tych układów, w szczególności historyczne ogrodzenia, bramy, drogi, ścieżki, a także zieleń;
   2) przywracać historyczne założenia przestrzenne w przypadku braku ich zachowania;
   3) zachować historycznie ukształtowane przestrzenie otwarte pomiędzy budynkami, takie jak dziedzińce oraz place.
4. W zasięgu parków wpisanych do rejestru zabytków zaleca się:
   1) prowadzić konserwację istniejącej zieleni i przywracać zabytkowe założenia zieleni z zachowaniem pierwotnej kompozycji tych założeń, w tym m.in. poprzez odtwarzanie i uzupełnianie ubytków tymi samymi gatunkami drzew;
   2) zachować oraz konserwować istniejące elementy historycznych układów kompozycyjnych i małej architektury, przede wszystkim: ogrodzenia, bramy i furty, ścieżki i place, pawilony, fontanny, schody terenowe, tarasy, skarpy czy kaplice;
   3) zachowanie całego założenia w rękach jednego właściciela.
5. W odniesieniu do cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków zaleca się zachować i konserwować istniejące elementy historycznych układów przestrzennych oraz ich poszczególne elementy takie, jak m. in.: historyczne ogrodzenia, bramy, ścieżki, obiekty

sztuki sepulkralnej czy zieleń; zachowane nagrobki należy zabezpieczyć przed dewastacją i pozostawić na miejscu, ewentualnie tworzyć dla nich lapidaria lub zachować je w inny sposób.

24.2. Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do ewidencji zabytków.

1. Obiekty i ich zespoły oraz obszary wpisane do ewidencji zabytków podlegają rygorom prawnym wynikającym z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim *ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187, z późn. zm.) oraz art. 39 ust. 3 *ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1332, z późn. zm.).
2. W odniesieniu do budynków ujętych w ewidencji zabytków:
   1) zaleca się utrzymać lub odtworzyć ich historyczną formę architektoniczną (wysokość, bryłę, kształt, geometrię i pokrycie dachu, kompozycję i wystrój elewacji, formy stolarki okiennej i drzwiowej);
   2) zaleca się przy wymianie stolarki okiennej odtwarzać oryginalne/zabytkowe podziały słupków i szprosów;
   3) w przypadku zachowanej ozdobnej stolarki okiennej lub drzwiowej zaleca się ją zachować lub odtworzyć;
   4) zaleca się stosowanie jednolitej kolorystyki stolarki okiennej w obrębie jednego budynku;
   5) zaleca się stosowanie kolorystyki elewacji: białej, pastelowej lub w kolorze naturalnej czerwieni (w przypadku wykończenia elewacji cegłą klinkierową lub płytką klinkierową imitującą cegłę), monochromatycznej w obrębie jednego budynku;
   6) zaleca się zachowanie oryginalnego wyglądu elewacji, tj. kompozycji osi, kształtu i rozmieszczenia otworów okiennych i drzwiowych, architektonicznych detali wystroju elewacji, oryginalnych drewnianych ganków i balkonów;
   7) zakazuje się stosowania na elewacjach: paneli, sidingów i nieotynkowanych bali drewnianych;
   8) zaleca się unikać umieszczania elementów technicznego wyposażenia budynków na fasadach budynku widocznych od strony ulicy (klimatyzatorów, anten satelitarnych, przewodów dymowych i wentylacyjnych, reklam niezwiązanych z prowadzoną w danym obiekcie działalnością);
   9) zaleca się unikać ocieplania od zewnątrz budynków posiadających architektoniczny detal wystroju elewacji lub posiadających oryginalny ozdobny materiał elewacji, np. budynki ceglane; w przypadku uzasadnionych potrzeb termomodernizacji zaleca się odtworzyć ozdobne elementy wystroju elewacji;
   10) nowa zabudowa realizowana w bezpośrednim sąsiedztwie tych obiektów nie powinna naruszać ich zabytkowych walorów, w szczególności poprzez swoją formę, gabaryty czy kolorystykę.
3. W odniesieniu do zespołów obiektów (dworskich i folwarcznych) ujętych w ewidencji zabytków zaleca się:
   1) uwzględniać zapisy wymienione w ust. 2;
   2) zachować i konserwować zachowane elementy historycznych układów przestrzennych oraz poszczególne elementy tych układów, tj. historyczne ogrodzenia, bramy, drogi, ścieżki, a także zieleń;
   3) zachować historycznie ukształtowane przestrzenie otwarte pomiędzy budynkami, tj. dziedzińce oraz place.

4. W odniesieniu do zabytkowych cmentarzy i miejsc pocmentarnych ujętych w ewidencji zabytków zaleca się, aby:
   1) jeżeli są one nadal użytkowane, zachować ich dotychczasową funkcję;
   2) miejsca pocmentarne zachować jako tereny zielone;
   3) zachować i konserwować istniejące elementy historycznych układów przestrzennych oraz ich poszczególne elementy, tj. m.in.: historyczne ogrodzenia, bramy, ścieżki, obiekty sztuki sepulkralnej czy zieleń; zachowane nagrobki należy zabezpieczyć przed dewastacją i pozostawić na miejscu, ewentualnie tworzyć dla nich lapidaria lub zachować je w inny sposób.

24.3. Strefy ochrony konserwatorskiej.

1. Na obszarze gminy Nysa wyznacza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:
   1) Strefa „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej;
   2) Strefa „B” – ochrony konserwatorskiej;
   3) Strefa „OW” – obserwacji archeologicznej.
2. W zasięgu strefy „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej i archeologicznej należy dążyć do:
   1) konserwacji i rewaloryzacji historycznej zabudowy, układów przestrzennych i ich elementów,
   2) eliminacji lub przekształcenia form dysharmonijnych (obiektów i urządzeń nie będących zabytkami),
   3) uczytelnienia historycznych struktur przestrzennych,
   4) dostosowania nowych obiektów do historycznej zabudowy, układu przestrzennego w zakresie sytuacji, skali, formy i detalu architektonicznego, materiału oraz funkcji.
3. W zasięgu strefy „B” należy dążyć do:
   1) zachowania charakteru historycznej zabudowy i układów przestrzennych,
   2) uczytelnienia historycznych struktur przestrzennych,
   3) w miarę możliwości eliminowania elementów dysharmonijnych,
   4) dostosowania nowych obiektów do charakteru historycznej zabudowy i układów przestrzennych w zakresie sytuacji, skali i formy architektonicznej.
4. Dla wsi Domaszkowice, Jędrzychów, Sękowice i Złotogłowice strefy „B” pokrywają się z granicami zabytkowych układów ruralistycznych wpisanych do ewidencji zabytków.
5. W zasięgu strefy „OW” roboty budowlane naruszające powierzchnię ziemi mogą podlegać ograniczeniom, wynikającym z przepisów o ochronie zabytków, które są związane z koniecznością przeprowadzenia badań archeologicznych. Prowadzone roboty budowlane ziemne nie mogą doprowadzić do zniszczenia potencjalnie występujących w strefie zabytków archeologicznych.
6. Proponowane zasięgi stref, o których mowa w ust. 2-5, określono na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.
7. Nie ustala się zasad ochrony dóbr kultury współczesnej.

24.4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1. Dopuszcza się dokonywanie korekt zasięgu stref ochrony konserwatorskiej, jeżeli wynika to ze szczegółowych analiz przeprowadzonych w trakcie opracowania planów miejscowych.
2. Dopuszcza się wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dodatkowych, bardziej szczegółowych zapisów służących ochronie dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.

3. Do obiektów zabytkowych umieszczonych w rejestrze zabytków i w ewidencji zabytków, znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej, oprócz ustaleń dla tych obiektów dodatkowo odnoszą się ustalenia dla stref ochrony konserwatorskiej.
4. Wykazy obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ewidencji zabytków mają charakter jedynie informacyjny i nie stanowią one ustaleń Studium. Wykaz ten jest sukcesywnie weryfikowany i aktualizowany, co oznacza, iż poszczególne obiekty mogą zarówno z niego zostać wykreślone, jak i do niego dodane.

25. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

25.1. Układ i hierarchia ważniejszych dróg, ustalenia dotyczące dróg.

1. W Studium – na rysunku pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" – określono podstawowy hierarchiczny układ dróg publicznych wyznaczając przebiegi dla dróg: głównej ruchu przyspieszonego, głównych zbiorczych oraz ważniejszych (istotnych dla powiązań funkcjonalnych) dróg. Drogi te wraz z pozostałymi (nieokreślonymi na rysunku Studium) drogami zbiorczymi, lokalnymi, dojazdowymi oraz drogami wewnętrznymi, mają zapewnić sprawną obsługę obecnych terenów zainwestowanych, terenów przeznaczonych pod nowe inwestycje (wyznaczonych w Studium) oraz terenów niezainwestowanych (głównie rolniczych).
2. Zaleca się dążyć do poprawy warunków technicznych istniejących dróg i osiągnięcia przez nie parametrów właściwych dla klas określonych na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego", rezerwując ustalone na tym rysunku tereny, odpowiadające przyjętym klasom, w tym dla obwodnicy Nysy oraz drogi krajowej nr 46 nadać parametry klasy GP, dla drogi krajowej nr 41 - parametry klasy G wraz z budową obejścia w Wierzbięcicach oraz dla dróg wojewódzkich 411, 406 i 407 – parametry klasy G .
3. We wszystkich miejscowościach, przy przejściu dróg tranzytowych przez tereny zabudowane, należy dążyć do segregacji ruchu kołowego i pieszego. Zaleca się wyposażyć drogi, zależnie od posiadanych środków, w: podniesione krawężniki, obustronne lub jednostronne chodniki, kanalizację burzową. Jednocześnie zaleca się dążyć do ograniczenia uciążliwości wywołanej ruchem drogowym i zwiększenia bezpieczeństwa (np. przez izolację przyległej do jezdni zabudowy pasami zieleni, żywopłotami itp.).
4. Dopuszcza się modernizację i przebudowę istniejących, nieokreślonych na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" dróg publicznych oraz dróg wewnętrznych.
5. Dopuszcza się budowę nieokreślonych na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" nowych dróg publicznych klasy zbiorczej i niższych klas oraz dróg wewnętrznych.
6. Dla obsługi gospodarki rolnej zaleca się w możliwym zakresie prowadzić remonty istniejących dróg transportu rolnego oraz realizować nowe tego typu drogi.
7. Należy dążyć do zmniejszenia uciążliwości wywoływanych ruchem samochodowym; dotyczy to głównie miejscowości, w których sąsiedztwie przebiegają drogi krajowe.
8. Należy dążyć do minimalizowania transportochłonności układów przestrzennych.
9. Należy zapewnić rozwiązania przestrzenne ułatwiające przemieszczanie się pieszych i rowerzystów.

25.2. Ustalenia dotyczące pozostałych elementów komunikacji i transportu.

1. Zaleca się wprowadzić zasadę realizacji niezbędnej ilości miejsc postojowych dla samochodów w obrębie działek dla nowych albo przekształcanych funkcjonalnie lub architektonicznie obiektów, z dopuszczeniem lokalizacji tych miejsc w nieodległym sąsiedztwie, jako „wydzierżawionych" na obszarze innej nieruchomości; na terenach, gdzie nie ma możliwości spełnienia tych warunków, a pożądane jest wznoszenie lub przekształcanie obiektów, celowa jest rezygnacja ze stosowania tej zasady.
2. W sąsiedztwie terenów kolejowych występują ograniczenia w lokalizowaniu obiektów mogących zagrażać ruchowi na linii kolejowej. Zaleca się, aby zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej obowiązywał w odległości co najmniej 20 m od granic terenów kolejowych.
3. Zaleca się wykonać i/lub oznakować oraz utrzymać we właściwym stanie wskazane na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" szlaki turystyczne (w tym ścieżki rowerowe), jeżeli umożliwiają to warunki terenowe. Zaleca się, by szlaki turystyczne prowadzone wzdłuż dróg klasy zbiorczej lub klas wyższych nie były prowadzone po jezdni przeznaczonej dla ruchu pojazdów samochodowych.
4. Dopuszcza się wytyczanie nowych szlaków turystycznych (w tym ścieżek rowerowych, pieszych, konnych), nieoznaczonych na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego".

25.3. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla systemu komunikacji.

1. Oprócz wyznaczania nieokreślonych na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" nowych dróg publicznych klasy zbiorczej i niższych oraz dróg wewnętrznych, za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się także:
   1) przyjmowanie w ustaleniach nowych planów miejscowych utrzymania dotychczasowego (w tym określonego w obowiązujących planach miejscowych) przeznaczenia, sposobu zagospodarowania i zabudowy lub sposobu wykorzystania, także na terenach, na których Studium przewiduje przebiegi nowych dróg;
   2) uwzględnianie w nowych planach miejscowych istniejących odcinków dróg, dla których w Studium przewidziano zmianę przebiegu – jeżeli nie zamierza się realizować nowych przebiegów tych dróg;
   3) wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w miejscach planowanych w Studium dróg publicznych, terenów z zakazem zabudowy, które będą ograniczały wprowadzenie w ich zasięgu przedsięwzięć, które blokowałyby w przyszłości realizację tych dróg;
   4) dokonywanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego odstępstw od określonych w Studium przebiegów dróg, przy zachowaniu relacji połączeń wskazanych w tym dokumencie;
   5) przyjmowanie innej klasy niż określona w Studium dla całych dróg lub ich wybranych odcinków;
   6) zmianę wskazanego w Studium kształtu i powierzchni terenu zajmowanego przez skrzyżowania dróg.
2. Zaleca się przyjmowanie pasów dróg publicznych o szerokościach większych niż minimalne określone w obowiązujących przepisach.

3. Zaleca się, by w przypadku projektowania dróg publicznych klasy lokalnej na terenach dotychczas niezainwestowanych, innych niż leśne, szerokość pasa drogi nie była mniejsza niż 15 m.
4. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – jeżeli obecne zagospodarowanie nie wyklucza takich standardów – zaleca się przyjmować wskaźnik co najmniej 1,5 miejsca postojowego dla samochodów na 1 mieszkanie oraz 1 miejsce postojowe na 2 miejsca pracy w obiektach usługowych lub produkcyjnych – na terenach usługowych lub produkcyjnych.

25.4. Zasady wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej.

1. Dla zapewnienia warunków harmonijnego rozwoju gminy zaleca się podejmować niezbędne inwestycje służące rozbudowie i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Zaleca się, by rozbudowa tych sieci służyła koncentracji zabudowy mieszkaniowej i usługowej.
2. Zaleca się podejmować niezbędne działania i inwestycje służące zapewnieniu wysokiej niezawodności dostaw wody pitnej o dobrych parametrach jakościowych, w tym poprzez:
   a) skuteczną ochronę ujęć wody przed zanieczyszczeniami,
   b) dbałość o właściwe parametry techniczne sieci i urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę,
   c) zabezpieczenie rurociągów i innych urządzeń gospodarki wodnej przed szkodliwym oddziaływaniem eksploatacji górniczej.
3. Dopuszcza się - w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych oraz potrzeb - podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej systemów obsługujących tereny leżące poza granicami gminy, jeżeli umożliwią to ustalenia planów miejscowych.
4. Obiekty przemysłowe mogą być podłączone do komunalnych sieci infrastruktury technicznej, jeżeli nie będzie to w konflikcie z potrzebami innych użytkowników tych sieci.
5. Należy podejmować działania, które doprowadzą do sytuacji, że wszystkie wytworzone na terenie gminy ścieki, będą odpowiednio oczyszczone przed zrzutem do odbiornika (wód lub gruntu).
6. Zaleca się uregulować gospodarkę wodami opadowymi, w szczególności na terenach o intensywnym zainwestowaniu.
7. Dopuszcza się indywidualne rozwiązania w postaci małych oczyszczalni dla pojedynczych posesji lub niewielkich ich zespołów, położonych z dala od skanalizowanych obszarów zurbanizowanych oraz planowanych w najbliższych latach do zabudowania.
8. Dopuszcza się budowę nowych oraz rozbudowę i przebudowę istniejących sieci kanalizacyjnych i wodociągowych oraz budowę nowych ujęć wody.
9. Gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi i miejscowymi oraz systemem gospodarki odpadami przyjętym w województwie, regionie i gminie; należy podejmować dalsze skuteczne działania administracyjne skłaniające do utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.
10. Zaleca się przydomowe kompostowanie frakcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, celem ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.
11. Należy rozwijać systemy selektywnej zbiórki odpadów oraz lokalizować punkty selektywnego zbierania i magazynowania odpadów komunalnych.

12. W zagospodarowaniu należy uwzględniać wymagania wynikające z przepisów w sprawie ochrony przeciwpożarowej, odnoszące się m.in. do dróg pożarowych – ich parametrów, ilości, lokalizacji oraz do zaopatrzenia w wodę, w tym do rodzaju i sposobu rozmieszczenia zewnętrznych hydrantów przeciwpożarowych na sieci wodociągowej.
13. Inwestycje w zakresie telekomunikacji i zaopatrzenia w energię elektryczną powinny stwarzać warunki dla harmonijnego rozwoju gminy.
14. Dopuszcza się budowę nowych oraz rozbudowę, przebudowę i modernizację istniejących napowietrznych i kablowych linii elektroenergetycznych (w tym niezdefiniowanych w niniejszym Studium).
15. W zasięgu terenów zainwestowanych i przeznaczonych pod zainwestowanie inne niż przemysłowe, składowe lub służące infrastrukturze technicznej nowe linie elektroenergetyczne inne niż wysokiego napięcia i najwyższych napięć, zaleca się realizować wyłącznie jako podziemne.
16. Należy dążyć do nielokalizowania nowych napowietrznych linii elektroenergetycznych w granicach obszarów Natura 2000.
17. Dopuszcza się przebudowę istniejących jednotorowych linii 110 kV, na linie wielotorowe, po dotychczasowej trasie lub wybudowanie nowych takich wielotorowych linii w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących linii elektroenergetycznych 110 kV.
18. Dopuszcza się budowę napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV relacji Ząbkowice-Dobrzeń, Dobrzeń-Świebodzice.
19. W odniesieniu do dystrybucyjnych napowietrznych linii elektroenergetycznych zaleca się, aby pasy technologiczne, w zasięgu których mogą występować ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu, miały szerokość:
    1) 50 m dla napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV (po 25 m od osi w obu kierunkach);
    2) 40 m dla napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV (po 20 m od osi w obu kierunkach);
    3) 15 m dla napowietrznej linii elektroenergetycznej 15 kV (po 7,5 m od osi w obu kierunkach);
    4) 3 m dla kablowej linii elektroenergetycznej 15 kV (po 1,5 m od osi w obu kierunkach);
    5) 3 m dla napowietrznej linii elektroenergetycznej 0,4 kV (po 1,5 m od osi w obu kierunkach);
    6) 2 m dla kablowej linii elektroenergetycznej 0,4 kV (po 1 m od osi w obu kierunkach).
20. W zasięgu pasów technologicznych napowietrznych linii elektroenergetycznych występują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, między innymi dla lokalizowania budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, lub kolizyjnego z tymi liniami tworzenia hałd i nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej.
21. W bezpośrednim sąsiedztwie pasów technologicznych linii elektroenergetycznych występują ograniczenia w lokalizacji budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem.
22. Dopuszcza się budowę sieci ciepłowniczych. Na terenach zainwestowanych i przeznaczonych pod zainwestowanie inne niż przemysłowe, składowe lub służące infrastrukturze technicznej zaleca się ich prowadzenie jako podziemnych.
23. Zaleca się sukcesywne przekształcanie dotychczasowych systemów zaopatrzenia w ciepło w bardziej ekologiczne – wykorzystujące paliwa ekologiczne lub odnawialne źródła energii, a tym samym zachęcanie właścicieli i użytkowników nieruchomości do

korzystania z proekologicznych źródeł ciepła; na obszarach zgazyfikowanych warto zachęcać przyszłych odbiorców do wykorzystywania gazu w celach grzewczych.

24. Dopuszcza się budowę nowych oraz rozbudowę, przebudowę i modernizację istniejących sieci i urządzeń służących zaopatrzeniu w gaz oraz związanych z jego przesyłem, magazynowaniem i dystrybucją, w tym o znaczeniu ponadlokalnym.
25. W zasięgu stref kontrolowanych gazociągów, obiektów i urządzeń zaopatrzenia w gaz należy uwzględnić obowiązujące ograniczenia w zagospodarowaniu.
26. Na całym obszarze gminy dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW.
27. W zakresie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW:
    1) zakazuje się lokalizowania elektrowni wiatrowych;
    2) pozostałe urządzenia dopuszcza się wyłącznie na terenach kategorii: „NU”, „AG”, „PR” i „IT”,
    3) dopuszcza się instalacje wykorzystujące energię promieniowania słonecznego na dachach budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych wielorodzinnych,
    4) na terenach „WS” dopuszcza się elektrownie wodne.
28. Ustala się strefy ochronne dla obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW lokalizowanych na terenach kategorii: „NU”, „AG”, „PR” i „IT” w zasięgu terenów, na których te instalacje będą lokalizowane.
29. Zaleca się, by lokalizowane na obszarze gminy panele fotowoltaiczne charakteryzowały się wysokim poziomem absorpcji promieni słonecznych.
30. Dopuszcza się na obszarze gminy lokalizację obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych, z zachowaniem przepisów odrębnych. Przy lokalizacji zaleca się:
    1) ograniczyć (do niezbędnych) lokalizację widocznych w przestrzeni obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych na obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz strefami ochrony konserwatorskiej;
    2) ograniczyć (do niezbędnych) lokalizowanie widocznych w przestrzeni anten, masztów i wież na terenach oznaczonych symbolami: „MUC”, „MWU”, „MU”, „MNU”, „MP”, „U” i „US”;
    3) by obiekty i urządzenia telekomunikacyjne lokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych nie naruszały walorów zabytkowych i kulturowych oraz nie konkurowały z zabytkami wysokością; dotyczy to także obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych położonych w zasięgu stref, o których mowa w pkt 1;
    4) w razie potrzeby anteny na terenach, o których mowa w pkt 2, zaleca się lokalizować przede wszystkim na obiektach budowlanych pełniących nie tylko funkcje łączności (np.: na wysokich budynkach, wieżach widokowych czy innych wysokich obiektach, takich jak m.in. silosy, kominy i inne konstrukcje przemysłowe);
    5) w kształtowaniu i lokalizowaniu obiektów telekomunikacyjnych, które ze względu na wymagania techniczne muszą być lokalizowane powyżej sąsiadującej z nim zabudowy lub na terenach otwartych (w tym zwłaszcza masztów, wież i innych nośników anten), uwzględniać potrzebę zachowania walorów krajobrazowych; zasada ta nie dotyczy obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych lokalizowanych na wyodrębnionych terenach kategorii: „IT”, „AG”, „PR” i „KS”, poza zasięgiem stref ochrony konserwatorskiej.

31. Telefonizacja i zapewnianie innych usług telekomunikacyjnych o wysokim standardzie (zarówno w zakresie systemów przewodowych, jak i bezprzewodowych) powinno być prowadzone zgodnie z uwarunkowaniami rynkowymi.
32. Dopuszcza się budowę nowych oraz rozbudowę, przebudowę i modernizację istniejących sieci teletechnicznych i telekomunikacyjnych.
33. Zaleca się, by przebieg nieokreślonych w Studium sieci infrastruktury technicznej był jak najmniej kolizyjny z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem.
34. Zaleca się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej (w szczególności magistralnych) w sąsiedztwie istniejących sieci oraz w pasach dróg publicznych.

25.5. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla systemu infrastruktury technicznej.

1. Przedstawione na rysunku Studium p.t.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" przebiegi sieci infrastruktury technicznej oraz lokalizacja towarzyszących im obiektów i urządzeń – istniejących i projektowanych - nie stanowią ustaleń Studium; dopuszcza się możliwość przeprowadzenia tych sieci i lokalizacji towarzyszących im obiektów i urządzeń w inny sposób, przy czym zaleca się, by ich lokalizacja była jak najmniej kolizyjna z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem.
2. Przy planowaniu i realizacji zmian w zagospodarowaniu i zabudowie należy uwzględniać ograniczenia w sąsiedztwie istniejących sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej wynikające z obowiązujących przepisów; w szczególności dotyczy to sąsiedztwa: sieci elektroenergetycznych wyższych napięć, sieci gazowych wysokiego ciśnienia i obiektów oraz urządzeń telekomunikacyjnych powodujących większe oddziaływania.
3. Dopuszcza się wyznaczanie w planach miejscowych korytarzy technologicznych dla istniejących i planowanych sieci infrastruktury technicznej.
4. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się przyjmowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granic stref ochronnych wynikających z wyznaczenia *obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW*, których zasięg wynika z przepisów odrębnych obowiązujących na dzień sporządzenia tych opracowań.

26. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1.

Obowiązujący „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego" zawiera następujące programy służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym dla obszaru gminy Nysa:

1) budowa obwodnicy Nysy w ciągu dróg krajowych nr 41 i 46;
2) modernizacja zbiornika wodnego Nysa w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego – etap I;
3) modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków Opole, Nysa, Brzeg;
4) utworzenie Południowo-Zachodniego Regionu Gospodarki Odpadami w Domaszkowicach.

W Studium stworzono warunki umożliwiające lokalizację ww. inwestycji wskazując tereny o określonym przeznaczeniu i zasadach zagospodarowania oraz wprowadzając odpowiednie zapisy. Przyjmuje się ponadto, że inwestycje celu publicznego mogą być rozmieszczane – zgodnie z innymi

ustaleniami Studium oraz obowiązującymi przepisami – na obszarze całej gminy.

27. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.

1. Na terenie gminy Nysa nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, gdyż nie występują:
   1) strefa "A" ochrony uzdrowiskowej;
   2) nieruchomości zajęte pod byłe lotniska wojskowe, przekazane właściwym jednostkom samorządu terytorialnego;
   3) tereny objęte planem generalnym;
   4) obszar Pomnika Zagłady i jego strefy ochronne;
   5) obszary, na których utworzono park kulturowy;
   6) nieruchomości Skarbu Państwa przejęte od wojsk Federacji Rosyjskiej.
2. Nie wyznacza się obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości.
3. Za obszary przestrzeni publicznej uznaje się obszary dróg publicznych wskazane w Studium oraz place, tereny z przewagą parków i innych zespołów zieleni, a także obszary, na których zlokalizowane są gminne: obiekty oświaty, edukacji, sportu i rekreacji, cmentarze oraz obiekty administracji publicznej.

28. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE.

1. Zamierza się sporządzić plany miejscowe dla obszarów objętych uchwałami Rady Miejskiej w Nysie w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:
   1) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XXXIV/536/17 z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp wsi Złotogłowice;
   2) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XXVI/394/16 z dnia 28 października 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp terenów rekreacyjnych wsi Skorochów oraz części wsi Głębinów;
   3) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XXXIII/520/17 z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp wsi Biała Nyska;
   4) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XXVI/397/16 z dnia 28 października 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp części miasta Nysy w rejonie ulicy Słowiańskiej;
   5) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XXXIII/519/17 z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp linii elektroenergetycznej 110 kV GPZ Hajduki - GPZ Tułowice na obszarze gminy Nysa;
   6) projekt w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XLIII/627/17 z dnia

26 września 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp wsi Hajduki Nyskie;
7) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XLIII/630/17 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp wsi Niwnica;
8) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XLIII/628/17 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp wsi Siestrzechowice oraz części wsi Morów;
9) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XLIII/631/17 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp wsi Koperniki;
10) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XLIII/629/17 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp wsi Rusocin;
11) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XXVI/395/16 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 28 października 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania mpzp wsi Skorochów oraz części miasta Nysy w rejonie ulic Otmuchowskiej, Mieczysława I i Saperskiej;
12) projekt mpzp w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr LIX/886/18 z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego grunty wsi Głębinów;
13) projekt mpzp w zakresie określonym uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr LIX/885/18 z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Konradowa oraz części miasta Nysy w rejonie ulicy Jagiellońskiej i Nowowiejskiej.

2. Zamierza się sporządzić plany miejscowe dla obszarów określonych w zarządzeniu Burmistrza Nysy nr 1920/2018 z dnia 5 listopada 2018 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Nysa na lata 2019 – 2023.

3. Zamierza się sporządzić plany miejscowe obejmujące grunty rolne i leśne – jeżeli wystąpi taka potrzeba.

1. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.

1. Na obszarach gruntów ornych należy chronić, a także wprowadzać nowe zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne w formie kęp/enklaw oraz pasów/rzędów/szpalerów (w tym o funkcji wiatrochronnej), zwłaszcza wzdłuż dróg oraz koryt większych cieków.
2. W celu ochrony gruntów przed erozją wodną i wietrzną należy stosować odpowiednie zabiegi agrotechniczne, biologiczne i techniczne. Zaleca się wykorzystanie ochronnych właściwości roślin polowych, trwałych użytków zielonych, plantacji trwałych oraz zakrzewień, zadrzewień i zalesień. Wskazane jest prowadzenie zabiegów polegających m.in. na wprowadzaniu fitomelioracji (pasów zadrzewień prostopadle do kierunku przeważających wiatrów), oraniu gruntów prostopadle do kierunku spływu wód, przywracaniu pierwotnego użytkowania zaoranych łąk i pastwisk oraz stosowaniu odpowiednich zabiegów agrotechnicznych.
3. W strukturze użytkowania gruntów rolnych zaleca się co najmniej utrzymać dotychczasowy udział trwałych użytków zielonych, zwłaszcza łąk na wilgotnych siedliskach.

4. Zaleca się w możliwie największym stopniu zachowywać cenne siedliska, w tym łąkowe i leśne, będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty Europejskiej.
5. W celu zwiększenia możliwości retencyjnych należy dążyć do utrzymania istniejących oczek wodnych oraz w przypadku złego stanu technicznego, ich odbudowy.
6. Zaleca się modernizację systemu melioracji szczegółowej.
7. Wzdłuż cieków powierzchniowych przepływających przez pola orne zaleca się zachować (po obu stronach koryta) pas szerokości minimum 7 m dla umożliwienia stworzenia biofiltra (np. w formie zadrzewień, zakrzewień lub nie nawożonych łąk).
8. Dopuszcza się zakładanie stawów hodowlanych tylko w przypadku, jeśli nie naruszą one istotnie bilansu wodnego (nie spowodują deficytu wodnego) w zlewni i nie spowodują zanieczyszczenia wód w innych akwenach oraz jeśli nie będzie to stało w kolizji z celami ochrony ustanowionych obszarów chronionej przyrody.
9. Zaleca się poprawę stanu technicznego dróg transportu rolnego dla poprawy efektywności gospodarowania gruntami rolnymi.
10. Lokalizację budynków związanych z produkcją rolniczą dopuszcza się na terenach oznaczonych na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego" symbolami „MP" i „PR". Lokalizację budowli związanych z produkcją rolniczą oraz zabudowę zagrodową dopuszcza się na terenach kategorii „R" – jedynie w odległości do 50 m od granic terenów oznaczonych symbolami „MP" i „PR". Zaleca się przeciwdziałać fragmentacji przestrzeni rolniczej, także w wyniku przeprowadzenia liniowych elementów zainwestowania technicznego (zwłaszcza dróg). Zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze zaleca się ograniczyć do terenów wyznaczonych w Studium pod nowe zainwestowanie.
11. Zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne należy ograniczyć tylko do przypadków niezbędnego przeprowadzenia dróg lub poszerzenia istniejących pasów drogowych, przeprowadzenia liniowych elementów infrastruktury technicznej oraz innych potrzeb określonych w Studium.
12. Przy zalesieniach gruntów rolnych zaleca się dążyć do wyrównania granicy rolno-leśnej i łączenia izolowanych enklaw leśnych (łączenia ich w większe zwarte kompleksy). Przy zalesianiu uwzględniać należy jednak ograniczenia wynikające z planowanego na obszarze gminy zainwestowania oraz z ustaleń dokumentów określających zasady zagospodarowania na obszarach chronionej przyrody.
13. Należy dążyć do sukcesywnej przebudowy struktury gatunkowej zadrzewień, stosownie do warunków siedliskowych.
14. Ewentualne nasadzenia drzew w sąsiedztwie linii kolejowej należy realizować w sposób niezagrażający ruchowi pociągów.
15. Zaleca się stworzyć odpowiednie warunki dla kształtowania strefy ekotonowej lasu i właściwej (ekologicznie) krawędzi lasu, poprzez odpowiednie formowanie pasa o szerokości minimum 20 m położonego przy krawędzi lasu – z wykorzystaniem ziołorośli, krzewów, krzewinek. W szczególności lokalizowanie zabudowy zaleca się ograniczać w strefie minimum 20 m od krawędzi lasu.
16. Dopuszcza się eksploatowanie udokumentowanych złóż surowców naturalnych, których granice wskazano na rysunkach Studium.

29. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

1. W centralnej części gminy Nysa, wzdłuż Nysy Kłodzkiej oraz Białej Głuchołaskiej, wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią, dla których obowiązują przepisy odrębne. Ponadto na obszarze gminy zostały wyznaczone obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, przez które rozumie się określone we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Dla obszaru gminy Nysa wyznaczono następujące obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi:
   a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat,
   b) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.
2. Na obszarze gminy Nysa nie występują obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych wpisane do rejestru prowadzonego przez Starostę Nyskiego. Niemniej jednak na obszarze gminy wyznaczono tereny zagrożeń osuwiskowych: w Złotogłowicach (na krawędzi doliny Nysy Kłodzkiej), w Domaszkowicach (na obszarze zalesionym w południowowschodniej części wsi) i 2 w Hajdukach Nyskich przy rzece Kamienica. Na obszarze gminy lokalnie występują warunki naturalnych zagrożeń ze strony istniejącej rzeźby terenu. Znaczne nachylenia istniejących zboczy dolinnych powodują, iż występuje potencjalne zagrożenie osuwiskami. Na rysunku Studium zaznaczono ww. zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych.

30. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.

Na obszarze gminy Nysa nie występują obiekty lub obszary, dla których wyznaczono w złożu kopaliny filar ochronny.

31. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY (DZ. U. Z 2015 R. POZ. 2120).

Na obszarze gminy Nysa nie występują pomniki zagłady, które wymagałyby ustanowienia obszarów i ich stref ochronnych.

32. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI.

1. Do rekultywacji przewidziano tereny odkrywkowej eksploatacji górniczej oraz teren byłego składowiska odpadów „Goświnowice” położonego w obrębie geodezyjnym wsi Głębinów przy drodze krajowej nr 46. Szczegółowe sposoby rekultywacji powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
2. Do rekultywacji wskazuje się wszystkie wyrobiska poeksploatacyjne. Kierunki rekultywacji poszczególnych wyrobisk (leśny, rolniczy lub rekreacyjny) należy indywidualnie określać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
3. Zaleca się poddanie rehabilitacji, modernizacji oraz adaptacji dla nowych funkcji majątku trwałego pozostawionego po uspołecznionych gospodarstwach rolnych (w tym obiektów zabudowy mieszkaniowej) oraz terenów i nieczynnych obiektów przemysłowych.

4. Zaleca się poddanie przekształceniom i rewaloryzacji zamkniętych, nieczynnych cmentarzy o zabytkowych walorach. Zaleca się prowadzić konserwację istniejącej zieleni i istniejących nagrobków oraz wyposażenie terenów w obiekty małej architektury.
5. Zaleca się poddanie rehabilitacji, modernizacji oraz adaptacji dla nowych funkcji zabytkowych zespołów dworsko/pałacowo-parkowych. Zaleca się prowadzić konserwację istniejącej zieleni i przywracać zabytkowe założenia zieleni w granicach historycznych z zachowaniem pierwotnej kompozycji tych założeń. Zaleca się adaptację i modernizację obiektów budowlanych z zachowaniem ich pierwotnej bryły.
6. Zaleca się poddanie rehabilitacji starej zabudowy o wysokich walorach architektonicznych.
7. Nie wskazuje się obszarów wymagających remediacji.

33. OBSZARY ZDEGRADOWANE.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Nysa (uchwała Nr XXXII/481/17 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 30 stycznia 2017 r.) wyznaczono następujące obszary zdegradowane:

1) centrum Nysy – obszar A2, o powierzchni 197 ha;
2) obszar poprzemysłowy po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie, o powierzchni 19,14 ha;
3) obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie (kąpielisko miejskie przy ul. Ujejskiego), o powierzchni 6,62 ha;
4) forty w Nysie – część północno-wschodnia, powierzchni o 17,16 ha.

Granice ww. wskazano na rysunku studium Kierunki zagospodarowania przestrzennego. Są one tożsame z granicami obszarów rewitalizacji.

34. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREFY OCHRONNYCH.

W gminie Nysa wyznaczono tereny zamknięte dla gruntów, przez które przebiegają linie kolejowe, oraz będące w resorcie obrony narodowej, stanowiące kompleks wojskowy nr 3418 Nysa (dz. nr 1/13, AM-24, obręb Śródmieście), oznaczony symbolem 1.TW.NY. Granice terenów zamkniętych zostały określone na rysunku Studium pt.: „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”. Dla tych terenów nie ustala się granic stref ochronnych.

35. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE.

Na terenie gminy Nysa nie określa się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym. Gmina Nysa jest liderem ponadlokalnego obszaru funkcjonalnego **Partnerstwa Nyskiego 2020**, skupiającego się na wspólnych działaniach mających na celu:

1) wzmacnianie spójności terytorialnej Partnerstwa - obszaru funkcjonalnego,
2) wspólne rozwiązywanie problemów zdefiniowanych dla obszaru funkcjonalnego,
3) wspieranie i inicjowanie planowania zintegrowanego (łączenie inwestycji) w ramach obszaru funkcjonalnego,
4) propagowanie wymiany wzajemnych doświadczeń i dobrych praktyk między Partnerami.

W skład partnerstwa wchodzą 3 powiaty: Głubczycki, Nyski i Prudnicki, w tym 14 gmin: Nysa (Lider Partnerstwa), Biała, Branice, Głubczyce, Głuchołazy, Grodków, Kietrz, Korfantów, Lubrza, Łambinowice, Otmuchów, Paczków, Prudnik, Skoroszyce.

36. NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIUM.

36.1. Ogólne zalecenia dotyczące przystępowania do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W procesie rozwoju gminy plany miejscowe są podstawowym narzędziem tworzenia reguł zagospodarowania oraz przygotowania terenów dla różnych nowych zamierzeń inwestycyjnych. Jednocześnie są narzędziem, które w świetle obecnego prawa może nakładać na gminę szereg zobowiązań o charakterze finansowym i inwestycyjnym. W tym celu określa się poniżej zalecane zasady polityki, odnoszące się do przystępowania do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

1) Najbardziej pożądane jest przystępowanie do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach komunalnych, których wartość w wyniku uchwalenia planu znacząco wzrośnie. Dzięki podniesieniu w ten sposób wartości tych gruntów i ich sprzedaży lub dzierżawy, gmina dysponowałaby środkami, np. na ich uzbrojenie.
2) Celowe jest przystępowanie do planu miejscowego, gdy zagrożone są (zamierzeniami inwestycyjnymi różnych podmiotów) szczególne interesy gminy, np. zablokowanie terenów przydatnych dla realizacji przedsięwzięć gminnych, dla których brak jest alternatywnych lokalizacji. Z takimi sytuacjami mamy do czynienia przede wszystkim w odniesieniu do podstawowych elementów układu drogowego.
3) Warto obejmować planami miejscowymi obszary, dla których uprzednio przygotowano atrakcyjną lub choćby akceptowalną koncepcję zagospodarowania oraz istnieje zainteresowany jej realizacją inwestor. W takich sytuacjach plan miejscowy będzie narzędziem, które dopasuje zamierzenia inwestora do interesów gminy i uzasadnionych potrzeb mieszkańców.
4) Wskazane jest przystępowanie do planów miejscowych na obszarach o potencjalnie korzystnej lokalizacji dla nowych, atrakcyjnych inwestycji, ale które nie mogą być odpowiednio zagospodarowane ze względu na niewłaściwą wewnętrzną strukturę przestrzenną (np. brak ulic) lub niekorzystną strukturę własnościową (np. niedogodny dla przyszłego zainwestowania układ działek). Formalne przystąpienie do planu miejscowego powinno być jednak poprzedzone odpowiednimi uzgodnieniami (umowami) z dysponentami nieruchomości, a uchwalenie planu powiązane z decyzjami w zakresie gospodarki gruntami.
5) Wskazane jest przystępowanie do planów miejscowych na obszarach, na których będzie to jedyna skuteczna metoda ochrony określonych walorów; przykładowo, może to dotyczyć zespołów o walorach kulturowych, w szczególności tych, które nie są wpisane do rejestru zabytków. Plany miejscowe warto również sporządzać dla obszarów otwartych, które warto zabezpieczyć przed wkraczaniem zainwestowania, w tym dla ochrony walorów krajobrazowych. Należy mieć jednak świadomość, że wprowadzenie rygorów ochronnych może spotkać się niekiedy ze sprzeciwami właścicieli i władających gruntami.

36.2. Wnioski do ponadgminnych działań i opracowań planistycznych lub wykonywanych w sąsiednich gminach.

1. Modernizacja systemów melioracji gruntów użytkowanych rolniczo; odbudowa i budowa urządzeń małej retencji, przy uwzględnieniu potrzeb obszarów chronionej przyrody.
2. Wspieranie działań służących racjonalnemu zwiększaniu lesistości na terenie gminy Nysa oraz koordynacja polityki zalesień na obszarach sąsiadujących z gminą.

3. Modernizacja dróg powiatowych dla uzyskania przez nie parametrów określonych w niniejszym Studium.
4. Wspieranie rozwoju powiatowego, a w miarę możliwości także regionalnego systemu tras turystycznych.
5. Rozbudowa systemu zaopatrzenia w gaz sieciowy.
6. Rozbudowa systemu ciepłowniczego.
7. Utrzymanie ponadgminnego systemu gospodarki odpadami.
8. Stworzenie systemu odbioru i unieszkodliwiania odpadów przemysłowych specjalnych i niebezpiecznych, w tym pochodzących z gospodarstw domowych.
9. Uwzględnienie gminy Nysa w ponadlokalnych programach, w tym m.in. w zakresie: współpracy międzynarodowej, rozwoju gospodarczego, ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.

37. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM OBJAŚNIAJĄCYM PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA.

W niniejszym Studium zidentyfikowano ważniejsze walory środowiska, walory wynikające z usytuowania i zainwestowania gminy oraz potrzeby jej obecnych i przyszłych mieszkańców, a także innych użytkowników. Na podstawie analizy tych uwarunkowań oraz bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę określono kierunki zagospodarowania przestrzennego, minimalizujące powstawanie konfliktów oraz stwarzające warunki kształtowania harmonijnego krajobrazu.

W rozwiązaniach funkcjonalno-przestrzennych przyjęto podstawową zasadę nierozpraszania zabudowy poza ukształtowane skupione układy osadnicze. Dalszy rozwój osadnictwa polegać więc powinien na dopełnianiu określonych w bilansie terenów przeznaczonych pod zabudowę o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, które zostały wyznaczone w podziale na miasto i obszar wiejski. W porównaniu do poprzedniej edycji Studium, nie wyznaczono nowych terenów pod rozwój mieszkalnictwa, z wyjątkiem niewielkich korekt przeznaczeń w ww. zwartej strukturze.

Niniejszy dokument wyznacza nowe kategorie przeznaczeń. W zabytkowym centrum miasta wskazano teren MUC z przewagą śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej (funkcje mieszkaniowe i usług centrotwórczych). Wokół niego skoncentrowane są tereny MWU z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i towarzyszących jej usług. Tkankę tę uzupełniają tereny mieszane MU z przewagą zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz tereny MNU z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług. Na terenach wiejskich wprowadzono tereny MP z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej oraz obiektów usług i produkcji nie kolidujących z funkcją mieszkaniową. Ponadto przedmiotowe Studium wyznacza tereny z przewagą usług oraz 5 terenów UC rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 (4 na terenach miasta i 1 w Głębinowie). Wyznaczono znaczne kompleksy terenów US z przewagą usług sportu i rekreacji wraz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi, na których dopuszczono także usługi turystyki. Wzdłuż drogi krajowej nr 46 i obwodnicy Nysy wskazano tereny KS z przewagą parkingów oraz stacji paliw wraz z usługami towarzyszącymi. Tereny AG z przewagą funkcji gospodarczych – przemysłowych, usługowych, naprawczych oraz baz, w tym budowlanych i transportowych, składów i magazynów (tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej), z wyłączeniem aktywności związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa przewidziano na obszarze miejskim, natomiast tereny PR z przewagą funkcji gospodarczych – przemysłowych, usługowych, naprawczych oraz baz, składów i magazynów (tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej), w tym także obiektów

związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa (np. intensywne ogrodnictwo, lokalizacja ferm hodowlanych). Strukturę uzupełniają tereny ZP z przewagą parków i innych zespołów zieleni, tereny ZD z przewagą ogrodów działkowych, tereny cmentarzy ZC, tereny wód powierzchniowych stojących o większych rozmiarach oraz stawów hodowlanych WS oraz tereny R z przewagą użytkowania rolniczego, tereny lasów ZL i tereny zalesień ZZL. W zakresie infrastruktury technicznej wprowadzono tereny: IT z przewagą infrastruktury technicznej, NU - obiektów i urządzeń składowiska odpadów komunalnych i NO - tereny obiektów i urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków. Utrzymano ustalony w poprzedniej edycji układ drogowy oparty na drogach publicznych KDGP, KDG, KDZ, KDL, a także umożliwiono rozwój sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr VI/67/19
Rady Miejskiej w Nysie
z dnia 27 lutego 2019 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NYSA

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINA PAKOSŁAWICE
REGULICE
RADZIKOWICE
SĘKOWICE
HANUSZÓW
RUSOCIN
GOŚWINOWICE
ZŁOTOGŁOWICE
GMINA ŁAMBINOWICE
JĘDRZYCHÓW
KONRADOWA
KUBICE
SOO Natura 2000 "Forty Nyskie"
SKOROCHÓW
NYSA
WYSZKÓW ŚLĄSKI
GŁĘBINÓW
Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 "Zbiornik Nyski"
GMINA OTMUCHÓW
NIWNICA
DOMASZKOWICE
JEZIORO NYSKIE (Głębinowskie)
JEZIORO NYSKIE (Otmuchowskie)
JEZIORO NYSKIE (JEZIORO GŁĘBINOWSKIE)
PODKAMIEŃ
BIAŁA NYSKA
HAJDUKI NYSKIE
SIESTRZECHOWICE
WIERZBIĘCICE
PRZEŁĘK
Otmuchowsko - Nysko Obszar Chronionego Krajobrazu
MORÓW
KĘPNICA
GMINA KORFANTÓW
KOPERNIKI
LIPOWA
IŁAWA
GMINA GŁUCHOŁAZY

LEGENDA

- Granica gminy tożsama z granicą opracowania
- Granice obrębów
- Tereny zainwestowane
- Tereny cmentarzy
- Tereny lasów
- Tereny wód powierzchniowych stojących o większych rozmiarach oraz stawów hodowlanych
- Tereny kolejowe
- Gleby wyższych klas bonitacyjnych
- Gleby I - III
- Gleby IV
- Pozostałe gleby
- Obwodnica miasta Nysa
- Istniejące odcinki dróg
- Planowana obwodnica Wierzbięcic
- Linie kolejowe czynne
- Linie kolejowe nieczynne
- Granice terenów zamkniętych
- Trasy rowerowe
- Linia elektroenergetyczna ze strefami ochronnymi
- Sieć gazowa ze strefami ochronnymi
- Projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia
- Główny kolektor sanitarny
- Projektowany gazociąg na biogaz
- Główny punkt zasilania
- Stacja redukcyjno - pomiarowa
- Orientacyjny przebieg kanału ulgi wraz z 200 - metrową rezerwą terenu
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych Subzbiornik "Paczków - Niemodlin" nr 338
- Istniejące wały przeciwpowodziowe i mury oporowe
- Stacje uzdatniania wody (SUW)
- Ujęcia wody
- Granica terenu ochrony pośredniej ujęcia wód powierzchniowych na Białej Głuchołaskiej
- Granica obszar szczególnego zagrożenia powodzią (obszar narażony na zalanie wodami Q10%) - raz na 10 lat
- Granica obszaru szczególnego zagrożenia powodzią (obszar narażony na zalanie wodami Q1%) - raz na 100 lat
- Granica obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest małe i wynosi raz na 500 lat (Q02,%)
- Granica obszaru obejmującego tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego - scenariusz całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych
- Granica Otmuchowsko - Nyskiego Obszar Chronionego Krajobrazu
- Projektowane poszerzenie OCHK "Wzgórza Strzelińskie" i "Przedgórze Paczkowskie"
- Granice obszarów Natura 2000 - obszary siedliskowe
- Granice obszarów Natura 2000 - obszary ptasie
- Rezerwat "Przełęk"
- Pomnik przyrody
- Granice korytarzy ekologicznych
- Tereny zagrożeń osuwiskowych wg mapy geologicznej (nie wpisane do rejestru)
- Granice terenów górniczych
- Granice obszarów górniczych
- Granica udokumentowanych złóż surowców naturalnych
- Mury oporowe
- Fragmenty fortyfikacji
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków
- Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru (r) oraz ujęte w ewidencji (1)
- Granica Starego Miasta Nysa wpisanego do rejestru zabytków
- Strefa A ścisłej ochrony konserwatorskiej
- Strefa B ochrony konserwatorskiej (obszar tej strefy pokrywa się ze strefą ochrony konserwatorskiej zabytkowego układu przestrzennego miasta Nysa oraz układów ruralistycznych wsi Jędrzychów, Sękowice i Złotogłowice wpisanych do ewidencji zabytków)
- Strefa OW obserwacji archeologicznej
- Parki zabytkowe wraz z grupami starodrzewia towarzyszące zespołom architektonicznym
- Granice obszarów zdegradowanych tożsame z granicami obszarów rewitalizacji

Chronione stanowiska przyrodnicze

- ssaki wg danych RDLP
- rośliny wg danych RDLP
- płazy wg danych RDLP
- owady wg danych RDLP
- ssaki wg danych RDOŚ
- rośliny wg danych RDOŚ
- minogi i ryby wg danych RDOŚ
- zwierzęta wg danych GDOŚ 2014
- rośliny wg danych GIOŚ 2014
- siedliska ptaków - Jezioro Nyskie

Chronione siedliska przyrodnicze

- siedliska przyrodnicze wg RDOŚ
- siedliska minogi i ryby wg danych RDOŚ
- siedliska przyrodnicze wg danych RDLP
- siedliska przyrodnicze wg danych WZS
- siedliska - Zbiornik Nyski (PZO)
- siedliska - Przełęk (PZO)
- siedliska - Forty Nyskie (PZO)

SKALA 1:10 000

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr VI/67/19
Rady Miejskiej w Nysie
z dnia 27 lutego 2019 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NYSA

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINA PAKOSŁAWICE
REGULICE
PRUSINOWICE
RADZIKOWICE
SĘKOWICE
HANUSZÓW
RUSOCIN
GOŚWINOWICE
ZŁOTOGŁOWICE
LAMBINOWICE
GMINA LAMBINOWICE
JĘDRZYCHÓW
KONRADOWA
KUBICE
SKOROCHÓW
NYSA
WYSZKÓW ŚLĄSKI
GŁĘBINÓW
DOMASZKOWICE
NIWNICA
GMINA OTMUCHÓW
PODKAMIEŃ
BIAŁA NYSKA
HAJDUKI NYSKIE
WIERZBIĘCICE
SIESTRZECHOWICE
PRZEŁĘK
MORÓW
KĘPNICA
KOPERNIKI
IŁAWA
LIPOWA
GMINA KORFANTÓW
GMINA GŁUCHOŁAZY

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 "Zbiornik Nyski"
Obszar Natura 2000 "Łąki Nyskie"
Otmuchowsko - Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu
JEZIORO NYSKIE (Głębinowskie)
JEZIORO NYSKIE (Otmuchowskie)

LEGENDA

- Granica gminy tożsama z granicą opracowania
- Granice obrębów
- Tereny z przewagą śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej
- Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i towarzyszących jej usług
- Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowo – usługowej
- MNU – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług
- MN – Tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej oraz obiektów usług i produkcji nie kolidujących z funkcją mieszkaniową
- U – Tereny z przewagą zabudowy usługowej
- Tereny rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m2,
- Tereny z przewagą usług sportu i rekreacji wraz z obiektami urządzeniami towarzyszącymi
- Tereny z przewagą aktywności gospodarczych - przemysłowych, usługowych, naprawczych oraz baz, składów i magazynów (tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej), z wyłączeniem aktywności związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa
- PR – Tereny z przewagą funkcji gospodarczych – przemysłowych, usługowych, naprawczych oraz baz, składów i magazynów (tereny skoncentrowanej aktywności gospodarczej), w tym także obiektów związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa (np. intensywne ogrodnictwo, lokalizacja farm hodowlanych)
- ZP – Tereny z przewagą parków i innych zespołów zieleni
- ZD – Tereny z przewagą rodzinnych ogrodów działkowych
- Tereny z przewagą cmentarzy
- WS – Tereny wód powierzchniowych stojących o większych rozmiarach oraz stawów hodowlanych rzek
- WW – Tereny rzek
- ZL – Tereny zalesień
- R – Tereny z przewagą użytkowania rolniczego
- Tereny z przewagą infrastruktury technicznej
- Tereny z przewagą obiektów i urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków
- Tereny z przewagą obiektów i urządzeń składowiska odpadów komunalnych
- Tereny z przewagą parkingów oraz stacji paliw wraz z usługami towarzyszącymi
- Tereny wojskowe
- Tereny z przewagą obiektów i urządzeń służących kolei
- Obwodnica miasta Nysa
- Drogi klasy głównej ruchu przyśpieszonego
- Drogi klasy głównej
- Drogi klasy zbiorczej
- Drogi klasy lokalnej
- Planowana obwodnica Wierzbięcic
- Planowana droga klasy zbiorczej
- Linie kolejowe nieczynne
- Granice terenów zamkniętych
- Rezerwa terenu przewidziana pod lokalizację węzła komunikacyjnego lub ronda
- Trasy rowerowe
- Granica stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu (strefa ochronna od napowietrznej linii 110 kV, strefa ochronna od napowietrznej linii 400 kV)
- Linia elektroenergetyczna ze strefami ochronnymi
- Sieć gazowa ze strefami ochronnymi
- Projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia
- Główny kolektor sanitarny
- Projektowany gazociąg na biogaz
- Główny punkt zasilania
- Stacja redukcyjno - pomiarowa
- Orientacyjny przebieg kanału ulgi wraz z 200 - metrową rezerwą terenu
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych Subzbiornik "Paczków - Niemodlin" nr 338
- Istniejące wały przeciwpowodziowe i mury oporowe
- Stacje uzdatniania wody (SUW)
- Ujęcie wody
- Granica terenu ochrony pośredniej ujęcia wód powierzchniowych na Białej Głuchołaskiej
- Granica obszar szczególnego zagrożenia powodzią (obszar narażony na zalanie wodami Q10%) - raz na 10 lat
- Granica obszaru szczególnego zagrożenia powodzią (obszar narażony na zalanie wodami Q1%) - raz na 100 lat
- Granica obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q02,%)
- Granica obszaru okresowego terenu narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego - scenariusz całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych
- Granica Otmuchowsko - Nyskiego Obszar Chronionego Krajobrazu
- Projektowane poszerzenia OCHK "Wygórza Strzeleńskie" i "Przedgórze Paczkowskie"
- Granice obszarów Natura 2000 - obszary siedliskowe
- Granice obszarów Natura 2000 - obszary ptasie
- Rezerwat "Strzałki"
- Pomnik przyrody
- Granice korytarzy ekologicznych
- Tereny zagrożeń osuwiskowych wg mapy geologicznej (nie wpisane do rejestru)
- Granica terenów górniczych
- Granice obszarów górniczych
- Granice udokumentowanych złóż surowców naturalnych
- Mury warowne
- Fragmenty fortyfikacji
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków
- Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru (r) oraz ujęte w ewidencji (1)
- Granica Starego Miasta Nysa wpisanego do rejestru zabytków
- Strefa A ścisłej ochrony konserwatorskiej
- Strefa B ochrony konserwatorskiej (obszar tej strefy pokrywa się ze strefą ochrony konserwatorskiej zabytkowego układu urbanistycznego miasta Nysa wraz z układem archeologicznym wsi Jędrzychów, Sękowice i Złotogłowice wpisanych do ewidencji zabytków)
- Strefa OW obserwacji archeologicznej
- Parki zabytkowe wraz z grupami starodrzewia towarzyszące zespołom architektonicznym
- Granice obszarów zdegradowanych sztywne z granicami obszarów rewitalizacji

SKALA 1:10 000

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr VI/67/19

Rady Miejskiej w Nysie

z dnia 27 lutego 2019 r.

Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa

1. Zgodnie z art. 11 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945) projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Nysa (wraz z prognozą oddziaływania na środowisko), został wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 10.09.2018 r. do 09.10.2018 r. W ustalonym terminie do dnia 31.10.2018 r., wpłynęły 22 uwagi. Burmistrz Nysy rozstrzygnął o uwzględnieniu 3 uwag w całości, 6 uwag w części oraz nieuwzględnieniu 13 uwag w całości. Projekt Studium został ponownie wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 10.12.2018 r. do 11.01.2019 r. W ustalonym terminie do dnia 4.02.2019 r. wpłynęły 3 uwagi. Burmistrz Nysy rozstrzygnął o uwzględnieniu 2 uwag w części oraz nieuwzględnieniu 1 uwagi w całości.

2. Burmistrz Nysy przedstawił Radzie Miejskiej w Nysie projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Nysa wraz z listą nieuwzględnionych uwag, obejmującą uwagi wniesione do projektu w trakcie dwóch wyłożeń do publicznego wglądu.

3. Po przeanalizowaniu listy, o której mowa w ust. 2, Rada Miejska w Nysie postanawia przychylić się do stanowiska Burmistrza Nysy i rozstrzygnąć o nieuwzględnieniu następujących uwag wniesionych do projektu:

1) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 21.09.2018 r. dotyczącą przeznaczenia działki nr 382, obręb Koperniki pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

   Uzasadnienie:

   Nie uwzględnia się w części wschodniej nieruchomości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Część ta położona jest poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną;

2) przez 2 osoby fizyczne pismem w dniu 24.09.2018 r. dotyczącą działek nr 495/13 i 495/15, obręb Niwnica w zakresie:

   a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury, itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

   b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

      Uzasadnienie:

      Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej. Dodatkowo działki znajdują się w zasięgu przebiegu projektowanego gazociągu, w strefie którego obowiązywać będą ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;

3) przez 2 osoby fizyczne pismem w dniu 25.09.2018 r. dotyczącą działki nr 495/10, obręb Niwnica w zakresie:

a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury, itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

4) przez 2 osoby fizyczne pismem w dniu 24.09.2018 r. dotyczącą działki nr 495/16, obręb Niwnica w zakresie:

a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej. Dodatkowo działki znajdują się w zasięgu przebiegu projektowanego gazociągu, w strefie którego obowiązywać będą ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;

5) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 24.09.2018 r. dotyczącą działki nr 495/9, obręb Niwnica w zakresie:

a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury, itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

6) Przez 2 osoby fizyczne pismem w dniu 24.09.2018 r. dotyczącą działki nr 495/12, obręb Niwnica w zakresie:

a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury, itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

7) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 24.09.2018 r. dotyczącą działki nr 495/6, obręb Niwnica w zakresie:

a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury, itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

8) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 24.09.2018 r. dotyczącą działki nr 495/4, obręb Niwnica w zakresie:

a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury, itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

9) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 24.09.2018 r. dotyczącą działki nr 495/7, obręb Niwnica w zakresie:

a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury, itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

10) przez 2 osoby fizyczne pismem w dniu 24.09.2018 r. dotyczącą działki nr 495/8, obręb Niwnica w zakresie:

a) zmiany przeznaczenia z terenów rolnych 1R na 2MUN – tereny projektowanej wiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o niskiej intensywności z dopuszczeniem lokalizacji w postaci funkcji uzupełniającej usług nieuciążliwych wbudowanych lub wolnostojących z zakresu oświaty, opieki i ochrony zdrowia oraz handlu, gastronomii, sportu i kultury, itp. wraz z niezbędnymi urządzeniami infrastruktury technicznej,

b) zalecenia następujących wskaźników i parametrów zabudowy: wysokość projektowanej zabudowy maks. 12 m, z wyłączeniem wysokości obiektów i urządzeń technicznych niezbędnych do właściwego funkcjonowania zabudowy, intensywność zabudowy maks. 0,40, powierzchnia terenu biologicznie czynnego min. 30% powierzchni działki budowlanej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

11) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 27.09.2018 r. dotyczącą przeznaczenia działki nr 1/2, obręb Siestrzechowice pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w części północnej nieruchomości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Część ta położona jest poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

12) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 28.09.2018 r. dotyczącą zmiany przeznaczenia działek nr 13/5 i 15/2, obręb Zamłynie oraz 335, 336, 310, obręb Biała Nyska z „działalności gospodarczej” na „budownictwo mieszkaniowe w formie szeregowej i jednorodzinnej” oraz rozpatrzenia również wniosku dotyczącego wskazanych działek.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się dla działek nr 335, 336, 310, obręb Biała Nyska, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej;

13) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 04.10.2018 r. dotyczącą przeznaczenia działki nr 422, obręb Hajduki Nyskie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działki położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną;

14) przez BIOAGRĘ S.A. pismem w dniu 23.10.2018 r. dotyczącą:

a) zmiany przeznaczenia terenów oznaczonych symbolem MP.7.GO, MP.1.GL, MP.8.GO, MP.5.GO, MP.6.GO na jednostkę terenową MU lub U z przewagą funkcji usługowej,

b) wprowadzenia dla terenu MP.1.SK jednostki z przewagą zabudowy usługowej zważywszy na jej położenie przy drodze klasy głównej ruchu przyspieszonego GP,

c) wykreślenia z art. 22.3 pkt 10 ppkt 4 drugiego członu zdania, tj. „[...] z wyjątkiem biogazowni o takiej mocy" i dopuszczenia możliwości lokalizacji biogazowni conajmniej w odniesieniu do terenów należących do BIOAGRA S.A. (PR.1.GL),

d) dopuszczenia dla jednostek terenowych oznaczonych symbolem PR, lokalizacji zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej,

e) dokonania zmiany wskaźnika powierzchni zabudowy dla terenów PR, tj. z od 0,1 do 1,5 na od 0,5 do 2,0,

f) wykreślenia zapisu art. 22.3 pkt 10 ppkt 8 dla terenów PR, tj. „zaleca się zabudowę o wysokości od 1 do 3 kondygnacji naziemnych",

g) rezygnacji z określania wskaźników miejsc postojowych,

h) doprecyzowania zapisu art. 23.1 pkt 13 - wprowadzenie definicji dla pasów izolacyjnych,

i) uwzględnienie w całości ww. wniosków w finalnej wersji Studium.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości. Zgodnie z zapisami projektu Studium tereny MP to tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej oraz obiektów usług i produkcji nie kolidujących z funkcją mieszkaniową. Wskazane jednostki obejmują w większości tereny istniejącej i rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej w miejscowościach Goświnowice, Głębinów oraz Skorochów. Niemniej jednak należy podkreślić, że ustalenia projektu Studium poprzez dopuszczenie szerokiego pakietu funkcji stwarzają możliwości przeznaczenia terenów pod zabudowę usługową na etapie sporządzania planów miejscowych lub ich zmian. Ponadto zwraca się uwagę, że dla części wskazanych terenów obowiązują już plany miejscowe, które określiły szczegółowo ich sposób zagospodarowania. Nie uwzględnia się również uwagi w zakresie dopuszczenia biogazowni, ponieważ będzie się to wiązało z uciążliwościami dla pobliskiej istniejącej zabudowy mieszkaniowej. Zapisy Studium nie odnoszą się do lokalizacji zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej, decyzje te mogą zostać podjęte na etapie sporządzania planu miejscowego, przy uwzględnieniu powszechnie obowiązujących przepisów odrębnych. Co do propozycji zmian czy rezygnacji ze wskaźników oraz wprowadzenia wskazanej definicji zaznacza się, że są to wyłącznie zalecenia, które powinny zostać doprecyzowane na etapie sporządzania planów miejscowych po wykonaniu szczegółowych analiz urbanistycznych;

15) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 26.10.2018 r. dotyczącą przeznaczenia działki nr 784/2, obręb Hajduki Nyskie z rolnej na budowlaną,

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości, w związku z przeprowadzonym bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działka położona jest poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, gdzie brak jest infrastruktury technicznej oraz w sąsiedztwie cmentarza, dla którego obowiązują przepisy odrębne w zakresie stref sanitarnych;

16) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 31.10.2018 r. dotyczącą uwzględnienia dla działek nr: 489/3-489/10, 490/5-490/14, obręb Niwnica wydanych decyzji o warunkach zabudowy i przeprowadzonego na ich podstawie podziału, tj. przeznaczenie wnioskowanych działek pod zabudowę.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się dla działek nr 490/13, 490/14 oraz części działek nr 490/4 i 489/10. Nieruchomości te położone są poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną i w sąsiedztwie projektowanego gazociągu, w strefie którego obowiązywać będą ograniczenia w zagospodarowaniu

i użytkowaniu terenu. Dodatkowo wyjaśnia się, że zapisy projektu studium umożliwiają utrzymanie w planach miejscowych dotychczasowego przeznaczenia, w tym określonego w decyzjach o warunkach zabudowy, wydanych do dnia uchwalenia przedmiotowego projektu Studium. Natomiast uwzględnienie podziału działek wykracza poza szczegółowość przedmiotowego dokumentu;

17) przez „ADMINISTRATOR MC" Sp. z o.o. pismem w dniu 31.10.2018 r. (I wyłożenie) i pismem z dnia 29.01.2019 r. (II wyłożenie) dotyczącymi działki nr 45/3, obręb Średnia Wieś, k.m. 591 w zakresie:

a) możliwości budowy obiektów o powierzchni powyżej 2000m^2 (wielkopowierzchniowych), w tym obiektów handlowych: handlu hurtowego i detalicznego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2,

b) możliwości zabudowy zgodnie z zabudową sąsiednią w promieniu do 1000 m,

c) zmiany wskaźnika powierzchni zabudowy z proponowanego w studium z 0,1-2 na nowy zapis do 2,

d) zmiany wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej z co najmniej 10% powierzchni działki na minimum 5% powierzchni działki,

e) propozycji ustalenia ilości miejsc postojowych na poziomie: 1 miejsce na 100 m^2 powierzchni sprzedażowej i usług oraz dodatkowo według wskaźnika minimum 0,3 miejsca postojowego na 1 zatrudnionego oraz uszczegółowienia, że w przypadku handlu hurtowego zakłada się 1 miejsce postojowe na 200m^2 powierzchni sprzedaży oraz 0,3 miejsca postojowego na 1 zatrudnionego,

f) określenia opłaty planistycznej na poziomie 0,00 zł.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w części dotyczącej ww. zakresu. W większości są to zapisy wykraczające poza szczegółowość Studium i powinny zostać określone na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ponadto projekt Studium uwzględnia potrzeby racjonalnego planowania terenów zurbanizowanych, w tym również przeznaczonych pod wielkopowierzchniowe obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2. W przypadku handlu wielkopowierzchniowego przyjęto politykę utrzymania terenów pod niego dotychczas przeznaczonych (w Głębinowie - teren UC,US.1.GL, w mieście – UC,MWU.2.NY i UC,AG.1.NY) oraz dopuszczenia go na 2 nowych terenach w Śródmieściu: UC,AG.3.NY i UC,MUC.4.NY. Nie przewiduje się wyznaczania innych terenów pod handel wielkopowierzchniowy;

18) przez J.B.G. Sp. z o.o. pismem w dniu 31.10.2018 r. (I wyłożenie) i pismem z dnia 29.01.2019 r. (II wyłożenie) dotyczącymi działek nr 45/4 i 45/5, obręb Średnia Wieś, k.m. 591 w zakresie:

a) możliwości rozbudowy istniejącego obiektu od strony południowej, jak i od strony zachodniej o min. 6 m,

b) zmiany przeznaczenia terenu na działce 45/4 w pasie o szerokości około 2 m na pograniczu z działką 45/5 z 1KL na 1U (zgodnie z poprzednio obowiązującym planem z 2001 r. uchwała nr XLIV/477/2001), a tym samym przesunięcie nieprzekraczalnej linii zabudowy od strony wschodniej w kierunku na wschód o około 2m, zgodnie z załącznikiem,

c) przesunięcia granic drogi krajowej 1KL zgodnie z poprzednio obowiązującym planem, tj. 2 m na wschód, zgodnie z załącznikiem,

d) możliwości budowy obiektów o powierzchni powyżej 2000 m^2 (wielkopowierzchniowych), w tym obiektów handlowych: handlu hurtowego i detalicznego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2,

e) możliwość zabudowy zgodnie z zabudową sąsiednią w promieniu do 1000 m,

f) zmiany wskaźnika powierzchni zabudowy z proponowanego w studium z 0,1-2 na nowy zapis do 2,

g) zmiany wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej z co najmniej 10% powierzchni działki na minimum 5% powierzchni działki,

h) ustalenia ilości miejsc postojowych na poziomie: 1 miejsce na 100 m^2 powierzchni sprzedażowej i usług oraz dodatkowo według wskaźnika minimum 0,3miejsca postojowego na 1 zatrudnionego oraz uszczegółowienia, że w przypadku handlu hurtowego zakłada się 1 miejsce postojowe na 200m^2 powierzchni sprzedaży oraz 0,3 miejsca postojowego na 1 zatrudnionego,

i) określenia opłaty planistycznej na poziomie 0,00 zł.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w części dotyczącej ww. zakresu. W większości są to zapisy wykraczające poza szczegółowość Studium i powinny zostać określone na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Pozostałe propozycje dotyczą zmiany obowiązującego planu miejscowego, co nie jest materią Studium lub wykracza poza jego szczegółowość. Ponadto projekt Studium uwzględnia potrzeby racjonalnego planowania terenów zurbanizowanych, w tym również przeznaczonych pod wielkopowierzchniowe obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2. W przypadku handlu wielkopowierzchniowego przyjęto politykę utrzymania terenów pod niego dotychczas przeznaczonych (w Głębinowie - teren UC,US.1.GL, w mieście – UC,MWU.2.NY i UC,AG.1.NY) oraz dopuszczenia go na 2 nowych terenach w Śródmieściu: UC,AG.3.NY i UC,MUC.4.NY. Nie przewiduje się wyznaczania innych terenów pod handel wielkopowierzchniowy;

19) przez 1 osobę fizyczną pismem w dniu 31.10.2018 r. dotyczącą zmiany przeznaczenia działki nr 288/8, obręb Hajduki Nyskie z rolnej na budowlaną.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości dla wskazanej działki ze względu na przeprowadzony bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. Działka położona w sąsiedztwie cmentarza, dla którego obowiązują przepisy odrębne w zakresie stref sanitarnych;

20) przez BIOAGRĘ S.A. pismem w dniu 28.01.2019 r. dotyczącą zmiany przeznaczenia terenów oznaczonych symbolem MP.7.GO, MP.1.GL, MP.8.GO, MP.5.GO, MP.6.GO na jednostkę terenową MU lub U z przewagą funkcji usługowej lub wykreślenie z terenów MP przeznaczenia zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Uzasadnienie:

Nie uwzględnia się w całości. Zgodnie z zapisami projektu Studium tereny MP to tereny z przewagą zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zagrodowej oraz obiektów usług i produkcji nie kolidujących z funkcją mieszkaniową. Wskazane jednostki obejmują w większości tereny istniejącej, rozwijającej się i przewidywanej w planach miejscowych zabudowy mieszkaniowej w miejscowościach Goświnowice i Głębinów. Niemniej jednak należy podkreślić, że ustalenia projektu Studium, poprzez dopuszczenie szerokiego pakietu funkcji, stwarzają możliwości przeznaczenia terenów pod zabudowę usługową na etapie sporządzania planów miejscowych lub ich zmian. Wówczas po szczegółowych analizach urbanistycznych, w tym również w zakresie ochrony przed hałasem czy prawa własności, zostaną dopuszczone odpowiednie przeznaczenia terenów. W rozdziale 22.4. przedmiotowego projektu Studium zawarto wytyczną, iż *„Za zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w ustaleniach planów miejscowych bardziej rygorystycznych i zawężonych regulacji niż te, które zostały określone w niniejszym dokumencie; w szczególności dotyczy to ustaleń odnoszących się do przeznaczenia terenów. Dopuszczalny jest też podział określonych w niniejszym Studium funkcjonalnych jednostek terenowych na mniejsze, z bardziej szczegółowo ustalonymi funkcjami („węższymi”) oraz sposobami zagospodarowania (bardziej szczegółowymi lub bardziej rygorystycznymi). Strefowanie funkcji ma w szczególności służyć zapobieganiu powstawania konfliktów przestrzennych”*. W związku z powyższym wskazane przez BIOAGRĘ obawy są subiektywne, gdyż sposób zagospodarowania dla części wskazanych terenów został już określony w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku sporządzania w tym rejonie nowych planów lub zmian obowiązujących ww. zapis może być stosowany.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa.

Działając na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945) Burmistrz Nysy przedkłada do uchwalenia Radzie Miejskiej w Nysie projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa. Projekt Studium zgodny jest z zakresem określonym w uchwale nr XXXIII/521/17 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 7 marca 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa.

Przystąpienie do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa wynikało m. in. z konieczności uwzględnienia w polityce przestrzennej gminy różnych dokumentów dotyczących gospodarki przestrzennej w skali lokalnej i ponadlokalnej, uwzględnienia map zagrożenia powodziowego sporządzonych przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, przyjętego przebiegu obwodnicy Nysy, zweryfikowania zasięgu terenów przeznaczonych dla rozwoju aktywności gospodarczej, zmieniających się zewnętrznych uwarunkowań społeczno-gospodarczych, korekty zasięgu terenów przeznaczonych pod zabudowę osadniczą, modernizacji i usprawnienia układu komunikacyjnego gminy, a także z potrzeby aktualizacji rozwiązań planistycznych i dostosowania zapisów do wymogów wynikających z obecnego stanu prawnego, a w szczególności uwzględnienia nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w zakresie potrzeb i możliwości rozwoju gminy.

W niniejszym Studium zidentyfikowano ważniejsze walory środowiska, walory wynikające z usytuowania i zainwestowania gminy oraz potrzeby jej obecnych i przyszłych mieszkańców, a także innych użytkowników. Na podstawie analiz tych uwarunkowań oraz bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, określono kierunki zagospodarowania przestrzennego, minimalizujące powstawanie konfliktów oraz stwarzające warunki kształtowania harmonijnego krajobrazu. W rozwiązaniach funkcjonalno-przestrzennych przyjęto podstawową zasadę nierozpraszania zabudowy poza ukształtowane skupione układy osadnicze.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa zarówno w treści jak i w jego strukturze wynika z nowego etapu rozwoju urbanistycznego gminy. Ideą nowego Studium jest promowanie gminy o wielofunkcyjnej zabudowie, wygodnej do przemieszczania się, atrakcyjnej dla mieszkańców, turystów i inwestorów poprzez umożliwienie realizacji potrzeb każdej z tych grup w jak najszerszym zakresie. Równocześnie ustalenia Studium chronią najcenniejsze obszary przyrodnicze. Zachowane zostały tereny leśne, wskazano obszary ustanowionych i proponowanych do ustanowienia form ochrony przyrody oraz zaproponowano tereny pod potencjalne zalesienia. Ponadto Studium wyznacza główne kierunki działania zmierzające do ochrony poszczególnych komponentów środowiska.

W związku z powyższym, w opracowanym Studium przyjęto rozwiązania uwzględniające wszelkie wymagania planowania przestrzennego, w tym uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające w szczególności wnioski z analiz społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, prognozy demograficznej i bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Przedmiotowe Studium otrzymało wszystkie wymagane pozytywne opinie oraz uzgodnienia, o których mowa w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945). Podczas pierwszego wyłożenia projektu Studium do publicznego wglądu oraz w okresie zbierania uwag wpłynęły 22 uwagi. W trakcie drugiego wyłożenia projektu Studium do publicznego wglądu oraz w okresie zbierania uwag wpłynęły trzy uwagi. Studium sporządzono zgodnie z wymaganą procedurą formalno-prawną, określoną w ww. ustawie, przy jednoczesnym zachowaniu jawności i przejrzystości procedur planistycznych, co umożliwia jego uchwalenie.